

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ANASANAT DALI
Yüksek Lisans Tezi

**16. YY'DA YAZILAN KARAHİSÂRÎ MUSHAFI'NIN SÛREBAŞI
TEZYİNATLARINDAKİ “RÛMÎ MOTİFİNİN İNCELENMESİ VE TASNİFİ”**

HAZIRLAYAN
Tuğba YILMAZ

DANIŞMAN
Doç. Aynur MAKTAL

İZMİR / 2019

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum **16. yy'da Yazılan Karahisârî Mushafı'nın Sûrebaşı Tezyinatlarındaki "Rûmî Motifinin İncelenmesi ve Tasnifi"** adlı çalışmanın tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneğe aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

.... / .... / .....

Tuğba YILMAZ

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' nün ...../...../..... tarih ve ..... sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisanüstü Öğretim Yönetmeliği'nin .....maddesine göre Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Tuğba YILMAZ'ın **16. yy'da Yazılan Karahisârî Mushafı'nın Sûrebaşı Tezyinatlarındaki "Rûmî Motifinin İncelenmesi ve Tasnifi"** konulu tezi incelenmiş ve aday ...../...../..... tarihinde, saat .....’ da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra ..... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin .....olduğuna oy.....ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

ÜYE

ÜYE

ÖZET

Günümüze kadar pek çok yazma eser ulaşmıştır. Tezhip sanatı açısından çok nadide olanların da aralarında bulunduğu ve hala araştırma konusu olmayan pek çok eser bulunmaktadır. Tezhip sanatına büyük katkısının olduğunu düşündüğümüz 16. yy şaheseri Karahisârî Mushaf-ı Şerifi de bu eserlerden birisidir.

Eğitim çalışmamızda Karahisârî Mushafı'nın çok zengin tezhiplerinden en azından bir kısmını gün yüzüne çıkarmak hedeflenmiştir. 16. yy Osmanlı dönemi Saray nakışhânesinde klasik dönemin desen anlayışı, renkleri ve ne kadar titizlikle bu çalışmaların yapıldığı aktarmaya çalışılmıştır. Bu araştırmalar sonucunda özgün tasarımlar yapılmıştır.

İlk olarak Karahisârî Mushafının tıpkıbasımına ulaşılmıştır. Bu şekilde eserin üzerinde çalışmak mümkün olabilmiştir. Mushafın sûre başı tezhipleri yarı profesyonel fotoğraf makinesiyle bilgisayara aktarılıp perspektif ve renk ayarları yapılarak çıktı alınıp çizim analizleri yapılmıştır. Çalışmanın birinci bölümünde Ahmed Karahisârî ve Mushaf tezyinatı hakkında ve ikinci bölümde Türk tezyinatında rûmî motifi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Yine ikinci bölümde Ahmed Karahisârî Mushaf-ı Şerifinin sûre başı tezyinatlarındaki rûmî motifinin incelenmesi ve tasnifi yapılmıştır. Bu analizler sonucunda tablolar oluşturulmuştur. Hazırlanmış olan bu çizelgeler hem bu çalışma ve sürecinde bir başvuru rehberi olacağı gibi hem de daha sonra yapılabilecek çalışmalar için de adeta bir rehber bir klavuz işlevi görecektir. Üçüncü bölümde ise rûmî motifinin ağırlıklı olduğu beş tane özgün tasarımımızın desen analizleri ve uygulamaların fotoğrafları bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Karahisârî, Mushaf, Sûrebaşı, Tezhip, Rûmî

ABSTRACT

Many manuscripts have survived until today. Some are very rare examples of the art of decoration among them and many works have not been selected as subjects to any researches yet. The masterpiece of 16th century, the Karahisari holy Koran, is among those works of art that are thought to be the greatest contribution to the art of gilding decoration by us.

In our study, the objective was to bring at least some of the very rich decorations of the Karahisari Koran to light. We tried to report on the notion of design or pattern, colours and exactness in the works from the classical era done in Ottoman Era's 16th century manuscript painting house in the court. Unique designs are created as a result of this research.

First of all we have reached to the exact copy of the Karahisari Koran. As a result, it has become possible to work on the artefact. With a semi-professional camera, verse head decorations of the Koran were photographed and uploaded; after adjustments in perspective and colors digitally, they were printed for drawing analyses that were carried out. We have tried to give basic information on Ahmed Karahisari and the Koran decoration in the first part of this work; and on Turkish decoration motif of rumi in the second. Also in the second part of this work the design and pattern analyses covering Ahmed Karahisari's holy Koran's verse heads decorated with rumi as well. The tables prepared are to be both consulted for this study and the process related, and also to function as a guide or a pioneer for other similar works in the future. In the third part we have covered the explanatory chapter about the six practices done, with the relevant pictures.

Keywords: Ahmed Karahisari, Koran, Verse Head, Gilding, Rumi

ÖNSÖZ

Tarihte birçok konuda yazma eser yazılmıştır. Bu yazmaların en önemlisi de şüphesiz Kur'ân-ı Kerim'dir. Kur'ân-ı Kerimin kitap haline getirilmiş haline Mushaf ismi verilmiştir.

İnsanlar geçmişten günümüze değer verdikleri şeyleri süsleme gereği duymuşlardır. Mushaf-ı şerifin yazılıp süslenmesi, okunup saklanmasına denk bir hürmetle yapıldığı bilinmektedir. Öyle ki altını ezip altın ile süsleme yapmışlardır. Altın ile yazmaların içine yapılan süslemelere tezhip ismi verilmektedir. Tezhip sanatı zaman içinde gelişme göstermiş, Mushaf tezyinâtı da Osmanlı döneminde özellikle 16 yy'da en güzel örneklerini vermiştir. Bu dönemde yazılan ve tezminin konusunu teşkil eden Ahmed Karahisârî Mushaf-ı şerifi de döneminin şaheseri olarak bilinmektedir. Bu Mushafın hattının mükemmelliği yanında, saray nakışhânesinde tezhip ve cildinin de çok iyi bir ustalıkla yapıldığı anlaşılmaktadır.

Ahmed Karahisârî Mushaf-ı şerifi hakkında daha önce sûre başı tezhiplerinin incelendiği bir tez olmadığı görülmüş ve sûre başı tezhiplerinin yoğunluğu ve zamanın kısıtlı olmasından dolayı konu kısıtlamasına gidilmiştir. Söz konusu Mushaf'ın 93 tane sûre başı tezhibi analiz edilmiştir. Bu muhteşem eserin bir parça anlaşılması amaçlanmıştır.

Bu çalışmamda beni yönlendiren ve yardımlarını bıkmadan benden esirgemeyen danışmanım Doç. Aynur MAKTAL'a, bana maddi-manevi destek olan ailem ve eşime, son olarak ta sabrından dolayı kızıma sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tuğba YILMAZ

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	ii
TUTANAK.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
RESİM LİSTESİ.....	xiv
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xx
TABLolar LİSTESİ.....	xxv
KISALTMALAR.....	xxvi
GİRİŞ	1

1. BÖLÜM

AHMED KARAHİSÂRÎ VE MUSHAF TEZYİNÂTI

1. 1. Ahmed Karahisârî'nin Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Öğrencileri.....	7
1. 1. 1. Hayatı.....	7
1. 1. 2. Sanatı.....	8
1. 1. 3. Eserleri.....	10
1. 1. 4. Öğrencileri.....	14

1. 1. 5. Mushaf-1 Şerifi.....	14
1. 2. Mushaf-1 Şerif Tezyinatı.....	15
1. 2. 1. Mushaf.....	15
1. 2. 2. Zahriye Tezhibi.....	16
1. 2. 3. Serlevha Tezhibi.....	18
1. 2. 4. Sûre başı Tezhibi.....	19
1. 2. 5. Mushaf Gülleri Tezhibi.....	19
1. 2. 5. 1. Cüz Gülü Tezhibi.....	20
1. 2. 5. 2. Nısf (Nısf) Gülü Tezhibi.....	20
1. 2. 5. 3. Secde Gülü Tezhibi.....	20
1. 2. 5. 4. Hizip (Hizb) Gülü Tezhibi.....	21
1. 2. 5. 5. Aşere Gülü Tezhibi.....	21
1. 2. 5. 6. Hamse Gülü Tezhibi.....	21
1. 2. 6. Durak Tezhibi.....	21
1. 2. 7. Beyne's-sütur Tezhibi.....	22
1. 2. 8. Koltuk Tezhibi.....	22
1. 2. 9. Hatime Tezhibi.....	23

2. BÖLÜM

TÜRK TEZYİNATINDA RÛMÎ MOTİFİ VE AHMED KARAHİSÂRÎ MUSHAF-I ŞERİFİNİN SÛRE BAŞI TEZYİNATLARINDAKİ RÛMÎ MOTİFİNİN İNCELENMESİ VE TASNİFİ

2. 1. Türk Tezyinatında Rûmî Motifi.....	25
2. 1. 1. Rûmî Motifi'nin Tarihçesi.....	25
2. 1. 2. Rûmî Motifi'nin Çeşitleri.....	27
2. 2. Ahmed Karahisârî Mushaf-1 Şerifinin Sûre Başı Tezyinatlarındaki Rûmî Motifinin İncelenmesi ve Tasnifi.....	30
2. 2. 1. Sadece Yazı Alanında Rûmî Motifi Olan Sûrebaş Tezhipleri.....	30

2. 2. 1. 1. Yunus (10) ve Hûmeze (104) Sûreleri Arasındaki Sûrebaşı	
Tezhipleri.....	30
2. 2. 1. 1. 1. Yunus (10) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	30
2. 2. 1. 1. 2. Ra'd (13) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	30
2. 2. 1. 1. 3. Nûr (24) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	31
2. 2. 1. 1. 4. Zümer (39) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	32
2. 2. 1. 1. 5. Mülk (67) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	32
2. 2. 1. 1. 6. Müddessir (74) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	33
2. 2. 1. 1. 7. Kıyamet (75) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	34
2. 2. 1. 1. 8. İnşirâh (94) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	35
2. 2. 2. 1. 9. Hûmeze (104) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	36
2. 2. 1. 2. Fil (105) ve Tebbet (111) Sûreleri Sûrebaşı Tezhipleri.....	36
2. 2. 1. 2. 1. Fil (105) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	36
2. 2. 1. 2. 2. Tebbet (111) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	37
2. 2. 2. Sadece Yazı Alanı Dışında Rûmî Motifi Olan Sûrebaşı Tezhipleri.....	38
2. 2. 2. 1. Âl-i İmrân (3) ve Hac (22) Sûreleri Arasındaki Sûrebaşı	
Tezhipleri.....	38
2. 2. 2. 1. 1. Âl-i İmrân (3) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	38
2. 2. 2. 1. 2. Nisâ (4) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	39
2. 2. 2. 1. 3. Enfâl (8) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	40
2. 2. 2. 1. 4. Tevbe (9) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	40
2. 2. 2. 1. 5. Yusuf (12) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	41
2. 2. 2. 1. 6. İbrahim (14) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	42
2. 2. 2. 1. 7. Hicr (15) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	43
2. 2. 2. 1. 8. İsrâ (17) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	44
2. 2. 2. 1. 9. Hac (22) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	44
2. 2. 2. 2. Şuarâ (26) ve Necm (53) Sûreleri Arasındaki Sûrebaşı	
Tezhipleri.....	45
2. 2. 2. 2. 1. Şuarâ (26) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	45
2. 2. 2. 2. 2. Ankebût (29) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	46
2. 2. 2. 2. 3. Lokman (31) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	47

2. 2. 2. 4. Sebe (34) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	47
2. 2. 2. 5. Yâsin (36) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	48
2. 2. 2. 6. Sâffât (37) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	49
2. 2. 2. 7. Fussilet (41) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi	49
2. 2. 2. 8. Tûr (52) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi	50
2. 2. 2. 9. Necm (53) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	51
2. 2. 2. 3. Kamer (54) ve Abese (80) Sûreleri Arasındaki Sûrebaşı Tezhipleri.....	51
2. 2. 2. 3. 1. Kamer (54) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	51
2. 2. 2. 3. 2. Vâkıa (56) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	52
2. 2. 2. 3. 3. Mücâdele (58) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	53
2. 2. 2. 3. 4. Haşr (59) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	53
2. 2. 2. 3. 5. Saf (61) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	54
2. 2. 2. 3. 6. Münâfikûn (63) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	55
2. 2. 2. 3. 7. Talâk (65) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	56
2. 2. 2. 3. 8. Hâkka (69) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	56
2. 2. 2. 3. 9. Abese (80) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	57
2. 2. 2. 4. İnfîtâr (82) ve Nâs (114) Sûreleri Arasındaki Sûrebaşı Tezhipleri.....	58
2. 2. 2. 4. 1. İnfîtâr (82) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	58
2. 2. 2. 4. 2. İnşıkak (84) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	59
2. 2. 2. 4. 3. Târık (86) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	60
2. 2. 2. 4. 4. Alâ (87) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	60
2. 2. 2. 4. 5. Beled (90) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	61
2. 2. 2. 4. 6. Zilzâl (99) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	62
2. 2. 2. 4. 7. Felâk (113) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	63
2. 2. 2. 4. 8. Nâs (114) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi	64
2. 2. 3. Yazı Alanı ve Yazı Alanı Dışında Rûmî Motifi Olan Sûrebaşı Tezhipleri.....	64
2. 2. 3. 1. Mâide (5) ve Neml (27) Sûreleri Arasındaki Sûrebaşı Tezhipleri.....	64

2. 2. 3. 1. 1. Mâide (5) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi	65
2. 2. 3. 1. 2. En'âm (6) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	65
2. 2. 3. 1. 3. A'râf (7) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	66
2. 2. 3. 1. 4. Hûd (11) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	67
2. 2. 3. 1. 5. Nahl (16) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	67
2. 2. 3. 1. 6. Kehf (18) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	68
2. 2. 3. 1. 7. Meryem (19) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	69
2. 2. 3. 1. 8. Enbiyâ (21) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi	70
2. 2. 3. 1. 9. Naml (27) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi	70
2. 2. 3. 2. Kasas (28) ve Câsiye (45) Sûreleri Arasındaki Sûrebaşı Tezhipleri.....	71
2. 2. 3. 2. 1. Kasas (28) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	71
2. 2. 3. 2. 2. Secde (32) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	72
2. 2. 3. 2. 3. Ahzâb (33) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	72
2. 2. 3. 2. 4. Fâtır (35) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	73
2. 2. 3. 2. 5. Sâd (38) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	74
2. 2. 3. 2. 6. Mü'min (40) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	74
2. 2. 3. 2. 7. Şûrâ (42) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	75
2. 2. 3. 2. 8. Duhân (44) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	76
2. 2. 3. 2. 9. Câsiye (45) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	76
2. 2. 3. 3. Ahkaf (46) ve Cum'a (62) Sûreleri Arasındaki Sûrebaşı Tezhipleri.....	77
2. 2. 3. 3. 1. Ahkaf (46) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	77
2. 2. 3. 3. 2. Muhammed (47) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	78
2. 2. 3. 3. 3. Fetih (48) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	79
2. 2. 3. 3. 4. Hucurât (49) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	80
2. 2. 3. 3. 5. Kaf (50) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	81
2. 2. 3. 3. 6. Zâriyât (51) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	81
2. 2. 3. 3. 7. Hadid (57) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	82
2. 2. 3. 3. 8. Mümtehinne (60) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	82
2. 2. 3. 3. 9. Cum'a (62) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	83

2. 2. 3. 4. Teğabûn (64) ve Leyl (92) Sûreleri Arasındaki Sûrebaş1	
Tezhipleri.....	84
2. 2. 3. 4. 1. Teğabûn (64) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	84
2. 2. 3. 4. 2. Tahrim (66) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	85
2. 2. 3. 4. 3. Meâric (70) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	85
2. 2. 3. 4. 4. Nuh (71) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	86
2. 2. 3. 4. 5. Cin (72) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	87
2. 2. 3. 4. 6. Mürselât (77) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	88
2. 2. 3. 4. 7. Nâziât (79) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	88
2. 2. 3. 4. 8 Gâşiye (88)Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	89
2. 2. 3. 4. 9. Leyl (92) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	90
2. 2. 3. 5. Duhâ (93) ve Nasr (110) Sûreleri Arasındaki Sûrebaş1	
Tezhipleri.....	90
2. 2. 3. 5. 1. Duhâ (93) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	91
2. 2. 3. 5. 2. Tin (95) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	91
2. 2. 3. 5. 3. Alak (96) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	92
2. 2. 3. 5. 4. Kadir (97) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	93
2. 2. 3. 5. 5. Tekâsür (102) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	93
2. 2. 3. 5. 6. Asr (103) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	94
2. 2. 3. 5. 7. Mâûn (107) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	95
2. 2. 3. 5. 8. Kâfirûn (109) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	96
2. 2. 3. 5. 9. Nasr (110) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	97
2. 2. 3. 6. İhlâs (112) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi.....	98

3. BÖLÜM

ÖZGÜN TASARIMLAR

3. 1. Laleli Tasarım.....	100
3. 2. Üç Benek Kuşlu Tasarım.....	102
3. 3. Kuşlu Tasarım.....	104
3. 4. Piçide Rûmî Tasarımı.....	106

3. 5. Sencide Rûmî Tasarımı.....	108
SONUÇ.....	110
KAYNAKÇA.....	112
ÖZGEÇMİŞ	

RESİM LİSTESİ

- Resim 1:** TS Hazine Dairesinde Muhafaza Edilen Murassa Kabı ve Hırka-i Saadet Dairesinde K.5 Numarada Kayıtlı Olarak Muhafaza Edilen Ahmed Karahisârî Kur'an-ı Kerimi İç Sayfalarından Bir Örnek.....11
- Resim 2:** Ahmed Karahisârî Kur'an-ı Kerimi Sûrebaşı Tezhiplerinden Bir Örnek...11
- Resim 3:** Ahmed Karahisârîye Ait Müselsel Besmele.....12
- Resim 4:** Ahmed Karahisârîye Ait Müselsel Besmele ve Satrançlı Kûfi Kare Biçiminde İhlâs Sûresi.....12
- Resim 5:** Ahmed Karahisârî Mushaf-ı Şerifinin Sûre Başı Tezyinatlarındaki Çizilişine Göre Rûmî Motifi Örnekleri.....28
- Resim 6:** Ahmed Karahisârî Mushaf-ı Şerifinin Sûre Başı Tezyinatlarındaki Desen İçinde Aldığı Vazifeye Göre Rûmî Motifi Örnekleri.....29
- Resim 7:** Laleli tasarımın renk uygulaması.....101
- Resim 8:** Üç benek kuşlu tasarımın renk uygulaması.....103
- Resim 9:** Kuşlu tasarımın renk uygulaması.....105
- Resim 10:** Piçide rûmî tasarımının renk uygulaması.....107
- Resim 11:** Sencide rûmî tasarımının renk uygulaması.....109

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1: Âl-i İmrân (3) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	116
Fotoğraf 2: Nisâ (3) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	117
Fotoğraf 3: Mâide (5) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	118
Fotoğraf 4: En'âm (6) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	119
Fotoğraf 5: A'râf (7) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	120
Fotoğraf 6: Enfâl (8) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	121
Fotoğraf 7: Tevbe (9) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	122
Fotoğraf 8: Yunus (10) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	123
Fotoğraf 9: Hûd (11) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	124
Fotoğraf 10: Yusuf (12) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	125
Fotoğraf 11: Ra'd (13) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	126
Fotoğraf 12: İbrahim (14) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	127
Fotoğraf 13: Hicr (15) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	128
Fotoğraf 14: Nahl (16) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	129
Fotoğraf 15: İsrâ (17) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	130
Fotoğraf 16: Kehf (18) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	131
Fotoğraf 17: Meryem (19) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	132
Fotoğraf 18: Enbiyâ (21) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	133
Fotoğraf 19: Hac (22) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	134

Fotoğraf 20: Nûr (24) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	135
Fotoğraf 21: Şuarâ (26) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	136
Fotoğraf 22: Neml (27) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	137
Fotoğraf 23: Kasas (28) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	138
Fotoğraf 24: Ankebût (29) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	139
Fotoğraf 25: Lokman (31) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	140
Fotoğraf 26: Secde (32) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	141
Fotoğraf 27: Ahzâb (33) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	142
Fotoğraf 28: Sebe (34) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	143
Fotoğraf 29: Fâtır (35) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	144
Fotoğraf 30: Yâsin (36) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	145
Fotoğraf 31: Sâffât (37) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	146
Fotoğraf 32: Sâd (38) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	147
Fotoğraf 33: Zümer (39) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	148
Fotoğraf 34: Mü'min (40) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	149
Fotoğraf 35: Fussilet (41) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	150
Fotoğraf 36: Şûrâ (42) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	151
Fotoğraf 37: Duhân (44) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	152
Fotoğraf 38: Câsiye (45) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	153
Fotoğraf 39: Ahkaf (46) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	154

Fotoğraf 40: Muhammed (47) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	155
Fotoğraf 41: Fetih (48) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	156
Fotoğraf 42: Hucurât (49) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	157
Fotoğraf 43: Kaf (50) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	158
Fotoğraf 44: Zâriyât (51) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	159
Fotoğraf 45: Tûr (52) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	160
Fotoğraf 46: Necm (53) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	161
Fotoğraf 47: Kamer (54) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	162
Fotoğraf 48: Vâkıa (56) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	163
Fotoğraf 49: Hadid (57) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	164
Fotoğraf 50: Mücâdele (58) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	165
Fotoğraf 51: Haşr (59) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	166
Fotoğraf 52: Mümtihinne (60) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	167
Fotoğraf 53: Saf (61) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	168
Fotoğraf 54: Cum'a (62) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	169
Fotoğraf 55: Münâfikûn (63) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	170
Fotoğraf 56: Teğabün (64) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	171
Fotoğraf 57: Talâk (65) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	172
Fotoğraf 58: Tahrim (66) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	173
Fotoğraf 59: Mülk (67) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	174

Fotoğraf 60: Hâkka (69) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	175
Fotoğraf 61: Meâric (70) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	176
Fotoğraf 62: Nuh (71) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	177
Fotoğraf 63: Cin (72) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	178
Fotoğraf 64: Müddessir (74) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	179
Fotoğraf 65: Kıyamet (75) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	180
Fotoğraf 66: Mürselât (77) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	181
Fotoğraf 67: Nebe' (78) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	182
Fotoğraf 68: Nâziât (79) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	183
Fotoğraf 69: Abese (80) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	184
Fotoğraf 70: İnfîtâr (82) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	185
Fotoğraf 71: İnşikak (84) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	186
Fotoğraf 72: Târık (86) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	187
Fotoğraf 73: Alâ (87) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	188
Fotoğraf 74: Gâşiye (88) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	189
Fotoğraf 75: Beled (90) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	190
Fotoğraf 76: Leyl (92) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	191
Fotoğraf 77: Duhâ (93) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	192
Fotoğraf 78: İnşirah (94) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	193
Fotoğraf 79: Tin (95) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	194

Fotoğraf 80: Alak (96) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	195
Fotoğraf 81: Kadir (97) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	196
Fotoğraf 82: Zilzâl (99) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	197
Fotoğraf 83: Tekâsür (102) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	198
Fotoğraf 84: Asr (103) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	199
Fotoğraf 85: Hümeze (104) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	200
Fotoğraf 86: Fil (105) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	201
Fotoğraf 87: Mâûn (107) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	202
Fotoğraf 88: Kâfirûn (109) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	203
Fotoğraf 89: Nasr (110) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	204
Fotoğraf 90: Tebbet (111) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	205
Fotoğraf 91: İhlâs (112) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	206
Fotoğraf 92: Felâk (113) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	207
Fotoğraf 93: Nâs (114) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi.....	208

ŞEKİLLER LİSTESİ

Çizim 1: Âl-i İmrân (3) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	116
Çizim 2: Nisâ (4) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	117
Çizim 3: Mâide (5) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	118
Çizim 4: En'âm (6) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	119
Çizim 5: A'râf (7) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	120
Çizim 6: Enfâl (8) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	121
Çizim 7: Tevbe (9) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	122
Çizim 8: Yunus (10) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	123
Çizim 9: Hûd (11) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	124
Çizim 10: Yusuf (12) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	125
Çizim 11: Ra'd (13) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	126
Çizim 12: İbrahim (14) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	127
Çizim 13: Hicr (15) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	128
Çizim 14: Nahl (16) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	129
Çizim 15: İsrâ (17) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	130
Çizim 16: Kehf (18) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	131
Çizim 17: Meryem (19) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	132
Çizim 18: Enbiyâ (21) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	133
Çizim 19: Hac (22) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	134

Çizim 20: Nûr (24) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	135
Çizim 21: Şuarâ (26) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	136
Çizim 22: Neml (3) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	137
Çizim 23: Kasas (28) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	138
Çizim 24: Ankebût (29) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	139
Çizim 25: Lokman (31) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	140
Çizim 26: Secde (32) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	141
Çizim 27: Ahzâb (33) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	142
Çizim 28: Sebe (34) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	143
Çizim 29: Fâtır (35) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	144
Çizim 30: Yâsin (36) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	145
Çizim 31: Sâffât (37) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	146
Çizim 32: Sâd (38) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	147
Çizim 33: Zümer (39) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	148
Çizim 34: Mü'min (40) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	149
Çizim 35: Fussilet (41) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	150
Çizim 36: Şûrâ (42) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	151
Çizim 37: Duhân (44) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	152
Çizim 38: Câsiye (45) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	153
Çizim 39: Ahkaf (46) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	154

Çizim 40: Muhammed (47) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	155
Çizim 41: Fetih (48) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	156
Çizim 42: Hucurât (49) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	157
Çizim 43: Kaf (50) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	158
Çizim 44: Zâriyât (51) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	159
Çizim 45: Tûr (52) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	160
Çizim 46: Necm (53) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	161
Çizim 47: Kamer (54) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	162
Çizim 48: Vâkıa (56) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	163
Çizim 49: Hadid (57) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	164
Çizim 50: Mücâdele (58) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	165
Çizim 51: Haşr (59) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	166
Çizim 52: Mümtehinne (60) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	167
Çizim 53: Saf (61) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	168
Çizim 54: Cum'a (62) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	169
Çizim 55: Münâfikûn (63) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	170
Çizim 56: Teğabün (64) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	171
Çizim 57: Talâk (65) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	172
Çizim 58: Tahrim (66) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	173
Çizim 59: Mülk (67) Sûresi Sûrebaş1 Tezhibi Desen Çizimi.....	174

Çizim 60: Hâkka (69) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	175
Çizim 61: Meâric (70) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	176
Çizim 62: Nuh (71) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	177
Çizim 63: Cin (72) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	178
Çizim 64: Müddessir (74) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	179
Çizim 65: Kıyamet (75) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	180
Çizim 66: Mürselât (77) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	181
Çizim 67: Nebe' (78) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	182
Çizim 68: Nâziât (79) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	183
Çizim 69: Abese (80) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	184
Çizim 70: İnfîtâr (82) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	185
Çizim 71: İnşikak (84) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	186
Çizim 72: Târık (86) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	187
Çizim 73: Alâ (87) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	188
Çizim 74: Gâşiye (88) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	189
Çizim 75: Beled (90) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	190
Çizim 76: Leyl (92) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	191
Çizim 77: Duhâ (93) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	192
Çizim 78: İnşirah (94) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	193
Çizim 79: Tin (95) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	194

Çizim 80: Alak (96) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	195
Çizim 81: Kadir (97) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	196
Çizim 82: Zilzâl (99) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	197
Çizim 83: Tekâsür (102) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	198
Çizim 84: Asr (103) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	199
Çizim 85: Hümeze (104) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	200
Çizim 86: Fil (105) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	201
Çizim 87: Mâûn (107) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	202
Çizim 88: Kâfirûn (109) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	203
Çizim 89: Nasr (110) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	204
Çizim 90: Tebbet (111) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	205
Çizim 91: İhlâs (112) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	206
Çizim 92: Felâk (113) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	207
Çizim 93: Nâs (114) Sûresi Sûrebaşı Tezhibi Desen Çizimi.....	208

TABLolar LİSTESİ

- Tablo 1:** Rûmî Motifi Olan Sûre Başı Tezhiplerin Yazı Alanı Renk ve Desen Özellikleri.....209
- Tablo 2:** Rûmî Motifi Olan Sûre Başı Tezhiplerinin Yazı Alanı Dışı Renk ve Desen Özellikleri.....210
- Tablo 3:** Rûmî Motifi Olan Sûre Başı Tezhiplerindeki Rûmî Motifinin Özellikleri... 211

KISALTMALAR

bknz : Bakınız

cm : Santimetre

Doç. : Doçent

Ed : Editör

Hz : Hazreti

Ltd : Limited

ö. : Ölümü

s. : Sayfa

ss : Sayfalar

Şti : Şirketi

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TDV : Türkiye Diyanet Vakfı

TİEM : Türk ve İslâm Eserleri Müzesi

TS : Topkapı Sarayı

TSM : Topkapı Sarayı Müzesi

yy : Yüzyıl

vb : Ve benzeri

GİRİŞ

Tarihte birçok konuda yazma eser yazılmıştır. Kitap sanatlarında **yazma** kelime anlamı olarak: “eskiden elle yazılmış (kitap)” (Misalli, 2011:1346) TDV İslam Ansiklopedisinde: “elle yazılarak ortaya konan her çeşit kitap risâle, murakka’, mektup, levha ve belgelerin ortak adı” (Bilgin, 2013: 369) şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu yazmaların başında İslam dinini temsil eden **Kur’an-ı Kerim** gelir. Hz. Muhammed’e indirilmiş olan Kur’ân ayetleri “Onun vefatının ardından Hz. Ebû Bekir’in hilâfeti zamanına, farklı malzemelere yazılı halde olan âyetler, iki kapak arasına alınıp birleştirilmiş; Hz. Osman’ın halifeliği zamanında ise bütün Kur’ân parşömen (rakk) üzerine yazılarak **Mushaf** haline getirilmiştir (Bilgin, 2013: 369). Kur’an, Mushaf ismini alırken istişareler yapılmıştır ve “...bunun bir benzerinin Habeşistan’da görüldüğü ve ona mushaf adı verildiği söylenerek Mushaf isminin verilmesinde görüş birliği sağlanmıştır” (Koçyiğit, 2013: 365). Mushaf genel anlamı itibariyle “sayfalar halindeki bir eserin iki kapak arasına alınmış formuna denildiği için Kur’an’ın kitap haline getirilmiş biçimi büyük harf ile Mushaf hatta Mushaf – ı Şerîf şeklinde yazılması kabul görmüştür (Çağbayır, 2007: 3316).

Sürekli genişleyen islâm coğrafyasında en müstesna mevkiye sahip olan Kur’an-ı kerim, kitap haline getirilen ilk metin olmuştur. Kâğıt kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte başta Mushaf olmak üzere ihtiyaç duyulan eserler hızla çoğaltılmaya başlanmıştır (Bilgin, 2013: 369).

Kitapların tezhiplenmesinde de Mushaf, diğer yazma eserler arasında öncelikli ve ayrıcalıklı bir konumda olmuştur. Mushaf tezhipleri öncelikle, yaklaşık 8-10. yy arasında Emevilerin sonu ve Abbasiler’in var oluşuyla, başladığı görülmektedir.

Mushaf tezyinatının sanatkârlar için son derece özel bir yere sahip olduğu görülmektedir. Mushafların yazım aşaması, bezenmesi ve cildi için yapılan hazırlıklarda, okunup muhafaza edilmesindeki hassasiyete denk bir hürmet ile yapıldığı bilinmektedir. Mushaf-ı Şerife duyulan bu manevi hürmet onların tezyinatlarında da kendini hissettirmektedir. Farklı dönemlere ait Mushaf-ı Şerif tezyinatlarının örnekleri

incelendiğinde, tezyini alanların belirlenmesinde klasik kaidelere sadık kalındığı, ayrıca Mushafın tezyin edildikleri devrin sanat anlayışının en mükemmel örneklerine sahip olduğu da görülür.

Tezhip sanatı zaman içinde gelişme gösterdiği üzere Mushaf tezyinâtı da Osmanlı döneminde özellikle 16. yy'da en güzel örneklerini vermiştir. 16. yy'da ortaya çıkan en nadide tezyini Mushaflardan biri de **Karahisârî** hattıyla yazılmış olan Mushaf-ı Şerifdir. "Osmanlı Sarayı'nın kitap sanatıyla uğraşan **Ehl-i hiref** sanatçıları tarafından yaratılmış en görkemli eser olan bu Kur'an, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hırka-i Saadet kitapları arasında 5 numara da kayıtlıdır" (Çağman,1995: 521). Bu şaheser eser 61,5 × 42,5 cm. ebadındadır. **Âharlı** ve **vessaleli** olarak 300 varaktan oluşur. Mushafın metni **Yakut üslûbu** diye bilinen ilk satırı muhakkak; beş satırı nesih; bir satır sülüs; beş satırı nesih son satırı muhakkak hatla yazılmıştır.

Hattını **Ahmed Karahisârî** ve **Hasan Çelebi**'nin yazdığı Mushaf 16. yy sonu Saray **müzehhipleri** olan Nakkaş Hasan, Mustafa ve onların yetiştirdiği dört saraylı **nakkaş** tarafından tezhiplenmiştir (Tanındı, 2009: 264). "Tezhipte **Kara Memi** üslûbu büyük bir başarı ile uygulanmıştır" (Serin, 2010: 110).

Nesih satırlar diğer yazılara göre kısa tutulmuş ve boş kalan kenarlara her sayfada dört tane olmak üzere 2360 tane **koltuk tezhibi** yapılmıştır. **Serlevha** dışında 112 tane **sûre başı** tezhibi bulunmaktadır. Bunların dışında 468 tane **aşere gülü**, 66 tane **hizb gülü** ve çok sayıda tezhipli **Mushaf gülleri** mevcuttur. Bu derece zengin kompozisyonlara sahip olan bu Mushafın tezhipleri motif özellikleri bakımından incelenmiş ve yaygın kullanılan motiflerden birinde rumi olduğu görülmüştür. Çalışma konusu bu maksatla söz konusu Mushafın tezhipleri, **16. yy'da Yazılan Karahisârî Mushafı'nın Sûrebaşı Tezyinatlarındaki "Rûmî Motifinin İncelenmesi ve Tasnifi"** şeklindeki başlıkla sınırlandırılmıştır.

Bu çalışmamızın temel kaynaklarından en önemlisi, T. C. Kültür Bakanlığı tarafından Kasım 2000 tarihinde Ankara'da yapılmış olan **Karahisârî Mushafının** tıpkıbasımıdır. İncelediğimiz bu baskıdaki Mushafın asıl boyutları küçültülmüştür (48 x

33 cm). Mushafın tıpkıbasımının yapılmış olması, üzerinde çalışmamızı mümkün kılmıştır.

Bir diğer temel kaynağımız ise, Cumhuriyet döneminde günümüz harfleriyle yazılmış kaynakların başında gelen **Süheyl Ünver** hocamızın 1964'te yazdığı **Hattat Ahmed Karahisârî** adlı makalesidir. Hattat hakkında çok araştırma yapılarak kaleme alınmış olan makalede: hattatın hayatı, eserleri, öğrencileri, ne kadar vefalı ve mütevazı olduğunu gösteren imzalarından örnekler, Karahisârî'nin yazdığı o güne kadar ulaşan eserlerinin nerelerde bulunduğu ve yazılarından birkaç örnek bulunmaktadır.

Başka bir temel kaynağımız ise, **Filiz Çağman**'ın 1995'te kaleme aldığı **Ahmed Karahisârî'ye Atfedilen Ünlü Kur'ân-ı Kerim** adlı makalesidir. Mushafın genel özellikleri, nasıl yapıldığı, hangi aşamalardan geçtiği, ne kadar para harcandığı hakkında bilgiler verilmiştir. Eseri belge ve bilgiyle tarihi açıdan açıklaması bakımından önemli bir çalışmadır.

Bunun yanında **Muhittin Serin** hocamızın yazdığı **Hattın Güneşi Ahmed Şemseddin Karahisari ve Mushaf-ı Şerifi, Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar** ve TDV İslam Ansiklopedisinde **Ahmed Şemseddin Karahisari** isimli yazısı bilgiler bakımından benzerlik göstermektedir. Çalışmamıza bu bilgiler ışık tutmuştur.

Konumuz ile ilgili olarak literatür taraması aşamasında Mushaf'ın tezhip açısından incelendiği yüksek lisans tezi tesbit edilmiştir. **Nihal Arıcımın** 2014 yılında tamamladığı ve **Karahisari Mushafı'nın tezhip tasarımı açısından incelenmesi (Bakara Suresi'nin sonuna kadar)** isimli bu çalışmada tezin adından da anlaşıldığı üzere sadece Mushaf'ın Serlevha tezhipleri ve Bakara Suresi'nin sonuna kadar olan tezhipler incelenmiştir.

Yukarıda bahsettiğimizi üzere Bu çalışmaya Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan **Karahisârî Mushafının baskısı** temin ederek başlanmıştır. Bu kaynak üzerinden bire bir çalışılmıştır. İncelediğimiz sûrebaşı tezhipleri yarı profesyonel fotoğraf makinesiyle fotoğraflanıp bilgisayar ortamında photoshop rogramıyla perspektif, renk ve ışık bakımından ayarları yapılmıştır. Daha sonra sûrebaşı tezhipleri A3 kağıda çıktı alınıp yazı alanı ve kitâbeli alandaki desenin ¼' ü dikkatli bir şekilde 0.3 mm kalem ile kağıda

aktarılmıştır. Özellikle rûmî motifinin içindeki süslemeler olmak üzere bazı yerler gerek uygulanan altının parlamasından gerek baskıda renklerin dağılmasından dolayı çok iyi aktarılamamış ve tam görülmeyen yerler boş bırakılmıştır.

Yoğun ve zengin tezhipleri ile nadir eserlerden biri olan Mushaf'ın konu başlığımızdaki içinde rûmî motifi olan sûre başı tezhiplerinin yazı alanı içi ve dışı renk ve desen özellikleri, rûmî motifinin özellikleri, sûre başı tezhipleri tek tek incelenerek, tezhip özellikleri derli toplu müstakil halde üç çizelge üzerinde belirtilmiştir. Hazırlanmış olan bu çizelgeler hem bu çalışma ve sürecinde bir başvuru rehberi olacağı gibi hem de daha sonra yapılabilecek çalışmalar için de adeta bir rehber bir klavuz işlevi görecektir. Bu çizelgelerde: 1. Rûmî motifi olan sûre başı tezhiplerinin yazı alanı dışı renk ve desen özellikleri, 2. Rûmî motifi olan sûre başı tezhiplerinin yazı alanı renk ve desen özellikleri, 3. Rûmî motifi olan sûre başı tezhiplerindeki rûmî motifinin özelliklerine yer verilmiş olup tezyini özellikler sûre başı tezyinatlarına göre tasnifi yapılmıştır. Bu tablolar hem geniş hem uzun olmasından dolayı A3 kağıtlara çıktı alınmıştır. Tablolara bakarken kolaylık olması açısından bir sütun gri bir sütun beyaz yapılmıştır.

Yazım kısmındaki ıstılahlar ve vurgulanmak istenen yerler bold ile yazılmıştır. Yazım şekli: hakemli bir kaynak olmasından dolayı TDV İslam Ansiklopedisi göz önüne alarak yazılmıştır. Sözlükte kaynak olarak İlhan Ayverdi'nin yazdığı Misalli Büyük Türkçe Sözlük referans alınmıştır.

Söz konusu sûre başı tezhiplerinin fotoğrafları ve bu sûre başlarının desen analizlerinin yapıldığı çizimlerin fotoğrafları boyut olarak büyük olması ve çok olmasından dolayı ekler kısmında verilmiştir. Zamanın sınırlı olmasından dolayı bazı sûre başı tezhiplerinde sadece rûmî motifi olan alanların desenleri çizilmiştir.

Konumuzla ilgili literatür çalışmasıyla kaynak tespiti yapılmıştır. Karahisârî Mushafı çoğu kaynakta bir paragraf halinde yer alırken, tezhipleri konusunda detaylı bilgi olan kaynaklar çok kısıtlıdır. Bu kaynaklar ışığında birinci ve ikinci bölümün bir kısmı tamamlanmıştır. Üç bölümde topladığımız çalışmamız şu bölümlerden oluşuyor:

Birinci Bölümde Ahmed Karahisârî ve Mushaf-ı Şerif tezyinatındaki hakkında genel bilgiler verilmiştir. Ahmed Karahisârî'nin hayatı, sanatı, eserleri, öğrencileri ve Mushaf-ı Şerifi başlıkları altında ulaştığımız kaynaklardan bilgiler aktarılmıştır. Birinci bölümün ikinci kısmında da Mushaf-ı Şerif tezyinatı başlığı altında: Mushaf, zahriye tezhibi, serlevha tezhibi, sûre başı tezhibi, Mushaf gülleri tezhibi (cüz, nısf, secde, hizb, aşere, hamse), durak tezhibi, beyn'es-sütur, koltuk tezhibi, hâtime tezhibi hakkında genel bilgiler verilmiştir. Söz konusu Kur'an-ı Kerim'de de yukarıda söylediğimiz üzere olabilecek her alanda zengin tezhipler mevcuttur.

İkinci Bölümde, birinci kısmında **Türk tezyinatında rûmî motifi** başlığı altında: rûmî motifinin tarihçesi ve rûmî motifinin çeşitleri hakkında genel bilgiler verilmiştir. İkinci kısmında ise **Ahmed Karahisârî Mushaf-ı Şerifinin sûre başı tezyinatlarındaki rûmî motifinin incelenmesi ve tasnifi** başlığı altında 93 tane sûre başı tezhibinin motif, renk, desen analizleri yapılmıştır.

Üçüncü bölümde ise tasarımı ve uygulaması yapılan beş tane çalışma desen analizleriyle birlikte görselleri bulunmaktadır.

1. BÖLÜM
AHMED KARAHİSÂRÎ VE MUSHAF TEZYİNÂTI

1. BÖLÜM

AHMED KARAHİSÂRÎ VE MUSHAF TEZYİNÂTI

1. 1. Ahmed Karahisârî'nin Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Öğrencileri

1. 1. 1. Hayatı

Kanûnî Sultan Süleyman için yazdığı dönemin şaheseri **Karahisârî Mushaf-ı Şerifin**in Hattatı Ahmed Karahisârînin hayatı hakkında çok fazla bilgiye ulaşılamamıştır. Adı **Ahmed** lakabı **Şemseddin** olan hattatımızın "...875 (1470) yılından önce **Afyon Karahisar**'da doğduğu tahmin edilmektedir" (Serin, 2015: 36). Ailesi ve çocukluğu ile ilgili çok fazla bilgi bulunmamaktadır. "Mütevazı ve temiz bir hayat sürmüştür. Uzun boyludur beyaz ve nur gibi bir sakalı olduğu...çok temiz ve itina ile giyinen bir zat olduğu" (Ünver, 1964: 6) bilinmektedir. İyi derecede **Arapça, Farsça** ve **Türkçe** bildiği, yazdığı **şii**rlerden anlaşılmaktadır. Karahisârî'nin evlenip evlenmediğiyle ilgili bilgi mevcut değildir. Fakat kölesi olan ve kendisi gibi usta bir hattat olarak yetiştirdiği **Hasan**'ı **manevi evlât** edinmesi ve onu varisi sayması evlenmemiş olduğunu düşündürmektedir. Dört padişah dönemi görmüştür. "963'te (1556) doksan yaşlarında vefat eden Karahisârî, **Sütlüce**'de Şeyh Cemâleddin İshak Karamânî Tekkesi'nin hazîresine defnedilmiştir. Vefâtına **Hüdaî Mustafa Efendi**, "*Geçti hayfâ Karahisârî-i pîr*" 963 mısırâsıyla târih düşürmüştür (Serin, 2015: 40). Kabrinin yeri bugün belli olmayan Karahisârî, mezarının kitâbe yazısı sağlığında kendisi tarafından yazılmış olup, senesinin rakamı ise evlâdlığı **Hasan Çelebi** tarafından yazılmıştır.

"**Sultan II. Bâyezid** devrinin ilk yıllarında ilim tahsili için **İstanbul**'a gittiği ve hayâtının sonuna kadar orada kaldığı bilinmektedir" (Serin, 2015: 36). Dönemin başkenti olan İstanbul'a geldiğinde önce **terzilikle** uğraştığı düşünülmektedir. "Rivayete göre dikiş yerleri belli olmayacak şekilde gömlek diktiği etrafa yayılınca II. Bayezid'in emri üzerine diktiği gömleğin dikiş yerleri terziler tarafından araştırılmışsa da bulunamamıştır" (Alparslan, 1999: 55). Karahisârî hat sanatındaki titizliğini hayatının diğer alanlarında da göstermektedir. "Ayrıca diktiği bir gömleği yedi sene giydikten sonra temiz ve eskimemiş

bir şekilde bir fakire vermesi de gene bir çeşit rivayetler arasındadır” (Alparslan, 1999: 55).

Karahisârî İstanbul’da yazıyla meşgul olduğu sıralarda, çağdaşı diyebileceğimiz diğer ünlü bir hattat “**Şeyh Hamdullah**’tan yazı meşketmiş olan **Halvetiyye şeyhi Cemâlettin İshak Karamânî**’ye intisap ederek mânevî eğitimini tamamlamış, **hilâfet almıştır**” (Serin, 2015: 36). **Medrese** eğitimi aldığı, “geceleri uyumadığı ve ibadetle geçirdiği, her bir sayfayı yazdıktan sonra birkaç rekât nafîle namaz kıldığı” (Günüç, 2009: 92) bilinmektedir.

90 yaşlarında vefat ettiği düşünülen hattat Ahmed Karahisârî çok sade mütevazı bir ömür geçirdiği, maneviyatla ve sanatla dolu hayatında bıraktığı eserlerdeki imzalarında yüksek bir tevazu olduğu görülmektedir. Bu kadar kıymetli eserler hazırlayan hattat imzalarında zayıf olanların en zayıfı olduğunu, miskinlerin ayaklarının toprağı olduğunu yazmaktadır. Üstadına ne kadar bağlı olduğu, feyz aldığı hocasının ismini de ona Allahın en geniş ölçüde rahmetini dileyerek yazmasından anlaşılmaktadır (Ünver, 1964: 11).

1. 1. 2. Sanatı

Sultan II. Bâyezid ve Yavuz Sultan Selim zamanında hat sanatı sahasında kendini yetiştiren Karahisârî, **Kanûnî Sultan Süleyman** zamanında **sanatının olgunluk döneminini** yaşamıştır. Osmanlı Devleti’nin birçok alanda en parlak dönemi olan Kanûnî döneminde sanata da çok önem verilmiştir. Saraylardaki **nakışhanelerde** devlet desteğiyle en güzel eserler verilmiştir. “Bu muhteşem kadro içinde Ahmed Karahisârî temsil ettiği hat sanatını mimarîde Sinan ve şiirde Bâkî ölçüsünde başarmış bir sanatkârdır” (Serin, 2015: 40).

Türk hat sanatında çok önemli bir yere sahip olan Karahisârî’nin “**Müstakimzâde** ilk hat hocasının Fâtih devri hattatlarından **Yahya Sûfî** olduğunu kaydederse de bu, tarih bakımından uygun değildir” (Serin, 2015: 36). Hattat kendi eserlerindeki ketebelerinde hocasının adını **Esedullah-ı Kirmânî** olarak yazmıştır. Esedullah-ı Kirmânî (ö. 894/1488) o yıllarda herhalde İstanbul’da bulunan bu İranlı hattat

“o devrin tanınmış sanatkârlarından olup, son Abbâsi halifesinin saray hattatı olan ve bir kaynakta Türk olduğu bildirilen **Yâkût-ı Musta’sımî**’nin (ö.699/1299) kurduğu hat, yani yazı ekolünün temsilcilerindendi” (Alparslan, 2015: 55). Karahisârî de hocasının tesirinde kalarak Yâkût-ı Musta’sımî’nin üslubunu benimsemiştir ve kendi yorumunu katarak onu aşmıştır. Kendi üslubunu oluşturarak öğrenciler yetiştirmiştir. Bu üsluba “**Ahmed Karahisârî Ekolü** veya yalnız **Karahisârî Ekolü** adı verildi. Aynı zamanda bu üslup **Ahmed Karahisârî Mektebi** olarak ta anılır” (Alparslan, 1999: 56).

Karahisârî **Anadolu’nun yedi büyük hat üstâdı (esâtize-i Rûm: Celâl Amâsî, Muhyiddin Amâsî, Abdullah Amâsî, Şeyh Hamdullah, Mustafa Dede, Ahmed Karahisârî ve Bursalı Şerbetçizâde İbrâhim Efendi)** arasında **aklâm-ı sitte**, özellikle **celî** ve **müsenna** yazılarda **mektep** olmuş hatta Kanûnî Sultan Süleyman devrinde ismi **Şemsü’l-hat** (hattın güneşi) diye İslâm âleminde yayılmıştır (Serin, 2015: 34).

Ahmed Karahisârî’ye Şemsü’l-hat isminin yanında, hat sanatında o dönemlerde çok benimsenen aklâm-ı sitte olarak geçen altı çeşit yazıda (muhakkak, reyhan, sülüs, nesih, tevki ve rikâ) çok iyi olmasından dolayı “**Yâkût-makâm** (Yakut makâmlı, derecesi Yâkût gibi üstün olan), **Yegâne-i asr** (çağın bir tanesi), **ferîd-i dehr** (dünyada benzeri olmayan) ve **üstâd-ı küll** (herşeyi bilen, yani yazının inceliklerini anlayan) ” (Alparslan, 1999: 56) gibi sıfatlar verilmiştir. Karahisârî’yi övmek için hakkında şu beyit yazılmıştır:

“Hatt-ı hûb içre beyaza çıkaran kendözünü

Yazının Karahisârî’dir ağartan yüzünü” (Serin, 2015: 34).

Muhittin Serin’in deyişyle: Yâkût üslûbu onun dehâsıyla en yüksek kıvâma ve terkibe ulaşmıştır. Her asırda hattatları etkilemiş ve hayran bırakmış eşsiz bir sanatkâr olan Karahisârî sürekli yeni terkipler ve biçimler arayışında olmuş, altın ile yazdığı harflerin etrafını siyah, siyah mürekkeple yazdığı harflerin etrafını altın kullanarak **tahrir**lemiş ve yazıya farklı bir boyut kazandırmıştır. Sülüs ve celî yazıda **istif** ve **tertip** bakımından Şeyh Hamdullah’tan ileride olduğu söylenmektedir.

Karahisârî'nin yazdığı bir şeyi taklit ettiği daha görülmemiştir. **Müsel** **besmelesinin** bir altınlı, birde mürekkeple olanı vardır. Besmelenin boyutlarının farklı olmasından kopya olmadığı anlaşılmaktadır. Hattat yazılarının cetvellerini hiçbir kalınlık, eğrilik olmadan kendisi çekmiştir. Hatta bazı yazılarının arasına ufak desenlerde eklemiştir. Bütün bunlar **tezhip** sanatını da iyi bildiğini göstermektedir. Yazıda süslemeyi pek sevmemiş fakat yazı sahası dışında hafif **halkârı** beğendiği anlaşılmaktadır. (Ünver, 1964: 10)

Kanûnî Sultan Süleyman zamanından kalan en eski 952 (1545) tarihli saray **ehli-hiref maaş defterinden** “Karahisârî'nin kâtipler bölümü içinde altıncı sırada yevmiye 14 akçe ile görev yaptığı” (Serin, 2010: 108) anlaşılmaktadır. Bu göreve ne zaman başladığı bilinmemektedir.

Karahisârî'nin yazıya getirdiği bu farklı estetik boyut Osmanlı hattatlarına pek uymamış belirli bir sayıdaki sanatkâr dışında bu üslup XVI. yy sonunda terk edilmiştir.

1. 1. 3. Eserleri

Karahisârî'nin günümüze ulaşan pek çok eseri mevcuttur. Bunlardan en önemlisi Süheyl Ünver hocamızın tabiriyle: Karahisârî merhumun şâheseri en büyük Kur'an-ı Kerim ve en sanatlısı olan, tez konusu olarak incelediğimiz **Kanunî Sultan Süleyman** için yazdığı Kur'an-ı Kerimdir. Bu eseri vefat etmesi sebebiyle kendisi bitiremediği için imzası olmadığı düşünülmektedir. Kaynaklarda, vefatından sonra manevi oğlu **Hasan Çelebi** tarafından bitirildiği ve saray nakışhânesinde tezhiplendiği yazılmaktadır. Murassa kabı halen TS Hazine dairesinde, Kur'an-ı Kerim ise Hırka-i Saadet Dairesinde K.5 numarada kayıtlı olarak muhafaza edilmektedir (Bknz: **Resim 1, 2**).

Resim 1: TS Hazine dairesinde muhafaza edilen murassa kabı ve Hırka-i Saadet Dairesinde K.5 numarada kayıtlı olarak muhafaza edilen Ahmed Karahisârî Kur'an-ı Kerimi iç sayfalarından bir örnek.

Resim 2: Ahmed Karahisârî Kur'an-ı Kerimi sûrebaşî tezhiplerinden bir örnek.

Hattatın diğer önemli eserlerinden birisi de TIEM’nde T.1443 numarada kayıtlı olan büyük boydaki (50 × 34) **En’am**’dır. Bu eserde **Kûfi** yazılar ve etrafı tahrirli besmeleler vardır. Meşhur **müselsel besmelesi** altında **satrançlı kûfi** kare biçiminde **İhlâs sûresi** de bu eserde yer almaktadır (Bknz. **Resim 4**).

Resim 3: Ahmed Karahisârîye ait müselsel besmele.

Resim 4: Ahmed Karahisârîye ait müselsel besmele ve satrançlı kûfi kare biçiminde İhlâs sûresi.

TİEM’nde kayıtlı **Yâsîn sûresi** hattatın diğer önemli eserlerindedir. 47×30 cm boyutlarında 14 yaprak olan eser alttan ayırma şemseli, miklepli, koyu vişne renginde, yıpranmış meşin ciltlidir. Hattatın yine bu müzede bulunan 20×27 cm boyutlarında 908 sayfa bir Mushaf-1 Şerifi vardır. Mushaf, her sayfada 11 satır nesih hatla 933’te yazılmış, ketebeli, vessâleli, zahriye, serlevha, sûre başları, cüz, hizip, aşr, secde gülleri tezhiplidir. Bu müzede bulunan hattatın eserlerinden iki murakkâ, meşhur hattatların yazıları bulunan körüklü, toplama, bir murakka içinde 960 tarihli dört kıtası bulunmaktadır (Serin, 2010: 111).

TSM kütüphanesinde kayıtlı, Karahisârî’nin yazdığı **kıtalari**, **murakkâ** ve **En’am-ı Şerifi** vardır. “Bu en’am-ı şerif 29,4 × 20,4 cm boyutlarında, yetmiş dokuz yaprak âharlı ve âbâdî kâğıda, güzel nesih hatla 961’de yazılmış ve siyah deri ciltlidir” (Serin, 2010: 110).

Karahisârî’nin bilinen eserleri arasında Süleymaniye Kütüphanesi’nde muhafaza edilen iki **En’âm-ı Şerif** vardır. Ayasofya bölümünde bulunan 14×20 cm boyutlarında 24 yaprak olan en’âmın durakları tezhipli, ketebeli ve 949 tarihli. Süleymaniye bölümünde kayıtlı bulunan aklâm-ı sittenin kullanıldığı En’âm 17×24,7 cm boyutlarında 14 yaprak ve ketebelidir. Süleymaniye’de sülüs ve nesih ile yazılmış ketebeli bir kıtası da bulunmaktadır.

İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi’nde kayıtlı 14,5×9,7 cm boyutlarında 303 yaprak, Yâkût üslûbunda yazdığını belirttiği ketebeli ve 963 tarihli Karahisârî’ye ait bir **Mushaf-ı Şerif** bulunmaktadır. Bu eserde serlevha, sûre başı, cüz, hizip, secde gülleri ve duraklar tezhiplidir.

Karahisârî’ye ait Afyonkarahisar Müzesi’nde kayıtlı 20×24 cm boyutlarında, ketebeli ve 941 tarihli bir **murakka** bulunmaktadır.

Karahisârî’nin kağıt üzerinde olmayan eserlerinden celi sülüs alanında yazdığı bilinen **Süleymaniye Camii** kubbe yazıları zamanla bozulduğundan Abdülmecid zamanında Abdülfettah tarafından Râkım tavrında yenilenmiştir. Kaynaklarda celi sülüs alanında kendisinin **mezar taşını** yazdığı fakat daha sonra bu taşın kaybolduğu

kaydedilmiştir. Piyale Paşa Camindeki Zümer sûresinin 73. âyeti ona nispet edilse de “hattatın ölümünden 21 yıl sonra inşa edilmiş olduğuna göre kaynakların verdiği bilgi doğru olmasa gerekir” (Alparslan, 1999: 59) Bu camideki yazı, üslubunun benzemesinden dolayı çırağı Hasan Çelebi tarafından yazıldığı düşünülmektedir. Mimar Sinan’ın kabir taşı ve sebilinin de Karahisârî tarafından yazıldığı iddia edilse de (“Mimar Sinan, hattattan 32 yıl sonra ölmüştür” (Alparslan, 1999: 59) bu tarih bakımından uygun değildir.

1. 1. 4. Öğrencileri

Karahisârî’nin talebelerinden en ünlü temsilcisi olan **Yusuf Demircikulu** (ö. 1020/1611) Tophâne’de Kılıç Ali Paşa Camii yazılarını yazmıştır. Hocası kadar ünlü bir hattat olan, hem talebesi hem evlâtlığı **Hasan Çelebinin** (ö. 1003/1594) Süleymâniye ve Edirne Selimiye Camilerinin taşa mahkûk kitâbe ve çini üzerinde işlenmiş celî yazıları mevcuttur. Büyük çekmece kitâbe yazılarının hattatı **Derviş Mehmed** (Karahisârî dervişi) (ö. 1000/1592) , **Ferhad Paşa** (ö. 982/1574), **el-Kâtib** (ö. 967/1559) ve **Muhyiddin Halife** (ö. 983/1575) Karahisârî’nin önde gelen talebelerindendir (Serin, 2015: 47).

1. 1. 5. Mushaf-ı Şerifi

16. yy’da Karahisârî tarafından Kanunî Sultan Süleyman’ın isteği üzerine yazdığı, “Osmanlı Sarayı’nın kitap sanatıyla uğraşan **Ehl-i hiref** sanatçıları tarafından yaratılmış en görkemli eser olan bu Kur’an, TSM Kütüphanesi Hırka-i Saadet kitapları arasında 5 numarada kayıtlıdır” (Çağman,1995: 521). Bu şaheser eser 61,5 × 42,5 cm. ebadındadır. **Âharlı** ve **vessaleli** olarak 300 varaktan oluşur. Mushafın metni **Yakut üslûbu** diye bilinen ilk satırı muhakkak; beş satırı nesih; bir satır sülüs; beş satırı nesih son satırı muhakkak hatla yazılmıştır.

Çeşitli kaynaklarda **Ahmed Karahisârî**’nin Mushaf’ın 220 yaprağını yazıp vefat ettiği yazmaktadır. “Bu eksik haliyle **Hazîne-i Hassa**’da korunmuş olan Mushaf-ı Şerif Sultan III. Murad’ın saltanatında 992 (1584) yılında yeniden yazılmaya başlanmış 1587’de yazımı tamamlanmıştır. Vessâle, cetvel, tezhip ve cilt işlerinin 1004’de (1596)

12 yılda 1237 altın ve 45064 akçe sarfedilerek tam ve eksiksiz duruma getirildiği...” (Serin, 2015: 56) arşiv belgelerinde mevcuttur. Mushaf’ın son 80 yaprağının başka bir hattat tarafından yazıldığı açıkça görülmektedir. Bu kısımları hem evlatlığı hem en güçlü talebesi olan **Hasan Çelebi** tarafından tamamlandığı tahmin edilmektedir. Mushaf’ın hâtime sayfasında ketebe kısmı boş bırakılmıştır.

Mushaf’ın tezhip ve cilt işleri saray nakışhânesinde sernakkâşın yönlendirme ve kontrolünde tamamlanmıştır. Bu işlerde **Ali Çelebi, Cafer Usta, Nakkaş Hasan** ve **Nakkaş Mustafa**’nın önemli görevler üstlendiği **in’âm** defterlerinden anlaşılmaktadır. “Tezhipte **Kara Memi** üslûbu büyük bir başarı ile uygulanmıştır” (Serin, 2010: 110).

Son derece zengin tezyinatlarla sahip bu Mushaf – 1 Şerif bu alanda çok farklı başlıklara konu olacak derecede çeşitliliğe sahiptir. Zengin tezhipli iki sayfa halinde **serlevha** tezhibi vardır. Bunun dışında 112 tane birbirinden güzel tasarımlarla tezhiplenmiş **sûre başı** tezhipleri mevcuttur. Serlevha ve sûre başları haricinde bazı tasarımlar aynı olmakla birlikte 2360 tane **koltuk** tezhibi vardır. Ve her biri özenle hazırlanmış toplam 575 tane **Mushaf gülü** içinden 468 tanesi **aşere gülü** olması dikkat çeken özelliklerinden biridir.

1. 2. Mushaf-ı Şerif Tezyinatı

1. 2. 1. Mushaf

Mushaf, “sayfa hâlinde meydana getirilmiş şey, kitap” (Misalli, 2011: 855) anlamına gelmektedir. Kur’ân-ı Kerimin ayetlerini ilk kez bir araya getirerek Mushaf haline getiren **Hz. Ebubekir** olduğu düşünülüyor. Mushaf isminin verilmesinde de sahabelerle beraber görüş birliği sağlanıp karar verilmiştir. Kaynaklarda Mushafı ilk kez çoğaltan kişinin **Hz. Osman** olduğu yazmaktadır. Kıraat farklılıkları nedeniyle endişeye düşülmüş ve Hz. Osman Mushafı bir rivayete göre dört tane başka bir rivayete göre de altı tane çoğaltarak yanlarında muallimlerle beraber değişik bölgelere göndermiştir (Koçyiğit, 2013: 364-365).

Mushaf’taki **hareke ve noktalama** işaretleri 8. yy başlarında tam olarak kim tarafından yapıldığı bilinmemekle beraber çok tartışılmıştır. En sonunda Kur’ân’dan gibi

algılanmaması için **kırmızı renkli noktalama** işaretleri yapılmasına karar verilmiştir. “İşte bu işaretlerin zamanla hoş karşılanması sonucunda mushaflara **hareke, nokta, ta’sîr, hams, sûre başlangıç çerçeveleri, fasıllar ve secavend türü vakf işaretlerinin** konulması **Tahsînu-Resmî’l-Osmanî** adıyla anılmış ve bazı kitaplarda bu başlık altında anlatılmıştır” (Koçyiğit, 2013: 368).

“ Ortaçağ’ın ilk dönemlerinden başlayarak yöneticilerin ve varlıklı kesimin sanata ve kitaba olan ilgisinin artması, onların tezhipli, tasvirli ve güzel ciltli kitaplara sahip olmalarına yol açmıştır” (Tanındı, 2009: 243). Günümüze kadar ulaşan “ Geç Emevî ve erken Abbasî döneminde 8.- 10. yy’lar arasında istinsah edilen Kur’an nüshalarından anlaşıldığı gibi, sayfaları tezhipte bezeme geleneğinin kutsal kitabın sayfalarında başladığı söylenebilir” (Tanındı, 2010: 90). Daha sonraları Mushaf’ı süslemek hoş karşılanmış ve **sûre isimleri, duraklar, güller** gibi çeşitli süslemeler yapılmaya başlanmıştır. **Hat** sanatçıları gibi **tezhip** sanatçıları da Mushafı en güzel bir şekilde süslemeye çalışmışlardır. **Tezhip** sanatı en güzel örneklerini XVI. yy’ da vermiştir. **Altın** kullanılarak özenle hazırlanan Mushaf’taki süsleme alanları aşağıdaki gibidir.

1. 2. 2. Zahriye Tezhibi

Arkalık, sırtlık manasına gelen **zahriye** sözlükte : “yazma kitaplarda genellikle kitap sâhibinin, temellük kitabesinin tezhipli olarak yer aldığı, esas metnin başladığı yaprağın ön yüzü (eski yazıya göre metnin ilk sayfasının arka yüzü)” (Misalli, 2011: 1375) şeklinde tanımlanmaktadır. Sağdan sola doğru açılan el yazma kitaplarda metin, genellikle ilk yaprağın arka (b) yüzünden başladığı için, bu sayfanın ön (a) yüzü zahriyedir. Başka bir deyişle yazma kitaplarda ana metnin ilk sayfası (serlevha, dibace, unvan, mukaddime, önsöz) nın arkasında ancak kitabın sağdan sola doğru açıldığında açılış durumuna göre ilk sayfanın ön yüzüne **zahriye** denir. Bu alandaki yazı, kitabın içeriği ile alakalı değil, **mülkü** ile ilgili ya da **kitap sahibine ait** bilgilerdir. Bu bilgilere **Temellük kaydı (kitâbesi)** denir. Temellük kaydı (kitâbesi) sözlükte şu şekilde tanımlanmıştır: “kitapların başına yazılan ve o kitabın kime âit olduğunu belirten notlar” (Misalli, 2011: 1232).

Bu sayfada sadece kitaba sahip olan kişi veya kişiler yani temellük kaydı bulunmaz, bazen de **kitabın adı, müellifi, meşhurların hükmü, kitabın satın alındığı tarih**, bir ya da **birkaç beyit, vakıf kaydı, sima kaydı, mukabele kaydı** vb. yazılarla mühürler bulunabilir.

“Bu alana yazılan bir kayıt olan **sima kaydı**: çoğaltılan yazma eserin müellifine okunup gerekiyorsa düzeltildiğini gösteren kayıttır. Bu alana yazılan diğer önemli bir kayıt olan **mukabele kaydı**nda, yazılan kitabın asıl nüshasıyla veya doğru bir nüshayla karşılaştırıldığını gösteren bilgiler yer almaktadır” (Özkeçeci, 2014: 171). Bazı kitaplarda bu kayıtlar yazma eserin sonunda yer alır. “Kitaba güve ve böceğin dokunmaması için tılsım sözü olarak yazılan **kebikeç yazısı** da genellikle zahriye sayfasına yazılmıştır” (Özen, 2003: 15).

Bu sayfa **yazısız, boş** olabildiği gibi sadece **bezemeli** de olabilmektedir. Mushaflarda zahriye tezhibi yazısız silme tezhip olarak yapılmaktadır ve Kur’ân metninin dışında kalan tezyini sahadadır. Bazı yazmalarda karşılıklı iki sayfa olarak görülse de genellikle tek sayfa halinde ve yoğun tezhipli olarak karşımıza çıkmaktadır. Zahriye tezhibi karşılıklı iki sayfa olarak yapıldığında renk ve desen aynı olmaktadır. Mushafların zahriye tezhiplerinde bazen Kur’ân’ın bir ayeti olan **ona ancak temiz kimselerin el sürebileceğini** hatırlatan ayetin yazıldığı da görülmektedir. Zahriye tezhibinin **dikdörtgen, kare, beyzi, dairevi** örnekleri mevcuttur. Bu yoğun emek ve masraf gerektiren tezyinat X. yy’da görülmeye başlanmıştır ve Çiçek Derman’ın tabiriyle yapılış güçlüğünden dolayı XVII. yy’ dan sonra pek görülmemektedir.

Çok fazla karşımıza çıkmasa da bazı yazmalarda zahriye den sonra **fihrist** bölümü eklenmiştir. **Fihrist** sözlükte: “Bir kitabın başına veya sonuna konan ve o kitapta bulunan konu ve maddeleri alfabe sırasına göre gösteren cetvel, içindekiler” (Misalli, 2011: 385) şeklinde tanımlanmaktadır. Kitabın bölümleri olan **cüz, fasıl** ve **bablar** açıklanan fihrist bölümü bir veya birkaç sayfadan oluşabilir. Fihrist bölümünün bazı eserlerde baş tarafı ve çevresi tezhiplenmiştir.

1. 2. 3. Serlevha Tezhibi

Farsça **ser** baş demek olup **serlevha** baş levha anlamına gelmektedir. Serlevha sözlükte şu şekilde tanımlanmaktadır: “Bir yazının başlığı, başlık. El yazması kitapların ilk sayfalarına yapılan süslü başlık” (Misalli, 2011: 1089). **Serlevha** ve **iklil** genellikle Mushaflarda kullanılırken diğer yazma eserlerde, serlevha ve ikkil isminin yanında **dibace**, **mukaddime**, **unvan sayfası**, **önsöz** ve **haşiyeli levha** gibi değişik isimler kullanılmaktadır. Mushafta zahriye sayfasından sonra gelen ilk sayfasına çoğunlukla **Fatiha sûresi**, ikinci sayfaya da **Bakara sûresinin** ilk ayetleri karşılıklı yazılarak etrafına gösterişli bir tezyinat yapılır. XVI- XVII. yy’da bazı Kur’ân’larda zahriyeden sonra tek veya çift tam sayfa tezhibinin içinde Fatiha sûresi yer almıştır.

Zahriye sayfasından sonra en yoğun tezhip yapılan yer serlevhadır. Bu yoğun tezhipten dolayı hem zahriye tezhibi hem de serlevha tezhibi yapılan varaklar biraz kalın kağıtlardan seçilmiştir. Eserin tezhip bütünlüğünü korumak amacıyla yapılan serlevha tezhibi, renk, desen ve motif bakımından zahriye tezhibine uyumlu olmalıdır. Serlevha tasarımları **dikdörtgen** şeklinde, **düz başlık** olarak veya **üçgene** benzeyen şekilde **kubbeli**, **dilimli**, **tepelikli mihrabiye**, **taç (iklil)**, **alınlık** olarak veya **natüralist üslûpta** düzenlenmiştir. **Taç deseni** serlevha tezhibinin temelini teşkil eder ve tezhipten sonra genellikle tığlarla süslenir.

Serlevha tezhip tasarımlarında dönemin özelliklerine göre değişiklikler gösterir. Bizim araştırma konusu olarak seçtiğimiz **Karahisârî Mushaf-ı Şerifinde** yazıldığı **klasik dönemde** serlevha tezhipleri metni içine alarak bir çerçeve oluşturur. Bazı eserlerde metnin iki yanına **koltuklar** eklenmiştir. Bazılarında ise içleri bezemeli bordürler eklenmiş ve bu bordürlerden sayfa kenarlarına doğru yarım yuvarlak veya üçgen çıkmalar yapılmıştır. Metnin satır araları altın ile veya renk ile boyanır. Bazen de bu yerlere **bey-ne’s-sütur** adını verdiğimiz süslemeler yapılmıştır. Serlevha tasarımının en dışına bazen bir **halkar** tasarımı yapılmıştır, bazen de **tığlarla** süslenmiştir.

1. 2. 4. Sûre Başı Tezhibi

Kur’ân-ı Kerim’de 114 tane **sûre** vardır. İncelediğimiz Karahisârî Mushafın’da da olduğu gibi genellikle sûre başlarının ikisi serlevha sayfasında olduğundan dolayı 112 tane **sûre başı** tezhibi yapılmaktadır. **Sûre başı**: “Her bir sûrenin başlangıcında genellikle yatık dikdörtgen bir alan içinde sûrenin adı, nâzil oldukları yer ve âyet sayılarını gösteren yazıların bulunduğu başlıklara denir” (Maktal, 2007: 1465). Mushaflarda sûre başı: **iklil**, **serberk**, **ser-sûre** isimlerinde de bilinmektedir. Diğer yazma eserlerde **bölüm başı**, **ara başlık**, **fasıl başı**, **bahir başı** olarak bilinmektedir.

İlk sûre başı örneklerinde cetvelsiz sadece yazıyla yazılan sûre başlarının yanına bazen **daire** veya **armudî** olarak **sûre başı gülü** yapıldığı görülmektedir. Daha sonraları sûrenin üst tarafına ince desenlerle tezhiplenip yatay **dikdörtgen** içine cetvelsiz olarak yapıldığı görülmektedir. İlerleyen dönemlerde görülen cetvel çekilerek dönemine uygun desen ve renklerde tezhip edilmesi geleneği halen devam etmektedir (Duran, 2012: 63).

1. 2. 5. Mushaf Gülleri Tezhibi

Gül kelimesi sözlükte: “Yazma Kur’ân-ı Kerim’lerde gereken yerlere yapılan oval veya daire şeklindeki etrâfi çiçekli ve tezhipli, ortasında bildirilmek istenen husûsa âit yazılacak yazı için boşluk bulunan süsleme motifi” (Misalli, 2011: 443) şeklinde tanımlanmaktadır. Kaynaklarda bu güller Mushafın haşiye kısmında yer aldığı için **Haşiye Gülleri** olarak ta geçmektedir. “Erken devir Mushaflarında karşımıza çıkan ve yazı alanı dışında yer alan **Zahriye**, **Serlevha**, **Sûrebaşı** ve **Hâtîme gülleri**, dairevî veya armudî şekilde olup tezhibe bitişik ve yatay şekilde işlenmiştir” (Derman, 2010:140). Mushaflarda her 20 sayfada bir **Cüz gülü**, cüzün yarısını göstermek için **Nısıf gülü**, secde yerlerini gösteren **Secde gülü**, her 5 sayfada bir **Hizip gülü**, her 10 ayette bir **Aşere gülü**, her 5 ayette bir **Hamse gülü** bulunmaktadır. Günümüzde Mushaflarda Aşere gülü, Hamse gülü ve Nısıf gülü artık görülmemektedir. Güller genellikle tığlarla süslenir. Tığlar yukarıya ve aşağıya doğru iki yöne uzatılmış şekilde gülün yaklaşık üç misli uzunluğundadır. Aynı sayfada iki veya daha çok gül yapılırsa güller tığlarla birleştirilir.

1. 2. 5. 1. Cüz Gülü Tezhibi

Kur'ân-ı Kerîm, okuma ve ezberleme kolaylığı sağlama açısından bölümlere ayrılmıştır. Yirmişer sayfalık toplam 30 tane **cüz** de bu bölümlerden biridir. **Cüz gülü** ise sözlükte: “Kur'ân'ın cüz başlarında yer alan ve içinde cüz numarası yazılı olan süsleme motifi” (Misalli, 2011: 509) şeklinde tanımlanmaktadır. Erken dönem Mushaflarında da rastlanan cüz gülleri günümüzde hala kullanılmaktadır. Bir Mushafta 30 cüz bulunmasına rağmen 29 tane cüz gülü olmasının sebebi ilk cüzün başlangıcı serlevha tezhibi içinde bulunmasından dolayıdır. İncelediğimiz **Karahisârî Mushaf-ı Şerifinde** 27 tane cüz gülü vardır.

1. 2. 5. 2. Nısıf (Nısf) Gülü Tezhibi

Nısıf (nısf) Arapça'da **yarı, yarım** demek olup Mushaflarda cüzlerin yarısını göstermek için yapılmıştır. Erken dönem Mushaflarında görülmez. “XV. yy'da hem yazı ile hem de gül ile nısıf yerleri gösterilmiştir” (Derman, 2010: 141). Daha sonra nadir olarak Mushaflarda görülmüştür fakat günümüzde artık kullanılmamaktadır. **Yarıdan bölünmüş semse** şeklinde uygulanan nısıf gülleri bir Mushaf'ta 30 tane bulunur. İncelediğimiz **Karahisârî Mushaf-ı Şerifinde** 1 tane nısıf gülü vardır.

1. 2. 5. 3. Secde Gülü Tezhibi

Kur'ân-ı Kerim'de okuyanın veya dinleyeninin secde etmesi gereken 14 tane âyet vardır. Bu âyetlerin yerini göstermek için **secde gülü** yapılmaktadır. Secde gülü sözlükte: “Kur'ân-ı Kerim'de secde âyetlerinin hizasına gelecek şekilde sayfa kenarlarına konan tezhipli motif” (Misalli, 2011: 1073) şeklinde tanımlanmaktadır. İlk dönemlerde yazılan Mushaflarda secde işareti görülmez. Daha sonraları Mushaflarda sadece yazıyla belli edilen secde gülleri, XV. asırdan sonra gül şekliyle işlenip bezemedeki yerini almıştır. Günümüz Mushaflarında hala secde gülü kullanılmaktadır. İncelediğimiz **Karahisârî Mushaf-ı Şerifinde** 10 tane secde gülü vardır.

1. 2. 5. 4. Hizip (Hizb) Gülü Tezhibi

Kur'ân beşer sayfalık hiziplere bölünmüştür. **Hizip gülü** sözlükte: “Yazma Kur'ân'larda hiziplerin başına konan tezhip motifi” (Misalli, 2011:1281) şeklinde geçmektedir. “Erken dönem Mushaflarında da rastlanılan hizib gülleri esas olarak IX. (XV.) yy.'dan sonraki Mushaflarda görülür” (Duran, 2012: 64). İncelediğimiz **Karahisârî Mushaf-ı Şerifinde** 66 tane hizip gülü vardır.

1. 2. 5. 5. Aşere Gülü Tezhibi

Aşr, aşır, aşer, aşere gibi isimlerle de bilinen **aşr** Arapça'da **on** demektir. Kur'ânı öğrenme ve ezberleme açısından kolaylık sağlamak için Kur'ân sûreleri onar âyetlik bölümlere ayrılmıştır. “Kur'ân-ı öğrenme ve ezberleme çalışmasının onar âyetlik bölümler halinde yürütülmesiyle ilgili ilk uygulamanın Hz. Peygamber tarafından yapıldığı bilinmektedir” (Eroğlu, 1991: 24). Her on âyetin sonuna aşr kelimesinin ilk harfi olan **ayın** (ع) harfi konmuştur. Daha sonraları ayın harfi yerine veya onunla birlikte aşere gülleri eklenmiştir. Aşere gülleri X. yy' dan itibaren görülmeye başlanmış XVII. yy'dan sonra kullanılmamıştır. İncelediğimiz **Karahisârî Mushaf-ı Şerifin'de** birbirinden güzel tezhiplenmiş 468 tane aşere gülü vardır.

1. 2. 5. 6. Hamse Gülü Tezhibi

Hamse Arapça'da **beş** demek olup Mushaflar'da her beş âyette bir sayfa kenarlarına konan tezyini madalyonlardır. “Önceleri her beş âyetin ardından durak gibi konulan ve duraklara göre daha büyük olan hamse işareti **damla** biçiminde yapılmış, daha sonra sayfa boşluğuna durakla aynı hizada **armudî hamse gülü** yerleştirilmiştir” (Duran, 2012: 64). Artık günümüz Mushaflarında kullanılmamaktadır. İncelediğimiz **Karahisârî Mushaf-ı Şerifinde** hamse gülü bulunmamaktadır.

1. 2. 6. Durak Tezhibi

Mushaflar'da âyet sonlarına yapılan **duraklar**, diğer bazı yazma eserlerde cümle sonlarına yapılan **noktalar** sözlükte: “Kur'ân-ı Kerim okunurken kısa bir süre durulması gereken yerlerden her biri. Mushaflarda âyet aralarında ve eski yazmalarda cümle

sonlarında durulması gereken yerlere konan tezhipli motif” (Misalli, 2011: 308) şeklinde tanımlanmaktadır. Duraklara **vakfe** de denmektedir. İlk Mushaflarda durak işaretleri her beş ve on ayette bir konulmuştur. Daha sonraları ayetlerin sonuna üçgen meydana getirecek şekilde kırmızı veya altından **üç nokta** yapılmıştır. Daire şeklindeki duraklar erken dönem eserlerinde satır üzerinde yer alırken daha sonraları ayet araları açılarak satır hizasına yapılmaya başlanmıştır. “VIII. (XIV.) yy.’a kadar daha sade tezyin edilen duraklar sonraki devirlerde zenginleşmeye başlar” (Duran, 2012: 63). Duraklar dört ana grupta incelenebilir: **basit durak, mücevher (geçmeli) duraklar, müzehhep duraklar, helezonî duraklar (pençhâne, şeşhâne)**. Duraklar işlevinin yanında sayfayı bezer ve gözü dinlendirir.

1. 2. 7. Beyne’s-sütur Tezhibi

Mushaflarda genellikle ilk sûrelerin satır aralarına, diğer yazmalarda ise kelime ve harflerin aralarına yapılan **beyne’s- sütur** sözlükte: “tezhip edilen bir yazının satır aralarına yapılan altınlı veya renkli serbest tarzdaki tezyini iş” (Misalli, 2011: 141) şeklinde tanımlanmaktadır. Beyne’s- sütura İlhan Özkeçeci’nin deyimiyle **hurda tezyinat**’ da denir. “Özellikle serlevhalar da rastlanan ve Selçuklu döneminde çok sık görülen satırarası süslemelerinde harflerin arasında kalan boş kısımlar çok ince olarak bitkisel motiflerle bezenir” (Özkeçeci, Özkeçeci 2014: 178). Bu alanlar altınlı veya altınsız olarak **minik motifler, dendanlar** veya **iğne perdah** ile süslenerek esere zenginlik kazandırmıştır. Yazı aralarında kirlenme, yırtılma veya gereğinden fazla bırakılan boşluklar olduğunda bunları gidermek için de yapılmıştır.

1. 2. 8. Koltuk Tezhibi

Mushaflarda da yapılan tezhip süsleme alanlarından olan **koltuk** sözlükte şu şekilde tanımlanmaktadır: “güzel yazı albümlerinde **kıt’aların sülüs, muhakkak** veya **tevki** hatla uzun tutulan ilk satırı altına **nesih, reyhânî** veya **rıkâ’** hatla kısa olarak yazılan satırların iki tarafında **kare, dikdörtgen** yâhut **üçgen** şeklinde kalan boş kısım (bu boş kısımlara yapılan süslemeye **koltuk tezhibi** denir)” (Misalli, 2010: 690). Yazma eserlerde metnin yazı tipi aynı olmasına rağmen sayfa düzeninden dolayı ortaya çıkan boşluklar cetvelle ayrılırsa bu boşluklara da **koltuk** tabiri kullanılmıştır.

İncelediğimiz **Ahmed Karahisârî Mushafı** koltuk tezhibi açısından çok zengin örnekleri olan bir eserdir. Eserin her sayfasında dört tane olmak üzere toplam 2360 tane koltuk tezhibi vardır.

1. 2. 9. Hâtime Tezhibi

Yazma eserlerde sonda bulunan **hâtime** sözlükte: “yazılı eserlerin o eserin özeti ve neticesi durumunda olan son bölümü, son söz” (Misalli, 2010: 482) şeklinde tanımlanmaktadır. Mushaflar’da bu bölümde bitiş duasıyla birlikte başka kayıtlar eklenebilir. Bunlar **ketebe**, **istinsah kaydı** ve **ferağ kaydı** olarak bilinmektedir. **Ketebe** sözlükte şu şekilde geçmektedir: “yazma eserlerin genellikle sonunda bulunan, eser, müellif, müstensih hakkında bilgilerin bulunduğu kısım (istinsah kaydı da denir) ” (Misalli, 2011: 662). Ketebe daha çok yazma eserin hattatının imzasını kastederken, istinsah kaydı yazıyı çoğaltan kişiyi, yeri ve zamanı belirtir. Bir diğer kayıt olan **ferağ kaydı** ise sözlükte: “eski eserlerde ve daha çok yazmalarda eserin sonunda bulunan ve ne zaman tamamlandığını anlatan cümle” (Misalli, 2011: 376) şeklinde tanımlanmaktadır.

Hâtime sayfalarına yapılan süslemelere **hâtime** veya **ketebe tezhipleri** denir. Bu sayfanın sonu genellikle ya **ikizkenar yamuk** ya da **üçgen** şeklinde “**temmet, temme, üç mim** ya da **tek mim** ile sonlanır” (Özkeçeci, Özkeçeci 2014: 175). Sayfa sonunda kenarlarda kalan boşluklara genellikle tezhip yapılır ya da motif serpiştirilir.

2. BÖLÜM
TÜRK TEZYİNATINDA RÛMÎ MOTİFİ VE AHMED KARAHİSÂRÎ
MUSHAF-I ŞERİFİNİN RÛMÎ İLE PAFTALANAN SÛRE BAŞLARININ
DESEN ANALİZLERİ

2. BÖLÜM

TÜRK TEZYİNATINDA RÛMÎ MOTİFİ VE AHMED KARAHİSÂRÎ MUSHAF-I ŞERİFİNİN SÛRE BAŞI TEZYİNATLARINDAKİ RÛMÎ MOTİFİNİN İNCELENMESİ VE TASNİFİ

2. 1. Türk Tezyinatında Rûmî Motifi

2. 1. 1. Rûmî Motifi'nin Tarihçesi

Rûmî'nin sözlük anlamı **Anadolu**, Anadolu'ya ait demektir. Bu motif sevilerek ve yaygınca kullanılmıştır. Anadolu Selçuklularınca geliştirilmiş olan bu motife Rûmî isminin haricinde Selçûkî de denilmiştir. “O zamalar Roma İmparatorluğu hüküm sürdüğü ve İran'a kadar olan Anadolu topraklarına (**Diyâr-ı Rum**) denilmesinden dolayı motif rûmî ismini almıştır. Belkide bu endişenin sonucu olarak Celal Esat Arseven'de rûmî tabiri yerine **Selçûkî** ismini kullanmayı tercih etmiştir” (Güney, Güney, 2010: 55)” Bağdat ve Tebriz gibi sanat merkezlerinde bu motife “**eslîmî, islîmî, selîmî**” (Doğanay, 2010: 81) adı verilmiştir.

Rûmî sözlükte şu şekilde geçmektedir: “târihi Orta Asya'ya kadar dayanmakla birlikte ismini “Anadolu” mânâsındaki Rum kelimesinden alan, **hayvânî** veya **nebâtî** oluşu tartışmalı, kullanılma alanı çok geniş bir süsleme motifi” (Misalli, 2011: 1033) dir. Motifin hayvansal veya bitkisel kaynaklı olduğu hala tam bilinmemektedir. Osmanlı Süsleme Sanatı kitabında “hayvan şekillerinin üsluplaştırılmasıyla meydana gelmiştir” (Güney, Güney, 2010: 55) yazmaktadır. Türk Tezyînî Sanatların'da Motifler kitabında da rûmî, hayvan motifleri arasında incelenmiştir. İnci Ayan Birol TDV İslam Ansiklopedisi yayınlarındaki tezhip adlı makalesinde: **münhanî**'nin hayvanî kaynaklı olduğunu, münhani tarzındaki rûmî ile desenlerde yer almasından dolayı bu iki motifin aynı kaynaktan geldiğini ifade etmektedir. Türk Sanatında Tezhip kitabında İlhan Özkeçeci : rûmînin hayvansal mı bitkisel mi olduğu tartışmalı olmakla birlikte “bu motif çiçeklere, palmetlere, yapraklara hatta kabukları açılmış bezelyeye benzetilmiştir” (Özkeçeci, Özkeçeci, Özkeçeci 2014: 94) açıklamasını yapmaktadır. TDV İslam Ansiklopedisi yayınlarında “Selçuklu döneminde nadiren hayvanî karakterli rûmîler görülürken sap

üzerinde yürüyen rûmîler çoğunluklu nebatî karakterlidir. Osmanlı'da bu üslup her şekilde kesinlikle nebatî karakter arzettiğidir” (Doğanay, 2010: 82) yazmaktadır.

İlhan Özkeçeci'nin deyişiyile bu motifin kaynağının hayvansal mı yoksa bitkisel mi olduğu çok önemli değildir. Burada motifin kaynağının belli olmayacak şekilde stilize ederek soyut bir tasarım haline getiren sanatçı veya sanatçıların başarısı vardır. Asıl önemli olan zamanla gelişerek mükemmelleşen, sağlam kompozisyon kurallarına ve çok güçlü grafik değerlere sahip olan rûmî'nin tasarımını iyi kavrayabilmektir.

Türk tezyinî motifleri arasında önemli bir gurubu oluşturan rûmîler **Orta Asya** kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Daha sonra **Selçuklu** devleti bu motifi geliştirerek yaygın biçimde kullanmışlardır. Rûmîler Karahanlı, Gazneli, Abbâsî, Emevî, Fâtımî ve Endülüs süslemelerinde farklı ve zengin bir biçimde yer almıştır. İslâm sanatı çerçevesinde İspanya'dan Hindistan'a kadar yayılmış olan rûmîler çok çeşitlilik arz ederek yüzyıllar boyunca kullanılmıştır. “Türk sanatında figürlü süslemelerin seyrek görüldüğü bölgeler ve dönemler vardır ama rûmînin görülmediği yer yoktur” (Mülayim, 1999: 168).

“Türklerin İslamiyet'ten önce kullandıkları tezyinat motiflerinden Ak ve Kara gibi iki ilkenin soyut kavramı görülür diyerek Celal Esad Arseven, içiçe girmiş rumi motifini tanımlamaktadır” (Aksu, 2002: 187). Diğer adı **Yin-Yang** olan bu motif Çinlilerin **Tai-ki**'sine benzer. Zıtlıkları temsil etmekle beraber Tai-ki motifinin badem rûmî ye benzemesi dikkat çekicidir.

Rûmî üslubu ile yapılan süslemelerin çoğunda 14. yy'la kadar hayvanları tanımak mümkündür. Tavşan, balık, kuş vb. hayvan çizimleri grift ve kıvrık yollar üzerinde görülmektedir. Daha sonra kuşların kafaları, hayvanların ayakları vb. ayrıntılar kaybolunca, rûmîler klasikleşmiş ve yalın bir hale bürünmüşlerdir. 18. yy'la kadar köklerini belli etmeyecek stilize edilmiş haliyle kullanılmıştır. Daha sonra Batı'nın etkisiyle bazı yerlerde yaprak ve bitkisel görünüm almışlardır (Aksu, 2002: 185).

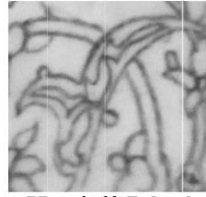
Rûmî motifi uzun yıllar boyunca birçok alanda ve malzeme üzerinde kullanılmıştır. Bunlardan bazıları: **mimari, taş işçiliği, ahşap, halı, kalemişi, tezhip, minyatür** ve **cilt**dir.

Rûmî Osmanlı süslemelerinde de kendine özgü formları ve kompozisyon kuralları ile bir üslûp, bir tarz olmuştur. “Topkapı Sarayı nakışhânesinde çalışmalarını yürüten **Bölük-i Acemân** ve **Bölük-i Rûmiyân** adlı iki ayrı sanatkâr topluluğu vardı” (Doğanay, 2012: 82). Bu topluluklar Osmanlı bezeme sanatlarının iki ayrı üslûbunu temsil etmektedir. Günümüzde söz konusu bezeme üslûbuna verilen rûmî adı, saray nakışhânesindeki Rûmiyân Bölüğü’nün icra ettiği işleri ifade etmek için kullanılmıştır.

2. 1. 2. Rûmî Motifi’nin Çeşitleri

Yüzyıllar boyunca çok kullanılan rûmî motifi çok çeşitli olarak karşımıza çıkmaktadır. Çizilişine göre ve desen içinde aldığı vazifeye göre çizimi olarak iki grupta toplayabiliriz. Çizilişine göre rûmî motifleri şöyle isimlendirilir;

1. **Sade rûmî:** Kanaviçe çiziminin şeklini koruyan, sade görünümlü rûmî motiftir.
2. **Dendanlı rûmî:** Kanaviçe çiziminin şeklini dendanlı çizilerek süslenmiş rûmî motiftir.
3. **İşlemeli rûmî:** Rûmî motifi biraz iri çizilerek içi hatâyî gurubu motiflerle süslenmiştir.
4. **Sencîde rûmî:** Simetrik gibi düşünülebilir fakat geometrideki gibi simetrik değildir.
5. **Pîçîde (sarılma) rûmî:** Motifin üzerinde sarılmış çıkmalarla süslenmiş rûmî motiftir.
6. **Hurdelenmiş rûmî:** Rûmî motifi biraz iri çizilerek içi küçük rûmîlerle süslenmiştir.

Hurdeli Rûmî
3. Âl-i İmran Sûresi

Sade Rûmî
4. Nisâ Sûresi

İşlemeli Rûmî
7. A'râf Sûresi

Hurdeli Rûmî
8. Enfâl Sûresi

Sencide Piçide Rûmî
19. Meryem Sûresi

Piçide Rûmî
21. Enbiyâ Sûresi

Sencide Piçide Rûmî
21. Enbiyâ Sûresi

Sencide Rûmî
50. Kaf Sûresi

Sencide Rûmî
93. Duhâ Sûresi

Sade Rûmî
99. Zilzal Sûresi

Sade Rûmî
102. Tekâsür Sûresi

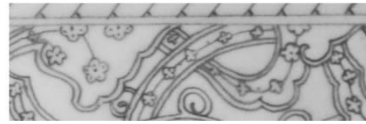
Sade Rûmî
102. Tekâsür Sûresi

Resim 5: Ahmed Karahisârî Mushaf-ı Şerifinin Sûre Başı Tezyinatlarındaki Çizilişine Göre Rûmî Motifi Örnekleri

Desen içinde aldığı vazifeye göre çizimi şu isimler altında toplanır;

- 1. Ayırma rûmî:** Tezyinatta hazırlanan desenin güzelliğinin artması amacıyla paftalara ayrılır. Bu paftalamada kullanılan rûmîye verilen addır.

2. **Tepelik:** Desen içinde tepe noktalara konulan, helezonlarda başlangıç noktası olabilen, simetrik olarak çizilen rûmî motiftir.
3. **Ortabağ:** Helezonların başlangıç ve birleşme noktalarında çizilir. Desen içinde bağlayıcı bir motiftir.
4. **Hurde rûmî:** İri olarak çizilen rûmî veya başka bir motifin içini süslemek için kullanılan küçük ve sade rûmî motifine verilen isimdir.

Tepelik Rûmî
7. A'râf Sûresi Sûrebaşı
Tezhibi

Ortabağ Rûmî
9. Tevbe Sûresi
Sûrebaşı Tezhibi

Ortabağ ve Hurde Rû
14. İbrahim Sûresi
Sûrebaşı Tezhibi

Ayırma Rûmî
15. Hicr Sûresi Sûrebaşı
Tezhibi

Hurde Rûmî
16. Nahl Sûresi
Sûrebaşı Tezhibi

Ortabağ ve Hurde Rû
17. İsrâ Sûresi
Sûrebaşı Tezhibi

Ayırma, Tepelik, Ortabağ ve Hurde Rûmî
17. İsrâ Sûresi Sûrebaşı
Tezhibi

Resim 6: Ahmed Karahisârî Mushaf-ı Şerifinin Sûre Başı Tezyinatlarındaki Desen İçinde Aldığı Vazifeye Göre Rûmî Motifi Örnekleri

2. 2. Ahmed Karahisârî Mushaf-ı Şerifinin Sûre Başı Tezyinatlarındaki Rûmî Motifinin İncelenmesi ve Tasnifi

Ahmed Karahisârî Mushaf-ı Şerifinde rûmî motifinin bulunduğu 93 adet sûre başı tezyinatı tespit edilmiştir. Sayıca çok fazla olduğundan dolayı üç grupta incelenmiştir. Sadece yazı alanında, yazı alanının dışında ve her ikisinde de rûmî motifi olan sûre başı tezhiplerinin incelenmesi ve tasnifi aşağıdaki gibidir:

2. 2. 1. Sadece Yazı Alanında Rûmî Motifi Olan Sûre başı Tezhipleri

2. 2. 1. 1. Yunus (10) ve Hûmeze (104) Sûreleri Arasındaki Sûre başı Tezhipleri

2. 2. 1. 1. 1. Yunus (10) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde karmen ile biraz kalın bir iplikle **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **klasik renkli tarz** tekniğinde tasarlanmış ve açık ve koyu yağyeşili ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Bulut sarı altın renginde olup dolantı halde yapılmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yağ yeşili ve yavruağzı kullanılmıştır. Zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince arasuyu** çizilmiş ve içine +, - (-**ler dikinedir**)‘den oluşan desen açık yağ yeşili üzerine lapis lazuli ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 8, Fotoğraf 8**).

2. 2. 1. 1. 2. Ra’d (13) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ile ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile

yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerin zemininde karmen kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **zerender zer** tekniğinde tasarlanmıştır. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Bulut sarı altın renginde olup dolantı halde yapılmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi ve yavruağzı kullanılmıştır. Zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin etrafına sarı altın ile iki **iplik** arasına siyah bir cetvel çekilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine **yaprak ve dallardan** oluşan desen krem rengi üzerine sarı altın ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 11, Fotoğraf 11**).

2. 2. 1. 1. 3. Nûr (24) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ile ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **üstübeç** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazı zemininde **rûmî** ve **noktalardan** oluşan desen **klasik renkli tarz** tekniğinde açık pembe ile renklendirilmiştir.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **hatâyî grubu** motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında ve kenarlarında sarı altın ipliklerle **paftalar** oluşturulmuş olup zeminde yine sarı altın kullanılmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminde de devam etmektedir. Hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına iki **iplik** arasına beyaz ile bir **cetvel** çekilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine **+, - (-'ler dikinedir)** 'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 20, Fotoğraf 20**).

2. 2. 1. 1. 4. Zümer (39) Sûresi Sûre başı Tezhibi Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ile ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **yağ yeşili** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerin zemininde karmen kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî** ve **noktalardan** oluşan desen **klasik renkli tarz** tekniğinde açık pembe üzerine karmen ile renklendirilmiştir.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **hatâyî grubu** motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Desen iki ayrı helezonda devam etmektedir. Öne çıkan helezondaki desen 1/4 oranında hazırlanmış olup yapraklar iri ve dilimli, çiçeklerin bazıları iri bir goncagül şeklinde ve diğer çiçekler daha küçük boyutta tasarlanmıştır. İri yaprak ve Goncagül motiflerinin içlerine lapis lazuli üzerine çiçek ve yapraklar ile desenler çizerek paftalama yapılmıştır. Diğer helezondaki hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup paftalı alan dışında tüm desene hakimdir.. Tüm hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, pembe ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak sarı altın tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir) 'den oluşan desen karmen üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 33, Fotoğraf 33**).

2. 2. 1. 1. 5. Mülk (67) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ile ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerin zemininde siyah kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **klasik renkli tarz** tekniğinde açık ve koyu yağ yeşili ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **igne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **hatâyî grubu** motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Bu alandaki desen Zümer (39) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Desen iki ayrı helezonda devam etmektedir. Öne çıkan helezondaki desen 1/4 oranında hazırlanmış olup yapraklar iri ve dilimli, çiçeklerin bazıları iri bir goncagül şeklinde ve diğer çiçekler daha küçük boyutta tasarlanmıştır. İri yaprak ve Goncagül motiflerinin içlerine açık mavi ile halkar tarzında kenarları açık ortası koyu olarak renklendirilmiştir. Diğer helezondaki hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup tüm desene hakimdir. Desenin helezonlarıyla ortada bir yerde paftalama yapılmıştır. Paftalı alanın zeminine sarı altın uygulanmıştır. Tüm hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-**ler dikinedir**) ‘den oluşan desen +’ları nokta şeklide yaparak açık krem rengi üzerine karmen ile çizilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 59, Fotoğraf 59**).

2. 2. 1. 1. 6. Müddessir (74) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ile ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerin zemininde siyah kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **klasik renkli tarz** tekniğinde beyaz üzerine yağ yeşili ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **igne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **hatâyî grubu** motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Bu alandaki desen Zümer (39), Mülk (67) Sûreleri sûre başı tezhipleri ile benzer özellikleri göstermektedir. Desen iki ayrı helezonda devam etmektedir. Öne çıkan helezondaki desen 1/4 oranında hazırlanmış olup iri ve dilimli yapraklardan oluşmaktadır.

Yaprakların kenarları ve dalları sarı altın olup iç zemini siyah ile renklendirilerek paftalama yapılmıştır. Bu yaprakların içine hatâyî gurubu desen ile tasarım yapılmıştır. Diğer helezondaki hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup paftalı alan dışında tüm desene hakimdir. Tüm hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği, yağ yeşili ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak sarı altın tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir) 'den oluşan desen noktalar şeklinde yapılarak lapis lazuli üzerine beyaz ve karmen ile çizilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 64, Fotoğraf 64**).

2. 2. 1. 1. 7. Kıyamet (75) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ile ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerin zemininde siyah kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **klasik renkli tarz** tekniğinde beyaz üzerine karmen ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **hatâyî grubu** motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Bu alandaki desen Zümer (39), Mülk (67) Sûreleri sûre başı tezhipleri ile benzer özellikler göstermektedir ve Müddessir (74) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynıdır. Desen iki ayrı helezonda devam etmektedir. Öne çıkan helezondaki desen 1/4 oranında hazırlanmış olup iri ve dilimli yapraklardan oluşmaktadır. Motiflerin içlerinde sarı altın ile paftalama yapılmıştır. Bu yaprakların içine hatâyî gurubu desen ile tasarım yapılmıştır. Diğer helezondaki hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup paftalı alan dışında tüm desene hakimdir. Tüm hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, yağ yeşili ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir) 'den oluşan desen noktalar şeklinde yapılarak limon küfü

rengi üzerine siyah ve beyaz ile çizilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 65, Fotoğraf 65**).

2. 2. 1. 1. 8. İnşirâh (94) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ile ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerin zemininde siyah kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan oluşan desen çift tahrir** tekniğinde karmen ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **hatâyî grubu** motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Bu alandaki desen Zümer (39) ve Mülk (67) Sûreleri sûre başı tezhipleri ile benzer özellikler göstermektedir ve Müddessir (74) ve Kıyamet (75) Sûreleri sûre başı tezhipleri ile ufak değişiklikler dışında aynıdır. Bu desende farklı olarak hatâyî grubu desendeki çiçekler daha büyük ve çeşitli çizilmiş, renklendirmesi ise daha canlı renkler ile yapılmıştır. Desen iki ayrı helezonda devam etmektedir. Öne çıkan helezondaki desen 1/4 oranında hazırlanmış olup iri ve dilimli yapraklardan oluşmaktadır. Motiflerin içlerinde sarı altın ile paftalama yapılmıştır ve helezon ile sap girişi kısmında açık yağ yeşili kullanılmıştır. Bu yaprakların içine hatâyî grubu desen ile tasarım yapılmıştır. Diğer helezondaki hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup paftalı alan dışında tüm desene hakimdir. Tüm hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, yağ yeşili, açık pembe ve narçiçeği renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (**-'ler dikinedir**) 'den oluşan desen noktalar şeklinde yapılarak yağ yeşili üzerine siyah ve karmen ile çizilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 78, Fotoğraf 78**).

2. 2. 1. 1. 9. Hümeze (104) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ile ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerin zemininde siyah kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **zerender zer** tekniğindedir. Desenin zemininde **üç benek** motifi, kenarlardaki üç nokta karmen olarak ortasına beyaz nokta yapılarak uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bulut sarı altın renginde olup dolantı halde bırakılmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, açık mavi, narçiçeği ve yavruağzı kullanılmıştır. Zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin etrafına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine karmen üzerine beyaz noktalar uygulanmıştır. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 85, Fotoğraf 85**).

3. 2. 1. 2. Fil (105) ve Tebbet (111) Sûreleri Sûre başı Tezhipleri

2. 2. 1. 2. 1. Fil (105) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerin zemininde siyah kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**,

ortabağ ve **noktalardan** oluşan desen **zerender zer** tekniğindedir. Desenin zemininde birbirinden bağımsız karmen ve beyaz noktalardan oluşan motifler kullanılmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen zemin rengi dışında Hümeze (104) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynıdır. Bulut sarı altın renginde olup dolantı halde bırakılmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, açık mavi, narçiçeği ve yavruağzı kullanılmıştır. Zemin rengi siyah olarak uygulanmıştır. Tüm desenin etrafına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine lapis lazuli üzerine beyaz noktalar uygulanmıştır. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 86, Fotoğraf 86**).

2. 2. 1. 2. 2. Tebbet (111) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde ince bir iplikle dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerin zemininde siyah kullanılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **klasik renkli tarz** tekniğinde olup helezon siyah, rûmiler açık ve koyu yağ yeşili, noktalar ise karmen ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Hümeze (104) ve Fil (105) Sûreleri sûre başı tezhipleri ile aynıdır. Bulut sarı altın renginde olup dolantı halde bırakılmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, açık mavi, narçiçeği ve yavruağzı kullanılmıştır. Zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır.

Tüm desenin etrafına sarı altın ile bir **iplik**ten sonra yağ yeşili bir **cetvel** çekilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 90, Fotoğraf 90**).

2. 2. 2. Sadece Yazı Alanı Dışında Rûmî Motifi Olan Sûre başı Tezhipleri

2. 2. 2. 1. Âl-i İmrân (3) ve Hac (22) Sûreleri Arasındaki Sûre başı Tezhipleri

2. 2. 2. 1. 1. Âl-i İmrân (3) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Sûre başı tezhibinde yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde, beyaz renkte siyah ile tahrirli **iplik** ile paftalanmıştır. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlenmiştir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarında **zerender zer** tekniğinde **klasik hatâyî grubu** desenler sürekli devam eden helezon şeklinde değil de adeta **Karamemi** üslubunun arayışlarını hissettirircesine müstakil yani birbirinden bağımsız tek **yaprak** ya da yaprak ve **motiflerden** meydana gelen ikili formlardan oluşmaktadır. Motiflerin bu dizaynı Karamemi üslubunun yarı üsluplaştırılmış motiflerdeki tabiatta çiçeklerin topraktan müstakil halde çıkışının önden görünüşünü andırmaktadır. Motifler mührelenmiştir. Desende kalan boşluklara **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran iplik, sağ ve sol yan ortalarında hatâyî gibi algılanabilen **salbek** şeklindeki biçimlerle sonlanmıştır. Bu salbeklerin kenarları yaprak gibi içe doğru kıvrılmış, zemin sıvama sarı altın olarak bırakılmıştır ve içinde beyaz renkte rûmîyle **pafta** yapılmış, iç zemine siyah üzerine bir tane merkezde sarı altın ile gocagül motifi çizilmiştir. Diğer alanda bulut ve rûmî genelde dolantı halde iken kenarlarda yer yer paftalar yapmıştır. Paftaların zeminleri siyah ve narçiçeği ile renklendirilmiştir. Bulut sarı altın ile uygulanmıştır. Rûmî'ler hurdeli olup iç zeminde siyah üzerine sarı altın ile **hurde** rûmî'lerle süslenmiştir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış ve salbek şekli dışında tüm alanda yer almıştır. Hatâyî gurubu motiflerinde beyaz hava payı biraz fazla bırakılmış, ortalarında sarı, yağ yeşili ve

narçiçeği renkleri kullanılmıştır. Paftalı alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin etrafına sarı altın ile iki **iplik** arasına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (**-'ler dikinedir**) ‘den oluşan desen yağ yeşili üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Ara suyunun etrafına lapis lazuli renginde ara suyundan biraz ince bir **cetvel** çekilmiş, son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 1, Fotoğraf 1**).

2. 2. 2. 1. 2. Nisâ (4) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde, zeminde siyah üzerine beyaz renk ile “+, - (-**'ler dikinedir**)” ‘den oluşan desen olan **ince ara suyu** ve sarı altın bir **iplik** ile **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırmık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyahtır. Zeminde **Hatâyî grubu motifleriyle zerender zer** tekniğinde çok yoğun bir desen tasarlanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî, bulut** ve **hatâyî** grubu motiflerinden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Ortada yazıyı bu alandan ayıran ince ara suyu ile **salbek** şeklinde daire olarak kapalı form oluşturulmuştur. Bu kapalı formda zemin rengi lapis lazuli olup ortasında bir tane müstakil sarı altın ve beyaz ile renklendirilmiş penç motifi bulunmaktadır. Buradaki ince ara suyu tüm desende alttan üstten geçmeler şeklinde devam etmiş ve kenarlarda, köşelerde aynı şekilde daire içinde penç motifleri yapılmıştır. Paftalanan alanların birinde zeminde lapis lazuli üzerine sarı altın sürülmüş rûmî motifi kullanılmıştır. Diğer paftalı alanların hepsinde bulut ve hatâyî grubu motifleri ile devam eden bir desen tasarlanmıştır. Bu desen 1/4 oranında hazırlanmış olup zeminde sarı altın üzerine bulut motifleri yine sarı altın ile klasik renkli tarz tekniğiyle yapılmış ve hatâyî grubu motiflerinden oluşan desen siyah ile çift tahrir tekniğinde uygulanmıştır. Bütün desene hakim olan ince arasuyunun iki kenarında sarı altın iplik bulunmaktadır. Tüm desenin dışına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (**-'ler dikinedir**) ‘den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel çekilmiştir (Bknz. **Çizim 2, Fotoğraf 2**).

2. 2. 2. 1. 3. Enfâl (8) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı yay biçiminde **kitâbe açma** şeklinde sarı altın bir **iplik** ile **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **lâhur** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Zeminde **hatâyî grubu** motiflerden oluşan zengin bir kompozisyon **zarender zer** tekniğiyle uygulanmıştır. Desende motiflerin etrafı siyah ile tahrirlidir ve desen mührlenmiştir

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle yine zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Her iki yanda da ortada rûmî helezonuyla **salbek** şeklinde alan oluşturulmuştur. Onun dışında kenarlarda yer yer renk ile paftalama yapılmıştır. Ortada ve köşelerde ki paftalarda zemin rengi olarak sarı sıvama altın uygulanmıştır ancak bir yerde ortabağın iç zeminine narçiçeği rengi görülmektedir. Rûmî'ler hurdeli olup iç zeminde siyah üzerine sarı altın ile **hurde** rûmî'lerle süslenmiştir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî gurubu motiflerinde beyaz, sarı, ve pembe renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına yağ yeşili ile **cetvel** çizilmiştir. Onun etrafına bir **ara suyu** çizilmiş ve içine **helezonik kıvrımlar** ile bir desen uygulanmıştır. Ara suyunun zemin rengi lapis lazuli ile, kıvrımlar beyaz ile renklendirilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 6, Fotoğraf 6**).

2. 2. 2. 1. 4. Tevbe (9) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah ince bir **iplik** ile **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah boyanmıştır. Zeminde **hatâyî grubu** motiflerden oluşan zengin bir kompozisyon **zarender zer** tekniğiyle uygulanmıştır. Desende motiflerin etrafı siyah ile tahrirlidir ve desen mührlenmiştir

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında ve kenarlarında rûmî helezoni ile **paftalama** yapılmıştır. Ortadaki pafta alanlarda zemin renginde sarı altın kullanılmıştır, kenarlarda paftalı alanlarda siyah ve karmen rengi tercih edilmiştir. Rûmîler sade ve sarı altın rengindedir, iç kısımlarında çok az **karmen** kullanılmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî gurubu motiflerinde beyaz, sarı, ve açık pembe renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Kenarlarda sarı altın ile çekilmiş iki **iplik** arasına sarı altın sürülmüş bir **ara suyu** içine siyah ile hatayi gurubu motifleriyle çift tahrir uygulanmıştır. Tüm desenin dışına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler **dikinedir**) 'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile ince bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 7, Fotoğraf 7**).

2. 2. 2. 1. 5. Yusuf (12) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî helezonu ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **lâhur** mürekkeple **sülûs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazı boşluklarında **zerender zer** tekniğinde **klasik hatâyî grubu** desenler sürekli devam eden helezon şeklinde değil de adeta **Karamemi** üslubunun arayışlarını hissettirircesine müstakil yani birbirinden bağımsız tek **yaprak** ya da yaprak ve **motiflerden** meydana gelen tekli ve ikili formlardan oluşmaktadır. Motiflerin bu dizaynı Karamemi üslubunun yarı üsluplaştırılmış motiflerdeki tabiatta çiçeklerin topraktan müstakil halde çıkışının önden görünüşünü andırmaktadır. Desende motiflerin etrafı siyah ile tahrirlidir ve desen mührelenmiştir. Desende kalan boşluklara iğne perdahı ile üç benek motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların her iki yanında da ortada rûmî helezonuyla küçük bir **salbek** şeklinde alan oluşturulmuştur. Diğer yerlerde ortalarda ve kenarlarda rûmî helezoni ile **paftalama** yapılmıştır. Paftalı alanlarda zemin renginde sarı altın

kullanılmıştır, kenarlarda ortabağların içleri siyah ile renklendirilmiştir. Rûmîler sade, **sencide** ve **piçide** rûmî olarak ve sarı altın kullanılarak uygulanmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği ve açık pembe kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın sürülmüş iki **iplik** arasına yine sarı sıvama altın ile bir **ara suyu** tasarlanmıştır. Ara suyu içine zengin bir **zencerek** deseni çizilmiştir. Zencereğin kenarları siyah ile tahrirli olup, ortalarındaki noktalara ve kapalı alanlarına **iğne perdahı** ile noktalar yapılmıştır. Son olarak sarı altın ile ince bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 10, Fotoğraf 10**).

2. 2. 2. 1. 6. İbrahim (14) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde hurdelenmiş iri **rûmî** ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **gülgûnî** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazı zemininde **hatâyî grubu** motiflerden olan aynı biçim ve renkteki **penç**'lerden ve **yapraklardan** oluşan bir **klasik renkli tarz** tekniğinde kompozisyon tasarlanmıştır. Bu kompozisyonda helezon ve yapraklar siyah ile **çift tahrir** tekniğiyle, pençler zeminde beyaz üzerine siyah çizgiler yapılarak uygulanmıştır. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi yapılmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Rûmîler biraz iri olup ortada ve kenarlarda **paftalama** yapmıştır. Ortada ve kenarlarda ki paftalarda zemin rengi olarak sarı sıvama altın uygulanmıştır ancak iki yerde ortabağın iç zemininde narçiçeği rengi görülmektedir. Rûmîler iç zeminde sarı altın üzerine siyah tahrir ile hurde rûmîlerle süslenmiştir. Hurde rûmîlerin içlerinde çok az karmen rengi görülmektedir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde sadece **penç** şeklinde olan motifler tercih edilmiş, bu motiflerde beyaz, sarı, açık mavi ve açık pembe kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına yağ yeşili ile bir **cetvel** çizilmiştir. Onun

etrafına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 12, Fotoğraf 12**).

2. 2. 2. 1. 7. Hicr (15) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde açık pembe rûmîyle paftalanmış ve sûrenin adı sarı sıvama altın üzerine **lâhur** mürekkeple sülüs hat ile yazılmıştır. Yazının kenarları siyah ile tahrirlidir. Yazı zemininde **hatâyî grubu** motiflerden olan aynı biçim ve renkteki **penç**'lerden ve **yapraklardan** oluşan bir **klasik renkli tarz** tekniğinde kompozisyon tasarlanmıştır. Bu kompozisyonda helezon ve yapraklar siyah ile **çift tahrir** tekniğiyle, pençler zeminde açık pembe üzerine siyah noktalar yapılarak uygulanmıştır. Desende bazı yapraklar biraz iri ve dilimli olarak sadece tahrir şeklinde çizilmiştir. Yazı zemininde aynı zamanda beyaz üzerine mavi sürülmüş ve siyah ile tahrirli **dolantı bulut** yerleştirilmiştir. Desendeki penç motifinin rengi her iki yandaki pafta ve kitabe açma formunu oluşturan rûmîlerle aynı renktedir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların her iki yanında da ortada rûmî helezonuyla **salbek** şeklinde alan oluşturulmuştur. Bunun dışında kenarda yine rûmî ile **pafta** yapılmış ve her iki kenara dayalı iplikle kapalı alanlar oluşturulmuştur. Paftalı alanların zemininde sarı sıvama altın kullanılmış olup rûmîler ve iplikler açık pembe renktedir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi, narçiçeği renkleri ve sarı altın kullanılmıştır. Bütün kompozisyonun etrafına sarı altınla iki **iplik** arasına yağ yeşili ile bir **cetvel** çizilmiştir. Onun etrafına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 13, Fotoğraf 13**).

2. 2. 2. 1. 8. İsrâ (17) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde karmen ve açık pembe ile renklendirilmiş hurdelenmiş iri **rûmî**ler ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Zeminde **hatâyî grubu** motiflerden oluşan zengin bir kompozisyon **zarender zer** tekniğiyle uygulanmıştır. Desende motiflerin etrafı siyah ile tahrirlidir ve desen mührelenmiştir. Motiflerin bazı yerlerinde ve yazıdaki göz diye tabir edilen yerlerde **igne perdahı**yla noktalamalar yapılmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Bu alandaki desen Nahl (16) Sûresi sûrebaşı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî gurubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Kenarlarda rûmî ile **paftalanmış** alanlarda zeminde sarı sıvama altın kullanılmıştır. Rûmîler **hurdeli** olup zeminleri karmen ile kenarda ortabağın ortasındaki zemin siyah ile paftalanmıştır. Rûmîler iç zeminde karmen üzerine açık pembe ve karmen kullanılan hurde rûmîler ile süslenmiştir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup rûmîlerin vr ortabağın iç zemini hariç tüm alanda devam etmektedir. Hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi, yağ yeşili ve narçiçeği renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına yağ yeşili ile bir **cetvel** çizilmiştir. Onun etrafına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler **dikinedir**)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 15, Fotoğraf 15**).

2. 2. 2. 1. 9. Hac (22) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ve açık pembe kullanılan **piçide** **rûmî**ler ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Zeminde **hatâyî grubu** motiflerden oluşan bir kompozisyon açık pembe ve beyaz ile renklendirilmiş penç ve yaprak motifleri kullanılarak tasarlanmıştır. Motiflerin kenarları

siyah ile tahrirli olup pençlerin içlerinde siyah noktalar, yaprakların içlerinde çizgiler vardır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Bu alandaki desen Enbiyâ (21) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında ve kenarlarında rûmî helezoni ile **paftalama** yapılmıştır. Paftalı alanların zeminine sarı altın sürülmüştür. Rûmîler **piçide** rûmî olarak tasarlanmış olup zeminde sarı altın kullanılmış ve rûmîlerin üzerindeki sarmallar ise açık pembe ile uygulanmıştır. Hatâyî grubu desen de ¼ oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı ve açık pembe renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına iki **iplik** arasına beyaz ile bir **cetvel** çizilmiştir. Onun etrafına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler **dikinedir**)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 19, Fotoğraf 19**).

3. 2. 2. 2. Şuarâ (26) ve Necm (53) Sûreleri Arasındaki Sûre başı Tezhipleri

2. 2. 2. 2. 1. Şuarâ (26) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde açık pembe ve sarı altın kullanılan **piçide rûmî** ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Zeminde **hatâyî grubu** motiflerden oluşan bir kompozisyon dalları ve yaprakları siyah ile **çift tahrir** tekniğiyle uygulanmıştır. Çiçekler ve bazı yapraklar beyaz, pembe ve açık mavi ile renklendirilmiş penç şeklindedir. Çiçeklerin kenarları siyah ile tahrirli olup içlerinde biraz daha koyu renklerle çizgiler vardır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî grubu** motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında ve kenarlarında pembe ve sarı altın **piçide**

rûmî ler ve narçiçeği ipliklerle **paftalar** oluşturulmuş olup zeminde sarı altın kullanılmıştır. Burada **iplik**, rûmî ve (renk) ile paftalama yapılmıştır. Hatâyî grubu desen de ¼ oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminde de devam etmektedir. Hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi ve narçiçeği renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına iki **iplik** arasına açık yağ yeşili ile bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra daha kalın lapis lazuli ile bir cetvel daha çizilmiş ve içi boş bırakılmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 21, Fotoğraf 21**).

2. 2. 2. 2. 2. Ankebût (29) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde pembe ve sarı altın kullanılan **piçide rûmî** ile **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin lapis lazuli ile renklendirilmiştir. Zeminde **hatâyî grubu** motiflerden oluşan yoğun bir kompozisyon lapis lazuli kullanılarak **çift tahrir** tekniğiyle uygulanmıştır. Dallar ve motiflerin kenarları siyah ile tahrirlidir.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların kenarlarında köşebent tarzında **piçide rûmî** ile zeminde sarı altın kullanarak **paftalama** yapılmıştır. Bu alanda iri bir ortabağ ve iri bir hatâyînin iç zemininde siyah renk ile paftalama yapılmıştır. Piçide rûmîlerin ve ortabağların gövdelerinde açık pembe üzerine çok az karmen kullanılmış ve sarmal kısımlarına sarı altın sürülmüştür. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Hatâyî grubu desen de ¼ oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminde de devam etmektedir. Hatâyî grubu desenin motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi ve narçiçeği rengi kullanılmıştır. Bütün kompozisyonun etrafına sarı altınla iki **iplik** arasına yağ yeşili ile ince bir **cetvel** çizilmiştir. Onun etrafına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler **dikinedir**)‘den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 24, Fotoğraf 24**).

2. 2. 2. 2. 3. Lokman (31) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ince bir **iplik** ile bol dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **yağ yeşili** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlenmiştir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin karmen ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarında **zerender zer** tekniğiyle biraz yuvarlak formda olan ve uçları kıvrılmış irili ufaklı yaprak motiflerinden oluşan desen tasarlanmıştır. Yaprakların sap giriş kısmına çok az karmen sürerek desen biraz renklendirilmiştir.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî grubu** motifleri kullanılarak **klasik renkli tarz ve çift tahrir** ile tezyinat uygulanmıştır. Bu alanda ortada ortabağ ile başlayıp kenarlarda tepelik ile sonlanan sarı altın ile klasik renkli tarz tekniğinde sade bir rûmi helezonu bulunmaktadır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup çift tahrir tekniği ile lapis lazuli ile uygulanmıştır. Zemin rengi olarak beyaz tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına yağ yeşili bir cetvel çekilmiştir. Daha sonra **ince arasuyu** çizilmiş ve içine +, - (-**ler dikinedir**)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 25, Fotoğraf 25**).

2. 2. 2. 2. 4. Sebe (34) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın bir **iplik** ile bol **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **lâhur** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Zeminde bol dilimli iri yaprak ve küçük yapraklardan oluşan desen sarı altın ile **halkar** tekniğiyle uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Bu alandaki desen Secde (32) ve Ahzâb (33) Sûresi sûrebaşı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında iri bir ortabağ ile ve kenarlarında rûmî helezoni ile **paftalama** yapılmış ve bu alanların zeminine sarı altın sürülmüştür. Rûmîler sadedir

ve sarı altın üzerine iç kısımlarında çok az karmen ile renklendirilmiştir. Rûmîlere beyaz üzerine çok az yağ yeşili renginde yarım penç motifini andıran dendanlar eklenmiştir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ortadaki ortabağın içi hariç ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde sarı altın, çiçeklerin ortalarında yavruağzı, bazı yapraklarda beyaz üzerine yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın sürülmüş iki **iplik** arasına çok ince olmayan lapis lazuli ile bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen beyaz üzerine lapis lazuli ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 28, Fotoğraf 28**).

2. 2. 2. 2. 5. Yâsin (36) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın sürülmüş **rûmî** helezonuyla **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **lâhur** mürekkeple **sülûs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlenmiştir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin karmen ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarında **klasik hatâyî grubu** desenler müstakil yani birbirinden bağımsız tek **motiflerden** oluşmaktadır. Bu motifler çift tahrir şeklinde çizilmiş fakat yavruağzı ile üç ton olarak renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî** grubu motifleri kullanılarak **klasik renkli tarz** ile zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Bu alanda adeta bir dalgalanma şeklinde devam eden rûmî helezonu ile **paftalama** yapılmıştır. Bu paftalanan alanların zemininde sarı altın kullanılmıştır. Bulut motifleri dolantı şeklinde olup bulut ve rûmî motiflerinde sarı altın kullanılmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminde de devam etmektedir. Bütün desene hâkim hatâyî grubu motiflerinde sarı, açık mavi, yavruağzı, açık pembe ve sarı altın kullanılmıştır. Paftaların dışındaki zeminde **lapis lazuli** kullanılmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince arasuyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ile

uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 30, Fotoğraf 30**).

2. 2. 2. 2. 6. Sâffât (37) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın sürülmüş rûmî, hatâyî gurubu helezonu ve bulut motifiyle **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlenmiştir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin lapis lazuli ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarında **zerender zer** tekniğinde **klasik hatâyî grubu** desenler sürekli devam eden helezon şeklinde değil de adeta **Karamemi** üslubunun arayışlarını hissettiricesine müstakil yani birbirinden bağımsız tek **yaprak** ya da yaprak ve **motiflerden** meydana gelen ikili formlardan oluşmaktadır. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî, bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonu ile kenarlarda ve ortada **paftalama** yapılmıştır. Ortada ve iki kenarda küçük paftaların zemininde siyah renk uygulanmıştır. Diğer paftalanan yerlerde ise zeminde sarı altın kullanılmıştır. Rûmî helezonuna ve bulut motifine sarı altın sürülmüş olup bulut motifi dolantı haldedir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış olup tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, açık pembe ve yağ yeşili rengi kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 31, Fotoğraf 31**).

2. 2. 2. 2. 7. Fussilet (41) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah bir tahrirle bol dandanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında

kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin bir yerde koyu lacivert diğer yerlerde karmen ile renklendirilmiştir. Zeminde desen olarak sadece **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonuyla kenarlarda ve bulut motifleriyle ortada **paftalama** yapılmış ve zemine sarı altın uygulanmıştır. Hatâyî grubu helezonlarıyla yer yer küçük paftalamalar yapılmış buralarda da zemin rengi sarı altın olarak uygulanmıştır. Rûmî helezonuna ve bulut motifine sarı altın sürülmüştür. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, açık mavi ve açık pembe rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen karmen üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 35, Fotoğraf 35**).

2. 2. 2. 2. 8. Tûr (52) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah bir iplik ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **helezon ve iri dilimli yapraklardan** oluşan desen **klasik renkli tarz** tekniğinde beyaz üzerine çok az ortalarına iki ton yağ yeşili sürülerek uygulanmıştır. Zeminde desenden kalan boş alanlarda beyaz ile üç benek motifi uygulanmış ve ortalarına karmen ile noktalar yapılmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonu ile sadece kenarda ve ortada **kapalı alanlar** oluşturulmuş, sade rûmî kullanılarak **zerender zer** tekniğinde desen uygulanmıştır. Bu alanlarda zemin mührelenmiştir. Bulut motifleri sarı altın kullanılarak dolantı halde uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve kapalı alanlar dışında

tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı ve yağ yeşili rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına **ince ara suyu** içine sadece + lardan oluşan desen karmen üzerine beyaz ile çizilmiştir. Daha sonra biraz daha kalın bir **ince ara suyu** çizilmiş ve içine dört yapraklı **penç motifi** ve **noktalardan** oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ve karmen ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 45, Fotoğraf 45**).

2. 2. 2. 2. 9. Necm (53) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın **iplik** ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı sarı altın mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **üç benek** motifi; ufak olanlar karmen ile, biraz iri olanlar lapis lazuli ile ortalarına karmen ile bir nokta daha yapılarak uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmîler piçide olup gövde ve helezonu sarı altın ile, sarmalları ise beyaz ve çok az yağ yeşili ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği ve pembe kullanılmıştır. Zemin rengi sarı altın ile uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (**-'ler dikinedir**)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 46, Fotoğraf 46**)

2. 2. 2. 3. Kamer (54) ve Abese (80) Sûreleri Arasındaki Sûre Başı Tezhipleri

2. 2. 2. 3. 1. Kamer (54) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği

için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın **iplik** ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **üç benek** motifi beyaz üzerine lapis lazuli ve ortalarında daha koyu bir lacivet ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Yazı alanını paftalayan iplik ortada devam ettirilerek beyaz üzerine yağ yeşili kullanarak bir ortabağ tasarlanmıştır. Rûmî ile kenarlarda ve damla şeklinde ortalarda, zeminde sarı altın kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği, yağ yeşili ve açık pembe kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **karmen** ile bir **cetvel** çizilmiştir. Som olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 47, Fotoğraf 47**).

2. 2. 2. 3. 2. Vâkıa (56) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûrebaşları tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde açık ve koyu yavruağzı kullanılan rûmî ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **siyah** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazı zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon tasarlanmıştır. Rûmî ile kenarlarda, zeminde sarı altın kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup çok açık yavruağzı üzerine biraz daha koyu tonuyla uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer

almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı ve narçiçeği rengi kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine sarı renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 48, Fotoğraf 48**).

2. 2. 2. 3. 3. Mücâdele (58) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın **iplik** ile bol **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **lâhur** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Zeminde sarı altın ile bol dilimli iri yaprak ve küçük yapraklardan oluşan desen sarı altın ile **halkar** tekniğiyle uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî, bulut ve hatâyî grubu helezonlarıyla geniş bir alanda zeminde sarı altın kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen kullanılarak uygulanmıştır. Bulut motifleri ortada bir ortabağ yaptıktan sonra dolantı halde bırakılmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı ve yavruağzı kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine yağ yeşili üzerine, çift tahrir tekniğiyle penç motifine benzer şekilde noktalar siyah ve karmen ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çizilmiştir (Bknz. **Çizim 50, Fotoğraf 50**).

2. 2. 2. 3. 4. Haşr (59) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın iplik ile bol **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlenmiştir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarında **klasik hatâyî grubu** motifler müstakil yani birbirinden bağımsız tek **motiflerden**

oluşmaktadır. Bu motifler çift tahrir tekniğine benzer şekilde çizilmiş, sarı altın ve yağ yeşili ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **siyah** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motifleri kullanılarak **klasik renkli tarz** ile zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Rûmî helezonu ve hatâyî grubu helezonlarıyla yer yer renk ile **paftalama** yapılmıştır. Bu paftalanan alanların zemininde sarı altın kullanılmıştır. Rûmî motifleri **piçide** rûmî olarak kullanılmış, sarı altın ve yavruağzı ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminde de devam etmektedir. Bütün desene hakim hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, açık yağ yeşili, yavruağzı ve açık pembe kullanılmıştır. Paftaların dışındaki zeminde **lapis lazuli** uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına yağ yeşili ile çok ince olmayan bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** içine +, - (**-'ler dikinedir**)'den oluşan desen **karmen** üzerine beyaz ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 51, Fotoğraf 51**).

2. 2. 2. 3. 5. Saf (61) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın kullanılan rûmî helezonu ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **surh** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlenmiştir. Yazı boşluklarında **klasik hatâyî grubu** motifler müstakil yani birbirinden bağımsız tek **motiflerden** oluşmaktadır. Bu motifler sarı altın, yağ yeşili, açık ve koyu yavruağzı ile renklendirilmiştir. Motiflerdeki altın mührelenmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alan sarı altın bir **iplik** ile ikiye bölünüp kenarlarda ara suyuna benzer bir alan oluşturulmuştur. Bu iki alanın iç kısmındaki desen helezon olarak Muhammed (47) Sûresi sûrebaşı ve Fetih (48) Sûresi sûrebaşı tezhibi ile neredeyse aynıdır. Kitâbeli alanın ortasında yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu bir ortabağa bağlanarak kenarlarda **paftalar** oluşturmuştur. Bu alanların zemininde sarı altın kullanılmıştır. Rûmîler sade ve sarı altın üzerine çok az karmen ile renklendirerek

uygulanmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi ve açık pembe kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Kenarlarda kalın bir **ara suyu**na benzer alanda Fetih (48) Sûresi sûrebaşı tezhibi ile aynı şekilde paftalama yapılmıştır. Sarı altın iplik ile yapılan paftalar içinde iki yerde hatâyî grubu motiflerinden oluşan **klasik renkli tarz** desen lapis lazuli zemin üzerine uygulanmıştır. Hatâyî grubu motiflerinde sarı, açık mavi, yavruağzı ve açık pembe renkleri kullanılmıştır. Diğer iki paftada ise sarı altın zemin üzerine bordo renk ile hatâyî grubu motifleriyle **çift tahrir** uygulanmıştır. Bu paftaların kenarlarında boş kalan küçük alanlarda ise zeminde siyah üzerine beyaz ile **üç benek** motifi uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına lapis lazuli ile bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - ('-ler dikinedir)'den oluşan desen karmen üzerine beyaz renkte uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 53, Fotoğraf 53**).

2. 2. 2. 3. 6. Münâfikûn (63) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûrebaşı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın kullanılan rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **üstübeç** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon tasarlanmıştır. Ortada rûmî ve hatâyî grubu helezonlarıyla zeminde sarı altın ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın sürülmüş, iç kısımları çok az karmen ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavru ağzı, ve açık pembe kullanılmıştır.

Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplik**ten sonra yağ yeşili bir **cetvel** çizilmiştir (Bknz. **Çizim 55, Fotoğraf 55**).

2. 2. 2. 3. 7. Talâk (65) Sûresi Sûre başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî helezonu ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı zırnık mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlenmiştir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarında **klasik hatâyî grubu** motifler müstakil yani birbirinden bağımsız tek **motiflerden** oluşmaktadır. Bu motifler çift tahrir tekniğiyle uygulanmış, karmen ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî grubu** motifleri kullanılarak **klasik renkli tarz** ile zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Rûmî helezonu ve hatâyî grubu helezonlarıyla geniş bir alanda renk ile **paftalama** yapılmıştır. Bu paftalanan alanların zemininde sarı altın kullanılmıştır. Rûmî motifleri sencide ve sade olarak kullanılmış, sarı altın ve çok az karmen ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminde de devam etmektedir. Bütün desene hakim hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, açık yağ yeşili, yavruağzı ve açık pembe kullanılmıştır. Paftaların dışındaki zeminde lapis lazuli uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına lapis lazuli ile çok ince olmayan bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler **dikinedir**)'den oluşan desen karmen üzerine beyaz ile uygulanmıştır (Bknz. **Çizim 57, Fotoğraf 57**).

2. 2. 2. 3. 8. Hâkka (69) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah ince bir **iplik** ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **hatâyî**

grubu motifleriyle **klasik renkli tarz** bir desen tasarlanmıştır. Desende helezon ve yapraklar sarı altın olup mührelenmiştir. Yaprakların uçlarına çok az karmen sürülerek renklendirilmiştir. Hatâyî ve penç motiflerinde ve helezonların uçlarındaki yapraklarda beyaz üzerine yağ yeşili ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tur (52) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerinde değişiklik yapılmıştır. Rûmî helezonu ile sadece kenarda ve ortada kapalı alanlar oluşturulmuş, sade rûmî kullanılarak zerender zer tekniğinde desen uygulanmıştır. Bu alanlarda zemin mührelenmiştir. Bulut motifleri sarı altın kullanılarak dolantı halde uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve kapalı alanlar dışında tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, narçiçeği ve yağ yeşili rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine dört yapraklı **penç motifi** ve **noktalardan** oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ve karmen ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel çekilmiştir (Bknz. **Çizim 60, Fotoğraf 60**).

2. 2. 2. 3. 9. Abese (80) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî helezonu ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarında **çift tahrir** tekniğinde **klasik hatâyî grubu** ve **yarı üsluplaştırılmış** motifler sürekli devam eden helezon şeklinde değil de adeta **Karamemi** üslubunun arayışlarını hissettirircesine müstakil yani birbirinden bağımsız tek **yaprak** ya da yaprak ve **motiflerden** meydana gelen tekli ve ikili formlardan oluşmaktadır. Motiflerin bu dizaynı Karamemi üslubunun yarı üsluplaştırılmış motiflerdeki tabiatta çiçeklerin topraktan

müstakil halde çıkışının önden görünüşünü andırmaktadır. Desende kalan boşluklara iğne perdahı ile üç benek motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Necm (53) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir sadece renklerinde değişiklik yapılmıştır. Rûmîler piçide olup sarı altın ile uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği ve pembe kullanılmıştır. Zemin rengi siyah olarak tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen beyaz üzerine karmen ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 69, Fotoğraf 69**)

2. 2. 2. 4. İnfîtâr (82) ve Nâs (114) Sûreleri Arasındaki Sûre Başı Tezhipleri

2. 2. 2. 4. 1. İnfîtâr (82) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülûs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûrebaşı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı yay biçiminde **kitâbe açma** şeklinde siyah ince bir iplik ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülûs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **üç benek** motifi beyaz üzerine siyah noktalar ile uygulanmıştır. Zeminde **iğne perdahı** ile yine **üç benek** motifi kullanılmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî ile kenarlarda ve elips şeklinde ortalarda, zeminde karmen kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın ile uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde

beyaz, sarı, narçiçeği, yağ yeşili ve açık pembe kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra yağ yeşili ile bir **cetvel** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 70, Fotoğraf 70**).

2. 2. 2. 4. 2. İnşikak (84) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın bir iplik ile bol dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarındaki desen, **yarı üsluplaştırılmış çiçek** motifleri ile sürekli devam eden helezon şeklinde değil de **Karamemi** üslubunu hissettirircesine müstakil yani birbirinden bağımsız tekli, ikili ve üçlü dallar üzerine yapılan **motiflerden** meydana gelmiştir. Motiflerin bu dizaynı Karamemi üslubunun yarı üsluplaştırılmış motiflerdeki tabiatta çiçeklerin topraktan müstakil halde çıkışının önden görünüşünü andırmaktadır. Desende motifler açıklı koyulu olarak, motiflere üç boyut kazandırarak renklendirilmiştir. Motiflerde mavi, narçiçeği, bordo, beyaz, sarı ve dallarda ve yapraklarda yeşil renk kullanılmıştır. Desende kalan boşluklara **iğne perdahı** ile **üç benek** motifleri uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında bulut, kenarlarında rûmî helezoni ile **paftalama** yapılmıştır. Paftalı alanlarda zemin renginde siyah kullanılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın kullanılarak uygulanmıştır. Bulut motifinde de sarı altın kullanılmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği, yağ yeşili ve açık pembe kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın sürülmüş bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen açık pembe üzerine bordo ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çizilmiştir (Bknz. **Çizim 71, Fotoğraf 71**).

2. 2. 2. 4. 3. Târık (86) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûrebaşı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah bir iplik ile bol dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarındaki desen, **çift tahrir** tekniğiyle **yarı üsluplaştırılmış çiçek** ve **hatâyî grubu** motifleri ile sürekli devam eden helezon şeklinde değil de **Karamemi** üslubunu hissettirircesine müstakil yani birbirinden bağımsız ikili ve üçlü dallar üzerine yapılan **motiflerden** meydana gelmiştir. Motiflerin bu dizaynı Karamemi üslubunun yarı üsluplaştırılmış motiflerdeki tabiatça çiçeklerin topraktan müstakil halde çıkışının önden görünüşünü andırmaktadır. Desende motifler karmen ile renklendirilmiş ve içlerine yer yer beyaz nokta yapılmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonu ile kenarda ve ortada kapalı alanlar oluşturulmuştur. Kenardaki kapalı alanda **zerender zer** tekniği uygulanmıştır. Rûmîler sade ve sencide olup sarı altın sürülmüştür. Ortadaki kapalı alanda zemine sarı altın sürülerek renk ile **paftalama** yapılmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve kenardaki kapalı alan dışında tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği ve açık pembe rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra yağ yeşili bir **cetvel** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 72, Fotoğraf 72**).

2. 2. 2. 4. 4. Alâ (87) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın bir iplik ile bol dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs**

hat ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarındaki desen, **yarı üsluplaştırılmış çiçek** motifleri ile sürekli devam eden helezon şeklinde değil de **Karamemi** üslubunu hissettirircesine müstakil yani birbirinden bağımsız tekli, ikili ve üçlü dallar üzerine yapılan **motiflerden** meydana gelmiştir. Motiflerin bu dizaynı Karamemi üslubunun yarı üsluplaştırılmış motiflerdeki tabiatla çiçeklerin topraktan müstakil halde çıkışının önden görünüşünü andırmaktadır. Desende motifler açık koyulu olarak, motiflere üç boyut kazandırarak renklendirilmiştir. Motiflerde mavi, narçiçeği, beyaz, dallarda ve yapraklarda siyah kullanılmıştır. Desende kalan boşluklara **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tur (52), Hakka (69) ve Mürselat (77) Sûreleri sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerinde ve rûmî ile oluşturulmuş kapalı alanın zemin renginde değişiklik yapılmıştır. Rûmî helezonu ile sadece kenarda ve ortada kapalı alanlar oluşturulmuştur. Rûmîler sade olup sarı altın sürülerek uygulanmış, kapalı alanın zemini siyah olarak renklendirilmiştir. Bulut motifleri sarı altın kullanılarak dolantı halde tasarlanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve kapalı alanlar dışında tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motifleri **çift tahrir** tekniğiyle lapis lazuli ile uygulanmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi beyaz olarak tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler **dikinedir**)'den oluşan desen açık pembe üzerine karmen ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 73, Fotoğraf 73**).

2. 2. 2. 4. 5. Beled (90) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî helezonu ve bulut ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarındaki desen, **hatâyî grubu** motifleri ile sürekli devam eden helezon şeklinde değil de

Karamemi üslubunu hissettirircesine müstakil yani birbirinden bağımsız tekli, ikili ve üçlü dallar üzerine yapılan **motiflerden** meydana gelmiştir. Motiflerin bu dizaynı Karamemi üslubunun yarı üsluplaştırılmış motiflerdeki tabiatta çiçeklerin topraktan müstakil halde çıkışının önden görünüşünü andırmaktadır. Desen çift tahrir tekniğinde lapis lazuli ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonu ile ortada ve kenarlarda renk ile **paftalama** yapılmıştır. Ortada iri bir ortabağın iç zemini siyah renk ile paftalanmıştır. Diğer alanlardaki paftaların zeminine sarı sıvama altın sürülmüştür. **Rûmîler** sade olup sarı altın sürülerek uygulanmıştır. **Bulut** motifleri sarı altın kullanılarak dolantı halde tasarlanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış olup tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği, açık pembe, yavruağzı ve yağ yeşili rengi kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen sarı üzerine siyah ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 75, Fotoğraf 75**).

2. 2. 2. 4. 6. Zilzâl (99) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûrebaşı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah bir iplik ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde kalan boşluklara **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonu ile kenarda ve ortada geniş bir alanda, zeminde sarı altın kullanılarak

paftalama yapılmıştır. Desende **rûmî**ler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yağ yeşili ve açık pembe rengi kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra narçiçeği bir **cetvel** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 82, Fotoğraf 82**).

2. 2. 2. 4. 7. Felâk (113) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûrebaşı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde yağ yeşili rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde ekoseli sarı üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde beyaz üzerine siyah noktalar yaparak iri **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tahrim (66), Nuh (71), Mâûn (107), Kâfirûn (109), Nasr (110) ve İhlâs (112) Sûresi sûrebaşı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu ortada bir ortabağa bağlanmıştır. Rûmî ile kenarda zeminde sarı altın kullanılarak ve diğer kenarda iri bir ortabağın iç zemininde karmen kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. **Rûmî**ler sade olup çok açık yağ yeşili üzerine biraz koyu yağ yeşili ile uygulanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı ve narçiçeği renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin siyah olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine lapis lazuli üzerine beyaz ile iri **noktalar** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 92, Fotoğraf 92**).

2. 2. 2. 4. 8. Nâs (114) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde yağ yeşili rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Zemin mührelenmiştir. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde beyaz üzerine siyah nokta ile iri **üç benek** motifi tasarlanmıştır. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tahrîm (66), Nuh (71), Mâûn (107), Kâfirûn (109), Nasr (110), İhlâs (112) ve Felâk (113) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî gurubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu ortada bir ortabağa bağlanmıştır. Rûmî ve hatâyî grubu helezonu ile kenarda iç içe zeminde sarı altın ve siyah kullanılarak ve diğer kenarda iri bir ortabağın iç zemininde siyah kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup çok açık yağ yeşili üzerine biraz koyu yağ yeşili ile uygulanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, yavruağzı, narçiçeği ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine karmen üzerine beyaz ile iri noktalar çizilmiştir (Bknz. **Çizim 93, Fotoğraf 93**).

2. 2. 3. Yazı Alanı ve Yazı Alanı Dışında Rûmî Motifi Olan Sûre Başı Tezhipleri

2. 2. 3. 1. Mâide (5) ve Neml (27) Sûreleri Arasındaki Sûre Başı Tezhipleri

2. 2. 3. 1. 1. Mâide (5) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı yay biçiminde **kitâbe açma** şeklinde siyah ince bir **tahrir** ile bol **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah boyanmıştır. Zeminde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan **klasik renkli tarz** bir desen tasarlanmıştır. Desende sadece tahrir ve motiflerin iç kısımlarında narçiçeği rengi kullanılmıştır. Desende kalan boşluklara **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî** grubu motifleri kullanılarak **klasik renkli tarz** ile zengin bir tezvinat uygulanmıştır. Sağ ve sol yan ortalarda bulut motifi ortabağ şeklinde paftalanmış devamında da rûmî ile iç içe renkle paftalama yapılmıştır. Diğer yerlerde bulut dolantı halde kullanılmıştır. **Köşebent** şeklinde kenarlarda rûmî ile paftalama yapılmıştır. Ortada ve köşelerde ki geniş paftalarda zemin rengi olarak sarı sıvama altın kullanılmıştır. Bu paftaların içlerinde yer yer küçük narçiçeği ve siyah renklerinde paftalar yapılmıştır. Bulut motifleri ve rûmî helezonları sarı altın rengindedir. Desende **sencide** ve **piçide** rûmîler kullanılmıştır. Piçide rûmîlerde sarı altın ile beyaz ve narçiçeği rengi uygulanmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Bütün desene hakim hatâyî grubu motiflerinin bazılarında beyaz hava payı biraz fazla bırakılmış, ortalarında sarı, mavi, yavruağzı ve narçiçeği rengi kullanılmıştır. Paftaların dışındaki zeminde lapis lazuli kullanılmıştır. Tüm desenin dışına iki **iplik** arasına **ince arasuyu** çizilmiş ve içine +,- (-'ler dikinedir) den oluşan desen lapis lazuli üzerine sarı ile çizilmiştir. Daha sonra biraz daha kalın bir **ara suyu** çizilmiş ve içine açık pembe üzerine bordo ile **zencerek** motifi uygulanmıştır. Son olarak sarı altınla ince bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 3, Fotoğraf 3**).

2. 2. 3. 1. 2. En'âm (6) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı yay biçiminde **kitâbe açma** şeklinde sarı altın bir **iplik** ile **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin

ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah boyanmıştır. Zeminde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan **klasik renkli tarz** bir desen tasarlanmıştır. Desende rûmîler lapis lazuli, noktalar karmen, helezon ve tahrirler siyah ile renklendirilmiştir. Desende kalan boşluklara yoğun olarak **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motifleri kullanılarak **klasik renkli tarz** ile zengin bir tezyinat tasarlanmıştır. Desende sarı altın ile renklendirilen bulut ortada ve kenarlarda ortabağ yaparak kullanılmıştır. Rûmîler **piçide** olarak kullanılmış ve sarı altın üzerine çok az karmen ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmıştır. Bütün desene hakim hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, mavi ve pembe renkleri kullanılmıştır. Zeminde lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına yine sarı altın ile bir cetvel çekilmiştir. **ince arasuyu** çizilmiş ve içine +,- (-'ler dikinedir) den oluşan desen lapis lazuli üzerine sarı ile çizilmiştir. Daha sonra önceki cetvelden biraz daha ince siyah bir cetvel daha çekilmiştir. Son olarak sarı altınla ince bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 4, Fotoğraf 4**).

2. 2. 3. 1. 3. A'râf (7) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde **hurdeli rûmî** ile paftalanmış ve sûrenin adı sarı sıvama altın üzerine **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen kısımların iç boşluklarında koyu gülkurusu rengi kullanılarak yazıya renk katılmıştır. Zeminde **zerender zer** tekniği ile **rûmî** deseni tasarlanmıştır. Rûmîler sade olup deseninin kenarları siyah ile tahrirlidir ve desen mührelenmiştir.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **dendanlı** ve **hurdeli rûmî** kullanılarak **klasik renkli tarz** tekniğinde bir desen tasarlanmıştır. Rûmîler ile yer yer küçük **paftalar** oluşturulmuş ve paftaların zemininde siyah renk kullanılmıştır. Rûmîler sarı altın ile, içinde kullanılan **pençler** açık pembe ve beyaz renk ile uygulanmıştır. Rûmîler biraz büyük çizilmiş ve kenarlarına ince cetveller çekilmiştir. Pafta olmayan yerlerdeki zemin rengi lapis lazulidir. Tüm tasarımın etrafında sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine **saç örgüsü zencerek** deseni

çizilmiştir. Zencerek deseni zeminde yavruağzı üzerine, noktalar ve çizgiler koyu gülkurusu renginde uygulanmıştır. Son olarak sarı altınla ince bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 5 Fotoğraf 5**).

2. 2. 3. 1. 4. Hûd (11) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın **rûmî** helezonuyla **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **yağ yeşili** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlenmiştir. Yazı boşluklarında **çift tahrir** tekniğiyle **rûmî** motifi ve noktalardan oluşan bir desen karmen ile renklendirilmiştir.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî grubu** motifleri kullanılarak **klasik renkli tarz ve çift tahrir** ile tezminat uygulanmıştır. Bu alanda rûmîler sarı altın ile klasik renkli tarz tekniğinde yapılmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup çift tahrir tekniği ile lapis lazuli ile uygulanmıştır. Zemin rengi olarak beyaz tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına siyah bir **cetvel** çekilmiştir. Daha sonra **ince arasuyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler **dikinedir**)'den oluşan desen karmen üzerine beyaz ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 9, Fotoğraf 9**).

2. 2. 3. 1. 5. Nahl (16) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ve açık pembe renk kullanılmış hurdelenmiş iri **rûmî**ler ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazı zemininde, zeminde pembe ile ortalarında çok az karmen ile renklendirilmiş **rûmî** motiflerinden oluşan bir kompozisyon **klasik renkli tarz** tekniğiyle uygulanmıştır. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile yoğun bir şekilde **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motifler kullanılarak **klasik renkli tarz** tekniğinde zengin bir tezminat uygulanmıştır. Rûmîler **hurdeli** olup zeminleri sarı altın ile kenarlarda iki ortabağın ortasındaki zemin siyah ile paftalanmıştır. Rûmîler iç zeminde sarı altın üzerine açık

pembe ve karmen kullanılan hurde rûmîler ile süslenmiştir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup sadece **penç** şeklinde olan motifler tercih edilmiş, bu motiflerde beyaz ve sarı renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına yağ yeşili ile bir **cetvel** çizilmiştir. Onun etrafına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-**ler dikinedir**)‘den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 14, Fotoğraf 14**).

2. 2. 3. 1. 6. Kehf (18) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde, zeminde beyaz üzerine siyah renk ile “+, - (-**ler dikinedir**)” ‘den oluşan desen olan ince bir **cetvel** ve sarı altın bir **iplik** ile **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah boyanmıştır. Zeminde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan bir desen tasarlanmıştır. Desende, rûmîler ve ortabağlar lapis lazuli ile, noktalar narçiçeği ile, helezonlar ise siyah ile tahrir şeklinde renklendirilmiştir. Desende kalan boşluklara **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî** grubu motiflerinden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Ortada **hurdeli rûmî** ile **salbek** şeklinde kapalı form oluşturulmuştur. Bu kapalı formda zemin rengi sarı sıvama altın olup hurdeli rûmîlerin iç zemininde sarı altın, hurde rûmîler ve motiflerin etrafındaki tahrirde siyah kullanılmıştır. Salbek şeklinin ucundan devam ediyormuş gibi görünen yazı alanını sınırlandıran cetvel ile aynı özellikte olan bir **cetvel** ve sarı altın bir **iplik** ile karşı kenarda geniş bir alanda **paftalama** yapılmıştır. Bu alanın içinde rûmî ile yine paftalama yapılmış olup zeminde sarı altın ve lapis lazuli kullanılmıştır. Cetvel ile paftalanan alanda hatâyî grubu desen 1/4 oranında hazırlanmış, desen diğer alanlarda devam etmemektedir. Bu alanın dışında iki kenarda yine rûmî ile kapalı alanlar oluşturulmuş, zeminde sarı altın üzerine hurdeli rûmîler, iç zeminde sarı altın üzerine siyah renkte rûmîler ile süslenerek uygulanmıştır.

Buradaki desen ortadaki salbek şeklindeki desen ile aynı özellik ve renktedir. Bu alanda mavi ve açık pembe renkte hatayı gurubu motifleri ile bağımsız bir desen tasarlanmıştır. Diğer taraflarda sarı altın ile boyanmış **dolanıtı bulut** yerleştirilmiştir. Bulutlar ile birlikte hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmıştır. Bütün desendeki hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, mavi ve açık pembe kullanılmıştır. Paftalı alanların dışındaki zeminde lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına iki **iplik** arasına yağ yeşili ile biraz kalın bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra biraz daha ince siyah ile bir cetvel daha çizilmiş ve etrafına sarı altın ile ince bir cetvelden sonra diğerlerinden daha kalın sarı altın ile bir cetvel daha çizilmiş ve içleri boş bırakılmıştır (Bknz. **Çizim 16, Fotoğraf 16**).

2. 2. 3. 1. 7. Meryem (19) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın **piçide rûmîler** ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülûs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah boyanmıştır. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen karmen ile renklendirilmiştir. Desende kalan boşluklara **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezminat uygulanmıştır. Yazı alanını sınırlandıran piçide rûmî helezonu, sağ ve sol yan ortalarda **salbek** şeklindeki biçimlerle sonlanmıştır. Kitâbeli alanların kenarlarında da yine rûmî helezoni ile **paftalama** yapılmıştır. Paftalı alanlarda zemin renginde sarı altın kullanılmıştır. Rûmîler sade ve **piçide** rûmî olarak ve sarı altın kullanılarak uygulanmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi ve pembe kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına iki **iplik** arasına narçiçeği ile biraz kalın bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra biraz daha ince siyah ile bir cetvel daha çizilmiş ve etrafına sarı altın ile ince bir cetvelden sonra diğerlerinden daha kalın sarı altın ile bir cetvel daha çizilmiş ve içleri boş bırakılmıştır (Bknz. **Çizim 17, Fotoğraf 17**).

2. 2. 3. 1. 8. Enbiyâ (21) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde yağ yeşili ve açık pembe ile renklendirilmiş piçide **rûmîler** ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazı zemininde, zeminde açık pembe ile ortalarında çok az karmen ile renklendirilmiş **rûmî** motiflerinden oluşan bir kompozisyon uygulanmıştır. Rûmî helezonunun kesişme yerlerinde ve rûmîlerin aralarında beyaz **penç** motifleriyle desen zenginleştirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile yoğun bir şekilde **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında ve kenarlarında zeminde sarı altın kullanılarak rûmî helezoni ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler **piçide** rûmî olarak tasarlanmış olup zeminde açık pembe üzerine çok az karmen kullanılmış ve rûmîlerin üzerindeki sarmallar ise zeminde açık yağ yeşili üzerine ortalarında çok az koyu yağ yeşili kullanılarak uygulanmıştır. Hatâyî grubu desen de ¼ oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi ve açık pembe kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına iki **iplik** arasına yağ yeşili ile bir **cetvel** çizilmiştir. Onun etrafına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim18, Fotoğraf 18**).

2. 2. 3. 1. 9. Neml (27) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde **işlemeli rûmî** ile paftalanmış ve sûrenin adı sarı sıvama altın üzerine **üstübeç** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen kısımların iç boşluklarının zemininde siyah kullanılmıştır. Zeminde **çift tahrir** tekniği ile **rûmî ve noktalar**dan oluşan desen karmen ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **dendanlı** ve **işlemeli rûmî** kullanılarak **klasik renkli tarz** tekniğinde bir desen tasarlanmıştır. Rûmîler sarı altın ile renklendirilerek biraz iri olduğundan dolayı pafta görevi görmüşlerdir. Rûmîlerin içinde kullanılan **pençler** beyaz, sarı ve karmen ile uygulanmıştır. Pafta olmayan yerlerdeki zemin rengi lapis lazulidir. Tüm tasarımın etrafında sarı altın ile iki **iplik** arasına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine karmen üzerine beyaz ile noktalar çizilmiştir. Daha sonra öncekinden biraz daha kalın bir ince ara suyu daha çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ile uygulanmıştır (Bknz. **Çizim 22, Fotoğraf 22**).

2. 2. 3. 2. Kasas (28) ve Câsiye (45) Sûreleri Arasındaki Sûre Başı Tezhipleri

2. 2. 3. 2. 1. Kasas (28) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı yay biçiminde **kitâbe açma** şeklinde ince siyah bir **iplik** ile **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **üstübeç** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah boyanmıştır. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen karmen ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerinden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğinde zengin bir tezvinat uygulanmıştır. Yazı alanını sınırlandıran iplik bir ortabağ ile birleştirilip, sağ ve sol yan ortalarda **salbek** şeklinde biçimler oluşturulmuş ve zemininde sarı altın kullanılmıştır. Kenarlarda rûmî helezonu ve ortabağ ile zeminde narçiçeği rengiyle küçük **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler **sencide** ve **piçide** rûmî olup zeminlerinde sarı altın üzerine çok az narçiçeği uygulanmıştır. Hatâyî grubu desen de ¼ oranında hazırlanmış ve ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi, narçiçeği ve açık pembe kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına iki **iplik** arasına yağ yeşili ile bir **cetvel** çizilmiştir. Onun etrafına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 23, Fotoğraf 23**).

2. 2. 3. 2. 2. Secde (32) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde ince bir sarı altın **iplik** ile **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **üstübeç** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah boyanmıştır. Yazı zemininde **hurdeli rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen çift tahrir tekniğiyle karmen ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında iri bir ortabağ ile ve kenarlarında rûmî helezoni ile **paftalama** yapılmış ve bu alanların zeminine sarı altın sürülmüştür. Rûmîler sadedir ve sarı altın üzerine iç kısımlarında çok az karmen ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, mavi ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın sürülmüş iki **iplik** arasına çok ince olmayan lapis lazuli ile bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - ('**ler dikinedir**)'den oluşan desen yağ yeşili üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 26, Fotoğraf 26**).

2. 2. 3. 2. 3. Ahzâb (33) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah ince bir **tahrir** ile bol **dendanlı** olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah boyanmıştır. Zeminde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan **klasik renkli tarz** bir desen sadece siyah ile tahrir olarak uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat

uygulanmıştır. Bu alandaki desen Secde (32) Sûresi sûrebaşı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında iri bir ortabağın iç zemininde siyah renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sadedir ve sarı altın sürülmüştür. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ortadaki ortabağın içi hariç ayrılmış pafta zeminde devam etmemektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, mavi, gülkurusu, narçiçeği ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak sarı sıvama altın tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın sürülmüş iki **iplik** arasına çok ince olmayan yağ yeşili ile bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler **dikinedir**)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 27, Fotoğraf 27**).

2. 2. 3. 2. 4. Fâtır (35) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ile rûmî ve hatâyî gurubu desen helezonuyla **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin lapis lazuli ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen çift tahrir tekniğindedir ve karmen ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alanların ortalarında ve kenarlarında rûmî helezonu ve **iplik** ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmî helezonu ile yapılan kapalı alanların zeminine sarı altın sürülmüştür. İplik ile genişçe bir alanda paftalama yapılmış ve zemine sarı altın sürülmüş, bu alanın içine yine rûmî helezonuyla iki kapalı alan daha yapılmış burada da zemin rengi lapis lazuli olarak tercih edilmiştir. İplik paftanın içindeki rûmî ile oluşturulan kapalı alanların kenarda olanının içinde hatâyî grubu desen helezonuyla çok küçük bir pafta daha yapılmış, burada da zemin rengi olarak narçiçeği rengi kullanılmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî

grubu motiflerinde beyaz, sarı, açık mavi, açık pembe ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli rengi uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın sürülmüş bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen **beyaz** üzerine narçiçeği ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 29, Fotoğraf 29**).

2. 2. 3. 2. 5. Sâd (38) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah bir tahrirle bol dendanlı bir şekilde **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen klasik renkli tarz tekniğinde uygulanmış, beyaz üzerine yağ yeşili ile renklendirilmiştir.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî, bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonuna ve bulut motifine sarı altın sürülmüş olup dolantı haldedir. Kenarda iri bir ortabağın iç zemininde narçiçeği rengi uygulanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, açık mavi ve narçiçeği rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına siyah ile bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen açık mavi üzerine lapis lazuli renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 32, Fotoğraf 32**).

2. 2. 3. 2. 6. Mü'min (40) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı yay biçiminde **kitâbe açma** şeklinde siyah bir tahrirle dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **üstübeç** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde

rûmî, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan yoğun bir desen **zerender zer** tekniğinde uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî piçide olup sarı altın sürülmüştür. Kenarda iri bir ortabağın iç zemininde siyah uygulanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı ve yavruağzı renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına açık mavi ile bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 34, Fotoğraf 34**).

2. 2. 3. 2. 7. Şûrâ (42) Sûresi Sûre Başu Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî helezonu ile **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **lâhur** mürekkeple **sülûs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin karmen ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **klasik renkli tarz** tekniğinde sarı altın üzerine çok az karmen sürülerek uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu devam ederek ortada **salbek** şeklinde bir kapalı alan oluşturarak ve kenarlarda yine rûmî helezonuyla renk ile **paftalama** yapılmıştır. Bu alanların zeminlerinde sarı altın kullanılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın sürülmüştür. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, yağ yeşili ve açık pembe rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-

'ler dikinedir)'den oluşan desen karmen üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 36, Fotoğraf 36**).

2. 2. 3. 2. 8. Duhân (44) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûrebaşı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah bir tahrir ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen; helezonlar siyah ile, rûmî ve ortabağlar lapis lazuli ile, noktalar ise karmen ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî sadece köşelerde köşebent şeklinde paftalama yapmak için kullanılmıştır. Bu alanların zeminlerine sarı altın uygulanmıştır. Köşelerde çok küçük alanda hatâyî helezonuyla siyah renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın sürülmüş, iç kısımları çok az karmen ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı ve yağ yeşili rengi kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra yağ yeşili bir **cetvel** çekilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 37, Fotoğraf 37**).

2. 2. 3. 2. 9. Câsiye (45) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûrebaşı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûrebaşı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah bir tahrir ile dendanlı olarak

paftalanmıştır. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen; rûmî ve ortabağlar yağ yeşili ile, noktalar karmen ile helezonlar ise siyah ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Duhân (44) Sûresi sûrebaşı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî gurubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Rûmî sadece köşelerde köşebent şeklinde **paftalama** yapmak için kullanılmıştır. Bu alanların zeminlerinde sarı altın kullanılmıştır. Köşelerde çok küçük alanda hatâyî helezonuyla siyah renk ile paftalama yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın sürülmüş, iç kısımları çok az karmen ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı ve yağ yeşili rengi kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra yağ yeşili bir **cetvel** çekilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir cetvel daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 38, Fotoğraf 38**).

2. 2. 3. 3. Ahkaf (46) ve Cum'a (62) Sûreleri Arasındaki Sûre Başı Tezhipleri

2. 2. 3. 3. 1. Ahkaf (46) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah bir tahrir ile **paftalanmıştır.** Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **zerender zer** tekniğinde sarı altın üzerine çok az karmen sürülerek uygulanmıştır. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi yapılmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Kenarlarda iri bir ortabağın içi ve ortada bulut motifiyle

zeminde siyah renk kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup bulutlara ve rûmîlere sarı altın uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz hakim olarak, sarı, yavruağzı, yağ yeşili ve açık pembe kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına **ince ara suyu** içine beyaz üzerine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen siyah ile çizilmiştir. Daha sonra biraz daha kalın **ince ara suyu** çizilmiş ve içine lapis lazuli üzerine "+, - (-'ler dikinedir)" 'den oluşan desen beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 39, Fotoğraf 39**).

2. 2. 3. 3. 2. Muhammed (47) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî ile **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde karmen ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî ile kenarlarda zeminde siyah uygulanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın sürülmüştür. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı ve açık pembe kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine açık pembe üzerine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen siyah ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 40, Fotoğraf 40**).

2. 2. 3. 3. 3. Fetih (48) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî helezonu ile **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülûs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde karmen ile uygulanmıştır. Desenin zemininde **siyah** ile **üç benek** motifi yapılmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî** grubu motiflerden oluşan **klasik renkli tarz** tekniğiyle zengin bir tezyinat uygulanmıştır. Kitâbeli alan sarı altın bir iplik ile ikiye bölünüp kenarlarda **ara suyuna** benzer bir alan oluşturulmuştur. Bu iki alanın iç kısmındaki desen helezon olarak bir önceki incelediğimiz Muhammed (47) Sûresi sûre başı tezhibi ile neredeyse aynıdır. Kitâbeli alanın ortasında yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu bir ortabağa bağlanarak kenarlarda iç içe **paftalar** oluşturmuştur. 1/4 alanda iki kenardaki paftaların zemininde siyah, bu iki paftanın arasında kalan ve ortadaki paftada ise zemin rengi sarı altın olarak uygulanmıştır. Ortadaki ortabağın iç zemininde rûmî ile **çift tahrir** tekniği uygulanmış ve zemin siyah ile paftalanmıştır. Rûmîler sade ve sarı altın rengindedir. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup ayrılmış pafta zeminlerde de devam etmektedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı ve açık pembe kullanılmıştır. Pafta olmayan yerlerde zemin rengi olarak lapis lazuli tercih edilmiştir. Kenarlarda kalın bir ara suyuna benzer alanda köşelerde açık yağ yeşili sade rûmîler ile **kapalı alanlar** oluşturulmuş, iç zemin rengi olarak karmen tercih edilmiştir. Diğer yerlerde sarı altın iplik ile **paftalamalar** yapılmıştır. Yazı alanına bitişik olan köşedeki ve rûmî ile yapılan kapalı alanın iki yanındaki paftalarda rûmî ve hatâyî grubu motiflerle klasik renkli tarz tekniğinde desen tasarlanmıştır. Bu desende rûmîler sade olup açık yağ yeşili rengindedir. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı ve narçiçeği kullanılmıştır. Bu alanda zemin rengi lapis lazulidir. Bu paftaların dışında kenarda ve ortada iplikle paftalama yapılmış sarı altın üzerine siyah ve bordo ile **çift tahrir** tekniğiyle hatayî grubu motiflerinden oluşan desen uygulanmıştır. Yine aynı alanda yağ yeşili ile çift tahrir tekniğiyle rûmî deseni mevcuttur. Bu paftaların kenarlarında boş kalan küçük alanlarda ise zeminde açık pembe üzerine bordo ile çift

tahrir tekniğiyle hatâyî grubu desen uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 41, Fotoğraf 41**).

2. 2. 3. 3. 4. Hucurât (49) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın **iplik** ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde tasarlanmıştır. Desende rûmî ve noktalar açık pembe üzerine çok az karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî ile kenarlarda ve ortalarda, zeminde sarı altın kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın ile uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı ve açık pembe kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen açık mavi üzerine lapis lazuli renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 42, Fotoğraf 42**).

2. 2. 3. 3. 5. Kaf (50) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî helezonu ile **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **gülgünî** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen

yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazının içinde bir tane **vav** harfi sadece tahrir olarak bırakılmıştır. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen klasik renkli tarz tekniğinde sarı altın üzerine çok az beyaz ve siyah sürülerek uygulanmıştır. desende bir tane rûmî motifi sadece tahrir olarak bırakılmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Desenin büyük bir bölümünde rûmî helezonuyla renk ile **paftalama** yapılmıştır. Bu alanların zeminlerinde sarı altın kullanılmıştır. Rûmîler **sade** ve **sencide** olup sarı altın rengindedir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, yağ yeşili ve açık pembe rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (- **'ler dikinedir**)‘den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 50, Fotoğraf 50**).

2. 2. 3. 3. 6. Zâriyât (51) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî helezonu ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan yoğun bir desen sadece tahrir olarak çizilmiş, iç kısımlarına çok az karmen uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu devam ederek ortada bir **salbek** şeklinde kapalı alan oluşturarak **paftalama** yapılmıştır. Kenarlarda ve ortada da yine rûmî helezonuyla renk ile paftalama yapılmıştır. Bu alanların zeminlerinde sarı altın kullanılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın rengindedir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, narçiçeği ve açık pembe rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin

rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli üzerine beyaz renkte çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 44, Fotoğraf 44**).

2. 2. 3. 3. 7. Hadid (57) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah ince bir **iplik** ile **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde karmen ile uygulanmıştır. Desende motiflerin ortalarında beyaz noktalar mevcuttur.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Ortalarda damla formuna benzeyen bir alanda rûmî ile **paftalama** yapılmıştır. Bu alanın zemininde sarı altın kullanılmıştır. Kenarda küçük bir ortabağın iç zemini siyah ile paftalanmıştır. Rûmîler sade olup, bulutlar ve rûmîler sarı altın rengindedir. Bulut motifleri dolantı haldedir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, yağ yeşili, narçiçeği ve açık pembe kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine siyah üzerine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen sarı altın kullanılarak çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 49, Fotoğraf 49**).

2. 2. 3. 3. 8. Mümtehinne (60) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın kullanılan rûmî ile dendanlı

olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde karmen ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî ve hatâyî grubu helezonlarıyla ortalarda ve kenarlarda **paftalama** yapılmıştır. Bu alanların zeminlerinde sarı altın kullanılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın sürülmüş, iç kısımları çok az karmen ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, yağ yeşili ve açık pembe kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (**-'ler dikinedir**)'den oluşan desen yağ yeşili üzerine beyaz ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 52, Fotoğraf 52**).

2. 2. 3. 3. 9. Cum'a (62) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın kullanılan rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı **zer** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde karmen ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon tasarlanmıştır. Rûmî ve hatâyî grubu helezonlarıyla ortalarda ve kenarlarda birbirlerine bağlı devam eden bir **paftalama** yapılmıştır. Bu alanların zeminlerinde sarı altın kullanılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın sürülmüş, iç kısımları çok az karmen ile

renklendirilmiştir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, yağ yeşili ve açık pembe renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-**'ler dikinedir**)‘den oluşan desen yağ yeşili üzerine siyah ile uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 54, Fotoğraf 54**).

2. 2. 3. 4. Teğabûn (64) ve Leyl (92) Sûreleri Arasındaki Sûre Baş Tezhipleri

2. 2. 3. 4. 1. Teğabûn (64) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî ve bulut ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin iğne perdahı ile perdahlanmıştır. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde tasarlanmış ve karmen ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî, bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî ve çok az bir yerde bulut ile ortada ve kenarlarda, zeminde sarı altın kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen kullanılarak uygulanmıştır. Yazı alanının paftalamasında kullanılan bulut motifleri ortada küçük bir ortabağ yaptıktan sonra dolantı halde bırakılmıştır. Hatâyî grubu motifleri ¼ oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yağ yeşili ve yavruağzı kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına lapis lazuli ile bir **cetvel** çizilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-**'ler dikinedir**)‘den oluşan desen siyah üzerine beyaz renkte uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 56, Fotoğraf 56**).

2. 2. 3. 4. 2. Tahrir (66) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar lapis lazuli ile, noktalar karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon tasarlanmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu ortada bir ortabağa bağlanmıştır. Rûmî ve ortabağ ile kenarlarda, zeminde sarı altın kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiştir ve içine siyah üzerine beyaz ile sadece biraz iri noktalar çizilmiştir. Son olaral sarı altın ile bir cetvel çekilmiştir (Bknz. **Çizim 58, Fotoğraf 58**).

2. 2. 3. 4. 3. Meâric (70) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî** ve

noktalardan oluşan desen tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar açık yağyeşili üzerine koyu yağyeşili ile, noktalar karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî ile köşelerde köşebente benzer, zeminde sarı altın kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmî ve hatâyî helezonuyla ortada ve köşede zeminde siyah ile küçük paftalar yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, narçiçeği ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine karmen üzerine beyaz ile sadece biraz iri **noktalar** çizilmiştir (Bknz. **Çizim 61, Fotoğraf 61**).

2. 2. 3. 4. 4. Nuh (71) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar lapis lazuli ile, noktalar karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tahrir (66) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerinde değişiklik yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmi helezonu ortada bir ortabağa bağlanmıştır. Rûmî ile kenarlarda, zeminde sarı altın

kullanılarak ve diğer kenarda iri bir ortabağın iç zemininde siyah kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplik**ten sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine karmen üzerine beyaz ile sadece biraz iri **noktalar** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir cetvel çekilmiştir (Bknz. **Çizim 62, Fotoğraf 62**).

2. 2. 3. 4. 5. Cin (72) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı **yakut üslubu**yla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah ince bir iplik ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar açık ve koyu yağ yeşili ile, noktalar karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **igne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî ve hatâyî grubu helezonu ile köşelerde köşebente benzer, zeminde sarı altın kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Köşede küçük bir alanda kalan boşluklarda zeminde siyah kullanılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, narçiçeği ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplik**ten sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (**-'ler dikinedir**)'den

oluşan desen yağ yeşili üzerine siyah ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir cetvel çekilmiştir (Bknz. **Çizim 63, Fotoğraf 63**).

2. 2. 3. 4. 6. Mürselât (77) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ince bir iplik ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde karmen ile ve motiflerin ortalarına beyaz nokta çizerek uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tur (52) ve Hakka (69) sûreleri sûre başı tezhibi ve ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerinde ve rûmî ile oluşturulmuş kapalı alanın zemin renginde değişiklik yapılmıştır. Rûmî helezonu ile sadece kenarda ve ortada kapalı alanlar oluşturulmuştur. Rûmîler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen sürülerek uygulanmış, zemin siyah olarak renklendirilmiştir. Bulut motifleri sarı altın kullanılarak dolantı halde uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve kapalı alanlar dışında tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği, açık pembe ve yağ yeşili rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen narçiçeği üzerine siyah ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 66, Fotoğraf 66**).

2. 2. 3. 4. 7. Nâziât (79) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ince bir iplik ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**,

ortabağ ve **noktalardan** oluşan desen çift tahrir tekniğinde yağ yeşili ile uygulanmıştır. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonu ile ortada ve kenarlarda zeminde sarı altın kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Rûmîler sade olup sarı altın üzerine çok az karmen sürülerek uygulanmıştır. Bulut motifleri sarı altın kullanılarak dolantı halde uygulanmıştır. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve kapalı alanlar dışında tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği, açık pembe, yavruağzı ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen çok açık mavi üzerine lapis lazuli ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 68, Fotoğraf 68**).

2. 2. 3. 4. 8. Gâşiye (88) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın ince bir iplik ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde karmen ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, **bulut** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonu ile kenarlarda zeminde karmen kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. **Rûmîler** sade olup sarı altın sürülerek uygulanmıştır. **Bulut** motifleri sarı altın kullanılarak dolantı halde tasarlanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış olup tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği, açık pembe, yavruağzı ve yağ yeşili rengi kullanılmıştır. Paftalanan alan dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir

iplikten sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen yağ yeşili üzerine siyah ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 74, Fotoğraf 74**).

2. 2. 3. 4. 9. Leyl (92) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah iplik ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağ karmen, noktalar lapis lazuli, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî, ve hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî ile kenarlarda siyah kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. **Rûmîler** piçide olup sarı altın ile uygulanmış, sarmallar mührelenmiştir. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, yağ yeşili ve açık pembe kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Kitâbeli alanın etrafına sarı altın ile iki iplik arasına bir **cetvel** çizilmiş ve içinde açık pembe üzerine karmen ile kısa çizgiler vardır. Tüm desenin dışına **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen karmen üzerine sarı renkte uygulanmıştır. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 76, Fotoğraf 76**).

3. 2. 3. 5. Duhâ (93) ve Nasr (110) Sûreleri Arasındaki Sûre Baş Tezhipleri

2. 2. 3. 5. 1. Duhâ (93) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın bir iplik ile bol dendanlı olarak

paftalanmıştır. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde tasarlanmış ve karmen ile uygulanmıştır. Motiflerin ortalarına beyaz ile nokta yapılmıştır. Desende kalan boşluklara **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tarık (86) Sûreleri sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Rûmî helezonu ile kenarda ve ortada **kapalı alanlar** oluşturulmuştur. Kenardaki kapalı alanda siyah zemin üzerinde rûmîler sade olup sarı altın ile uygulanmıştır. Ortadaki kapalı alanda ve ortada iri bir ortabağın iç zeminine sarı altın sürülerek renk ile **paftalama** yapılmıştır. Ortabağın içinde hurde rûmîler kullanılmıştır. Kenardaki kapalı alan dışındaki **rûmîler** sade ve sencide olarak tasarlanmış, çok açık yağ yeşili üzerine koyu yağ yeşili kullanarak renklendirilmiştir. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve kenardaki kapalı alan dışında tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği ve açık pembe rengi kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra yağ yeşili bir **cetvel** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 77, Fotoğraf 77**).

2. 2. 3. 5. 2. Tin (95) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın bir **iplik** ile **paftalanmıştır.** Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah ile tahrirlenmiştir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı boşluklarında **klasik renkli tarz**

teknîğiyle rûmî motifi ve noktalardan oluşan bir desen helezon siyah ile, rûmîler lapis lazuli ile, noktalar ise karmen ile renklendirilmiştir. Desende kalan boşluklara **igne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî** ve **hatâyî grubu** motifleri kullanılarak **klasik renkli tarz ve çift tahrir** ile tezyinat uygulanmıştır. Bu alanda rûmîler sarı altın ile klasik renkli tarz tekniğinde yapılmıştır. Hatâyî grubu desen de 1/4 oranında hazırlanmış olup çift tahrir tekniği ile lapis lazuli ile uygulanmıştır. Zemin rengi olarak beyaz tercih edilmiştir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra yağ yeşili bir **cetvel** çekilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 79, Fotoğraf 79**).

2. 2. 3. 5. 3. Alak (96) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı yay biçiminde **kitâbe açma** şeklinde siyah bir iplik ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı sıvama altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde tasarlanmış ve karmen ile uygulanmıştır. Desende kalan boşluklara **igne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, bulut ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Rûmî helezonu ile kenarda, zeminde siyah kullanılarak **paftalama** yapılmıştır. Desende **rûmîler** sade olup sarı altın ile uygulanmıştır. **Bulut** motifleri dolantı halde olarak yerleştirilmiş ve sarı altın sürülmüştür. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yağ yeşili ve açık pembe rengi kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazuli olarak uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra yağ yeşili

bir **cetvel** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 80, Fotoğraf 80**).

2. 2. 3. 5. 4. Kadir (97) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın **iplik** ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde beyaz üzerine sûrenin adı sarı altın mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemine karmen sürülmüştür. Yazı zemininde klasik renkli tarz tekniğinde **rûmî**, ortabağ ve noktalarından oluşan desen beyaz ve lapis lazuli ile uygulanmıştır. Bu alanda kalan boşluklara **üç benek** motifi pembe ve karmen ile renklendirilmiştir.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak zengin bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Necm (53) ve Abese (80) Sûreleri sûre başı tezhipleriyle neredeyse aynıdır. Rûmîler piçide olup gövde ve helezonu sarı altın ile, sarmalları ise beyaz ve çok az yağ yeşili ile renklendirilmiştir. Hatâyî grubu motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, narçiçeği ve pembe kullanılmıştır. Zemin rengi sarı altın ile uygulanmıştır. Tüm desenin dışına sarı altın ile iki **iplik** arasına lapis lazuli ile bir **cetvel** çekilmiştir. Daha sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine +, - (-'ler **dikinedir**)'den oluşan desen pembe üzerine karmen ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** daha çekilmiştir (Bknz. **Çizim 81, Fotoğraf 81**)

2. 2. 3. 5. 5. Tekâsür (102) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın **rûmî** helezonu ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan

göz diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar lapis lazuli le, noktalar karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Cin (72) Sûresi sûre başı tezhibiyle benzer özellikler göstermektedir. Rûmî ve hatâyî grubu helezonu ile köşelerde köşebente benzer, zeminde sarı altın kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Köşede küçük bir alanda kalan boşluklarda zeminde siyah kullanılmıştır. **Rûmîler** sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, yavruağzı ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine lapis lazuli üzerine beyaz ile iri **noktalar** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 83, Fotoğraf 83**).

2. 2. 3. 5. 6. Asr (103) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde siyah bir iplik ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar açık ve koyu yağ yeşili ile, noktalar karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Cin (72) ve Tekâsür (102) Sûreleri sûre başı tezhibiyle benzer

özellikler göstermektedir. Rûmî ve hatâyî grubu helezonu ile köşelerde köşebente benzer, zeminde sarı altın kullanılarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. Köşede küçük bir alanda kalan boşluklarda zeminde siyah kullanılmıştır. **Rûmîler** sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, yavruağzı ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten sonra ince ara suyu** çizilmiş ve içine beyaz üzerine siyah ile iri **noktalar** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 84, Fotoğraf 84**).

2. 2. 3. 5. 7. Mâûn (107) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen **çift tahrir** tekniğinde tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar lapis lazuli ile, noktalar karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî, ve hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tahrir (66) ve Nuh (71) Sûresi sûrebaşı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerinde değişiklik yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu ortada bir ortabağa bağlanmıştır. Rûmî ile kenarlarda, zeminde sarı altın kullanılarak ve diğer kenarda iri bir ortabağın iç zemininde siyah kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. **Rûmîler** sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, narçiçeği ve yağ

yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir iplikten sonra ince ara suyu çizilmiş ve içine karmen üzerine beyaz ile sadece biraz iri **noktalar** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 87, Fotoğraf 87**).

2. 2. 3. 5. 8. Kâfirûn (109) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Zemin mührelenmiştir. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Göz diye tabir edilen yerlerin birinde bir tane rûmî motifi sarı altın üzerine çok az karmen sürülerek uygulanmıştır. Yazı zemininde **rûmî, ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar açık ve koyu yağ yeşili ile, noktalar karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tahrir (66), Nuh (71) ve Mâûn (107) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerinde değişiklik yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu ortada bir ortabağa bağlanmıştır. Rûmî ile kenarlarda, zeminde sarı altın kullanılarak ve diğer kenarda iri bir ortabağın iç zemininde siyah kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. **Rûmîler** sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, narçiçeği ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince arasuyu** çizilmiş ve

içine +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen siyah üzerine beyaz ile çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 88, Fotoğraf 88**).

2. 2. 3. 5. 9. Nasr (110) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülüs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde yağ yeşili rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnik** mürekkeple **sülüs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar karmen ile, noktalar lapis lazuli ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **iğne perdahı** ile **üç benek** motifi uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tahrîm (66), Nuh (71), Mâûn (107) ve Kâfirûn (109) Sûresi sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmî helezonu ortada bir ortabağa bağlanmıştır. Rûmî ve hatâyî grubu helezonu ile kenarda iç içe zeminde sarı altın ve siyah kullanılarak ve diğer kenarda iri bir ortabağın iç zemininde siyah kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. **Rûmîler** sade olup çok açık yağ yeşili üzerine biraz koyu yağ yeşili ile uygulanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, sarı, yavruağzı, narçiçeği ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine karmen üzerine beyaz ile iri **noktalar** çizilmiştir (Bknz. **Çizim 89, Fotoğraf 89**).

2. 2. 3. 6. İhlâs (112) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

Ahmed Karahisârî Kur'anı yakut üslubuyla yazıldığı için sülûs, muhakkak ve nesih yazı tarzı aynı sayfada kullanılmıştır. Bu sûre başı nesih yazı alanına denk geldiği için iki yanında koltuk tezhibi vardır ve diğer sûre başı tezhiplerinden daha küçük tasarlanmıştır. Yazı alanı **kitâbe açma** şeklinde sarı altın rûmî ile dendanlı olarak **paftalanmıştır**. Zeminde sarı altın üzerine sûrenin adı **zırnık** mürekkeple **sülûs hat** ile yazılmıştır. Yazının etrafı siyah renk ile tahrirlidir. Yazıdaki harflerin ortalarında kalan **göz** diye tabir edilen yerlerde zemin siyah ile renklendirilmiştir. Yazı zemininde **rûmî**, **ortabağ** ve **noktalardan** oluşan desen tasarlanmıştır. Desende rûmî ve ortabağlar açık ve koyu yağ yeşili ile, noktalar karmen ile, motiflerin tahrirleri ve helezon siyah ile renklendirilmiştir. Desenin zemininde **igne perdahı** ile **üç benek** motifleri uygulanmıştır.

Yazının sağ ve solundaki 1/4 oranında hazırlanmış olan **kitâbeli** alanlarda **rûmî**, ve **hatâyî grubu** motiflerle **klasik renkli tarz** uygulanarak bir kompozisyon yapılmıştır. Bu alandaki desen Tahrim (66), Nuh (71), Mâûn (107), Kâfirûn (109) ve Nasr (110) sûresi sûre başı tezhibi ile aynı özellikleri göstermektedir, hatâyî grubu motiflerinde ve renklerde değişiklik yapılmıştır. Yazı alanını sınırlandıran rûmi helezonu ortada bir ortabağa bağlanmıştır. Rûmî ve hatâyî grubu helezonu ile kenarda iç içe zeminde sarı altın ve siyah kullanılarak ve diğer kenarda iri bir ortabağın iç zeminde siyah kullanarak renk ile **paftalama** yapılmıştır. **Rûmîler** sade olup sarı altın üzerine çok az karmen ile uygulanmıştır. **Hatâyî grubu** motifleri 1/4 oranında hazırlanmış ve tüm alanda yer almıştır. Hatâyî grubu motiflerinde beyaz, yavruağzı, narçiçeği ve yağ yeşili renkleri kullanılmıştır. Paftalanan alanlar dışında zemin rengi lapis lazulidir. Tüm desenin dışına sarı altın ile bir **iplikten** sonra **ince ara suyu** çizilmiş ve içine krem rengi üzerine sarı altın ile iri **noktalar** çizilmiştir. Son olarak sarı altın ile bir **cetvel** çekilmiştir (Bknz. **Çizim 91, Fotoğraf 91**).

3. BÖLÜM
UYGULAMA YAPILAN ÇALIŞMALAR

3. BÖLÜM

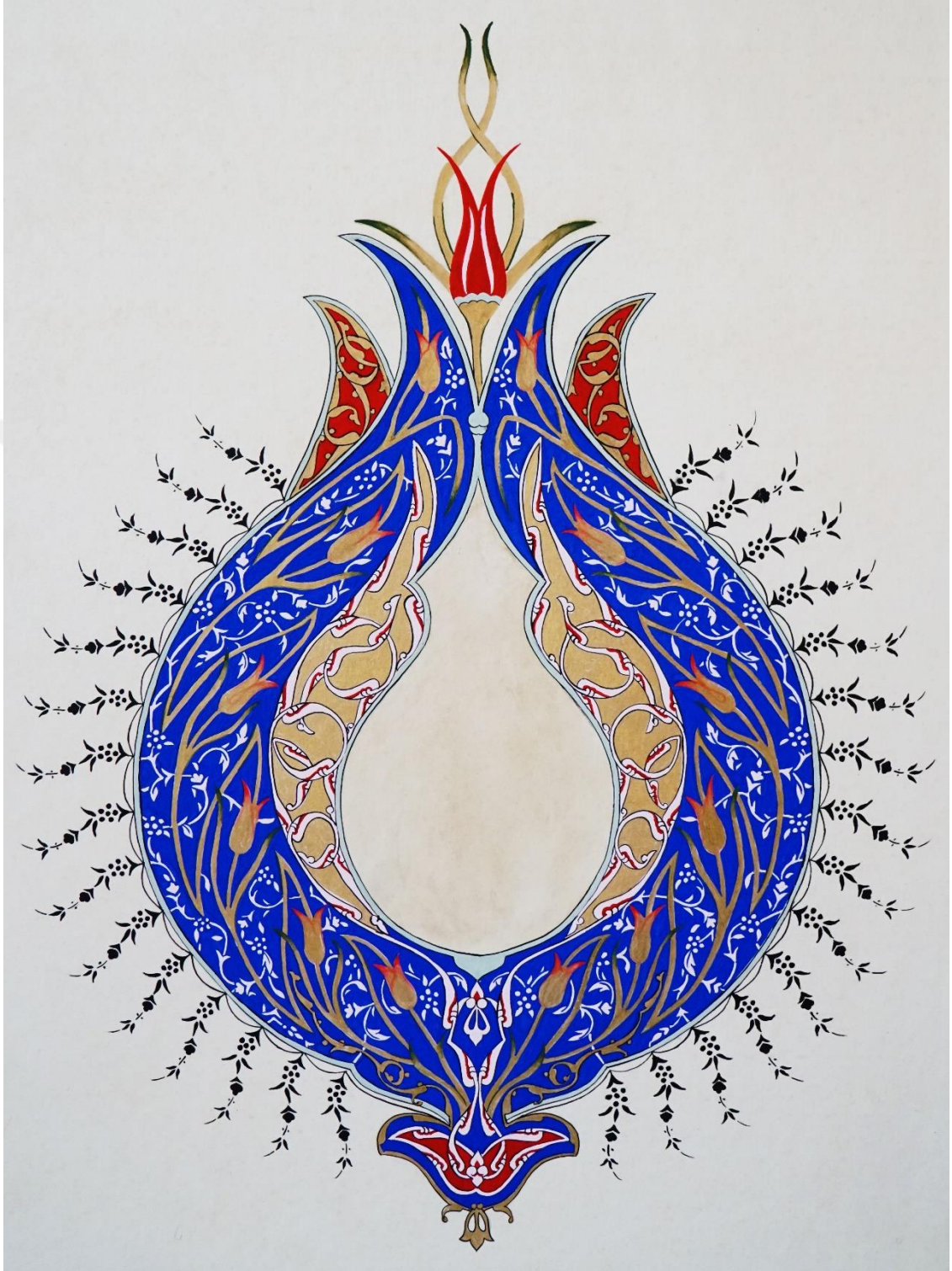
UYGULAMA YAPILAN ÇALIŞMALAR

Yapılan sûre başı analizleri ışığında beş tane tasarım yapılmıştır. Konu olarak **vakıf gülü formunda hazırlanan özgün tasarımlar** belirlenmiştir. Bütün çalışmalar da rûmî motifi kullanılmıştır. Genelde klasik renkli tarz kullanılmış olup yarı üsluplaştırılmış motiflerden destek alınmış, çift tahrir, halkar teknikleri kullanılarak desenler zenginleştirilmiştir.

3. 1. Laleli Tasarım

Vakıf gülü formunda tasarlanan çalışma 29×22 cm boyutlarında olup 34×42,5 cm kâğıda çalışılmıştır. Genel form olarak lale formu belirlenmiş ve ortada hat yazısı için bir alan boş bırakılmıştır. Lale formu kendi içinde paftalara ayrılmıştır. Rûmî motifi, lale motifi ve çift tahrir tekniğinde hâtâyî motifleri kullanılmıştır. En alttan iri bir ortabağ ile başlayan tasarım, rûmî ve lale motifleriyle pafta yapmıştır. Üst köşelerde lale formunun bir yaprağıymış gibi hissettiren alanda yine rûmî motifi kullanılarak desen dengelenmiştir. En üst ortada iri bir lale motifi ve dallarla desene hareketlilik katılmıştır. Desen içindeki çift tahrir tekniğinde hâtâyî motifleri devam ettirilerek tığlar çizilmiştir.

Bu tasarımda soğan kabuğuyla boyanmış açık yeşil renkte murakka kullanılmıştır. İlk olarak hat yazısı için boş bırakılan yere sepia akrilik mürekkep boya ile renklendirme yapılmıştır. Daha sonra ortadaki rûmîli alanların zeminine sarı altın sürülerek, mührlenmeden bırakılmıştır. Bu alandaki rûmîlere açık pembe üzerine karmen kullanılarak siyah ile tahrir yapılmıştır. Lale motifi dal ve yapraklarıyla birlikte sarı altın sürülerek, uçlarına çok az karmen ve yeşil ile renklendirilmiştir. Lale motifinin etrafında kalan boşluklara hatâyî gurubu motiflerle çift tahrir tekniğinde desen tasarlanmıştır. Bu desen rûmîler ile aynı renk olan açık pembe ile renklendirilmiş, zemininde lapis lazuli kullanılmıştır. Üst köşelerde lale formunun bir yaprağıymış gibi hissettiren alandaki rûmîlere sarı altın sürülüp, zemininde karmen tercih edilmiştir. En son siyah ile tığlar çizilerek tasarım sonlanmıştır.

Resim 7: Laleli tasarımın renk uygulaması.

3. 2. Üç Benek Kuşlu Tasarım

Vakıf gülü formunda tasarlanan çalışma 29×22 cm boyutlarında olup 35×42,5 cm kâğıda çalışılmıştır. Genel form olarak kuş figürlerinden yararlanılmıştır. Üç benek şeklinde yan yana getirilen kuş figürü helezonik olarak kıvrılmış, kanatları ve kuyukları bol dilimli yaprak motifine benzetilmiştir. Kuşların kanat kısmındaki geniş alan yazı alanı olarak boş bırakılmıştır. Kuyruk kısımlarında klasik renkli tarz tekniğinde rûmî motifi tasarlanmıştır. En altta iki kuş figürünün kanatları birleşmiş, en üstte üstteki kuşun kanadı uzatılarak kıvrılmış dal şeklinde çizilmiştir. En son iri lale motifleri figürlerin aralarından geçerek birleştirici unsur olarak kullanılmıştır.

Bu tasarımda bordo renginde murakka kullanılmıştır. İlk olarak hat yazısı için boş bırakılan alana, kuşun baş kısmı ve kanat kısmıyla birlikte halkar tekniğinin de sarı altın sürülüp siyah ile tahrirlenmiştir. Daha sonra kuyruk kısmındaki rûmîlere sarı altın sürülerek yine siyah ile tahrirlenmiştir ve zemininde lapis lazuli kullanılmıştır. Lale motiflerinde beyaz ile halkar tekniği kullanılmış olup dal ve yapraklarında yeşil renk kullanılmıştır. En son dış cetvele şeker pembesi sürülerek renklendirilmiştir.

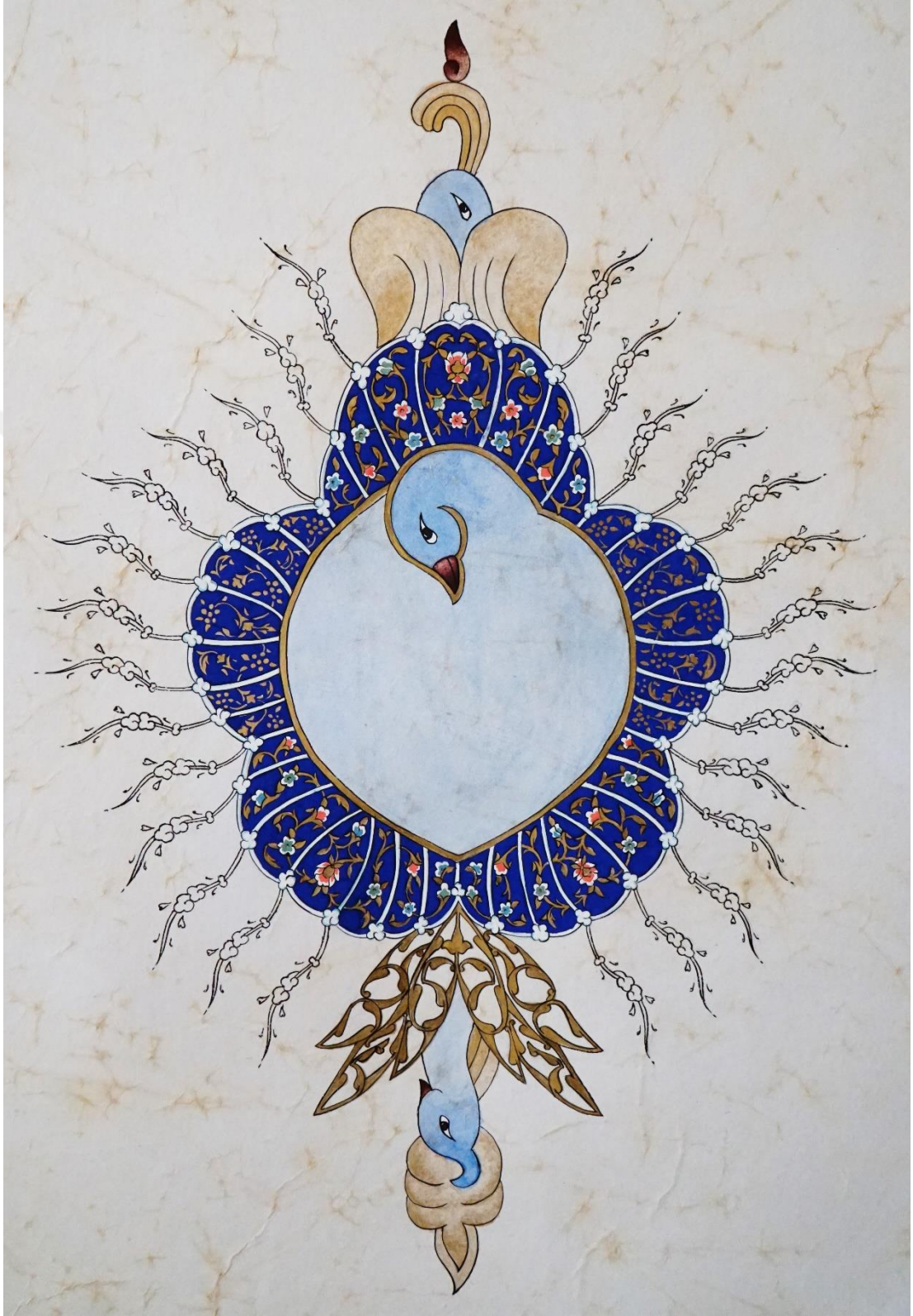
Resim 8: Üç benek kuşlu tasarımın renk uygulaması.

4. 3. Kuşlu Tasarım

Vakıf gülü formunda tasarlanan çalışma 30×19.6 cm boyutlarında olup 31,5×42,5 cm kâğıda çalışılmıştır. Genel form olarak yine kuş figüründen yararlanılmıştır. Ortada kuş figürünün gövdesine benzer bir alan hat yazısı için ayrılmıştır. Etrafında kuşun kanatlarıymış gibi münhani formuna benzer alanlar bulut motifleriyle birleştirilmiştir. Bu alanlarda klasik renkli tarz ve çift tahrir tekniğinde hatâyî grubu motiflerden desen tasarlanmıştır. Alt kısımda kuşun kuyruk kısmına benzer alanlar yaprak formuna benzetilmiş içlerine klasik renkli tarz tekniğinde rûmî motifi çalışılmıştır. En alt ve en üst kısımda kuşun başına benzer form ile münhani formundan yararlanılarak tasarım yapılmıştır. Ortadaki kısmın etrafına bulut motiflerinden yararlanılarak tığ çizilmiştir.

Bu tasarımda mermer deseni dediğimiz şekilde siyah çay ile boyanmış murakka kullanılmıştır. İlk olarak hat yazısı için boş bırakılan alana, kuşun baş kısmıyla birlikte açık mavi akrilik mürekkep boya sürülmüştür. Daha sonra münhani formuna benzer alanların içlerindeki hatâyî grubu desenin yaprak ve helezonları ile birlikte çift tahrir tekniğinde tasarlanmış kısmına sarı altın sürülmüştür. Buradaki hatâyî grubu motifleriyle klasik renkli tarz tekniğiyle tasarlanan desen siyah ile tahrirlenmiştir. Bu alanların kenarlarındaki bulut motiflerine beyaz üzerine açık mavi ile renklendirilmiştir. Desenlerin zemininde lapis lazuli tercih edilmiştir. Daha sonra kuyruk kısmındaki rûmîlere sarı altın sürülerek yine siyah ile tahrirlenerek zemin boş bırakılmıştır. Üstte ve alttaki münhaniye benzer alanlarda sarı altın ile halkar tekniği uygulanmıştır. En son tığlar siyah ile tahrirlenmiştir.

Resim 9: Kuşlu tasarımın renk uygulaması.

3. 4. Piçide Rûmî Tasarımı

Vakıf gülü formunda tasarlanan çalışma 28.5×17 cm boyutlarında olup 29,5×40,5 cm kâğıda çalışılmıştır. Genel form olarak iri bir piçide rûmîden yararlanılmıştır. Orta kısmı hat yazısı için boş bırakılmıştır. En üst ve an alt kısımda iri ortabağlar bulunmaktadır. Alt kısımda ortada iri bir laleden çıkışla desenin aralarından geçen lale motifleri çizilerek çalışmaya zenginlik katmak amaçlanmıştır. Alttaki iri rûmî formunun içine klasik renkli tarz rûmî motifi tasarlanmıştır. Desen çok hareketli olduğundan diğer alanlarda çift tahrir tekniği ile hatâyî gurubu motiflerden oluşan tasarım yapılmıştır.

Bu tasarımda siyah çay ile boyanmış açık krem renğinde murakka kullanılmıştır. İlk olarak hat yazısı için boş bırakılan alana sepia akrilik mürekkep boya sürülmüştür. Daha sonra rûmîlere ve hatâyî grubu desene sarı altın uygulanmıştır. Rûmîlerin etrafına siyah ile tahrir yapılmış ve zemininde karmen rengi tercih edilmiştir. Diğer alanların zemininde yağ yeşili rengi kullanılmıştır. Yağ yeşili alanlardaki piçide kısımların zeminine yeşil altın uygulanmıştır. Desenin etrafında dolanan lalelerin içine halkar tekniğinde sarı altın sürülerek karmen ile tahrirlenmiştir. Bu desende dallar ve yapraklarda yağ yeşili ile yine halkar tekniği uygulanarak kendi renğinde tahrirlenmiştir. Desendeki bütün salyangozlara yeşil altın kullanılmıştır.

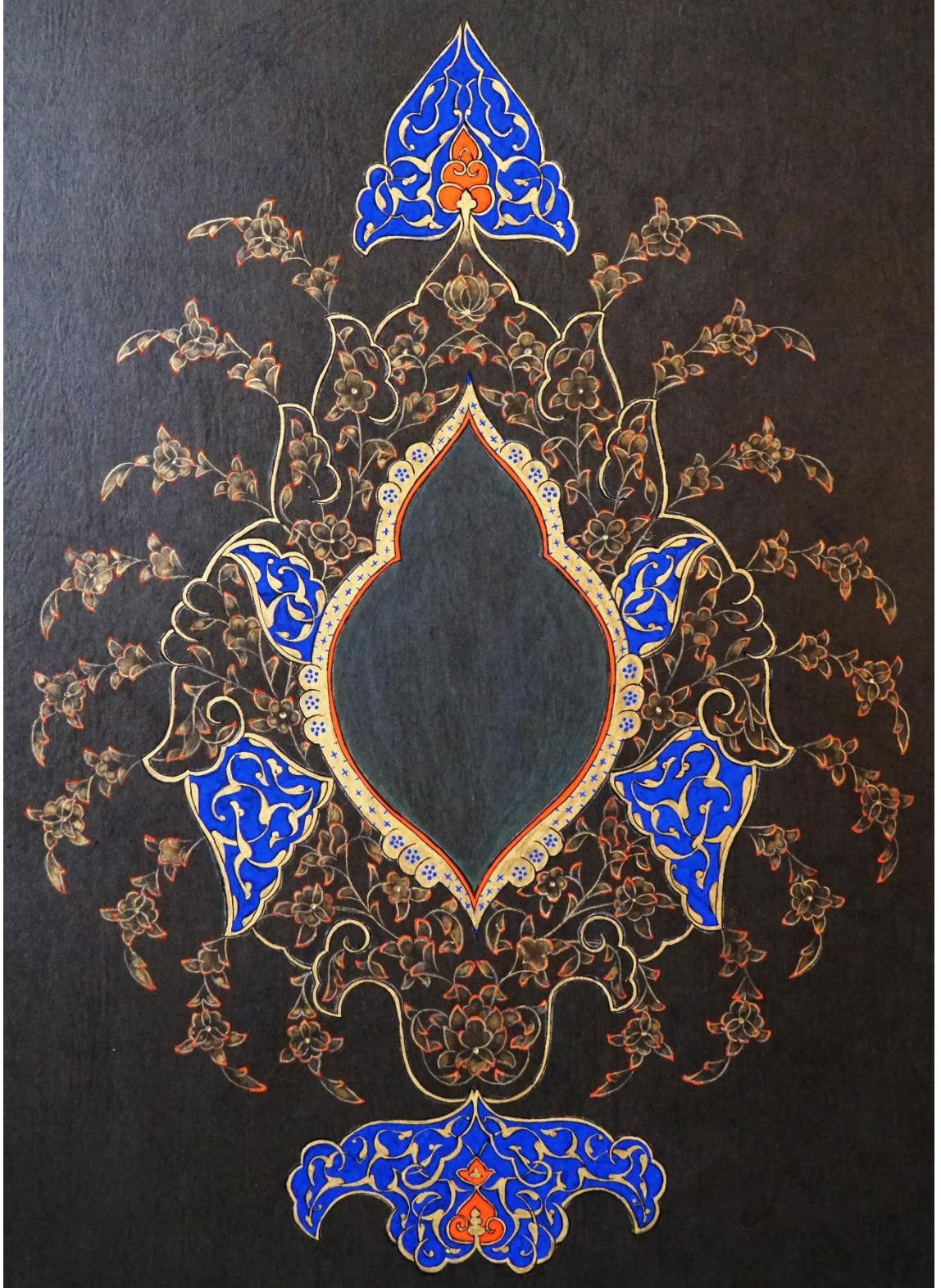
Resim 10: Piçide rûmî tasarımının renk uygulaması.

3. 5. Sencide Rûmî Tasarımı

Vakıf gülü formunda tasarlanan çalışma 29×20 cm boyutlarında olup 35×42,5 cm kâğıda çalışılmıştır. Genel form olarak iri bir sencide rûmîden yararlanılmıştır. Orta kısmı hat yazısı için boş bırakılmıştır. En üst ve an alt kısımda iri ortabağlar bulunmaktadır. Bu ortabağların iç kısmı ve genel formun içinde ayrılmış iki yerde klasik renkli tarz rûmî motifi kullanılmıştır. Diğer alanlarda halkar tekniğiyle hatâyî gurubu motifleriyle tasarım yapılmıştır. Bu desen devam ettirilerek tığlar yapılmış ve desen sonlanmıştır.

Bu tasarımda haki rengine murakka kullanılmıştır. İlk olarak hat yazısı için boş bırakılan alana açık mavi akrilik mürekkep boya ile renklendirme yapılmıştır. Daha sonra ara suyu için boş bırakılan alana ve tüm tasarımın etrafındaki cetvele sarı altın sürülmüştür. Tüm desendeki rûmî motiflerinde, halkar tekniğinde tasarlanan hatâyî grubu desende ve tığlarda yine sarı altın kullanılmıştır. Zemini kâğıdın rengine bırakılan halkar tekniğindeki desenin tahrir kısmında sarı altın üzerine çok az karmen rengi tercih edilmiştir. Desenin içindeki kapalı formdaki rûmî motifleri ve desenin üst ve alt kısmındaki ortabağ ve tepelik kısımlarının zeminine lapis lazuli uygulanmıştır. İç cetvelde, tepelik ve ortabağ kısımlarının ortalarında ufak alanlara narçiçeği rengi kullanılarak desen renklendirilmiştir. Ortadaki ince ara suyunun içine çift tahrir tekniğinde penç motifi ve +, - (-'ler dikinedir)'den oluşan desen lapis lazuli rengine uygulanmıştır.

Resim 11: Sencide rûmî tasarımının renk uygulaması.

SONUÇ

Daha öncede belirtildiği üzere **16. yy'da Yazılan Karahisârî Mushafı'nın Sûre Başı Tezyinatlarındaki "Rûmî Motifinin İncelenmesi ve Tasnifi"** adlı tez çalışmasında **93** adet **sûre başı** tezhibi incelenmiştir. İncelemede, sözkonusu sûre başı tezhiplerinin çizimleri yapılmış, analizleri yapılmıştır. Bu çalışmada Ahmed Karahisârî, Mushaf tezyinatı ve Türk tezyinatında Rûmî motifi hakkında genel bilgiler verilmiştir.

Öncelikle Ahmed Karahisârî Mushaf'nın tıpkı basımı edinilmiştir ve sûre başı tezhiplerinin yarı profesyonel fotoğraf makinesiyle fotoğrafları çekilmiştir. Bu fotoğraflar rehberliğinde üç adet tablo oluşturulmuştur. Bunlar sûre başı tezhipleri hakkındaki bilgiler bakımından özet bir çalışma niteliğindedir.

Sûre başı tezhiplerinin dikdörtgen formlu ikilil levhalar kullanılarak oluşturulduğu görülmektedir. Bu levhaların hem yazı zemininde hem iki kenarda bulunan kitabeli alanlarda genellikle rûmî motifleri, hatâyî grubu motifleri ve bulut motiflerinden oluşan zengin kompozisyonlar bulunmaktadır. Yazı zemininde bulunan bu kompozisyonlarda çoğunlukla geniş helezonlara yer verilmiştir. Bazı sûre başı tezhiplerinde yazı zemininde yarı üsluplaştırılmış motifler ve iri üç benek motifleri kullanıldığı görülmüştür. Yazı zeminlerinde kalan boşluklarda sıklıkla iğne perdahıyla üç benek motifinden faydalandığı da gözlemlenmiştir. Yazı alanının iki yanında bulunan kitabeli alanlarda 1/4 oranında kompozisyonlar yapılmıştır. İncelenen sûre başlarının, bir kısmının kitabeli alanlarında salbeklere yer verilmiştir.

Bazı sûrebaşı tezhiplerinin desen tasarımları birkaç kez tekrar kullanılmış fakat renk ve desende farklılıklar yapılmıştır. Bu tekrarlara rağmen Mushaf, desenlerin ve renklerin zenginliği bakımından çok önemli bir yere sahiptir.

Rûmî motifi olan sûre başı tezhiplerinin yazı alanı ve kitabeli alanlardaki rûmî motiflerinin renk özellikleri incelendiğinde; 77 tanesinde sarı altın, 12 tanesinde lapis lazuli, 3 tanesinde siyah, 9 tanesinde beyaz, 12 tanesinde açık pembe, 45 tanesinde karmen, 16 tanesinde yağ yeşili, 1 tane yavruağzı, 5 tanesinde turkuaz, 10 tanesinde narçiçeği rengi kullanıldığı görülmüştür.

Rûmî motiflerinin teknik özellikleri incelendiğinde; 85 tanesinde klasik renkli tarz, 22 tanesinde çift tahrir, 11 tanesinde ise zerender zer tekniği kullanıldığı görülmüştür.

Rûmî motiflerinin motif özellikleri incelendiğinde; 86 tanesinde sade , 2 tanesinde dendanlı, 36 tanesinde ortabağ, 9 tanesinde sencide, 14 tanesinde piçide, 9 tanesinde hurde, 2 tanesinde işlemeli rûmî kullanıldığı görülmüştür.

Söz konusu sûre başlarının kenarlarında bulunan arasularının çoğunlukla zencerek çeşitlerinden ve “+ -“ motiflerinden yararlanılarak oluşturulduğu söylenebilir. Bunun dışında geçmeli zencerek motifleri, helezonik kıvrımlar ile oluşturulmuş zencerek motifleri kullanılmıştır.

Ahmed Karahisârî mushafı'nın hat özellikleri yanında tezhip özellikleri bakımından da çok önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. Her sayfada dört adet koltuk tezhibi, muhteşem güzellikte Mushaf gülleri ve sayfa kenarı tezhipleri bakımından da incelenmesini umuyoruz.

KAYNAKÇA

AKSU, Hatice (2002). “Rûmî Motifinin İlk Öncüleri”, *Türkler Ansiklopedisi*, Cilt: 4, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, ss. 182-192.

ALPARSLAN, Ali (1999). *Osmanlı Hat Sanatı Tarihi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

ARICI, Nihal (2014). *Karahisârî Mushafı'nın Tezhip Tasarımı Açısından İncelenmesi (Bakara Sûresi'nin Sonuna Kadar)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, dan. Yrd. Doç. Dr. Mustafa N. Çelebi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Anasanat Dalı, İstanbul.

ARSEVEN, Celal, Esad (1984). *Türk Sanatı*, İstanbul: Cem Yayınları.

AYVERDİ, İlhan (2011). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul: Kubbealtı Yayınları.

BİLGİN, Orhan (2013). “Yazma” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 43, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, ss 369-373.

BİROL, AYAN, İnci (2010). “Tezhip” , *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 41, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, ss 61-62.

BİROL, AYAN, İnci, DERMAN, Çiçek (2004). *Türk Tezyînî San'atlarında Motifler*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı Yayınları.

ÇAĞBAYIR, Yaşar (2007). *Ötüken Türkçe Sözlük*, Ankara: Ötüken Yayınları.

DERMAN, F. Çiçek (2010). “Tarihimizde Mushafların Bezenmesi” , *Diyanet İlmî Dergisi*, Cilt: 46 , Sayı: 4, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, ss. 137-144.

DOĞANAY, Aziz (2010). “Tezyinat”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 41, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, ss. 79-83.

DURAN, Gülnur (2012). “Tezhip Sanatının Kullanım Alanları”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 41, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, ss. 63-65.

EROĞLU, Muhammed (1991). “Aşr-ı Şerif”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 4, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, ss. 24.

GÜNDÜZ, Hüseyin (2009). “Türk Hat Sanatında Şeyh Hamdullah ve Ahmed Karahisârî”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, ss. 75-87.

GÜNEY, K. Zeynep, GÜNEY, A. Nihan (2010). *Osmanlı Süsleme Sanatı*, Ankara: SFN Ltd. Şti.

GÜNÜÇ, Fevzi (2009). “Ahmed Karahisârînin Müselsel Besmelesi Hakkında Düşünceler”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, ed. Ali Rıza Özcan, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, ss. 89-93.

KOÇYİĞİT, Hikmet (2013). “Kur’ân’ın Bölümlenmesi” , *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 39, Erzurum, ss. 363-393.

MAKTAL ERBAŞ, Aynur (2007). “Tezyinât-ı Kur’anîye”, *I. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kurultayı Bildiri Kitabı IV*, Ankara: Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü, ss. 1461-1471.

MÜLAYİM, Selçuk (1999). *Değişimin Tanıkları- Ortaçağ Türk Sanatında Süsleme ve İkonografi*, İstanbul: Kaknüs Yayınları.

ÖZKEÇECİ, İlhan, ÖZKEÇEÇİ, Şule Bilge (2014). *Türk Sanatında Tezhip*, İstanbul: Yazıgen Yayınları.

ÖZEN, Mine Esiner (2003). *Türk Tezhip Sanatı*, İstanbul: Gözen Yayınları.

SERİN, Muhittin (1999). *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

SERİN, Muhittin (2015). *Hattın Güneşi Ahmed Şemseddin Karahisârî ve Mushaf-ı Şerifi*, İstanbul: Klasik Türk Sanatları Vakfı.

SERİN, Muhittin (2001). “Karahisârî, Ahmed Şemseddin”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, cilt: 24, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, ss. 421-424.

TANINDI, Zeren (2009). “Başlangıcından Osmanlı’ya Tezhip Sanatı”, *Hat ve Tezhip Sanatı*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, ss. 243-281.

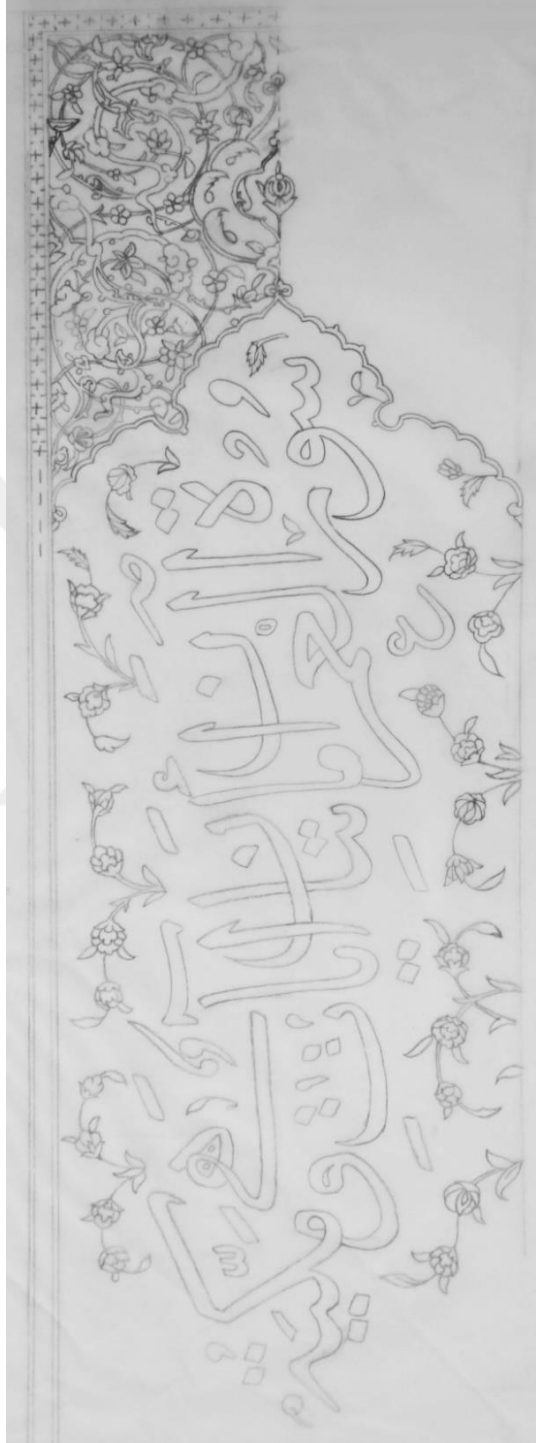
TANINDI, Zeren (2010). “Kur’an-ı Kerim Nüshalarının Ciltleri ve Tezhipleri”, *1400. Yılında Kur’an-ı Kerim*, İstanbul: Antik A.Ş. Kültür Yayınları, ss. 90-121

ÜNVER, A. Süheyl (1964). *Hattat Ahmed Karahisârî*, İstanbul: Afyon Turizm Derneği Yayınları.

YAVUZ, Şeyda (2008). *Süsleme Sanatlarında Rumi Motifi ve Tarihsel Gelişimi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, dan. Yard. Doç. Yılmaz Özcan, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Geleneksel Türk El Sanatları Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.

ŞEKİLLER VE FOTOĞRAFLAR

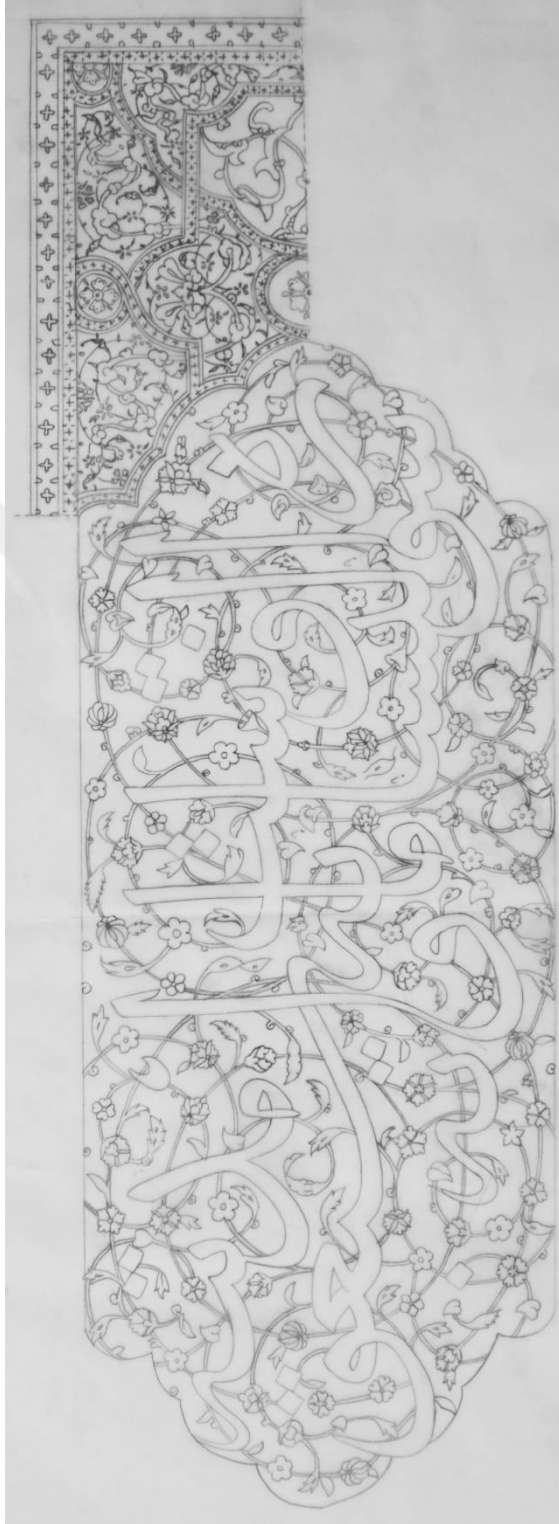

Çizim 1: Âl-i İmrân (3) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

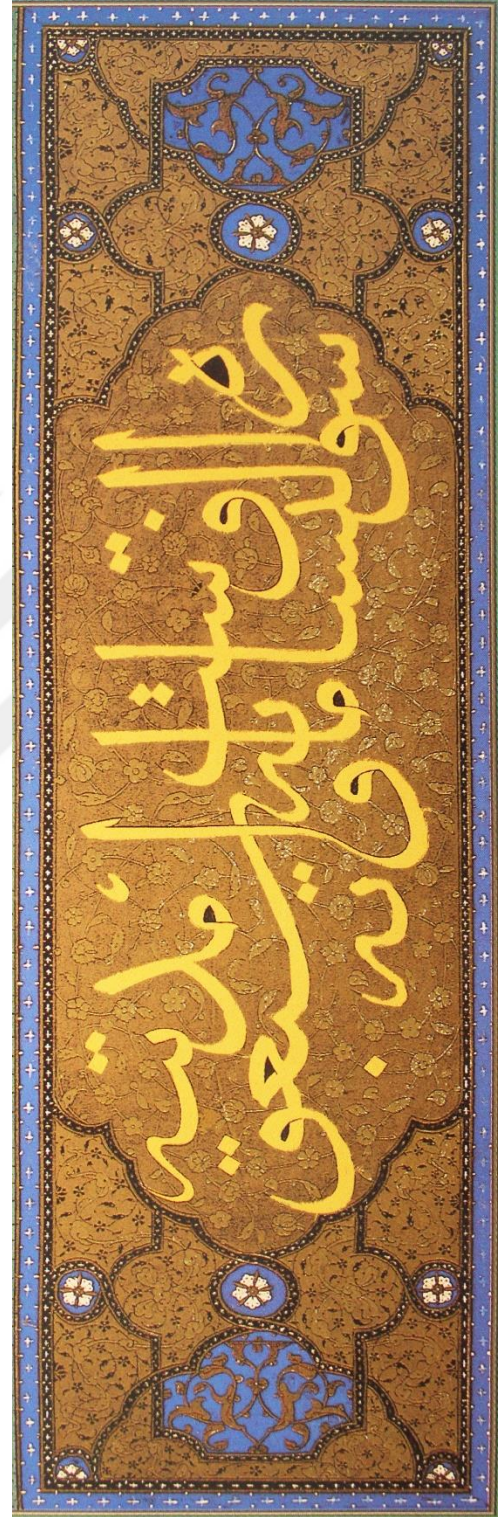

Fotoğraf 1: Âl-i İmrân (3) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 2: Nisâ (4) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

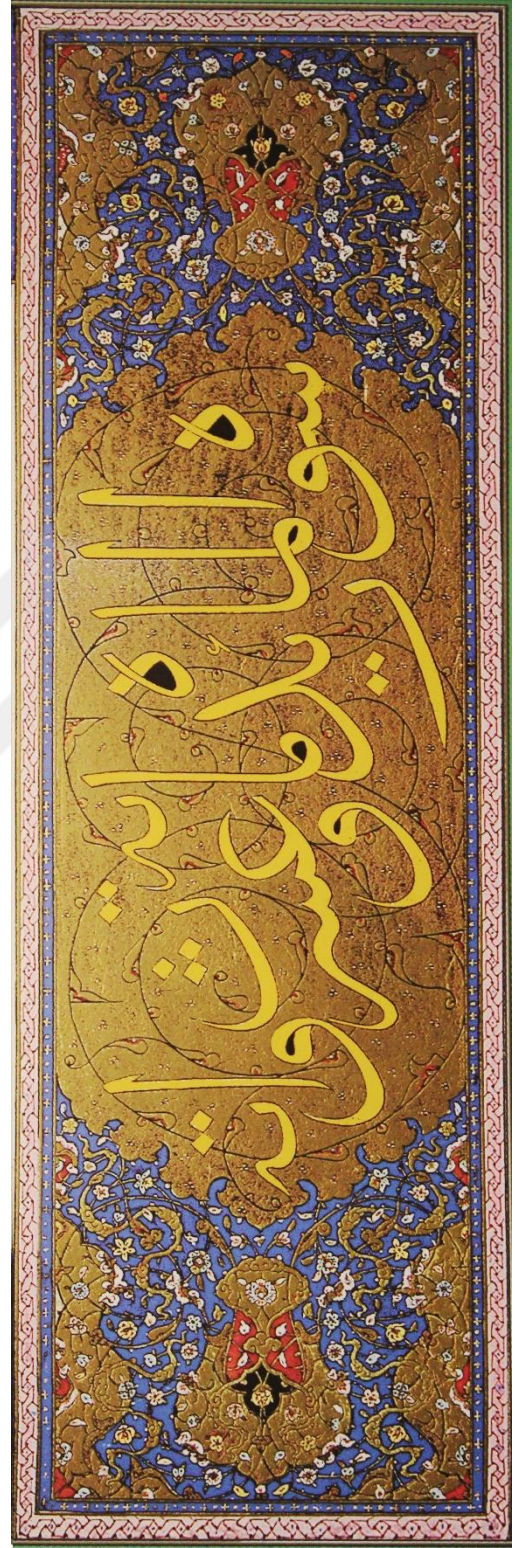

Fotoğraf 2: Nisâ (4) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

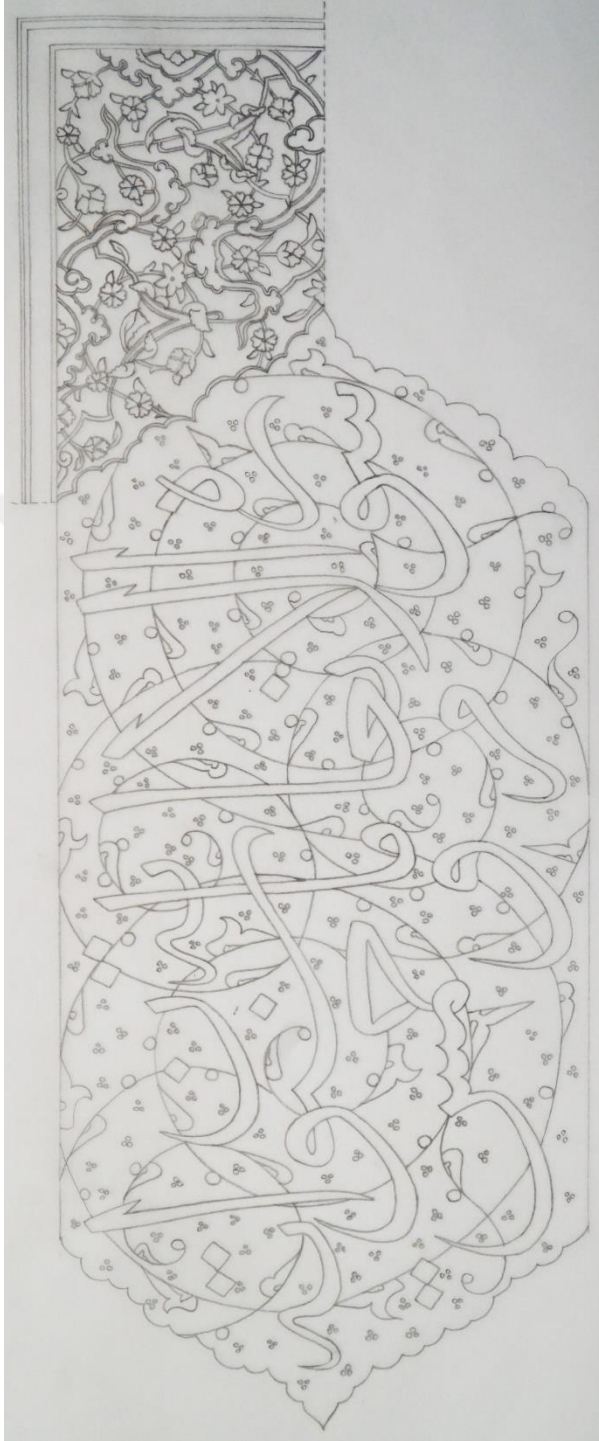

Çizim 3: Mâide (5) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

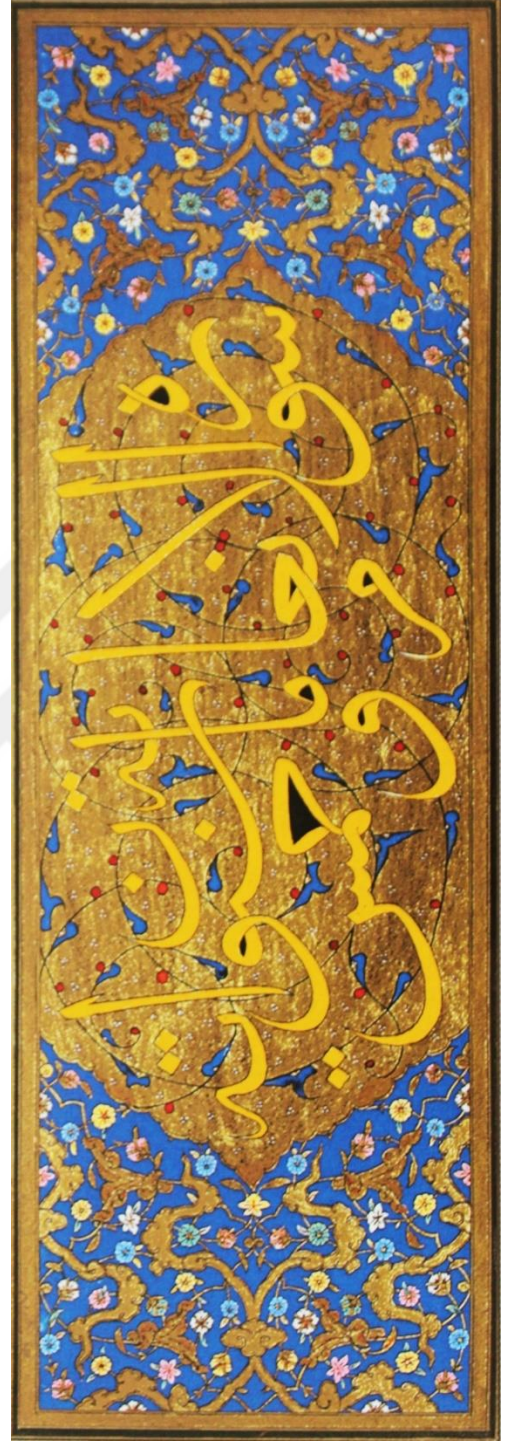

Fotoğraf 3: Mâide (5) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 4: En'am (6) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

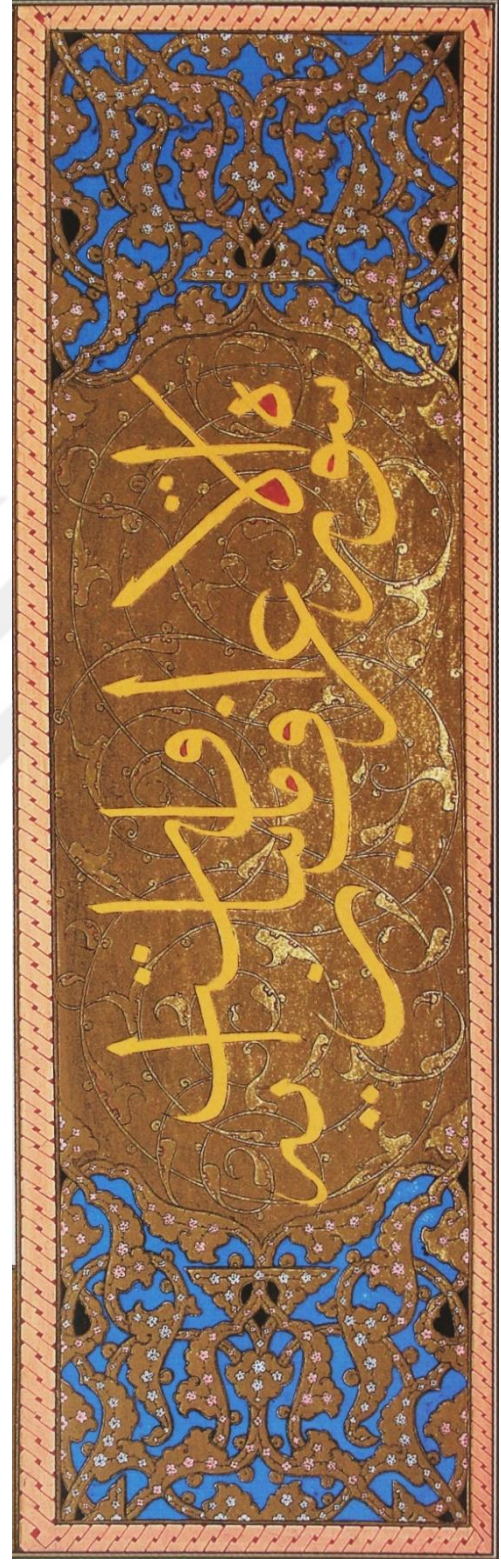

Fotoğraf 4: En'am (6) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 5: A'râf (7) Sûresi Sûre Başı Tezhibi
Desen Çizimi

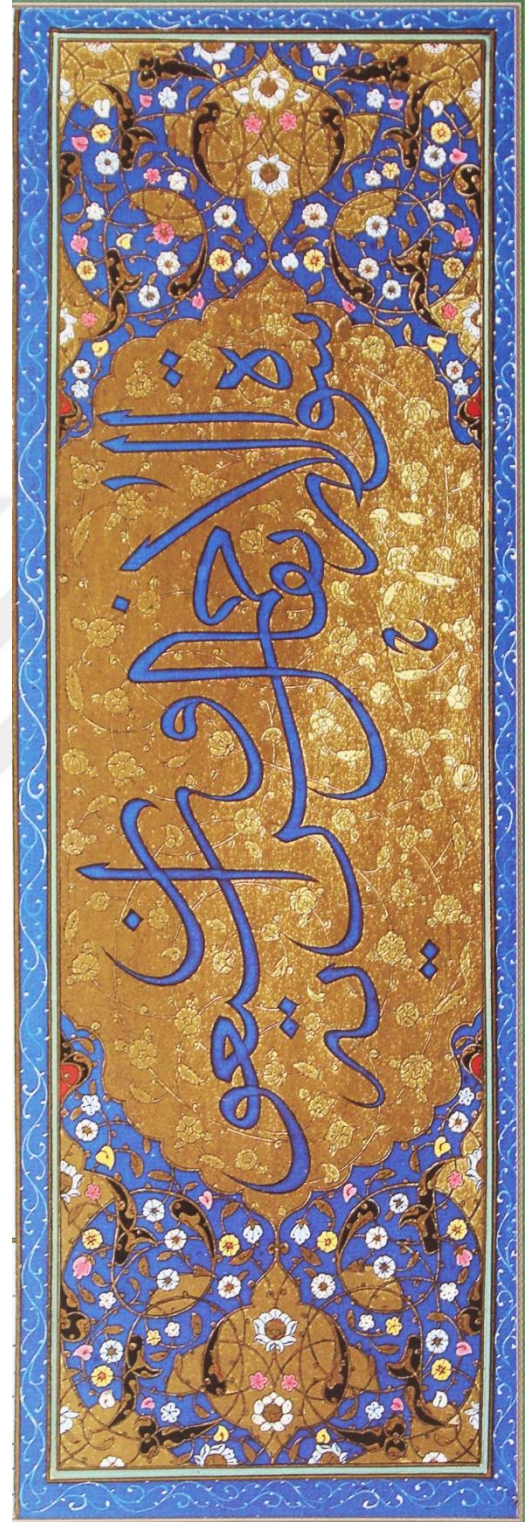

Fotoğraf 5: A'râf (7) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 6: Enfâl (8) Sûresi Sûre Başı Tezhibi
Desen Çizimi

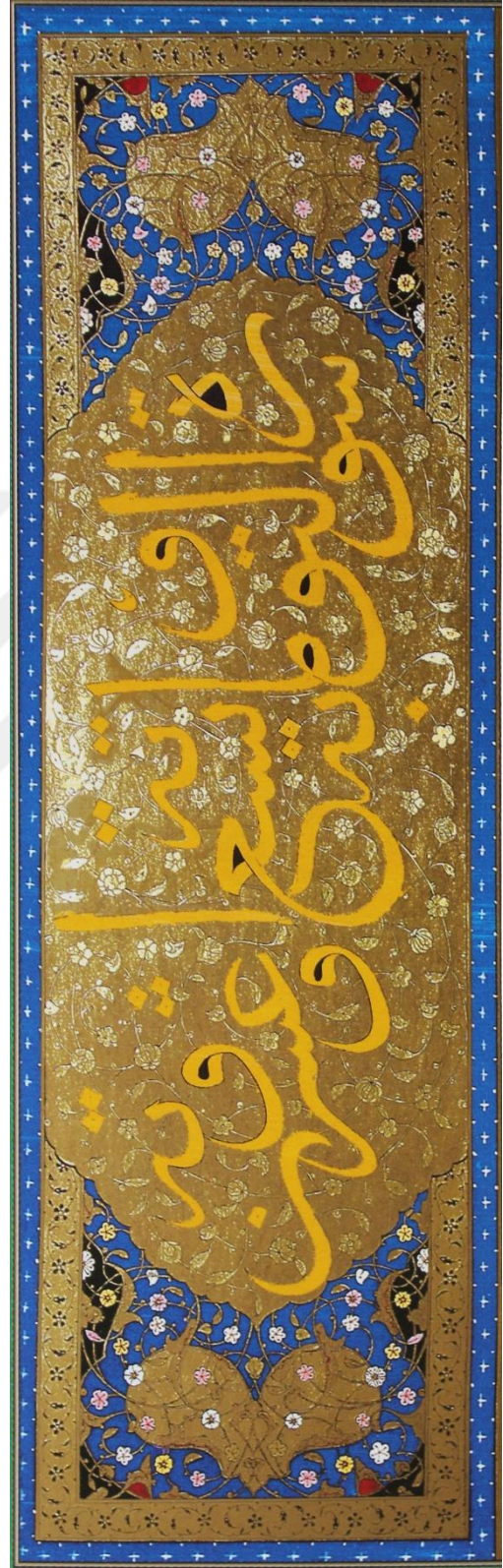

Fotoğraf 6: Enfâl (8) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 7: Tevbe (9) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

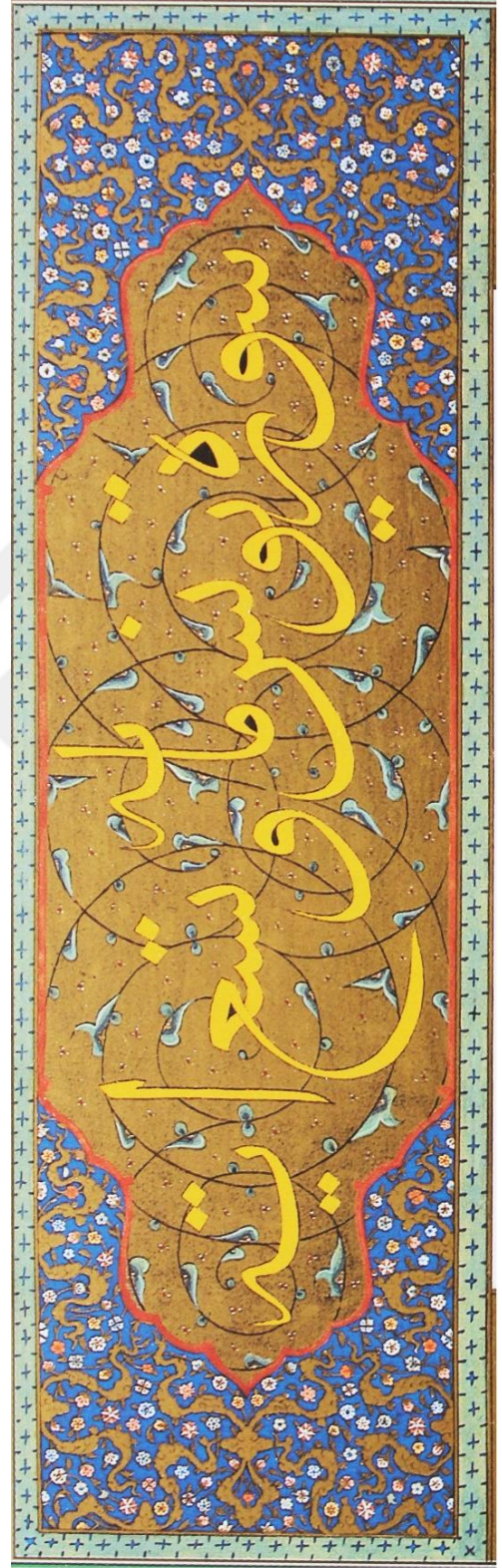

Fotoğraf 7: Tevbe (9) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

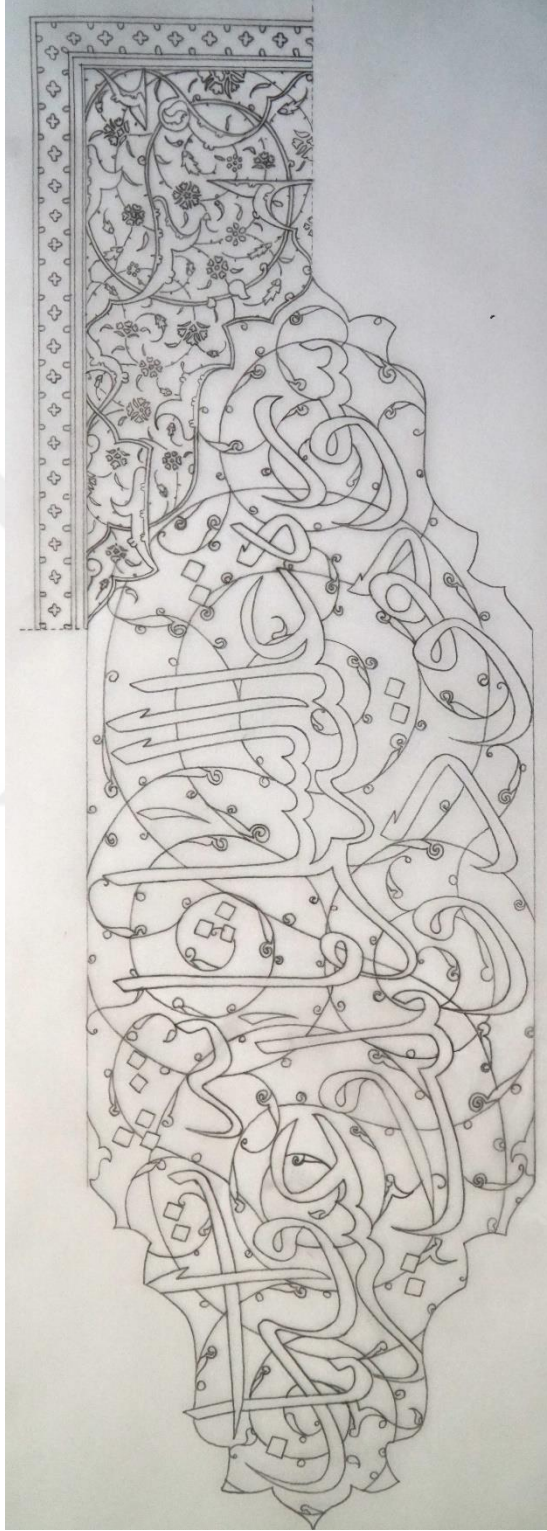

Çizim 8: Yunus (10) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

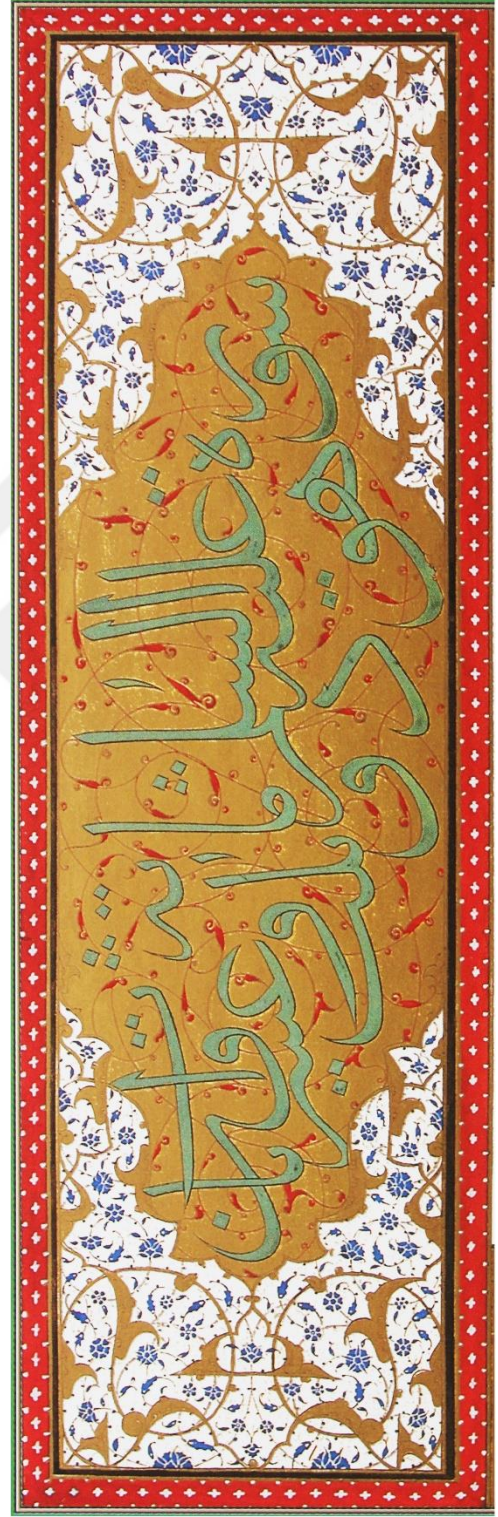

Fotoğraf 8: Yunus (10) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 9: Hûd (11) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

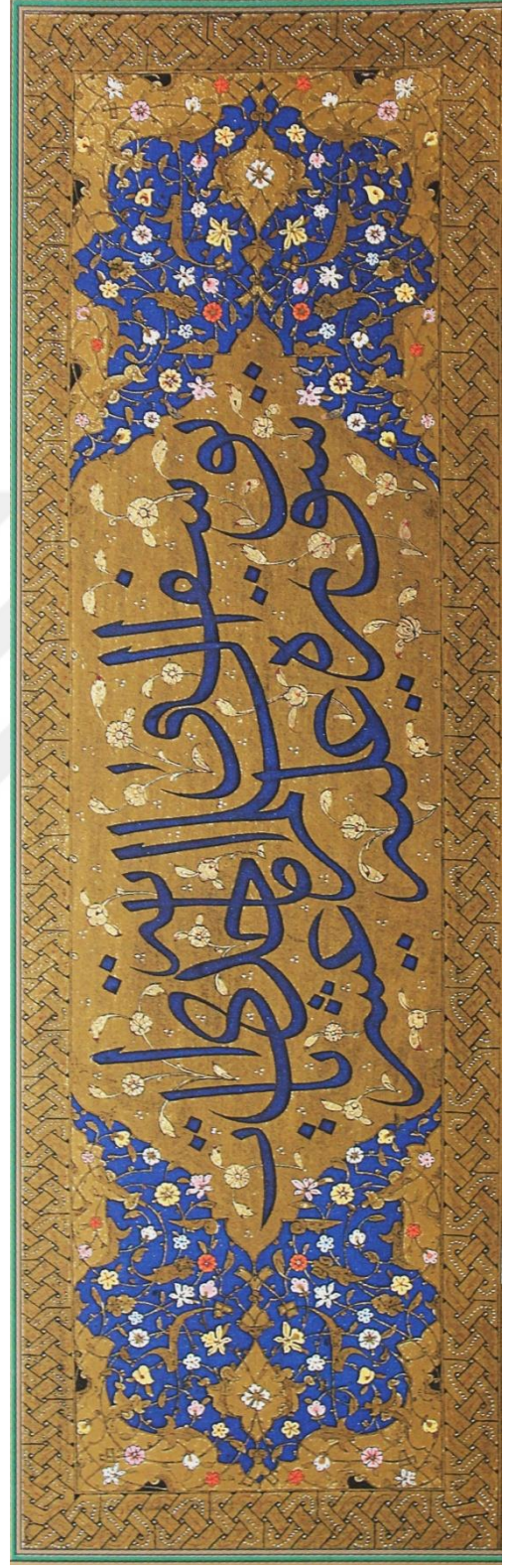

Fotoğraf 9: Hûd (11) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

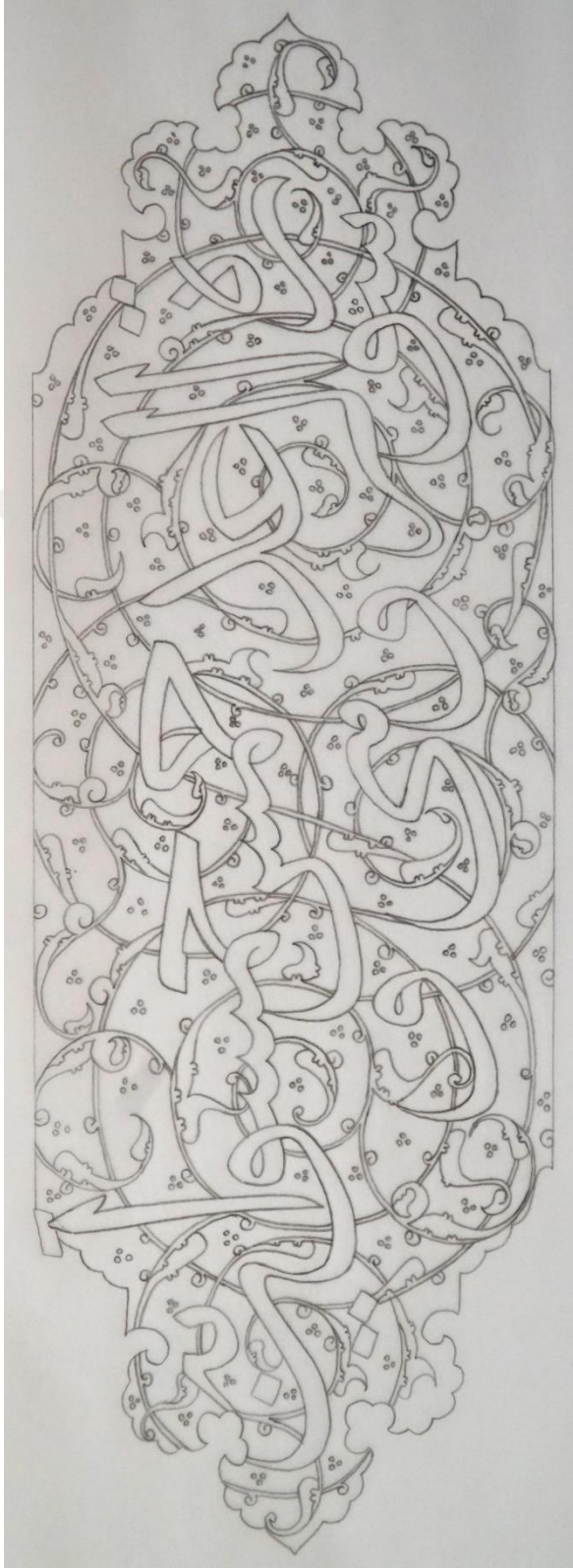

Çizim 10: Yusuf (12) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

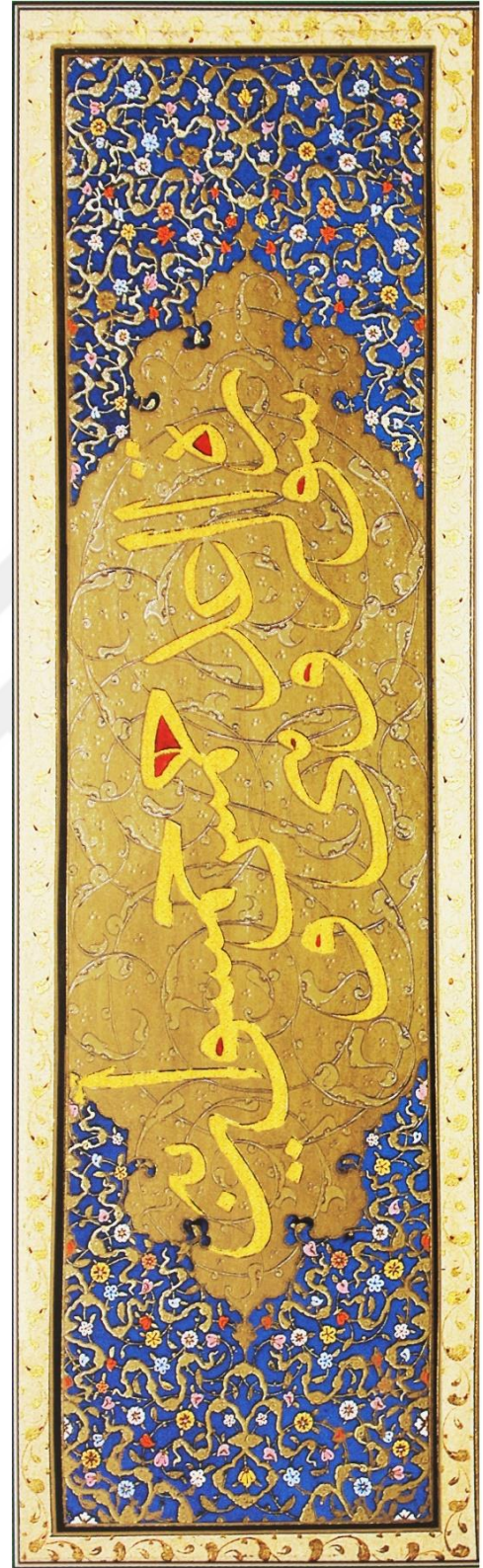

Fotoğraf 10: Yusuf (12) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

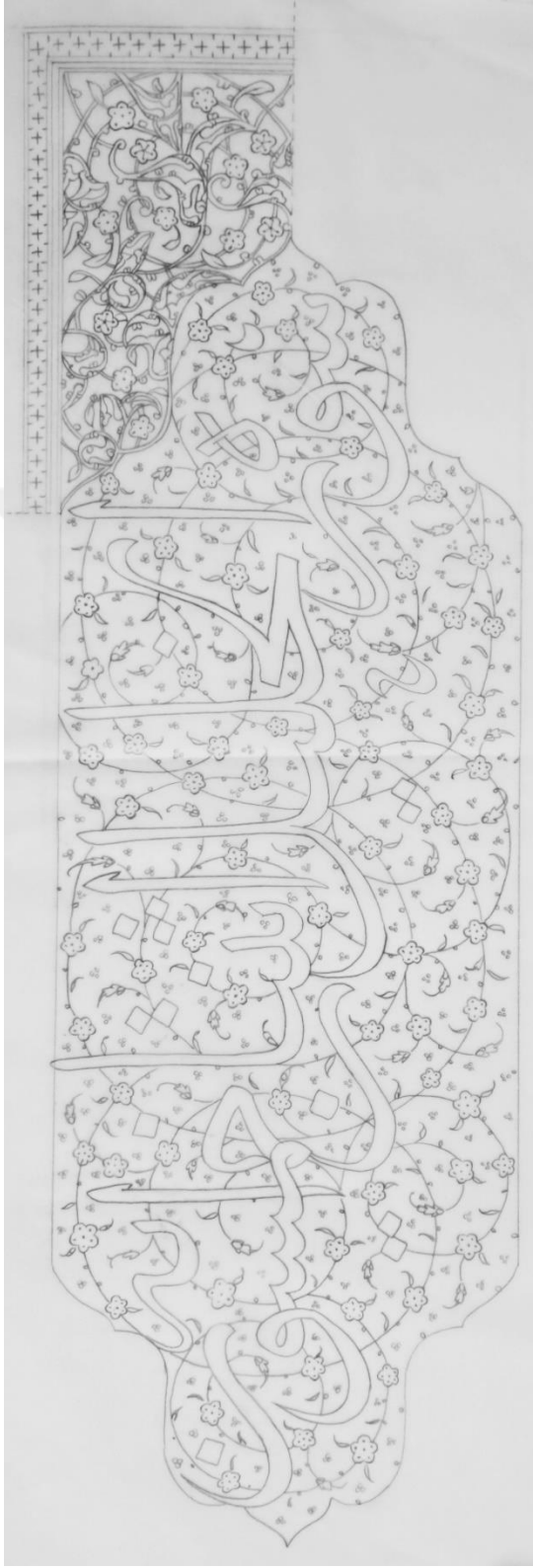

Çizim 11: Ra'd (13) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

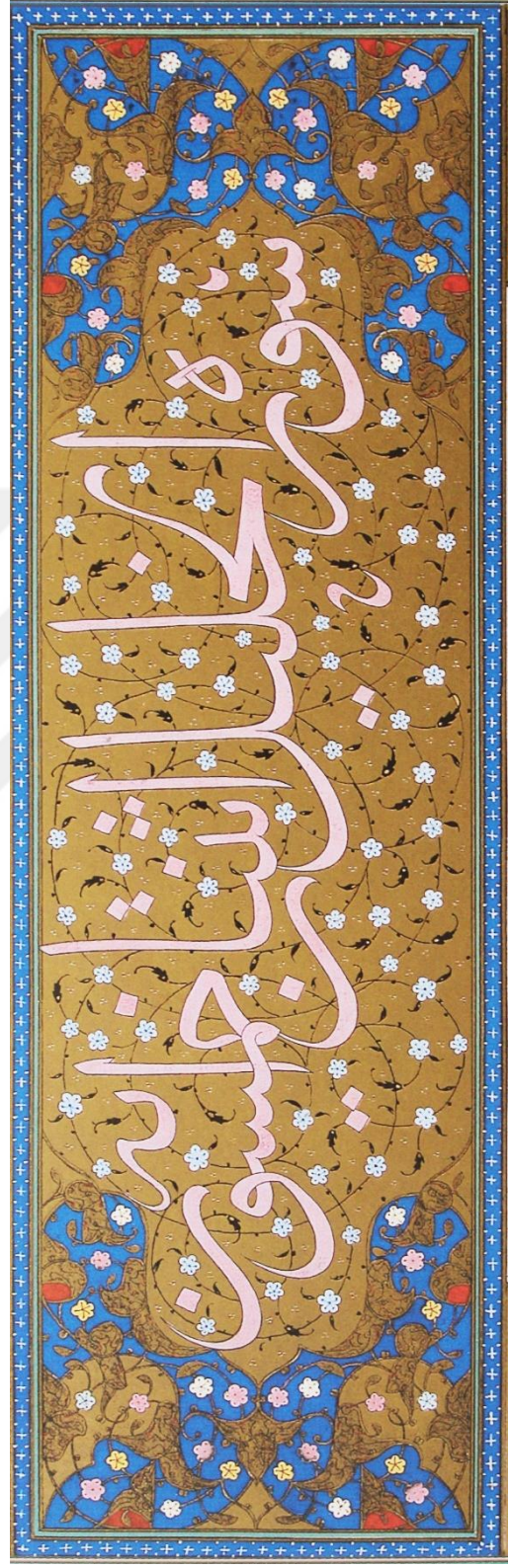

Fotoğraf 11: Ra'd (13) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 12: İbrahim (14) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 12: İbrahim (14) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

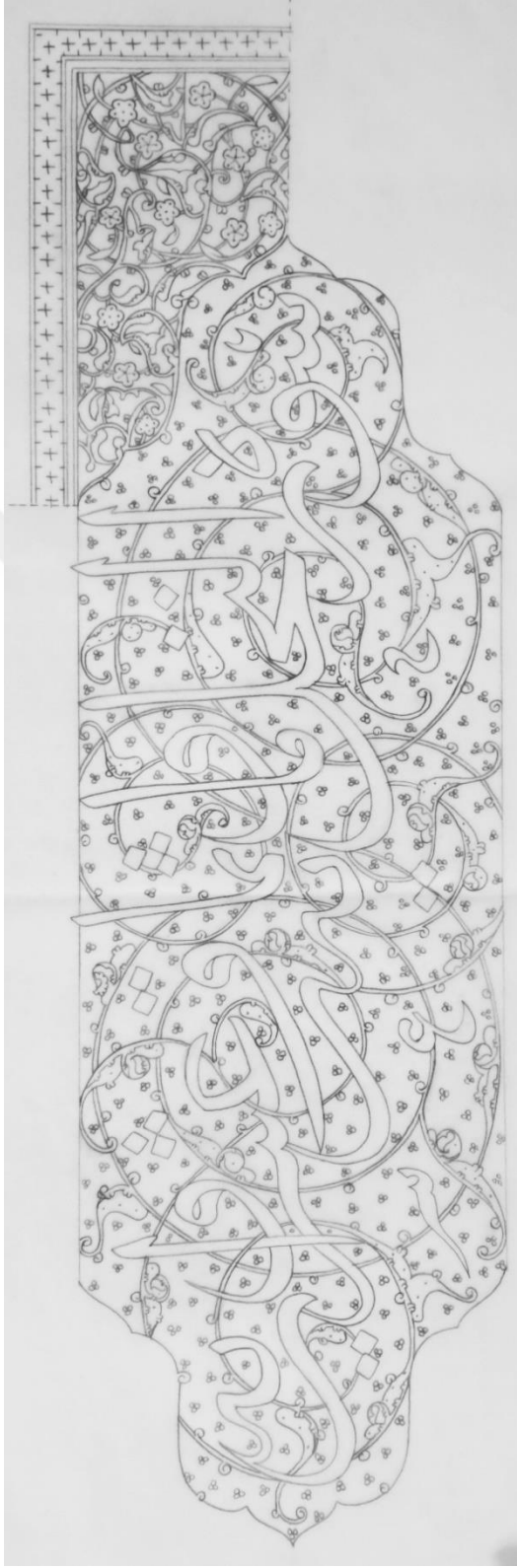

Çizim 13: Hicr (15) Sûresi Sûre Başı Tezhibi
Desen Çizimi

Fotoğraf 13: Hicr (15) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 14: Nahl (16) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

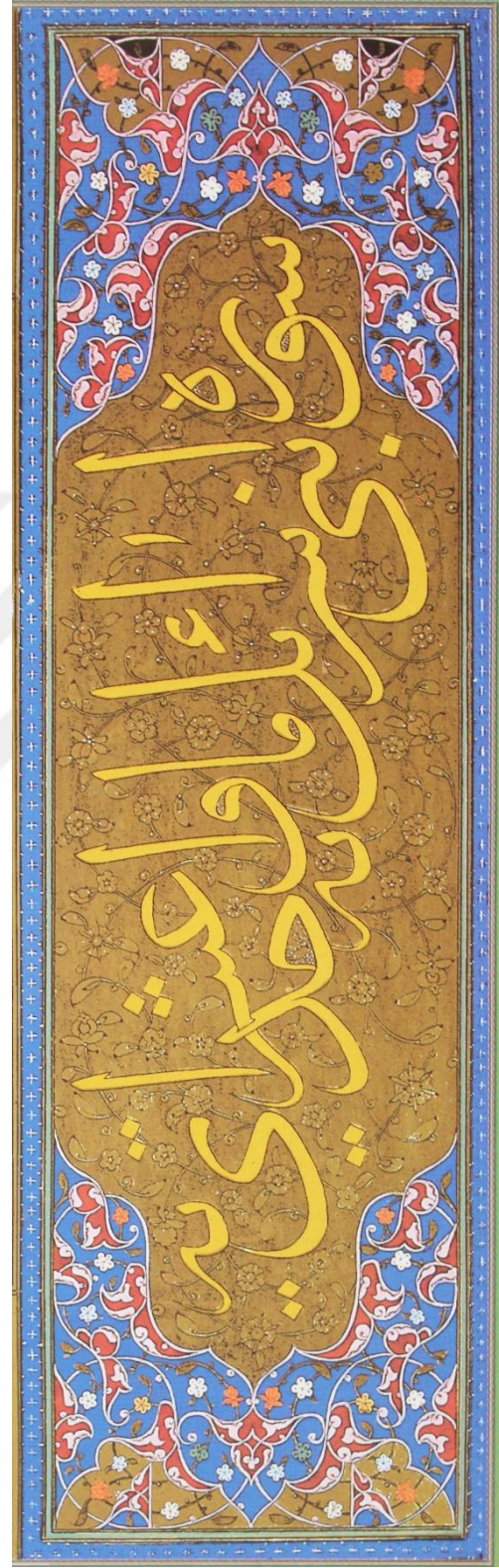

Fotoğraf 14: Nahl (16) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 15: İsrâ (17) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

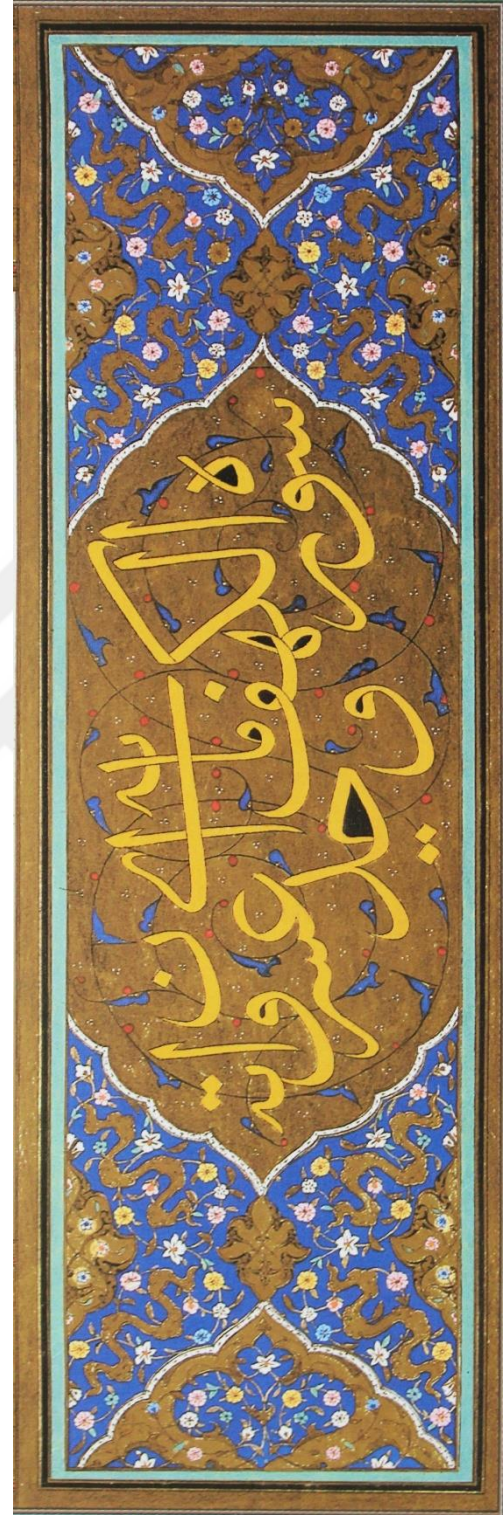

Fotoğraf 15: İsrâ (17) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

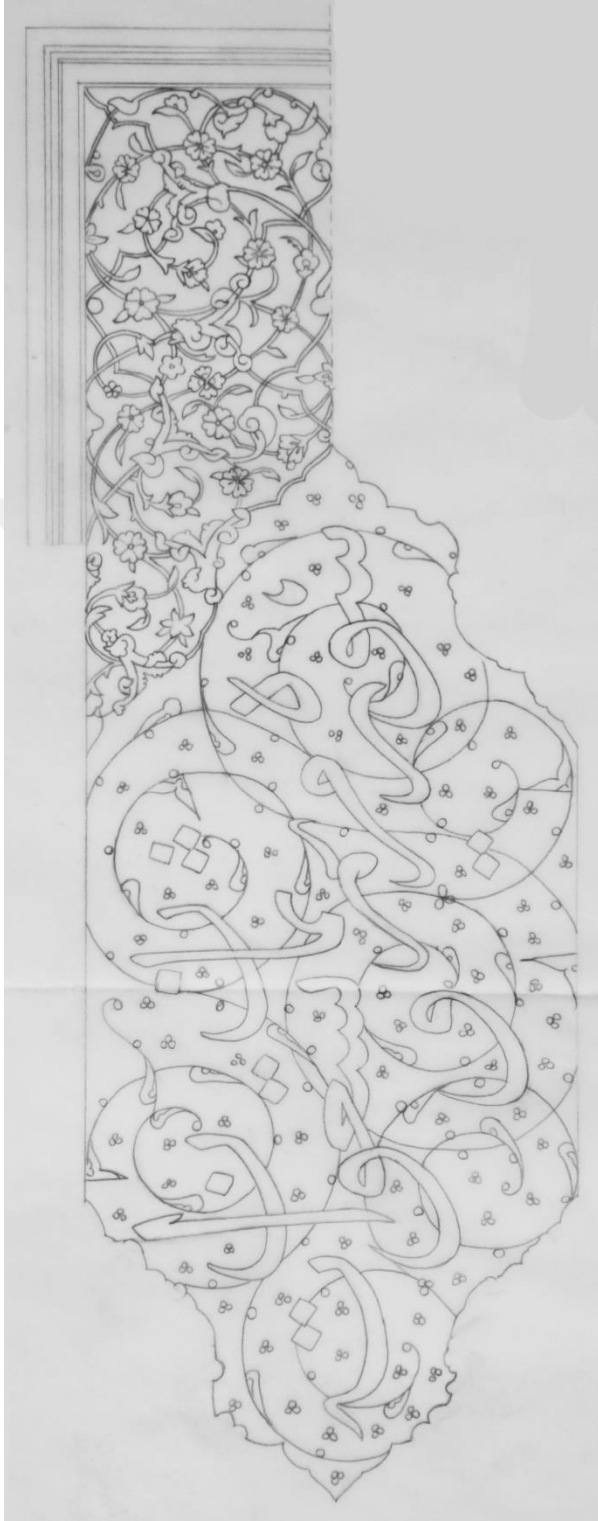

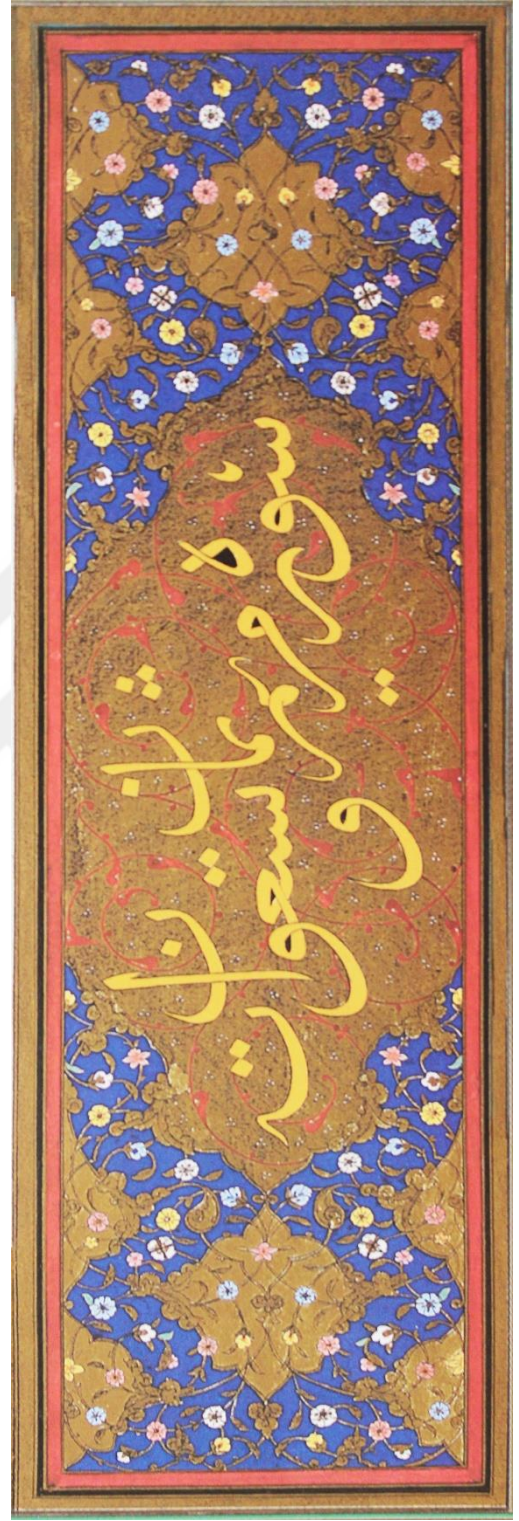
Çizim 16: Khef (18) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 16: Khef (18) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 17: Meryem (19) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 17: Meryem (19) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

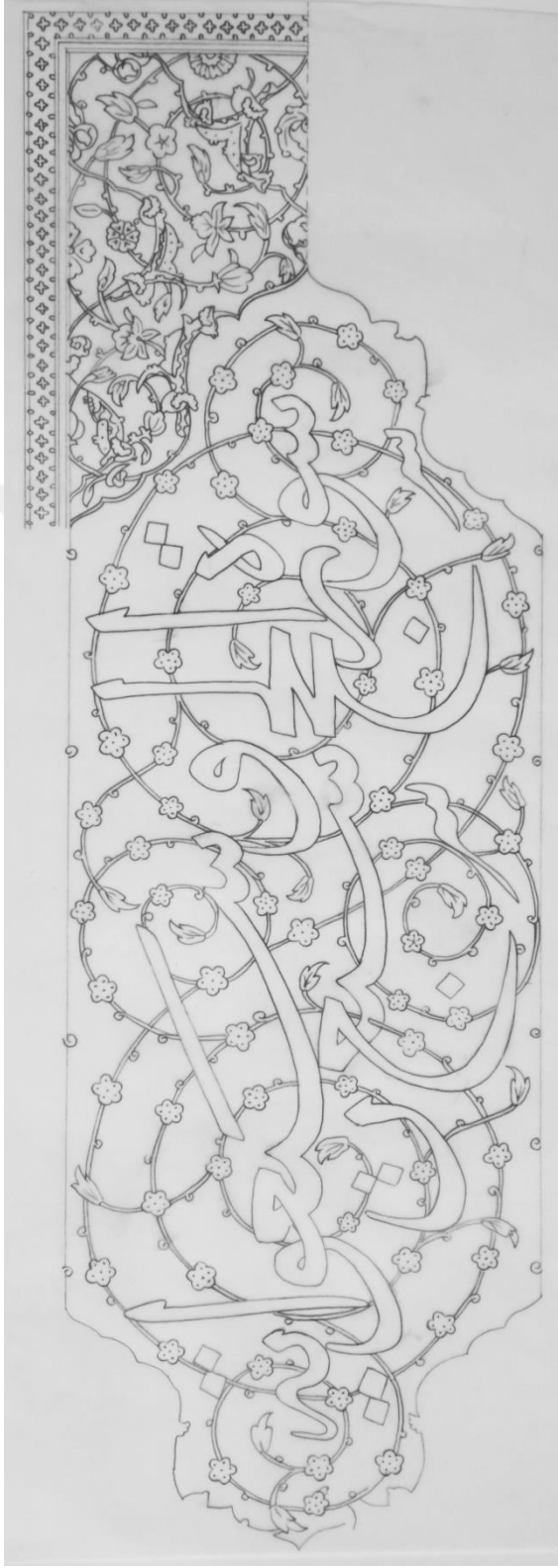

Çizim 18: Enbiyâ (21) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 18: Enbiyâ (21) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

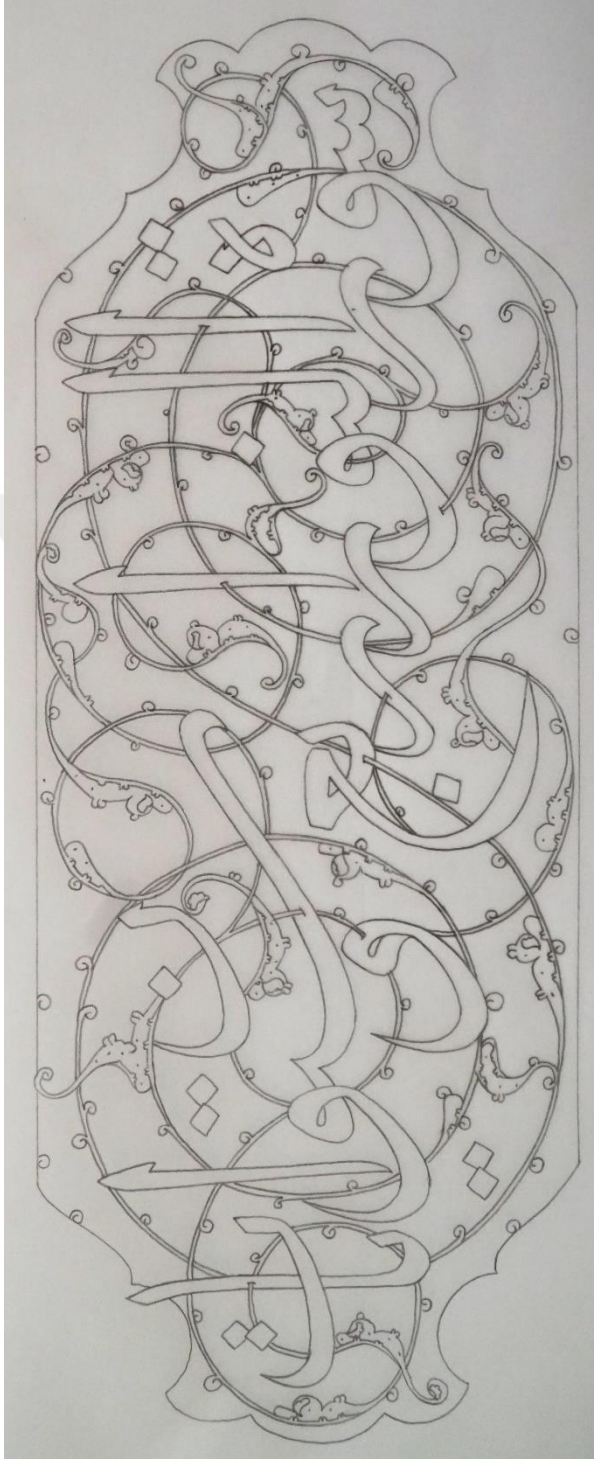

Çizim 19: Hac (22) Sûresi Sûre Baş Tezhibi
Desen Çizimi

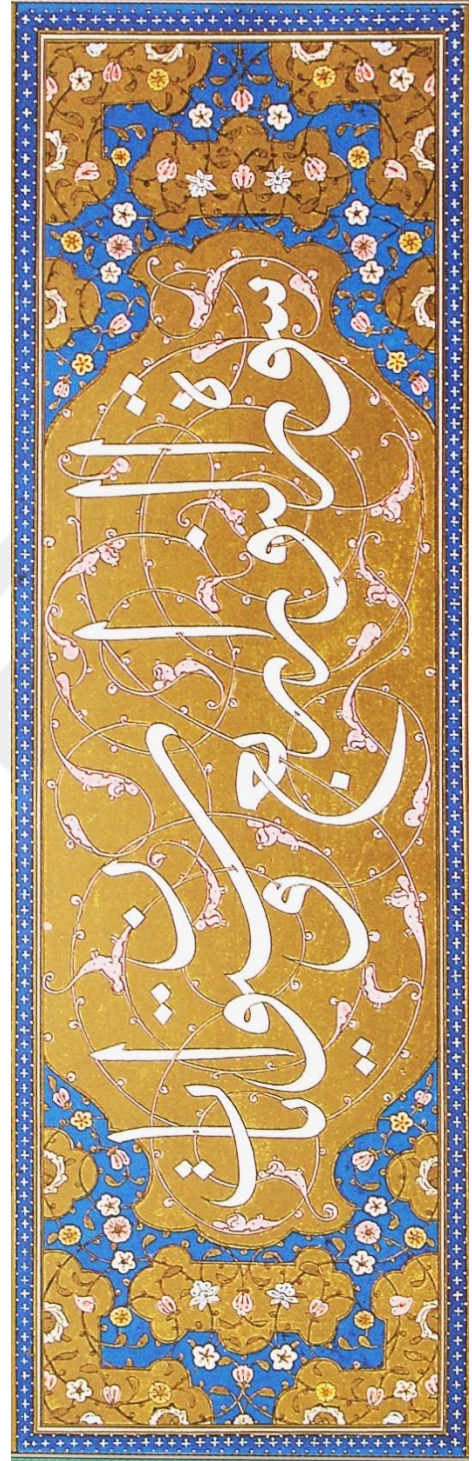

Fotoğraf 19: Hac (22) Sûresi Sûre Baş Tezhibi

Çizim 20: Nûr (24) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

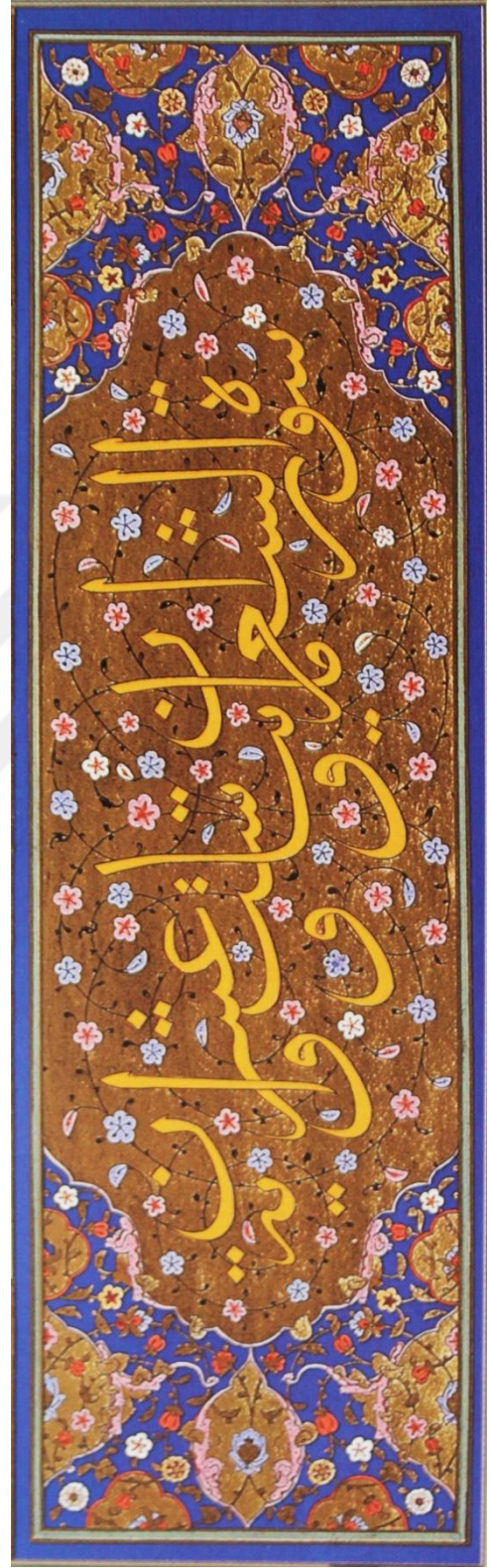

Fotoğraf 20: Nûr (24) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

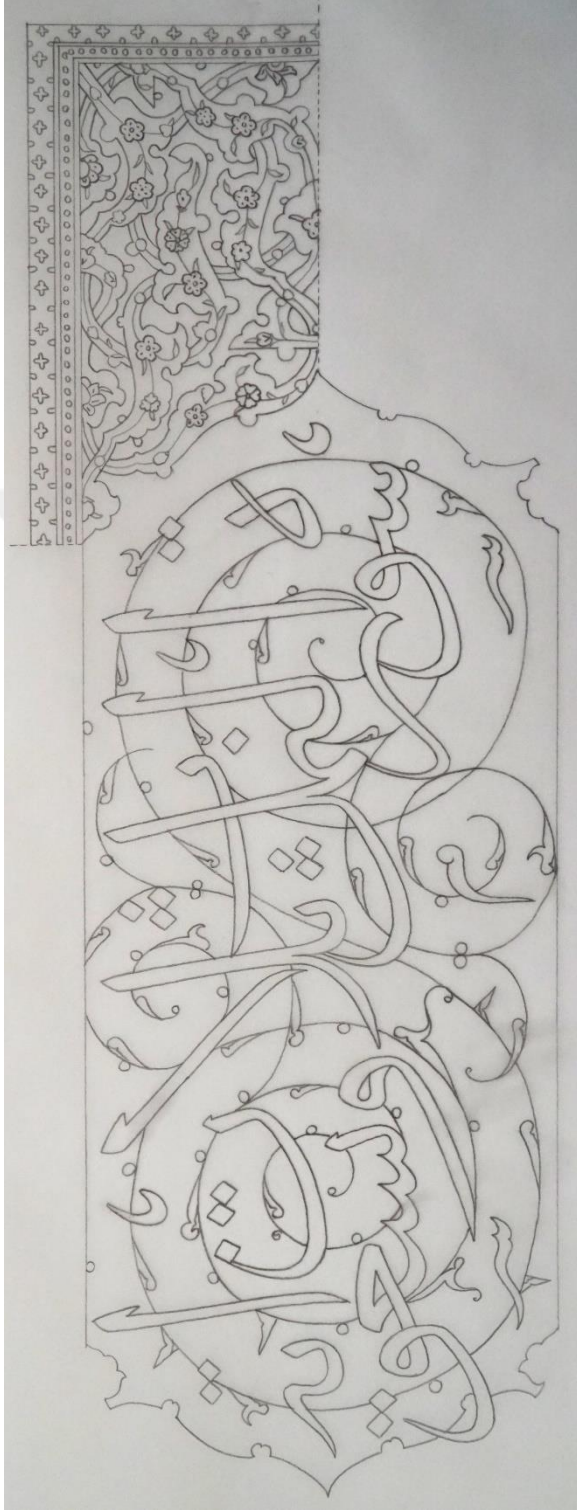

Çizim 21: Şuarâ (26) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

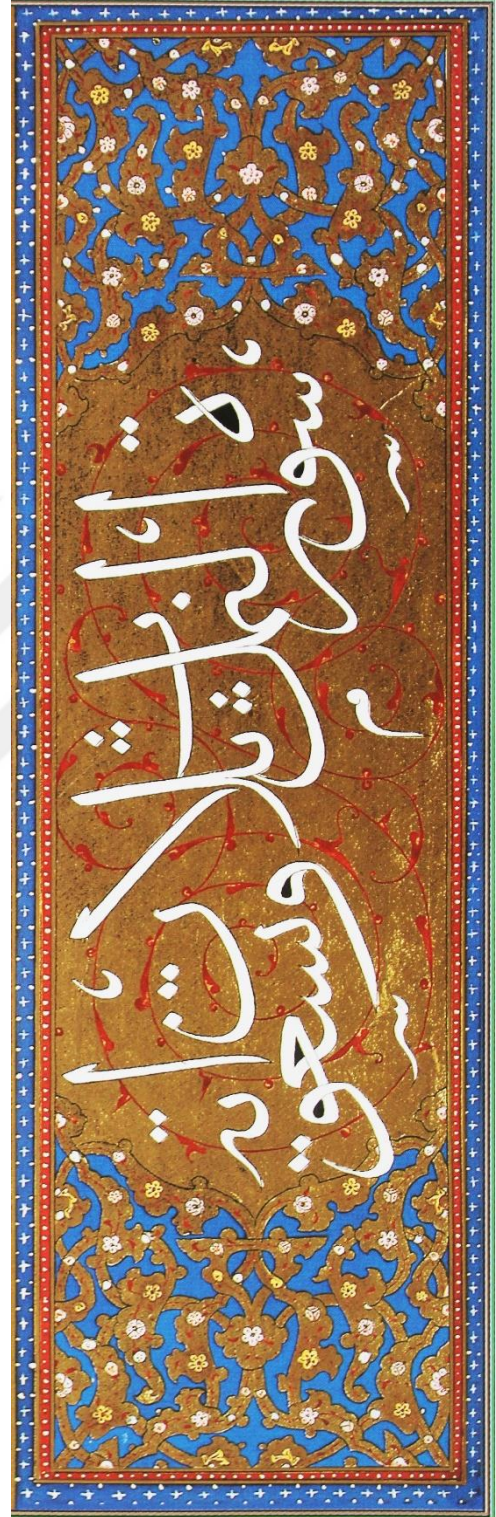

Fotoğraf 21: Şuarâ (26) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

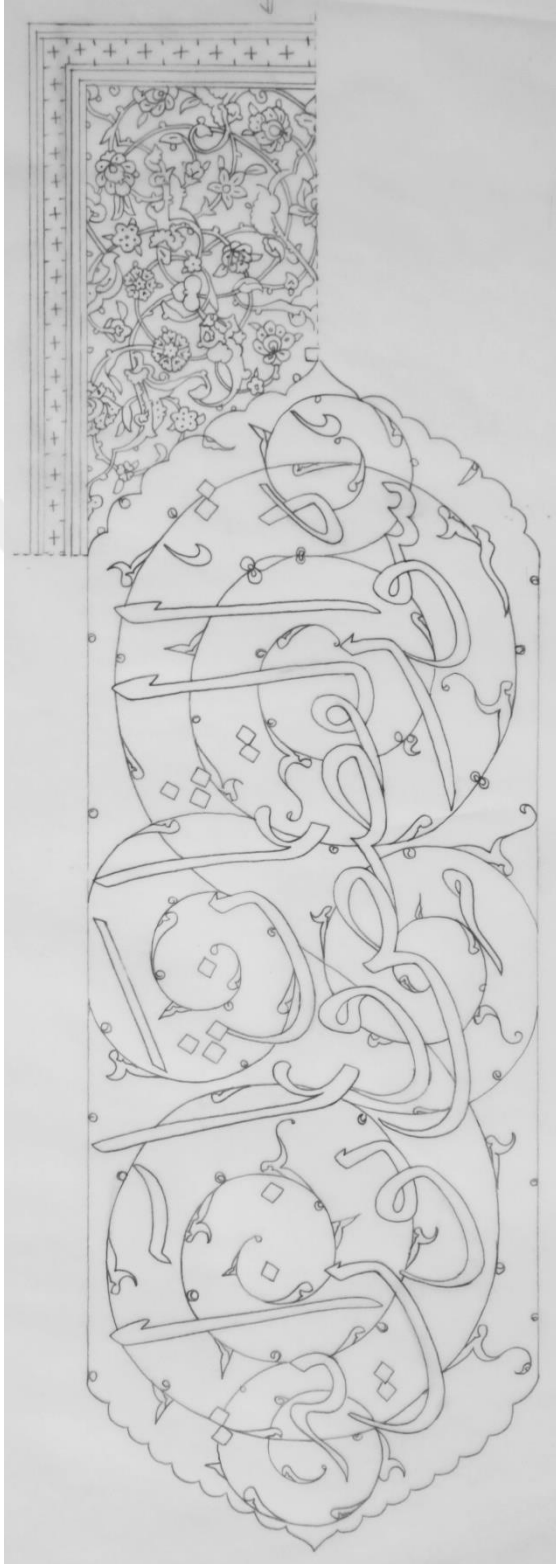

Çizim 22: Neml (27) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

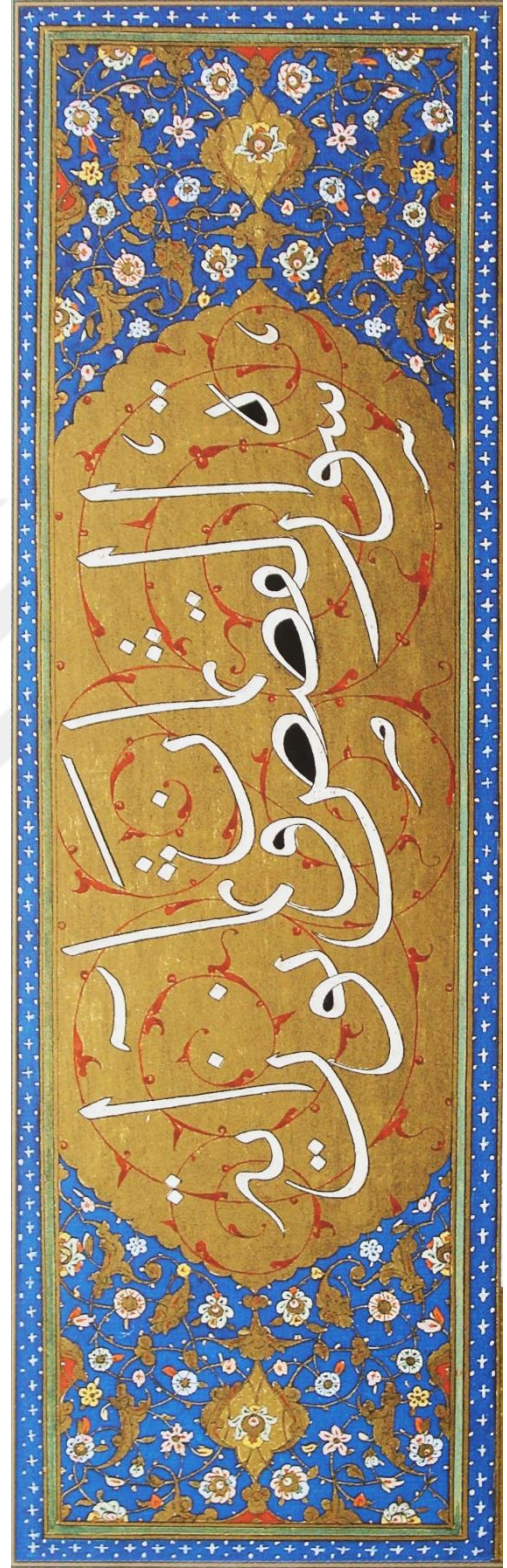

Fotoğraf 22: Neml (27) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

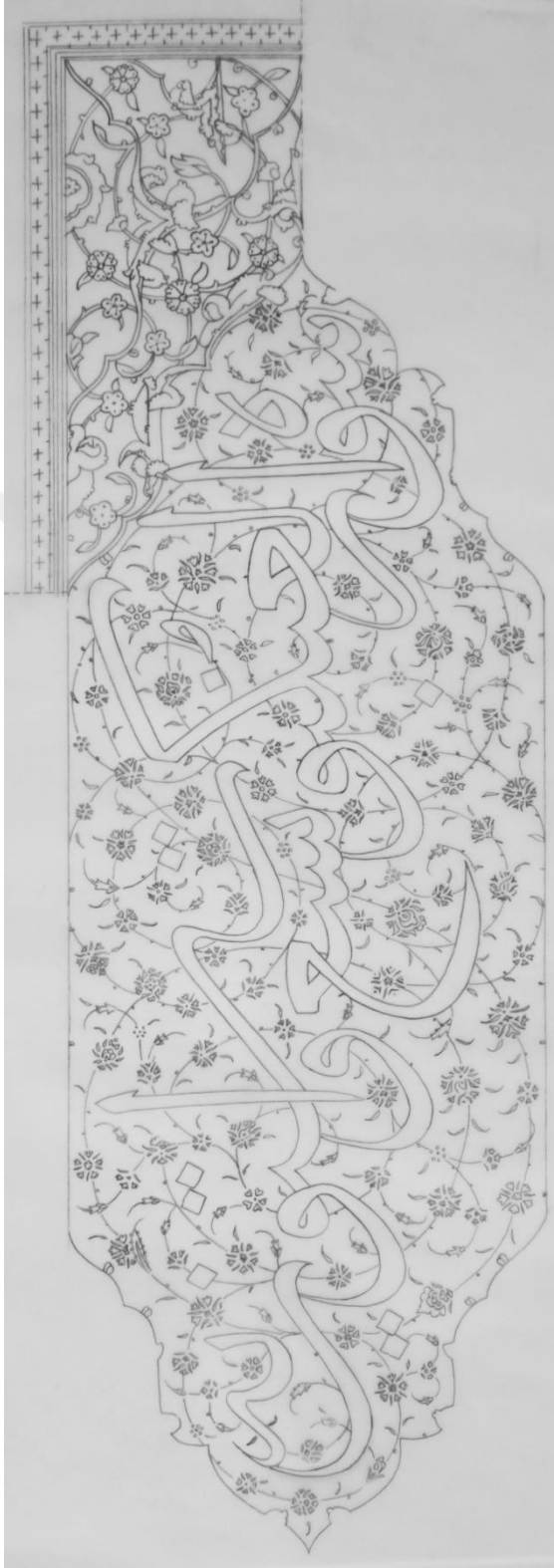

Çizim 23: Kasas (28) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 23: Kasas (28) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

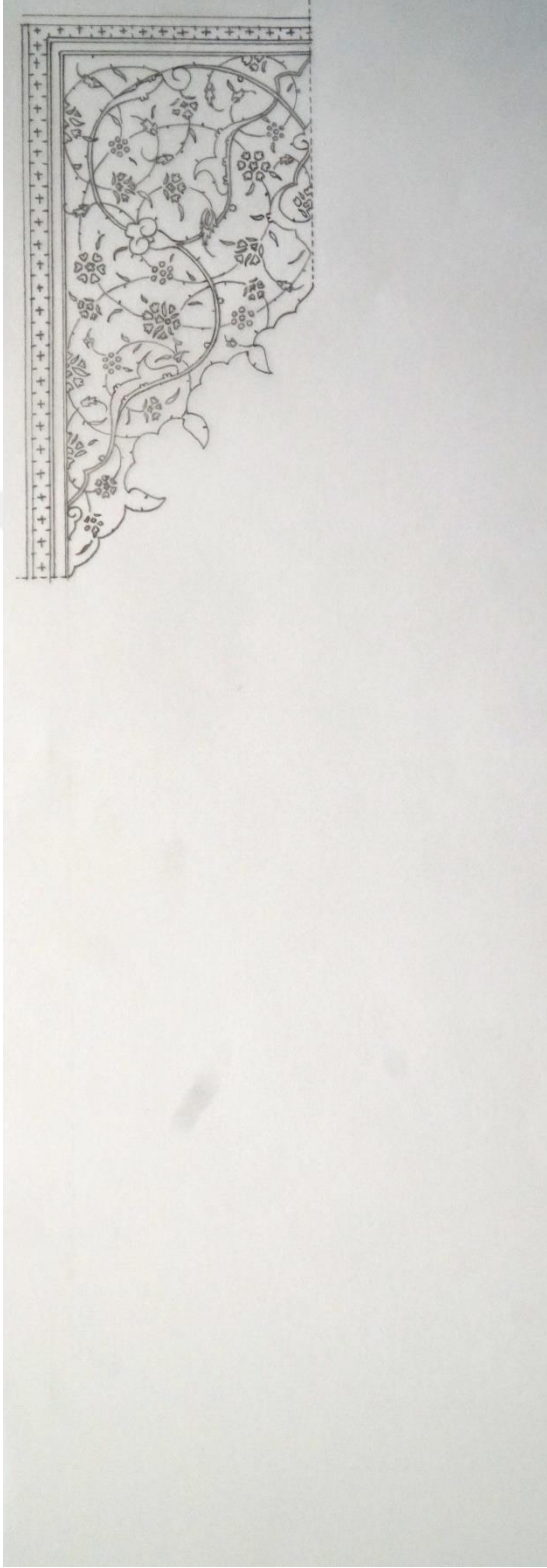

Çizim 24: Ankebût (29) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 24: Ankebût (29) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 25: Lokman (31) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 25: Lokman (31) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

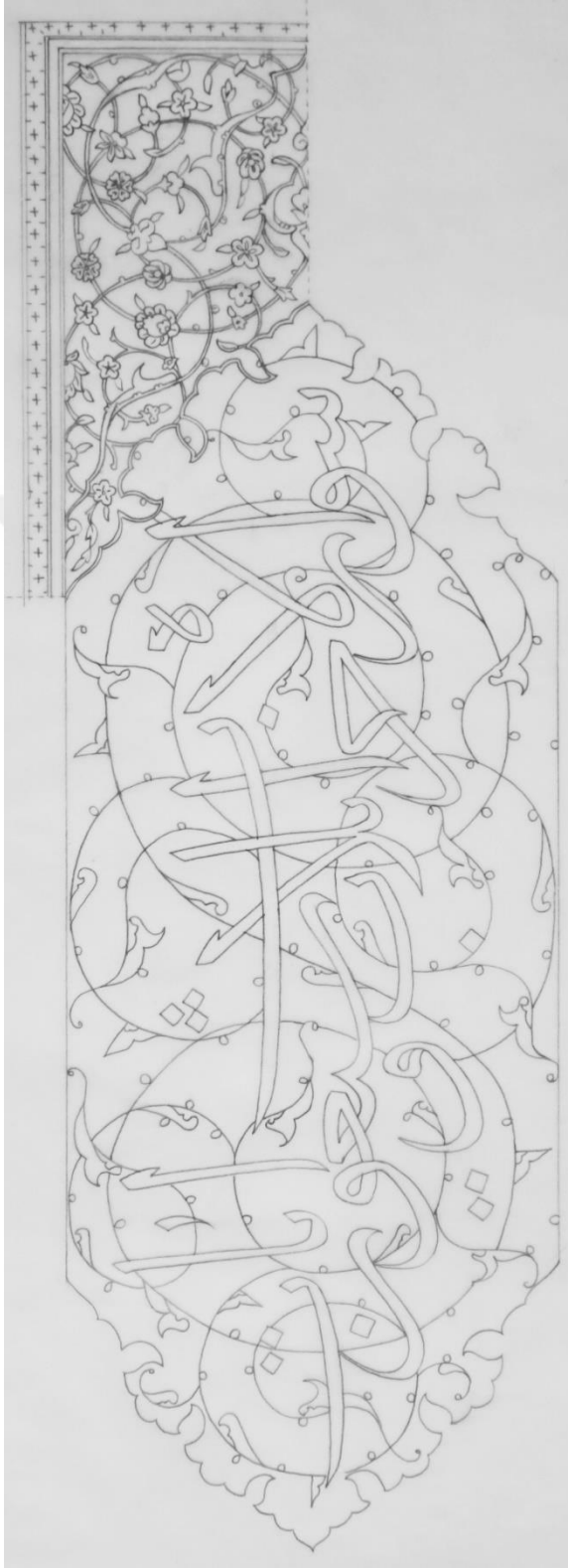

Çizim 26: Secde (32) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

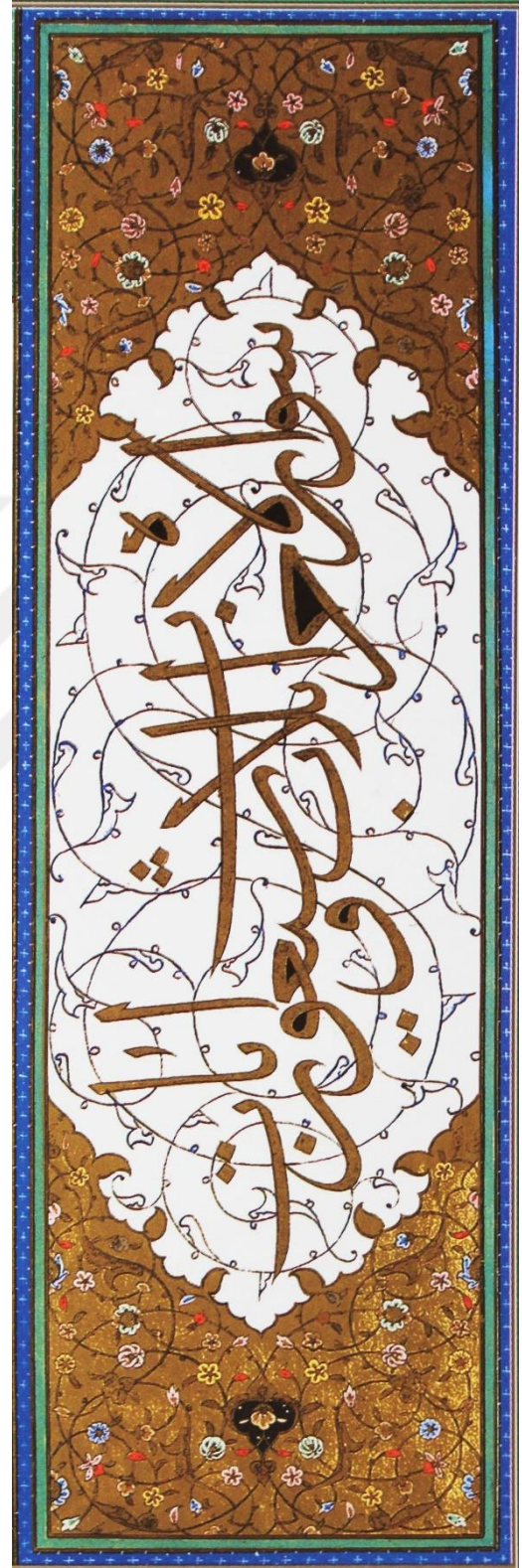

Fotoğraf 26: Secde (32) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 27: Ahzâb (33) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 27: Ahzâb (33) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

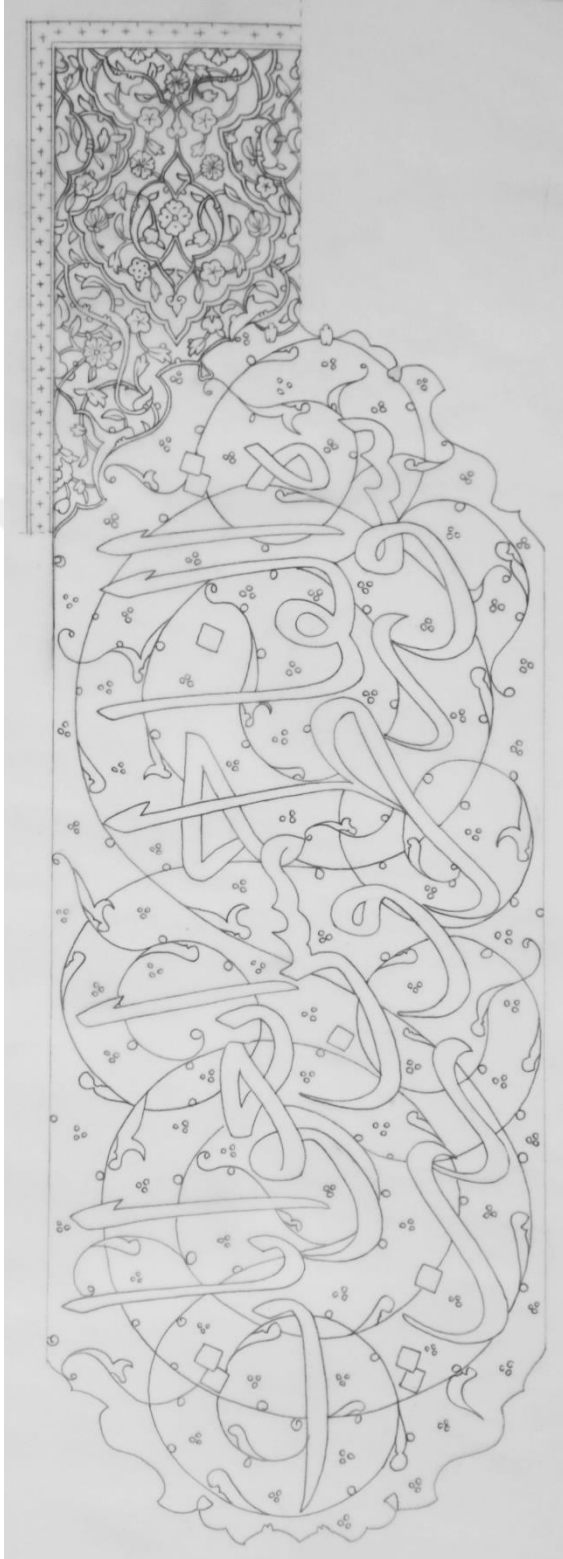

Çizim 28: Sebe (34) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

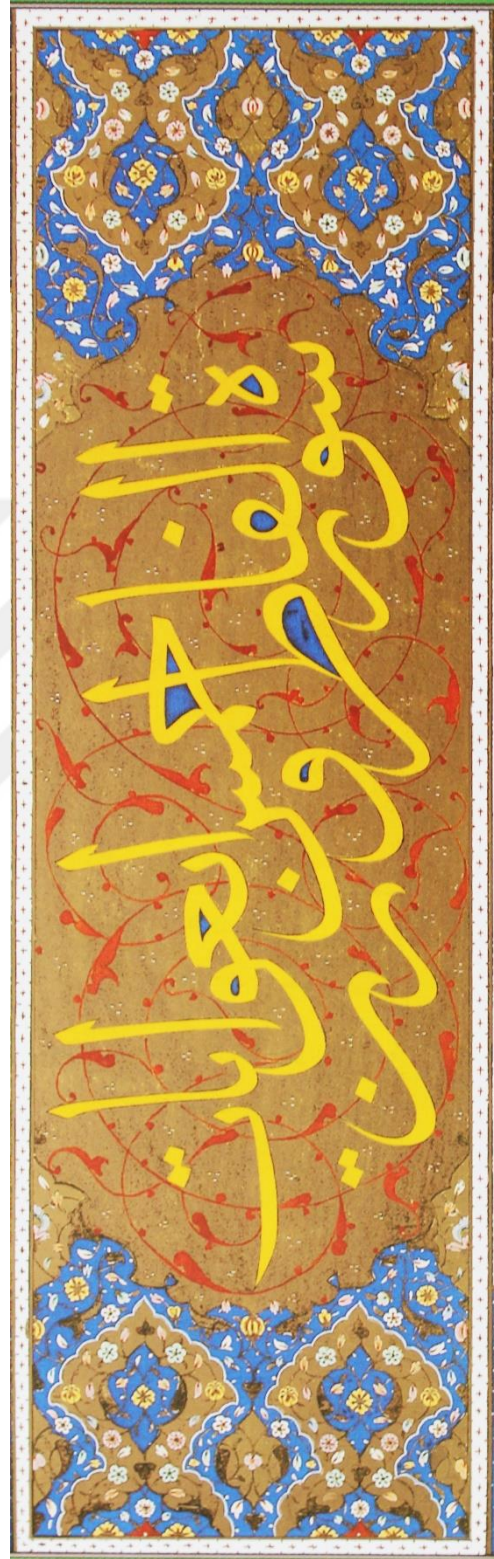

Fotoğraf 28: Sebe (34) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

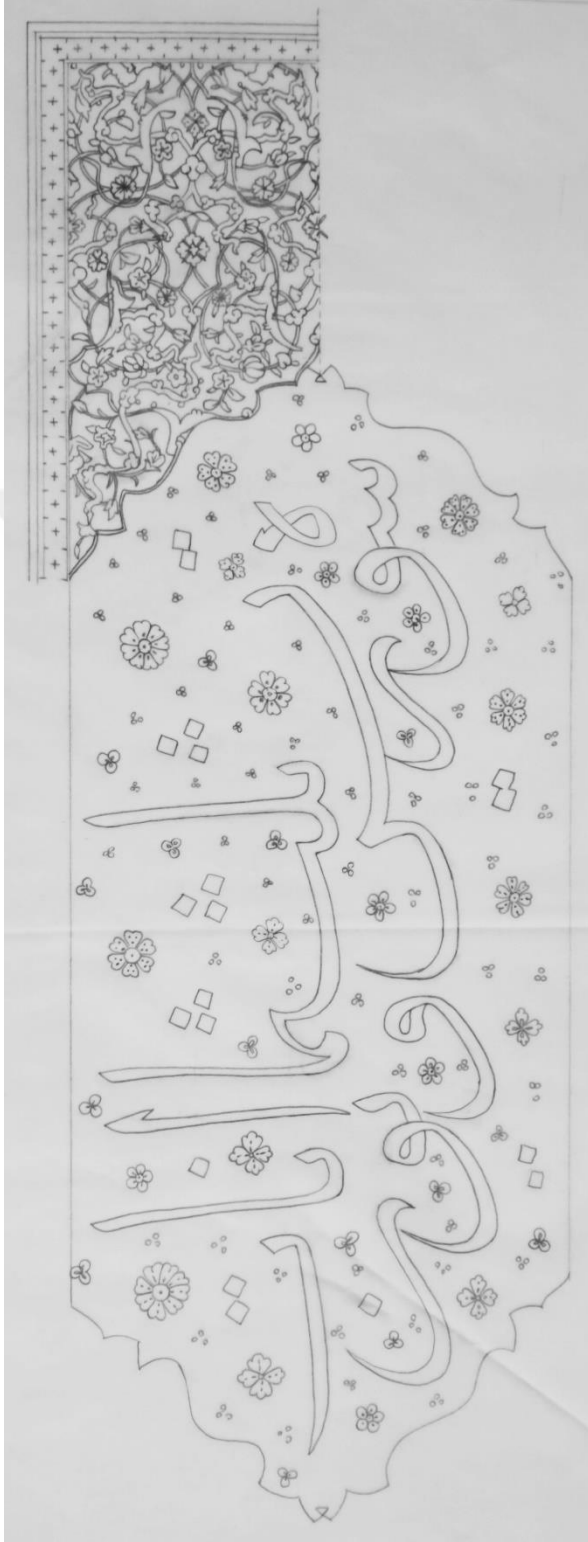

Çizim 29: Fâtır (35) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 29: Fâtır (35) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

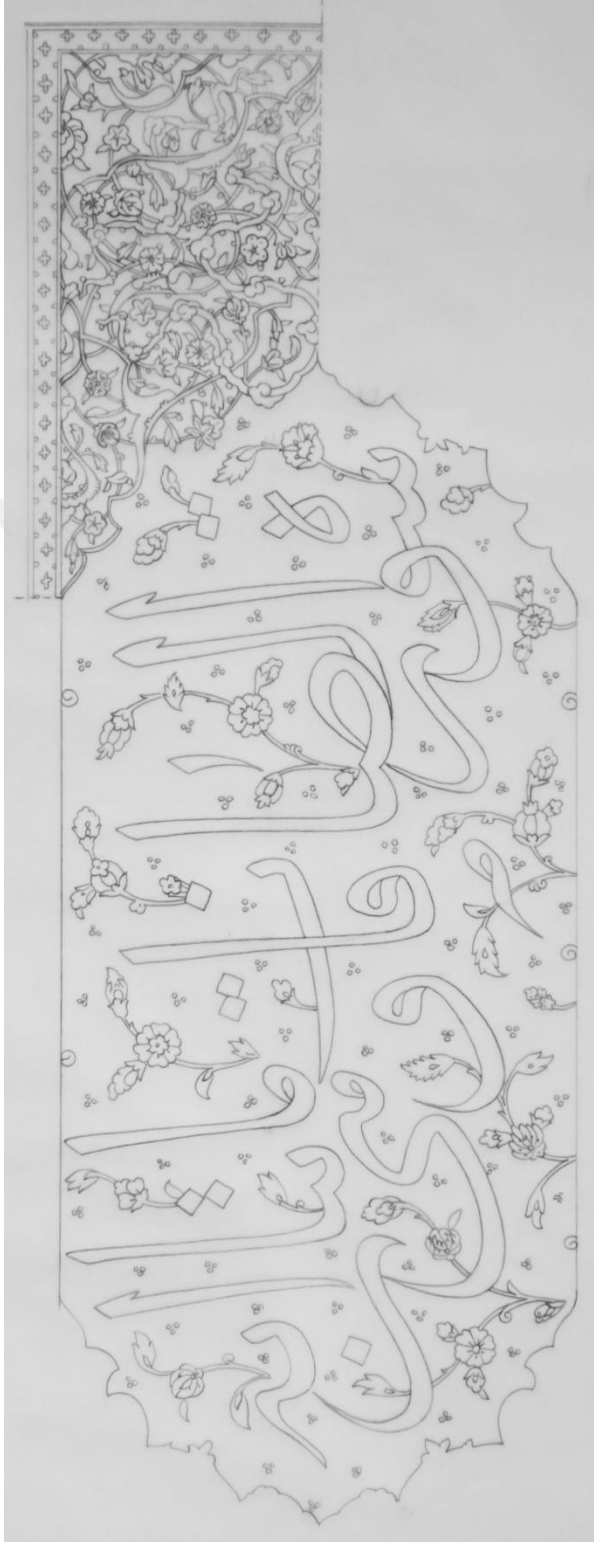

Çizim 30: Yâsin (36) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

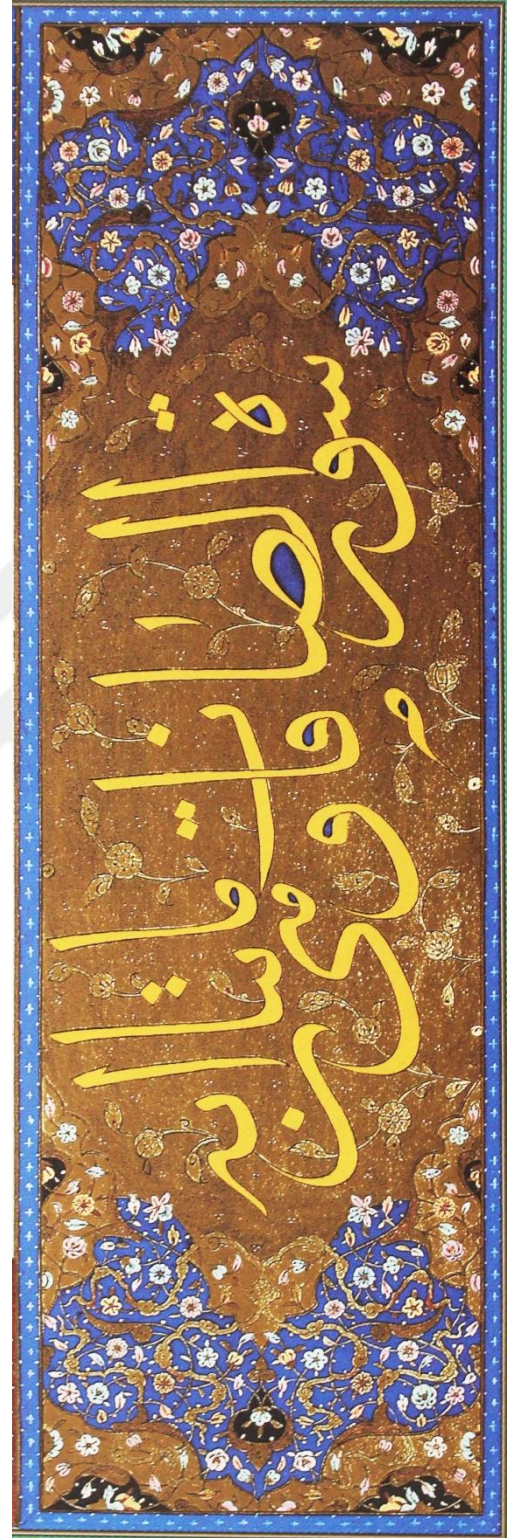

Fotoğraf 30: Yâsin (36) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

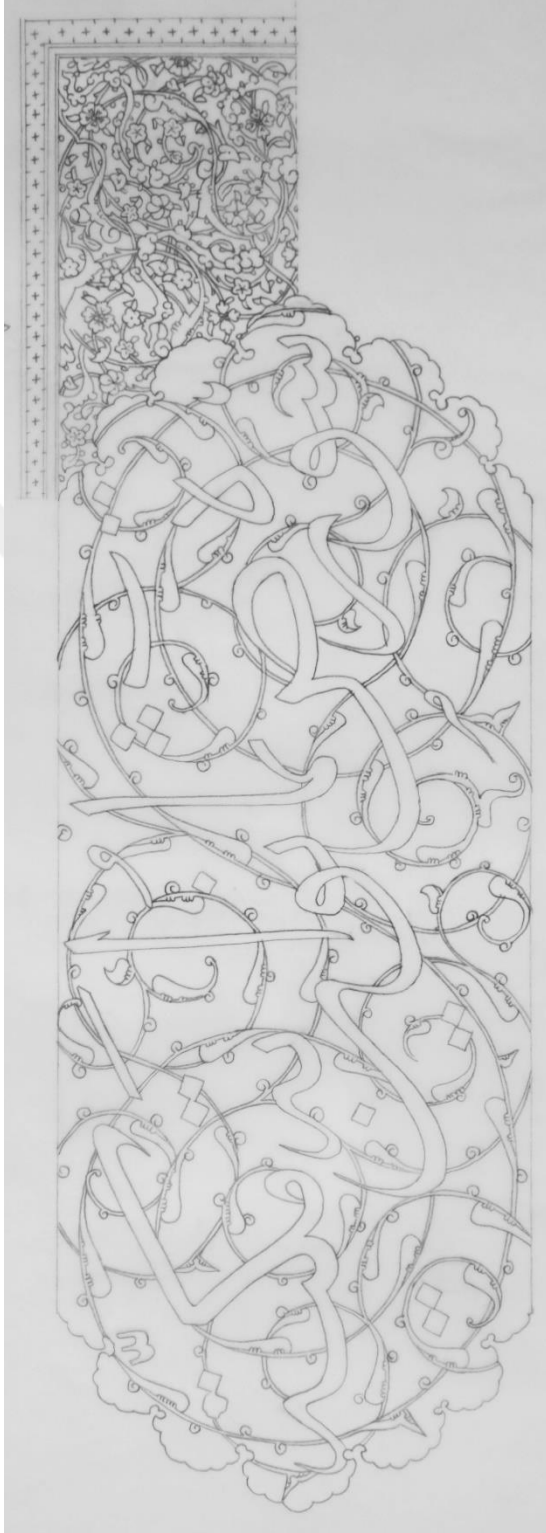

Çizim 31: Sâffât (37) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

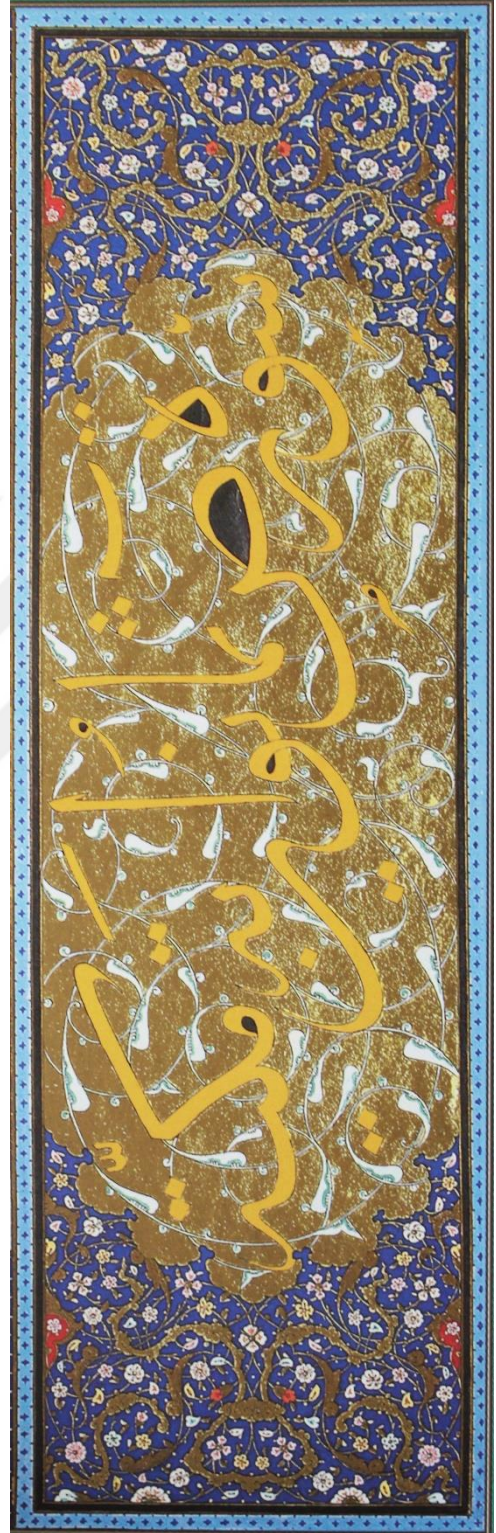

Fotoğraf 31: Sâffât (37) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

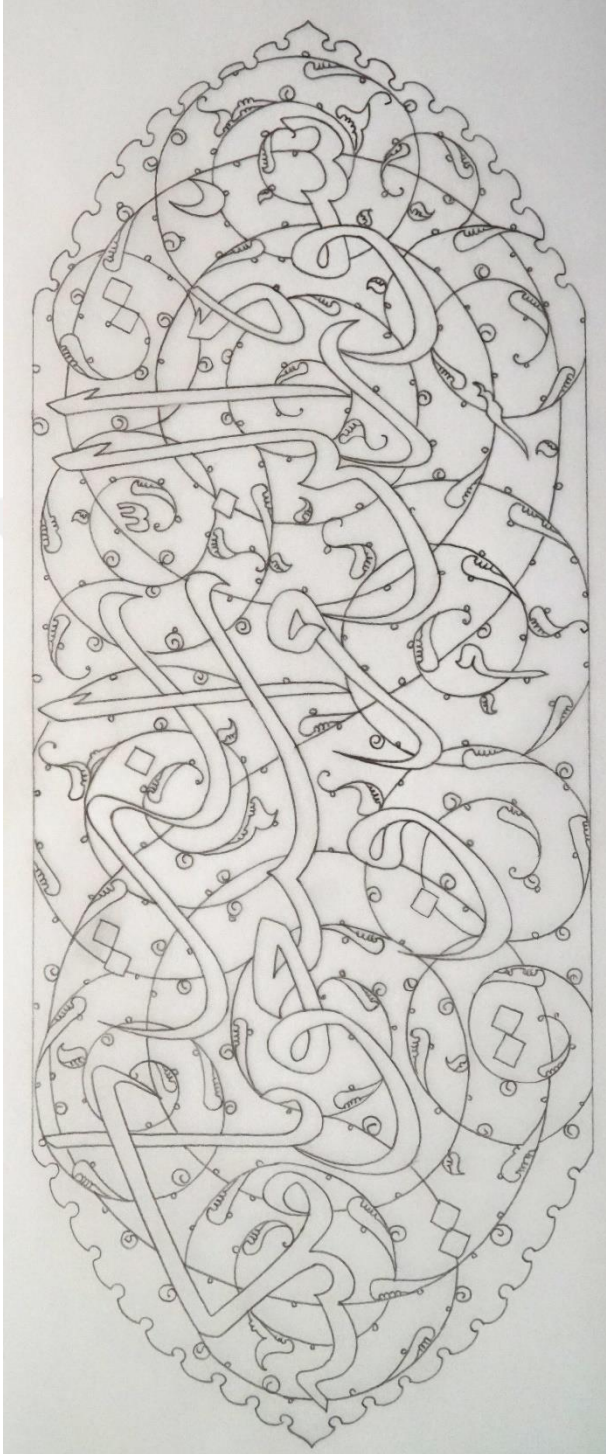

Çizim 32: Sâd (38) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 32: Sâd (38) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 33: Zümer (39) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

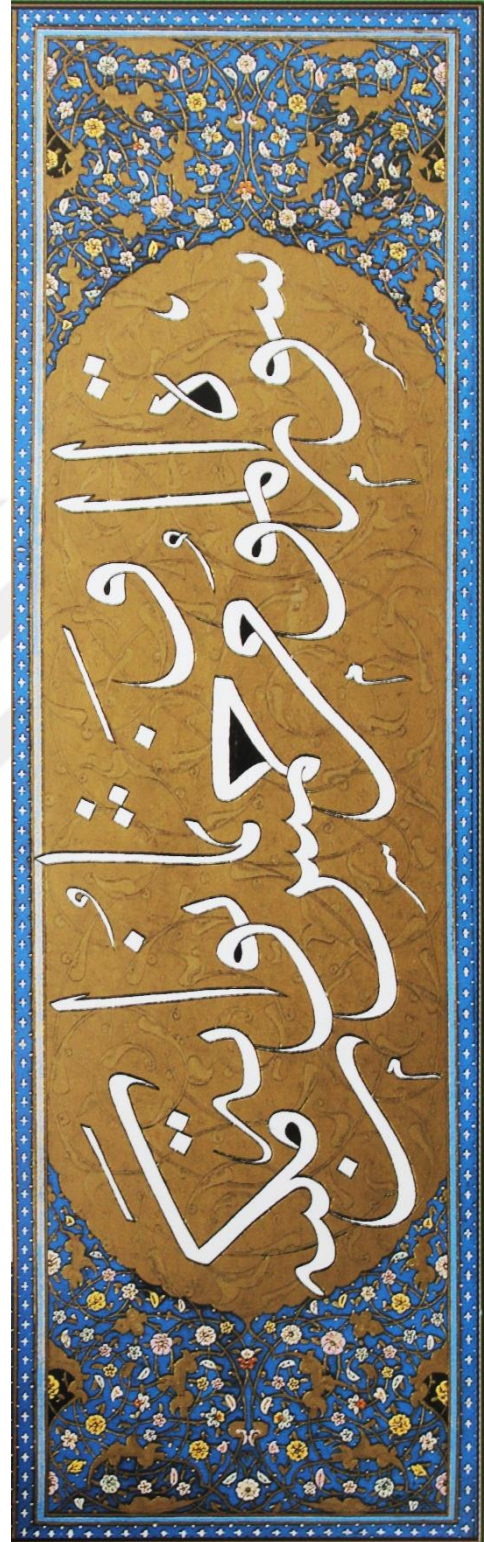

Fotoğraf 33: Zümer (39) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 34: Mü'min (40) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

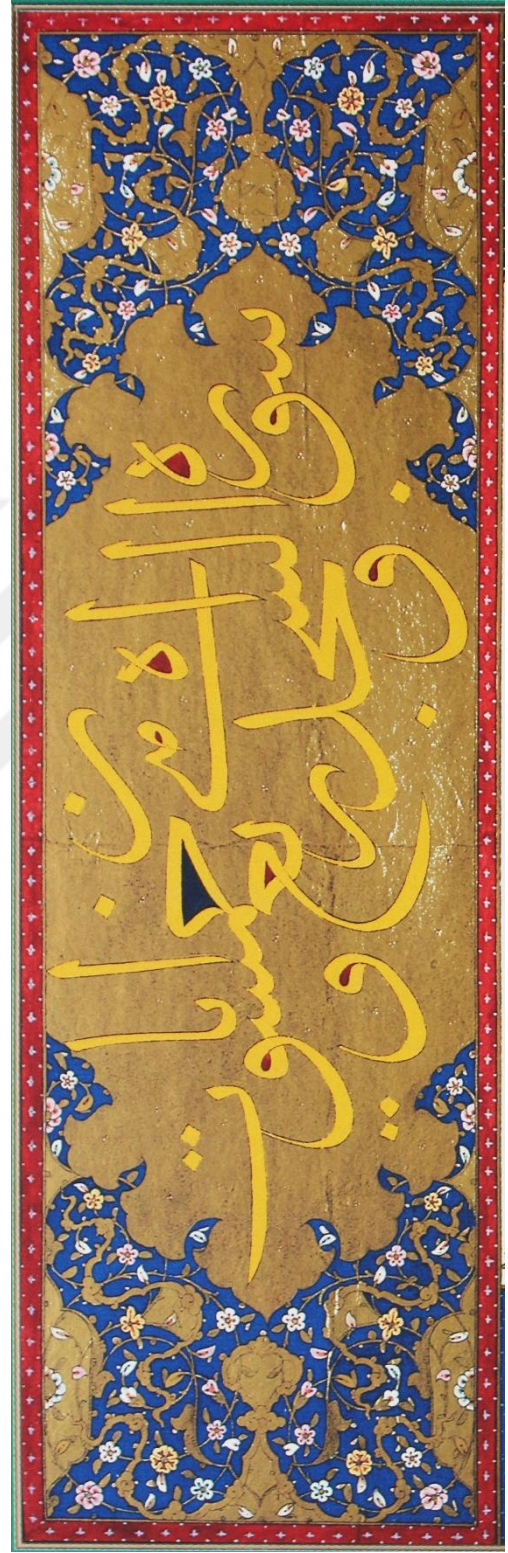

Fotoğraf 34: Mü'min (40) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 35: Fussilet (41) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 35: Fussilet (41) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 36: Şûrâ (42) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

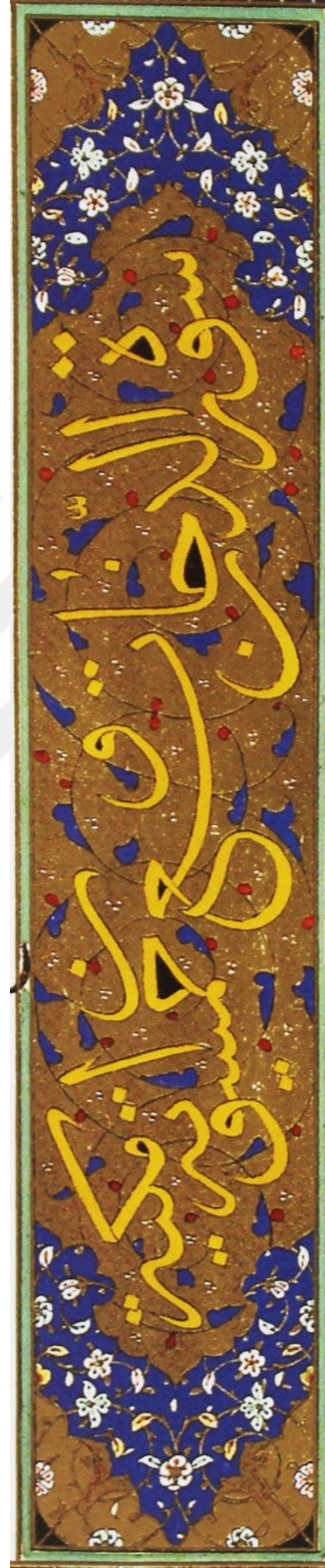

Fotoğraf 36: Şûrâ (42) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

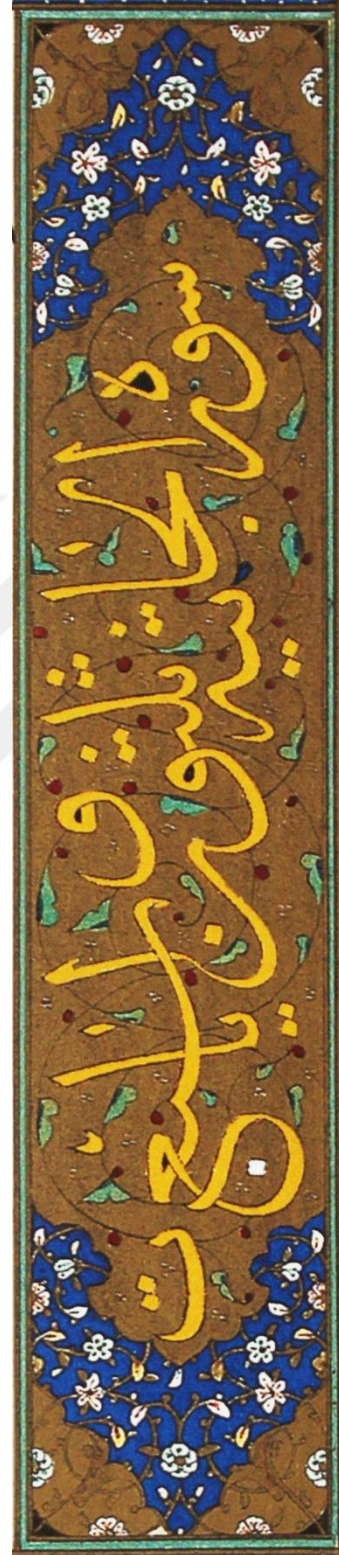
Çizim 37: Duhân (44) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 37: Duhân (44) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

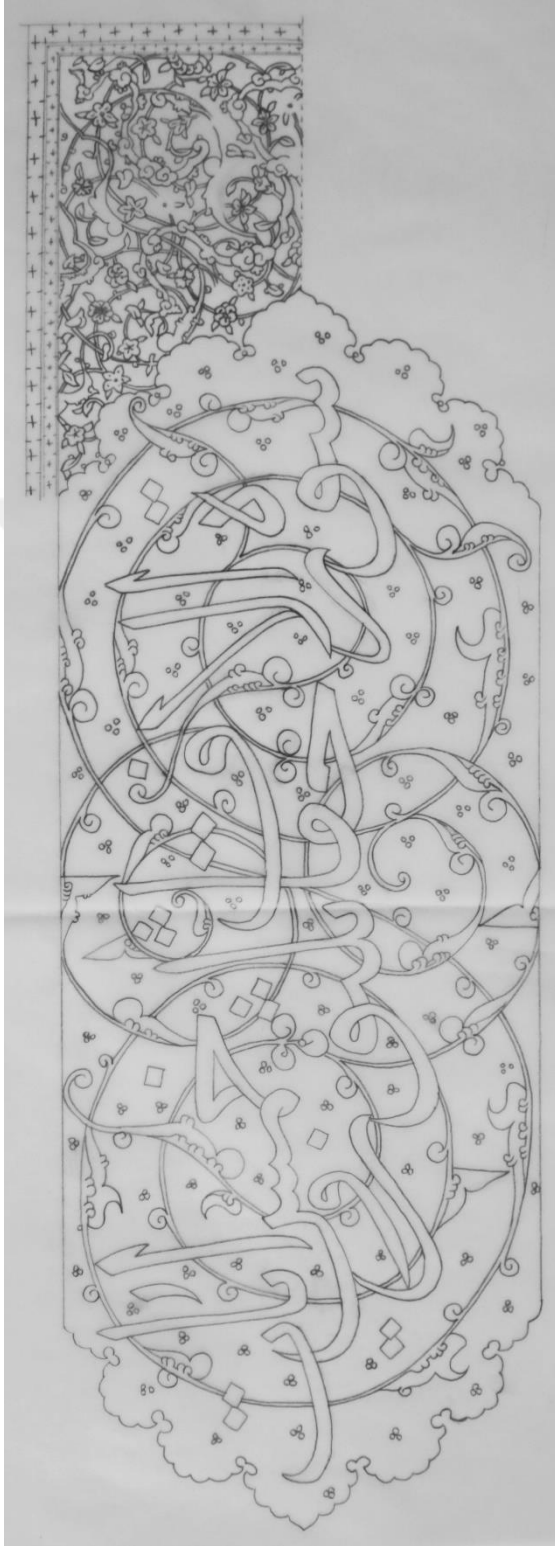

Çizim 38: Cásiye (45) Sûresi
Sûre Baş1 Tezhibi Desen Çizimi

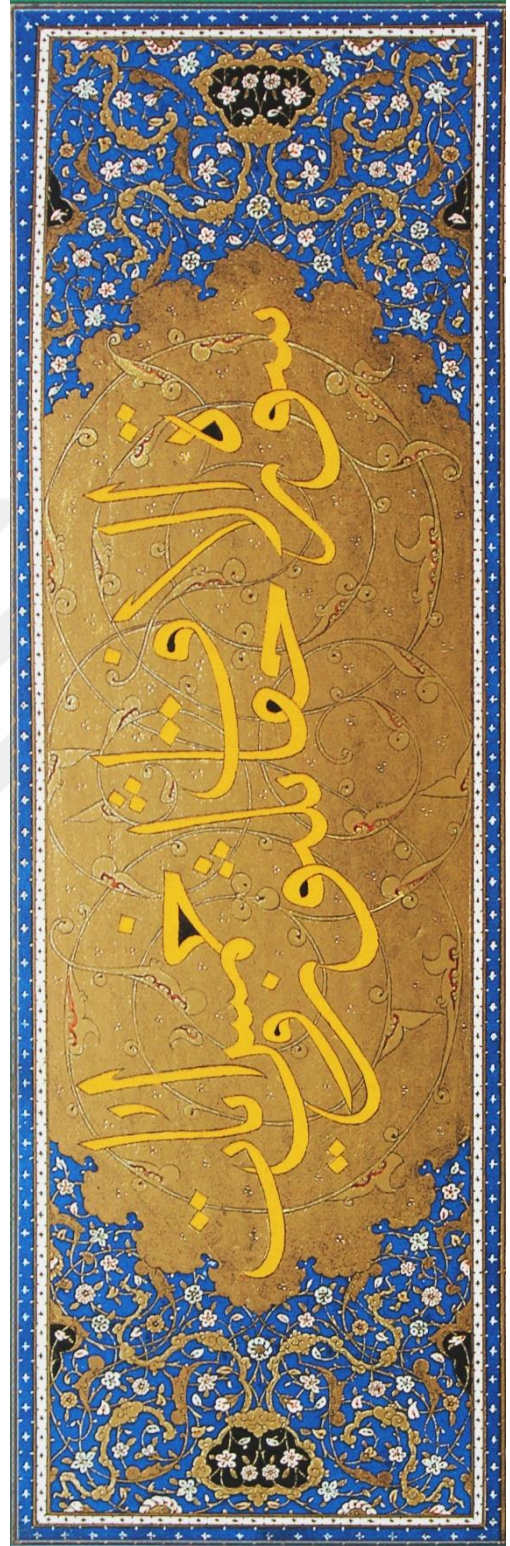

Fotoğraf 38: Cásiye (45) Sûresi
Sûre Baş1 Tezhibi

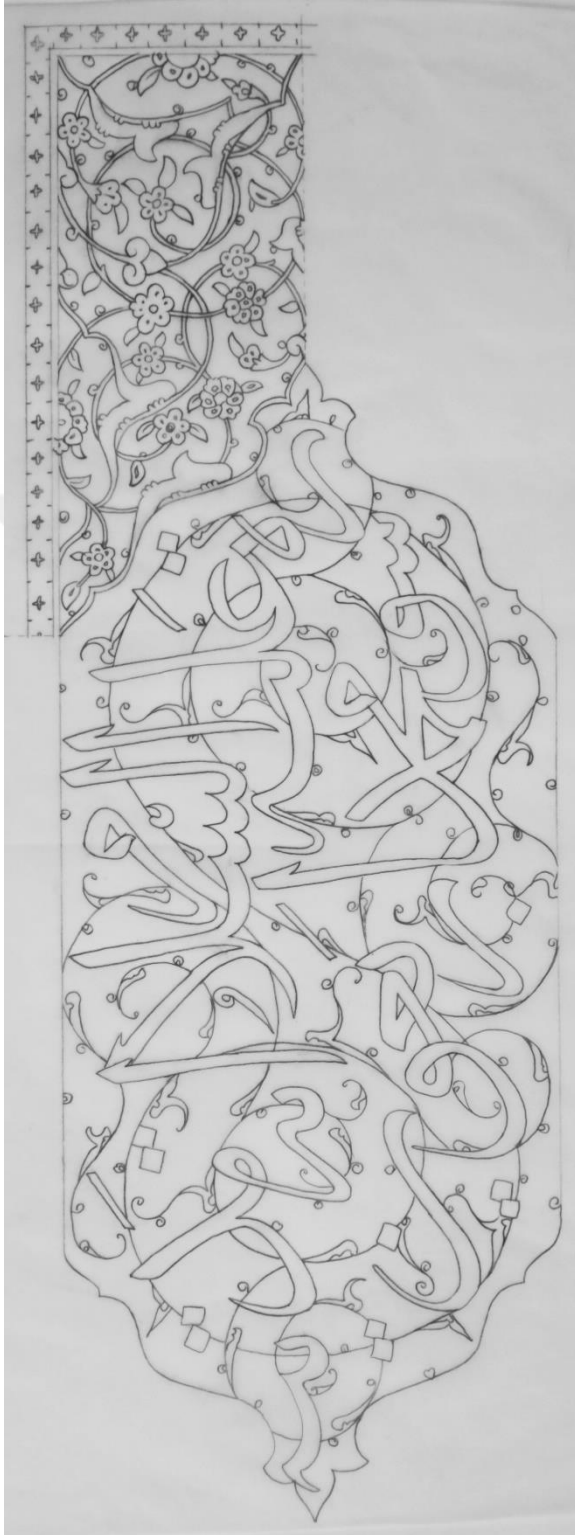

Çizim 39: Ahkaf (46) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 39: Ahkaf (46) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

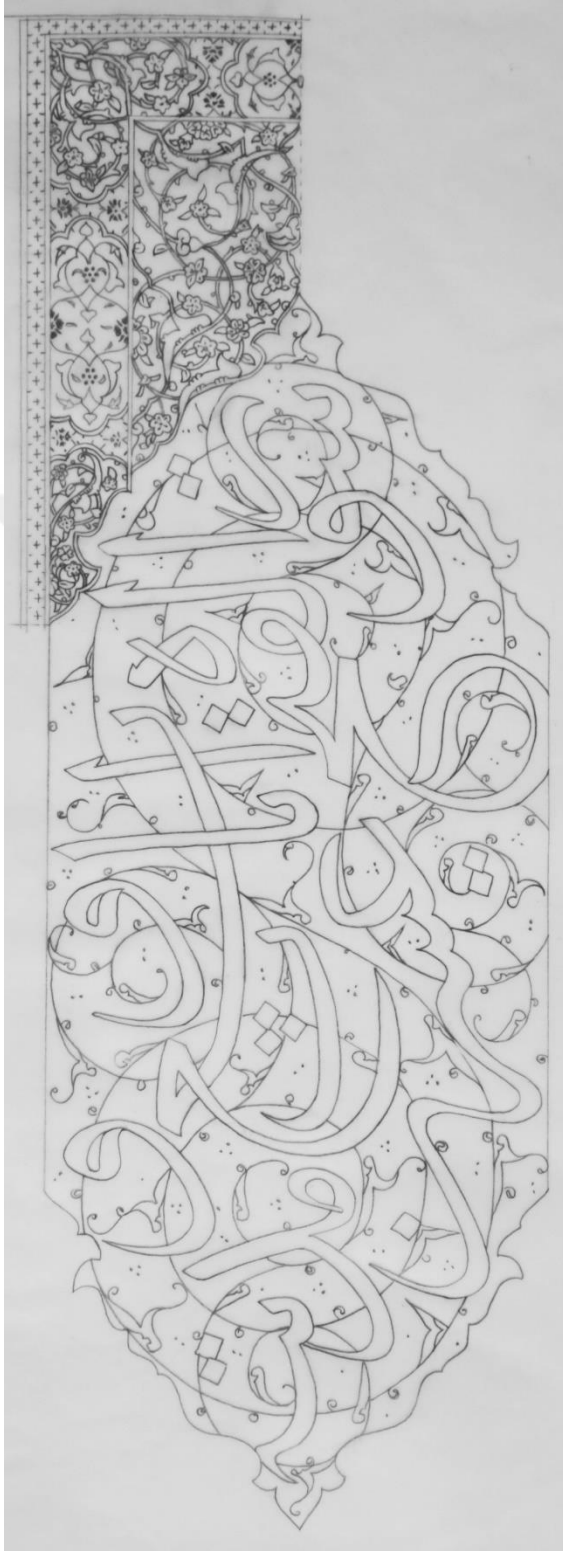

Çizim 40: Muhammed (47) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

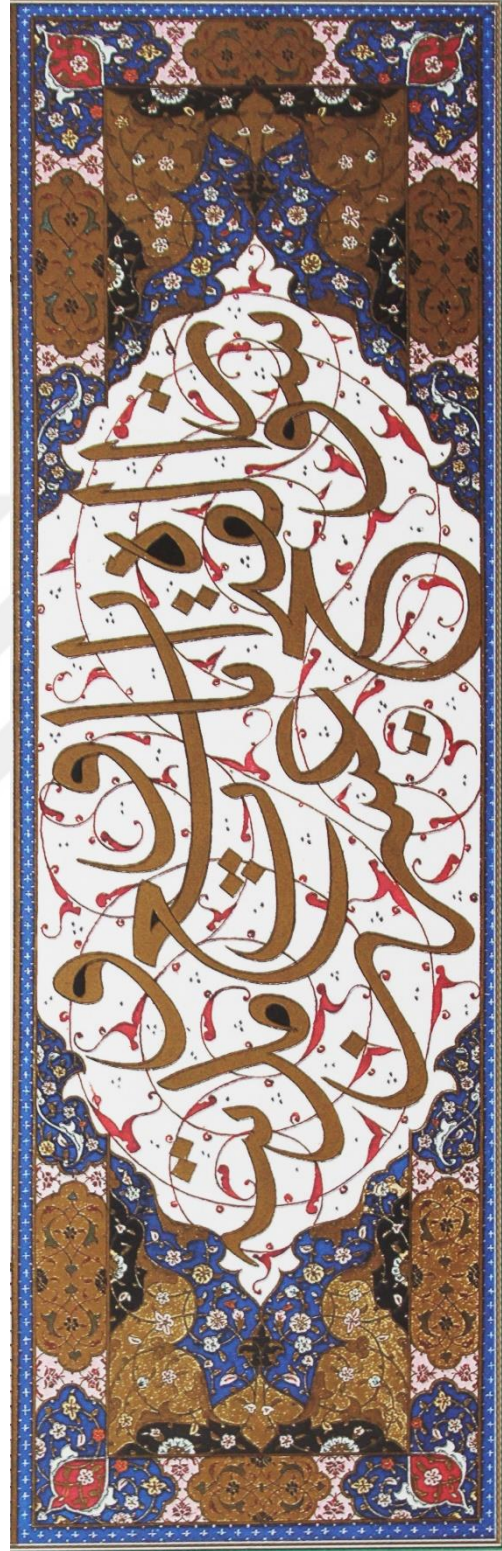

Fotoğraf 40: Muhammed (47) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 41: Fetih (48) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 41: Fetih (48) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 42: Hucurât (49) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

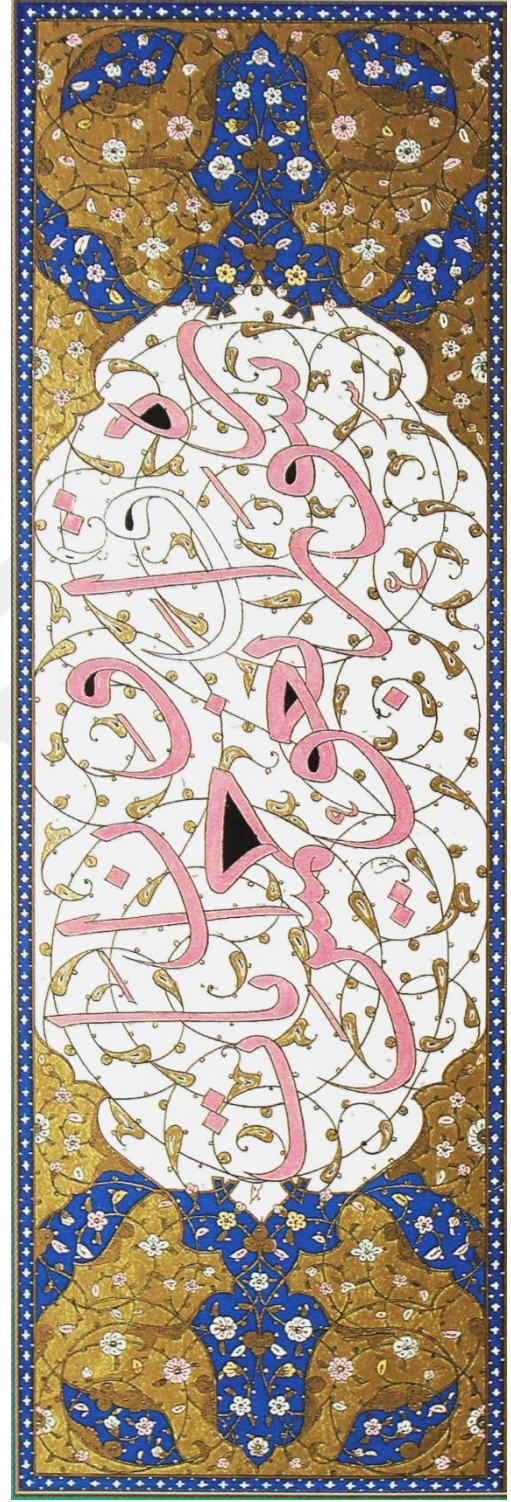

Fotoğraf 42: Hucurât (49) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

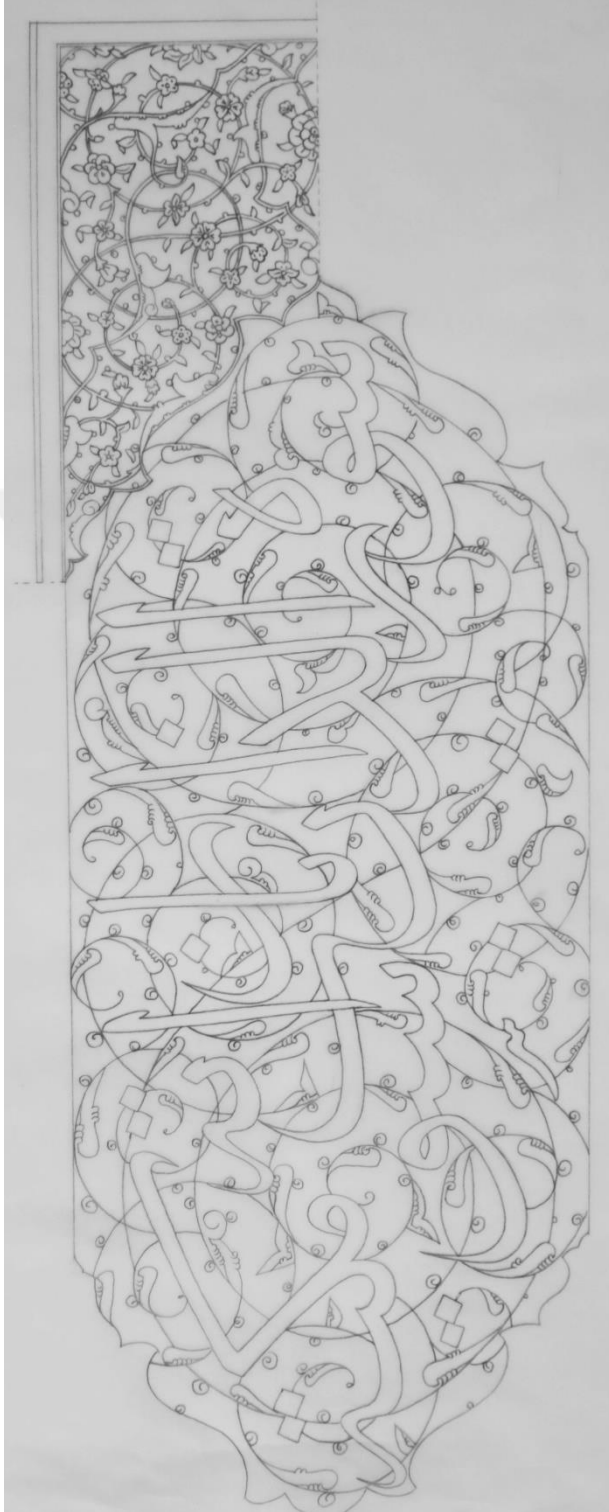

Çizim 43: Kaf (50) Sûresi Sûre Başı Tezhibi
Desen Çizimi

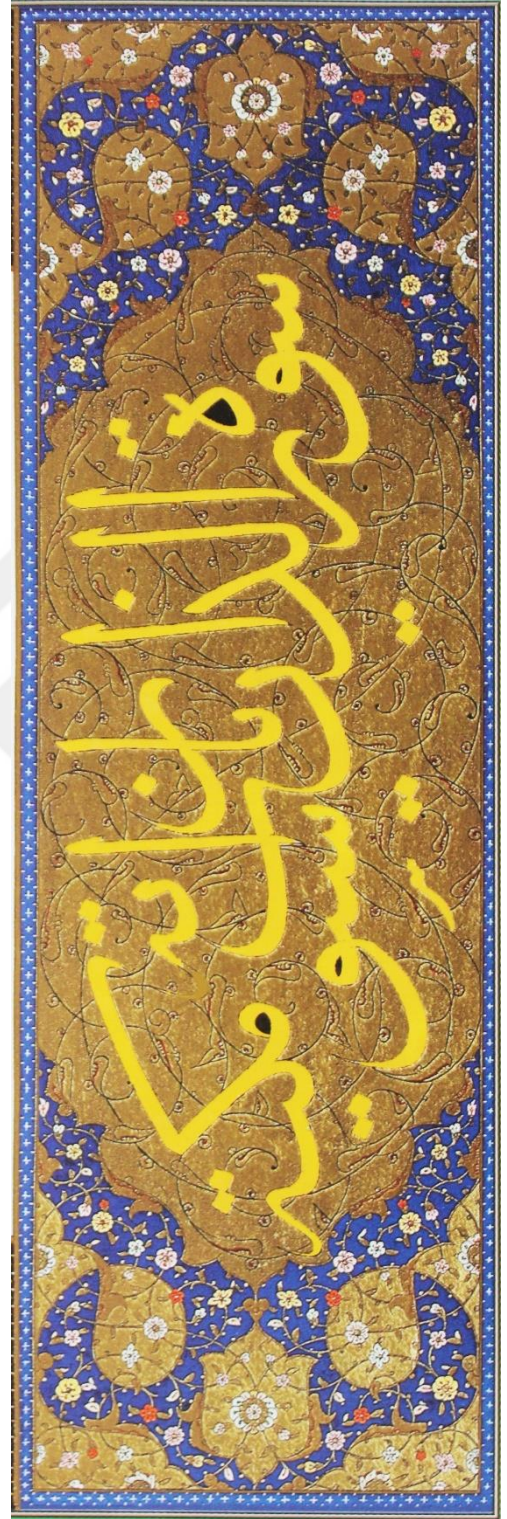
Fotoğraf 43: Kaf (50) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 44: Zâriyât (51) Sûresi Sûre Başı

Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 44: Zâriyât (51) Sûresi

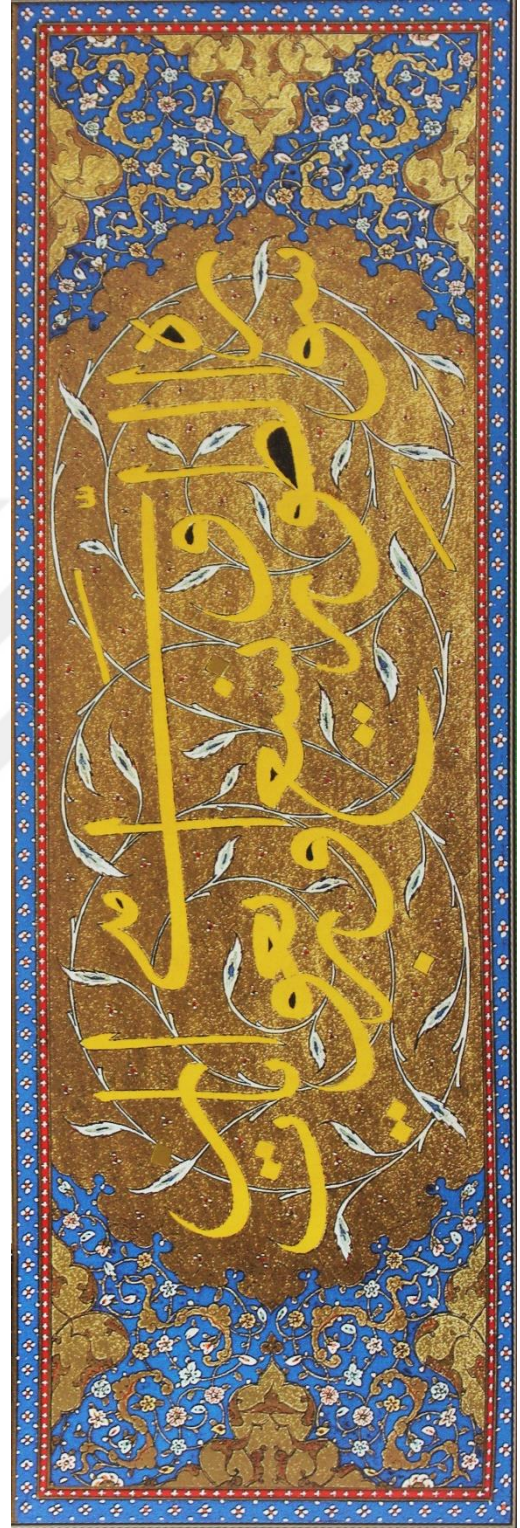
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 45: Tûr (52) Sûresi Sûre Başı

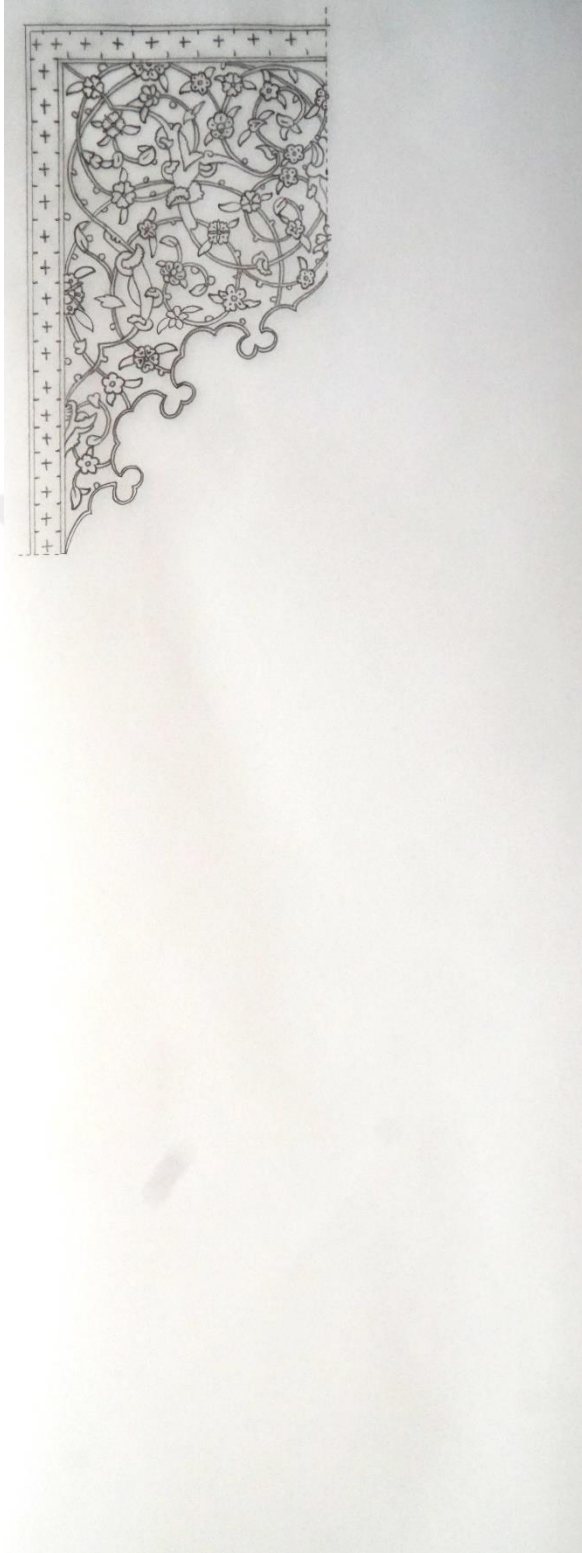
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 45: Tûr (52) Sûresi Sûre Başı

Tezhibi

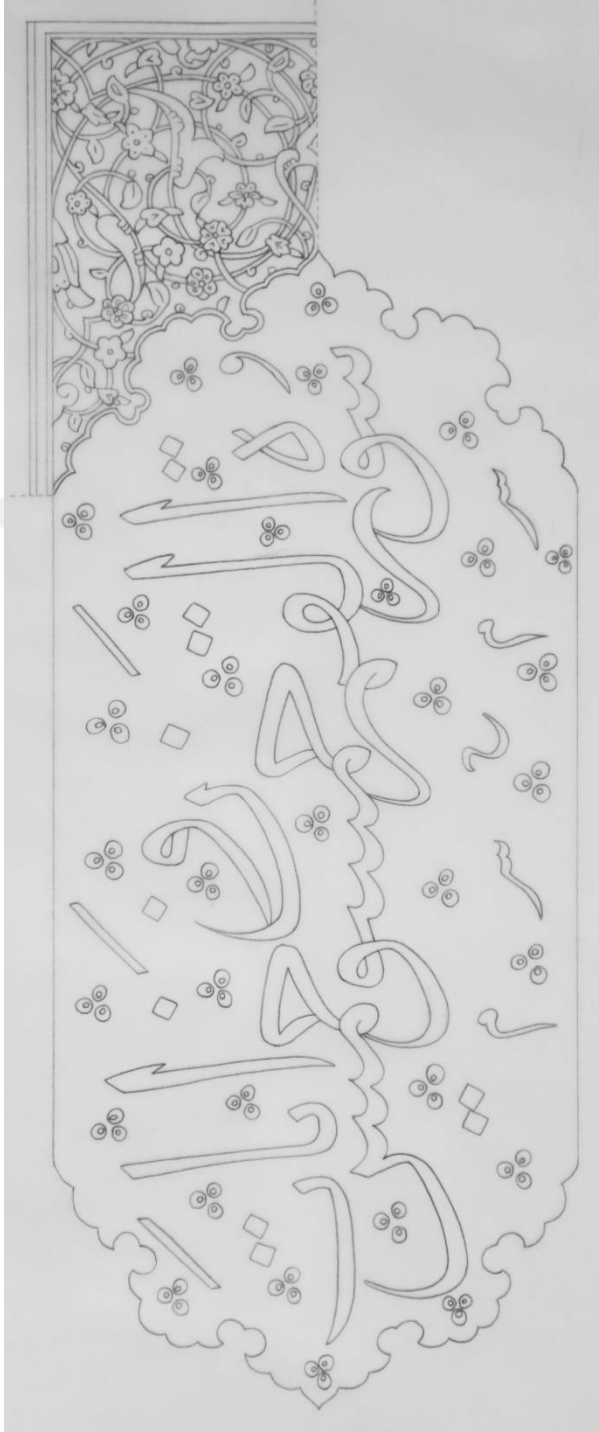

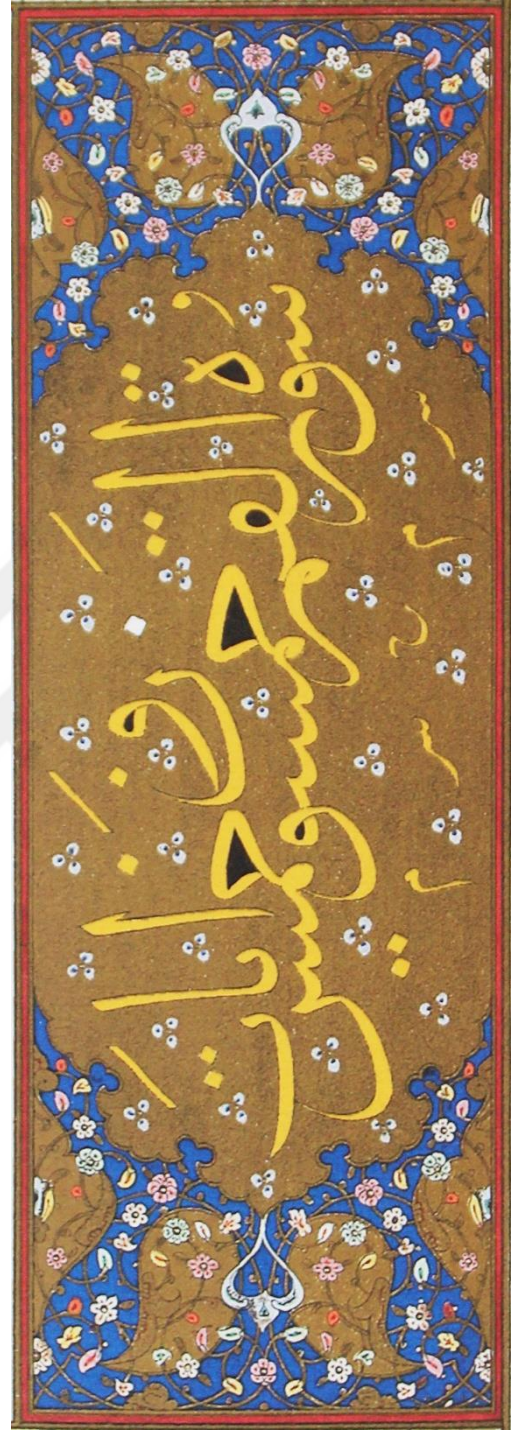
Çizim 46: Necm (53) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 46: Necm (53) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 47: Kâmer (54) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

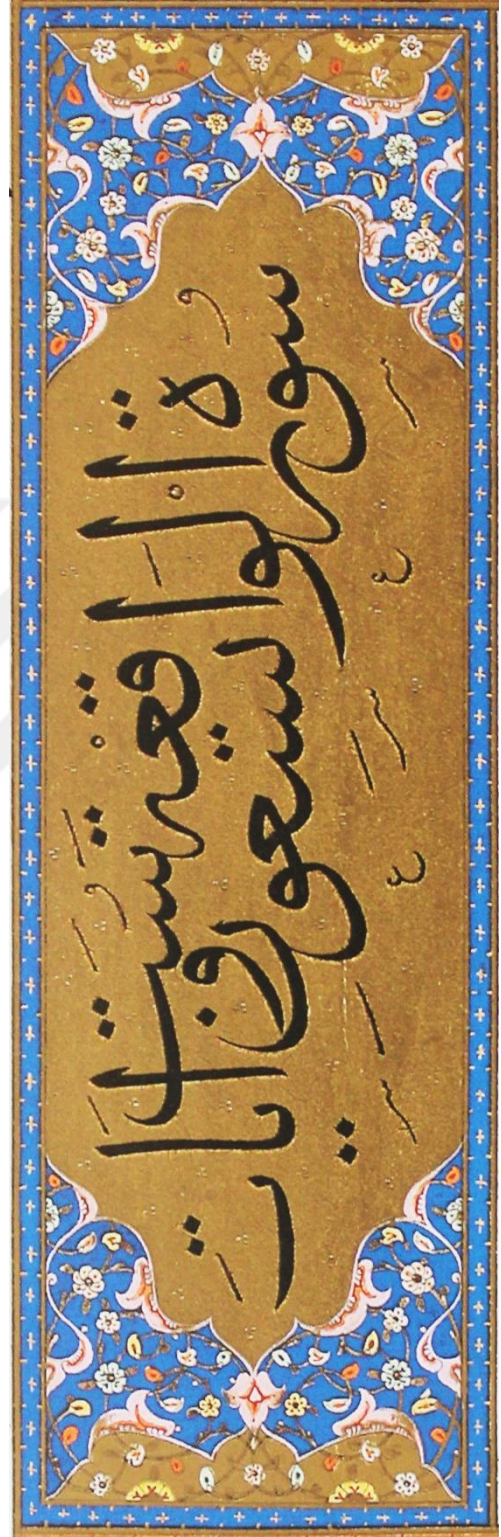

Fotoğraf 47: Kâmer (54) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

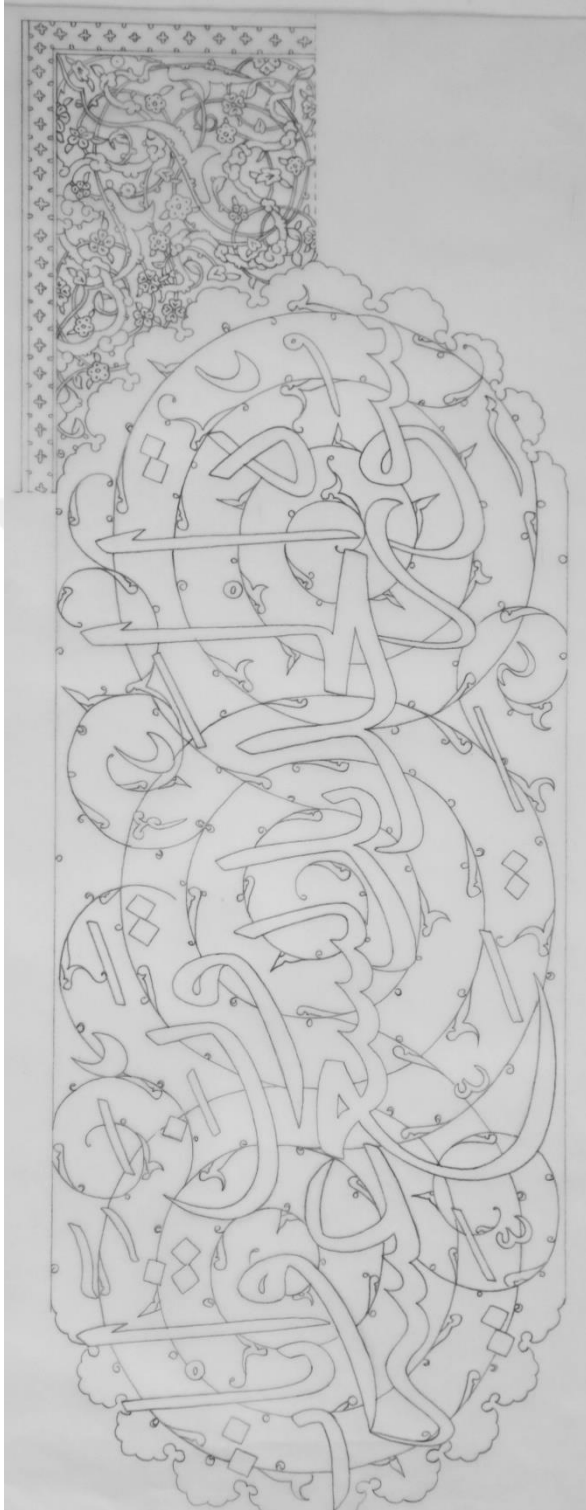

Çizim 48: Vâkıa (56) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 48: Vâkıa (56) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 49: Hadid (57) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 49: Hadid (57) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

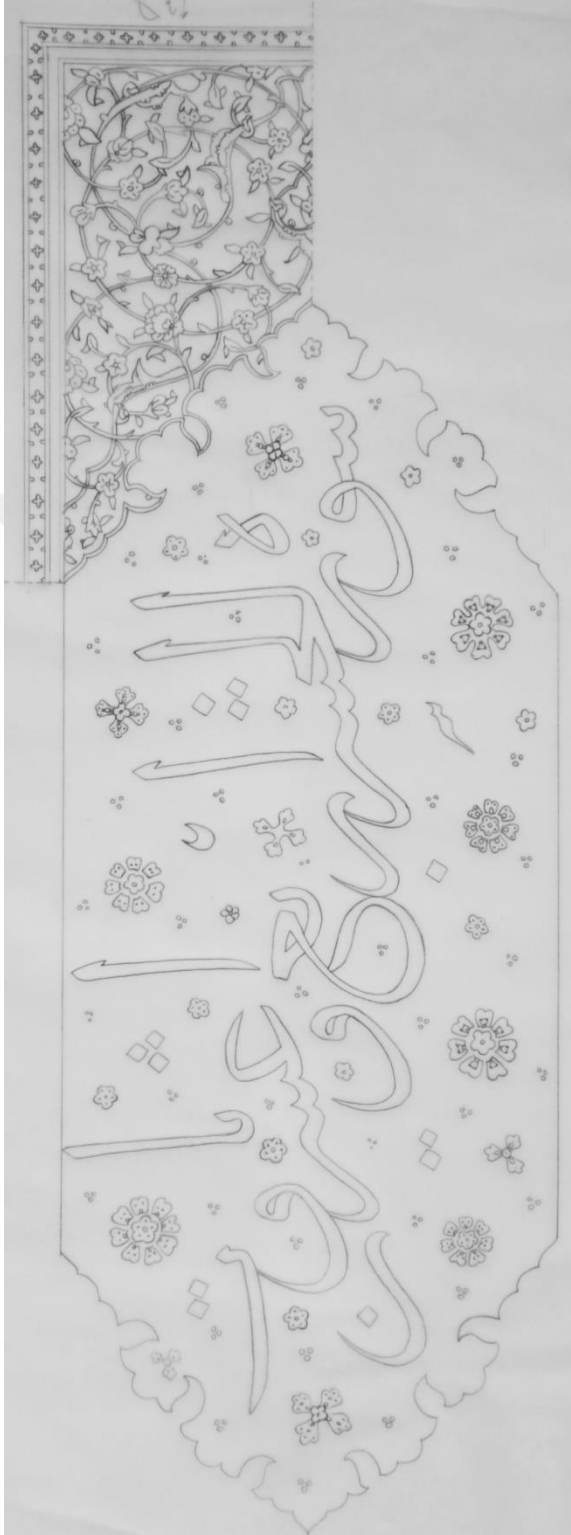

Çizim 50: Mücâdele (58) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 50: Mücâdele (58) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 51: Haşr (59) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 51: Haşr (59) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

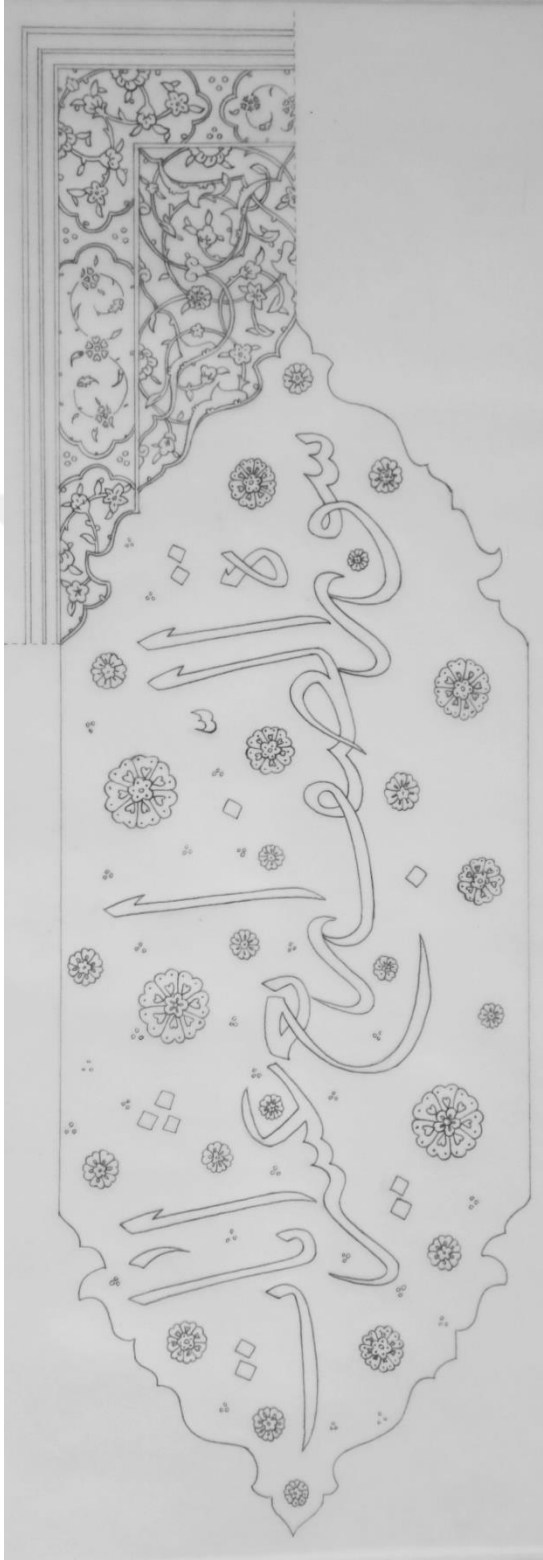

Çizim 52: Mümtehinne (60) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 52: Mümtehinne (60) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

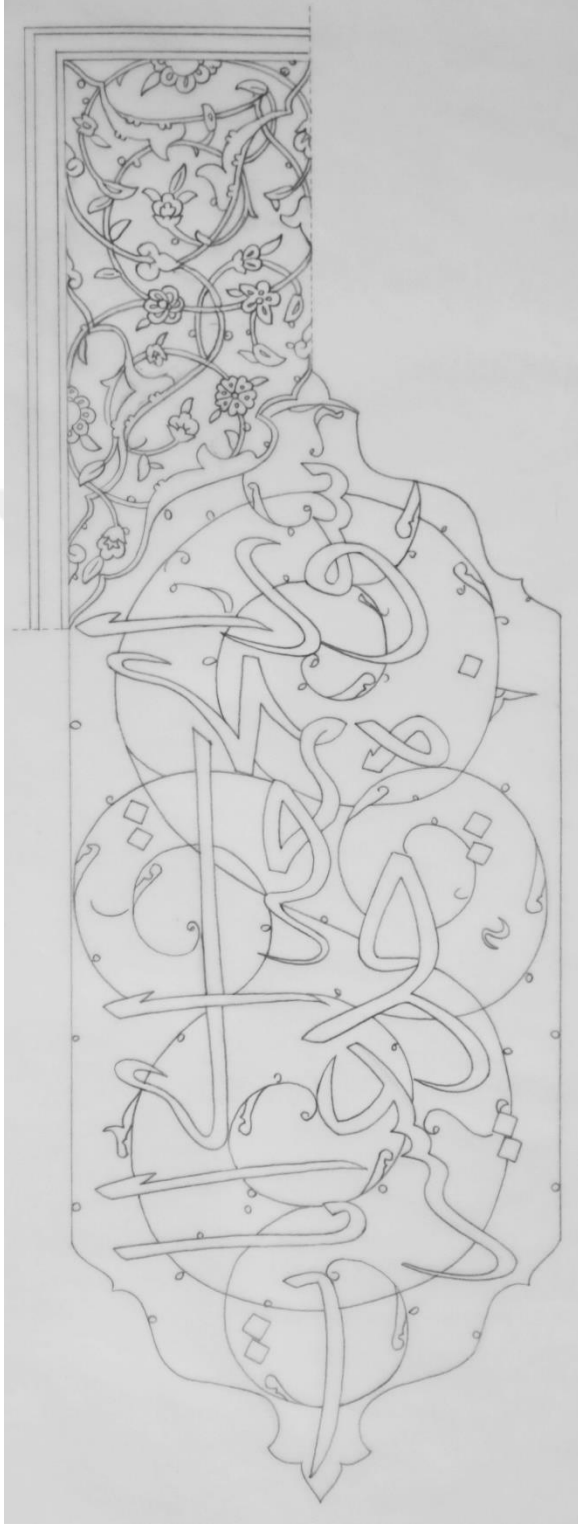

Çizim 53: Saf (61) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 53: Saf (61) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 54: Cum'a (62) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 54: Cum'a (62) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

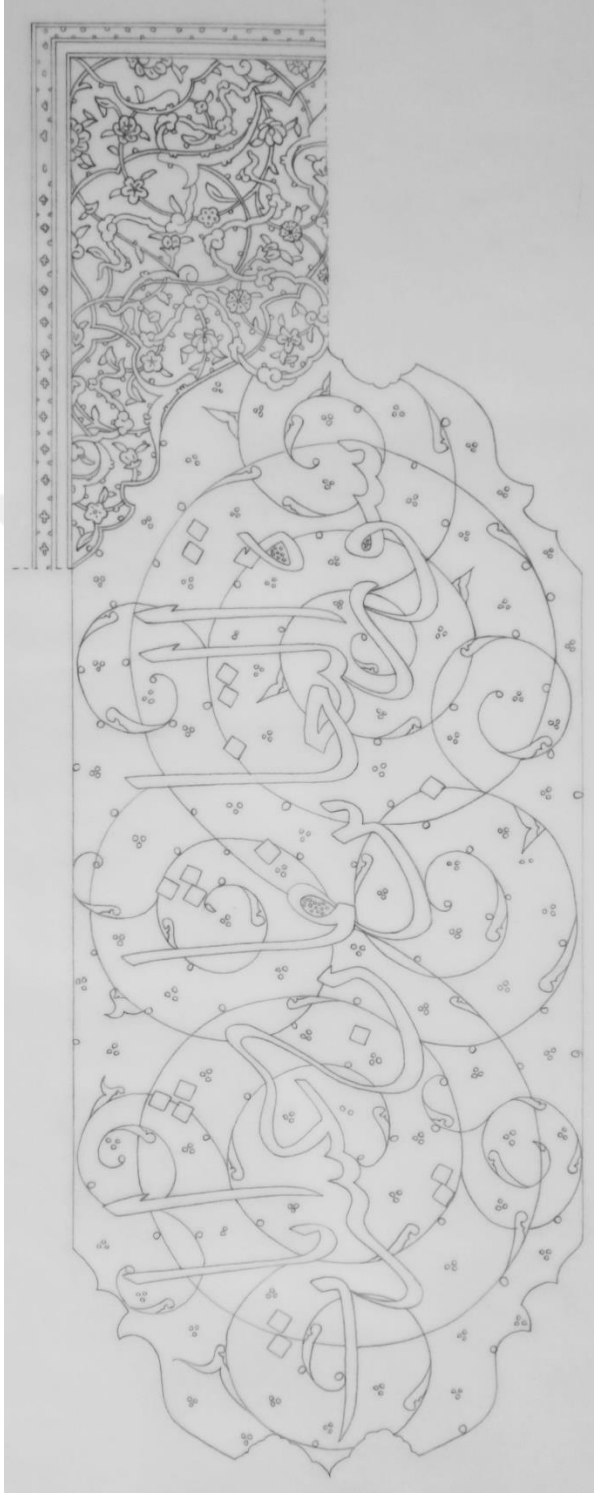

Çizim 55: Mûnâfikûn (63) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 55: Mûnâfikûn (63) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

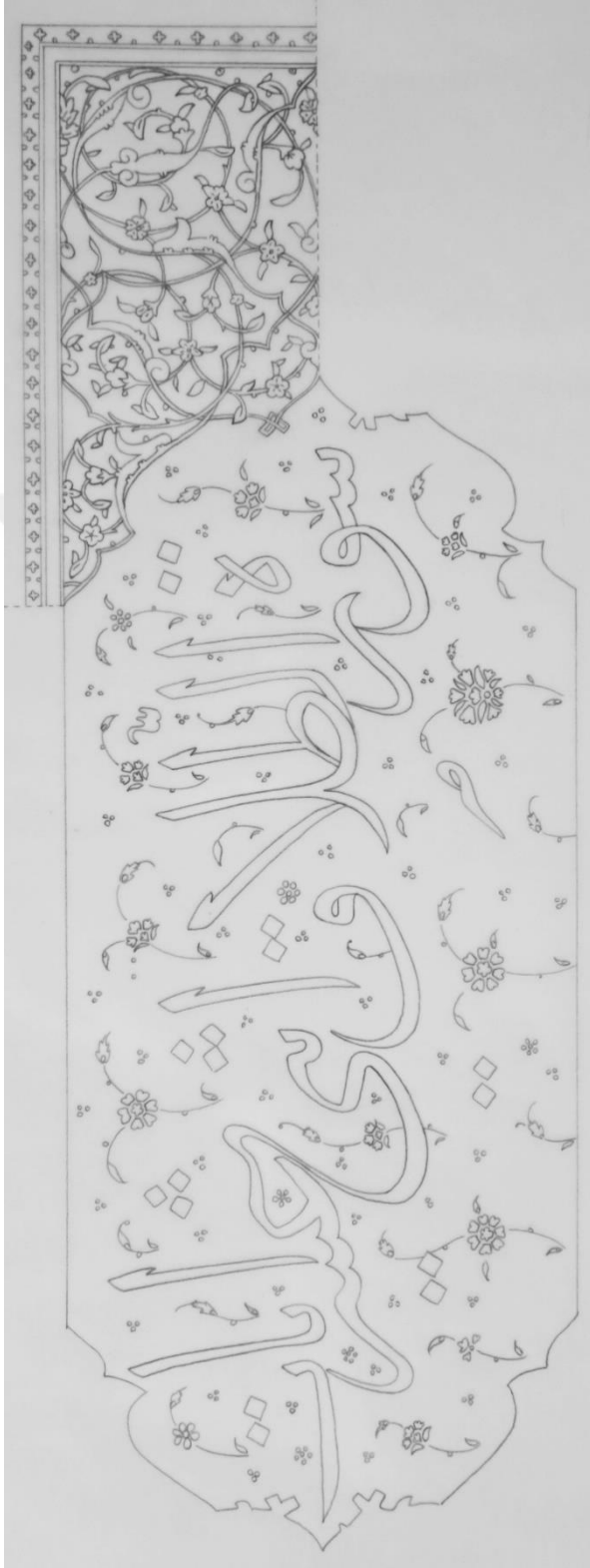

Çizim 56: Teğabün (64) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

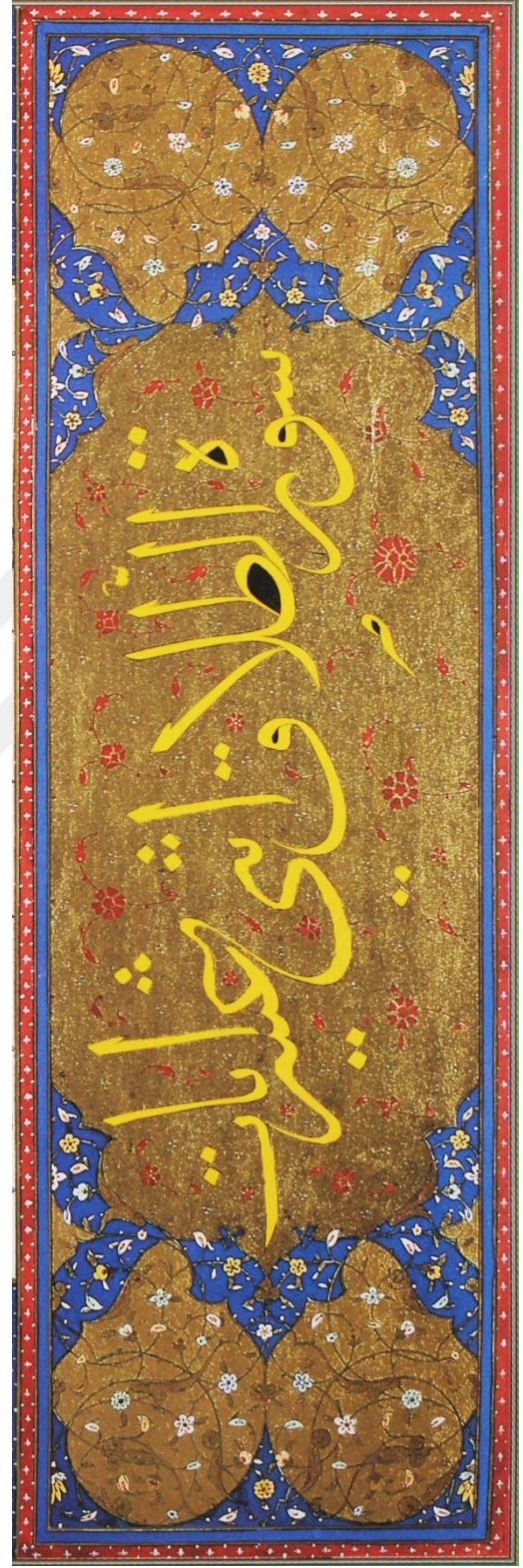

Fotoğraf 56: Teğabün (64) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 57: Talâk (65) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

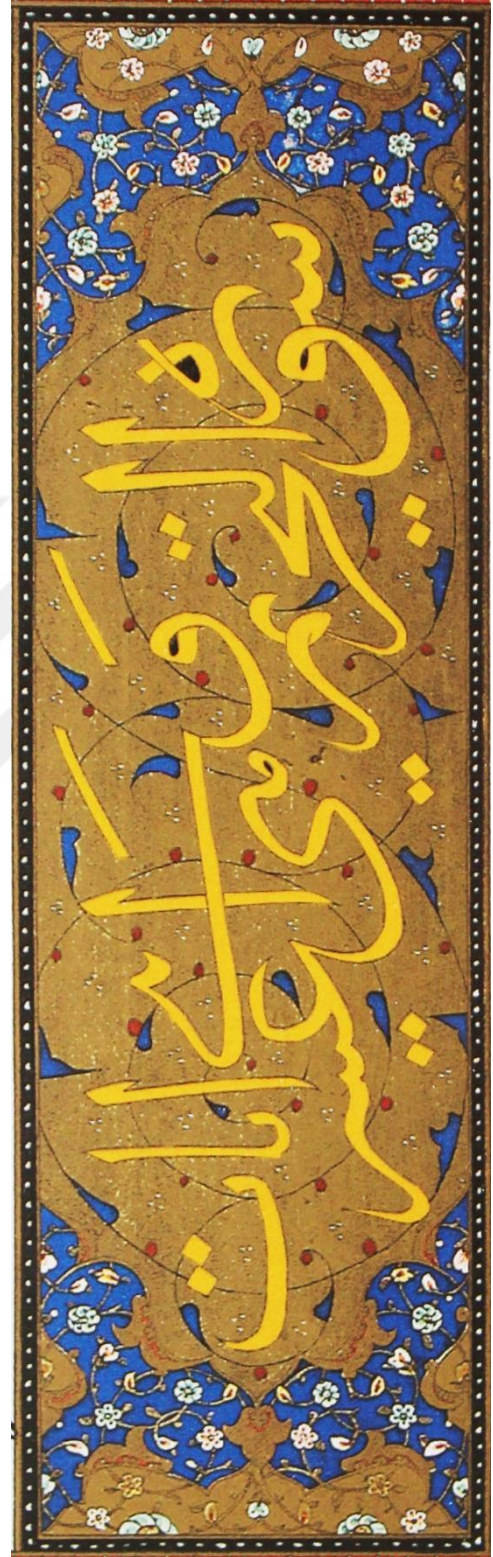

Fotoğraf 57: Talâk (65) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 58: Tahrîm (66) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

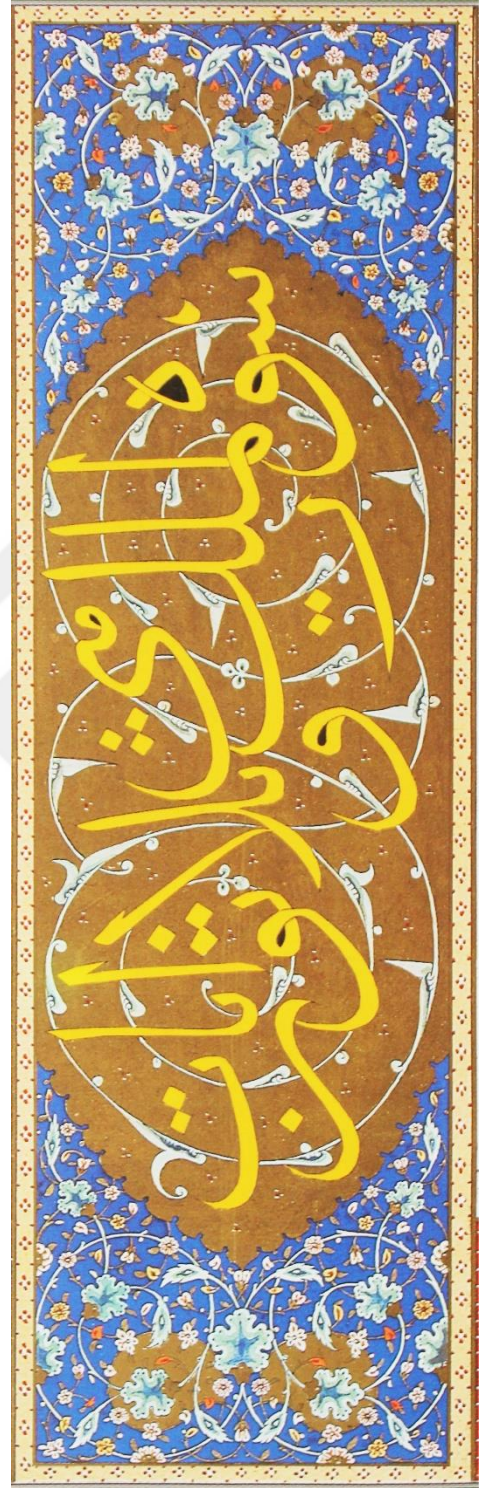

Fotoğraf 58: Tahrîm (66) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

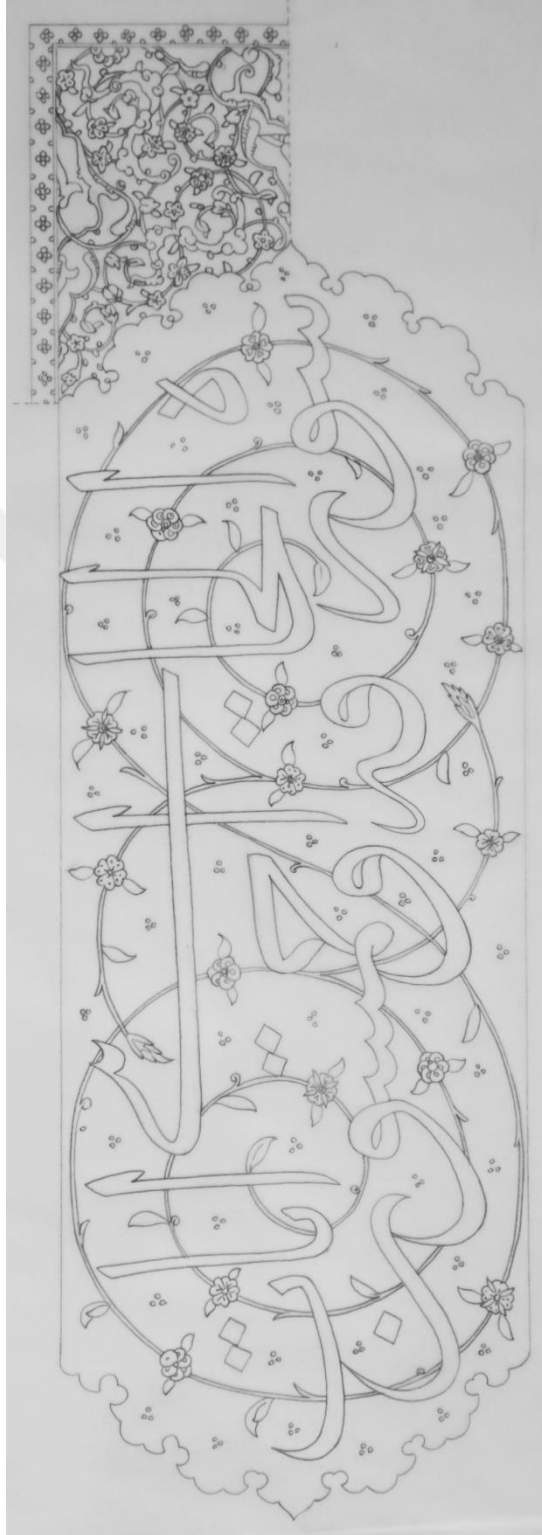

Çizim 59: Mülk (67) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

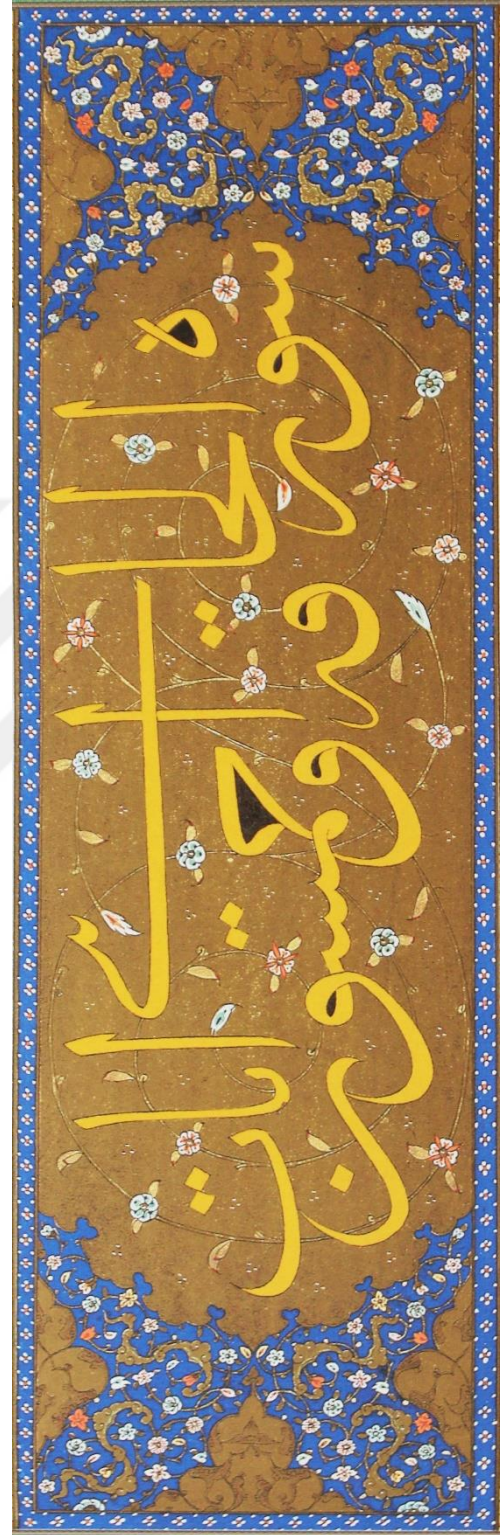

Fotoğraf 59: Mülk (67) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 60: Hâkka (69) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 60: Hâkka (69) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 61: Meâric (70) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 61: Meâric (70) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 62: Nuh (71) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 62: Nuh (71) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 63: Cin (72) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

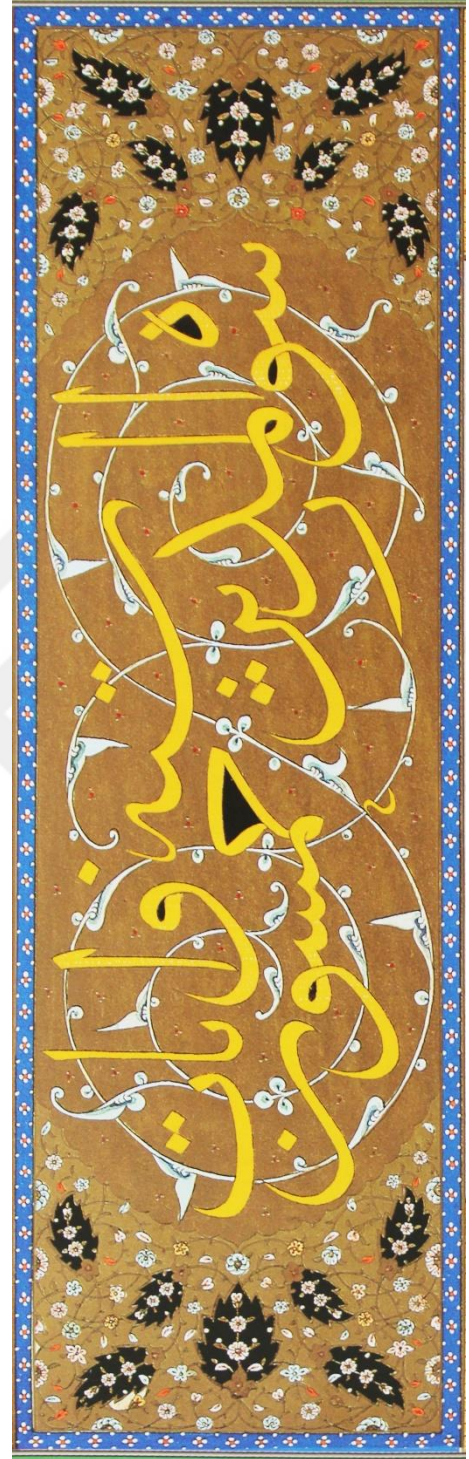

Fotoğraf 63: Cin (72) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 64: Müdessir (74) Sûresi Sûre Başı Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 64: Müdessir (74) Sûresi Sûre Başı Tezhibi

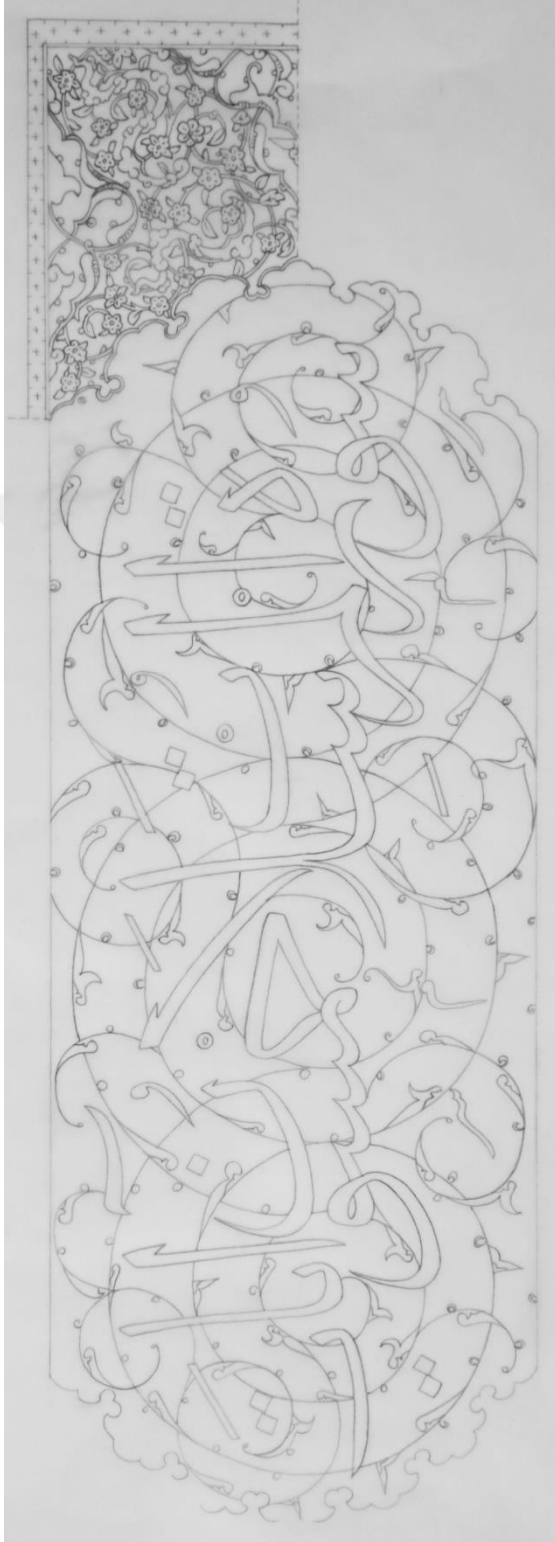

Çizim 65: Kıyamet (75) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

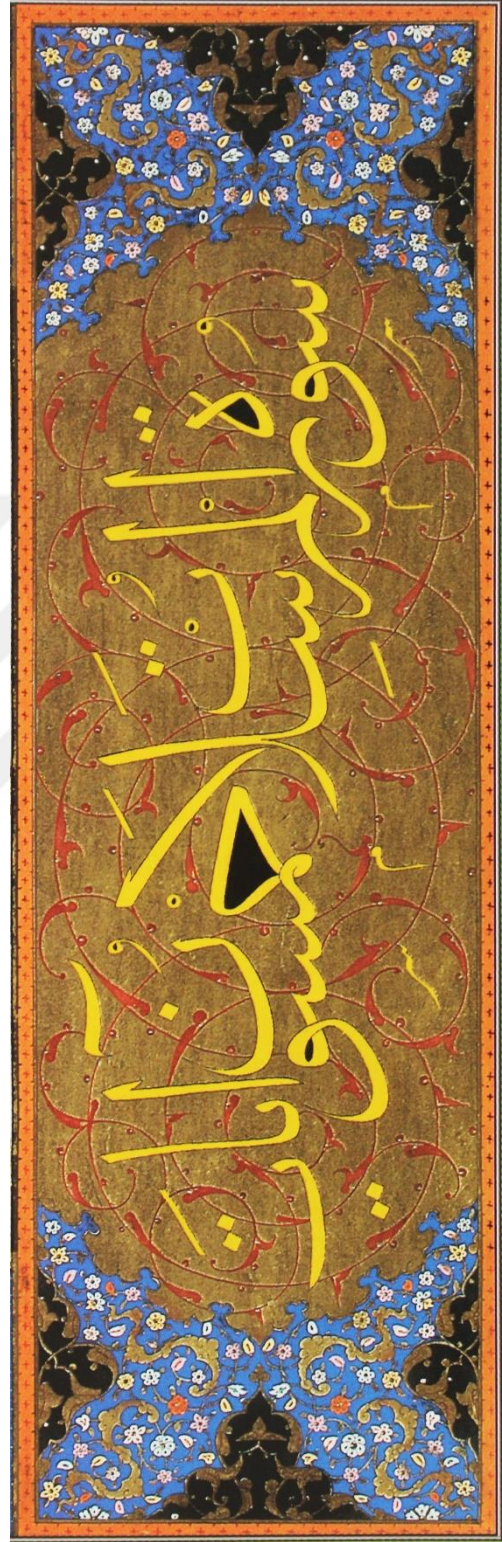

Fotoğraf 65: Kıyamet (75) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

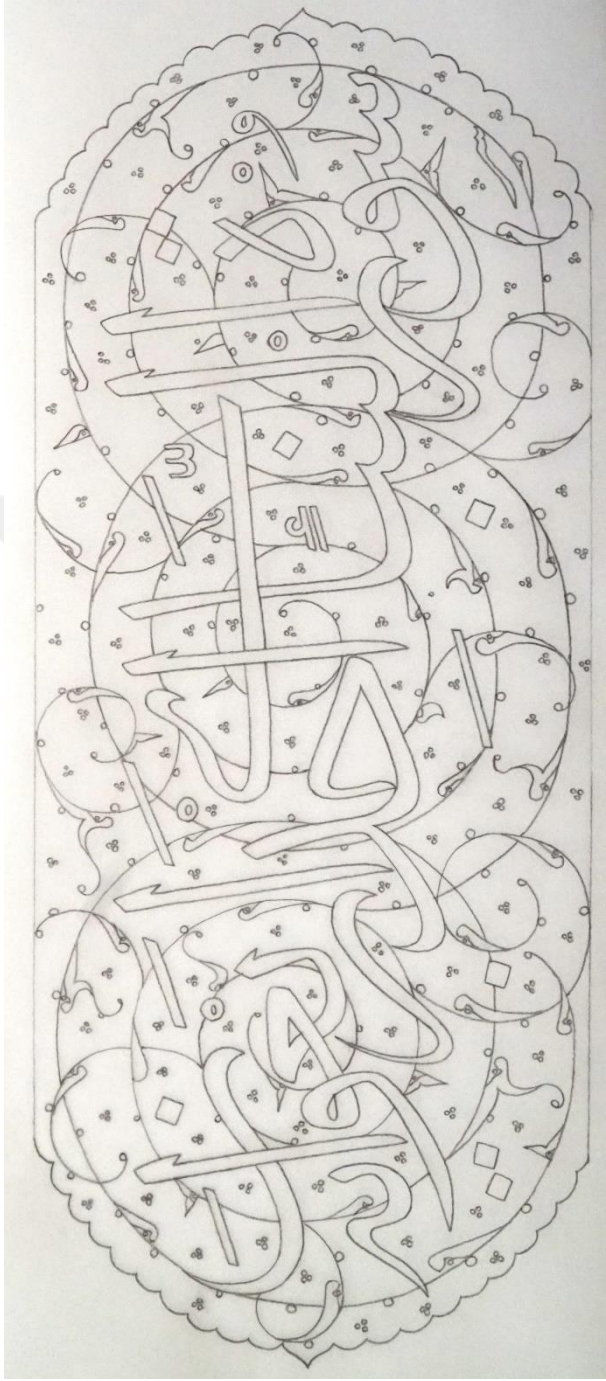

Çizim 66: Mürselât (77) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

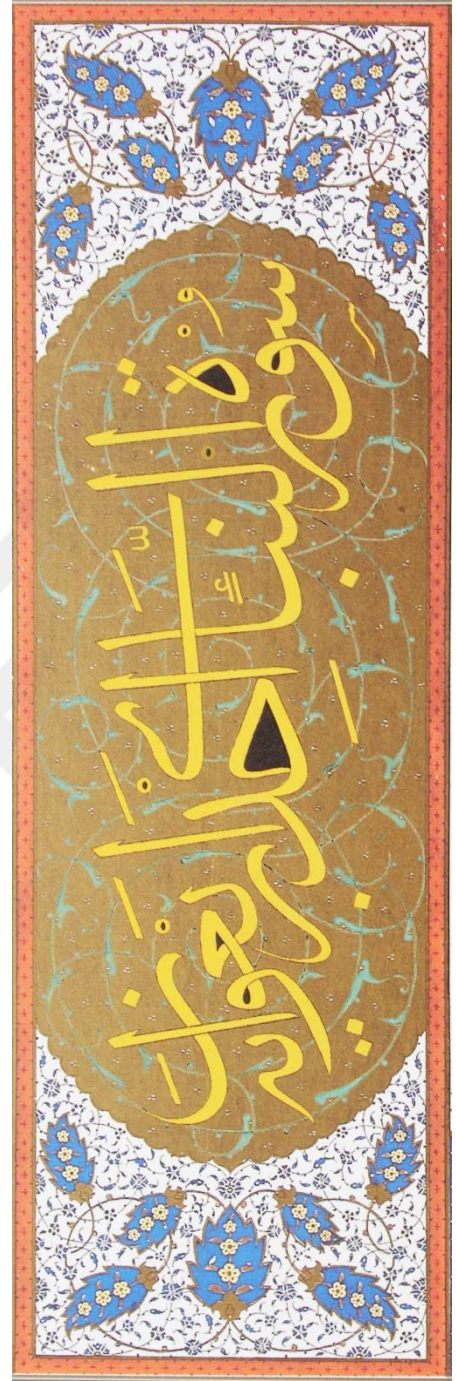

Fotoğraf 66: Mürselât (77) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

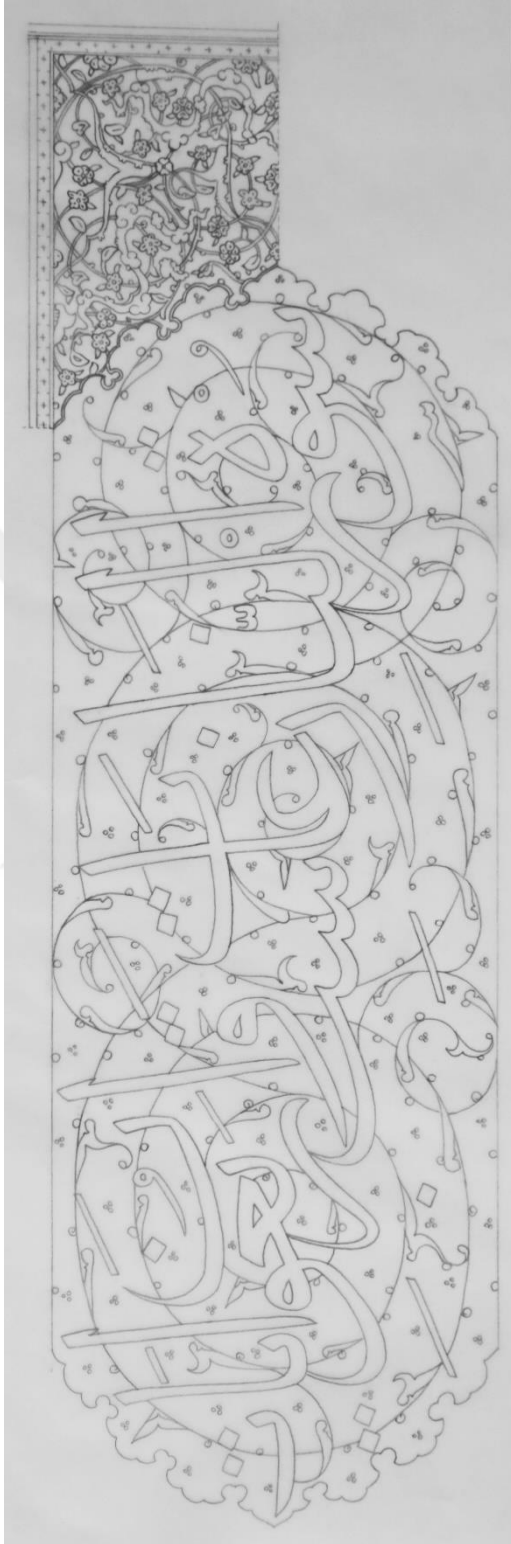

Çizim 67: Nebe' (78) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

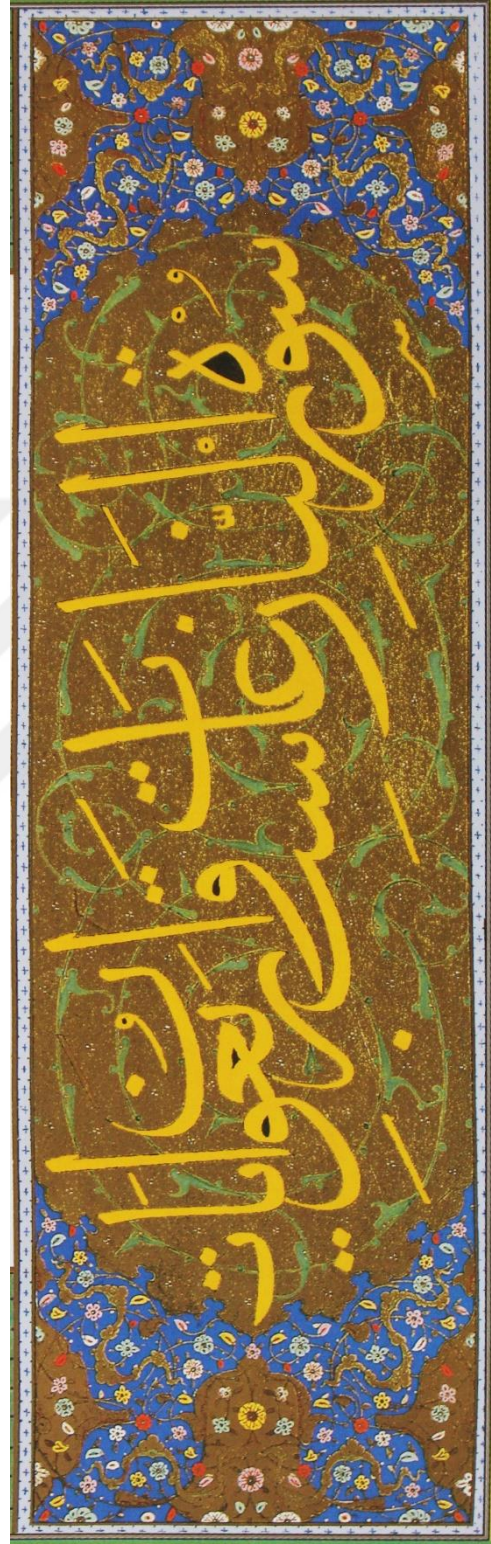

Fotoğraf 67: Nebe' (78) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

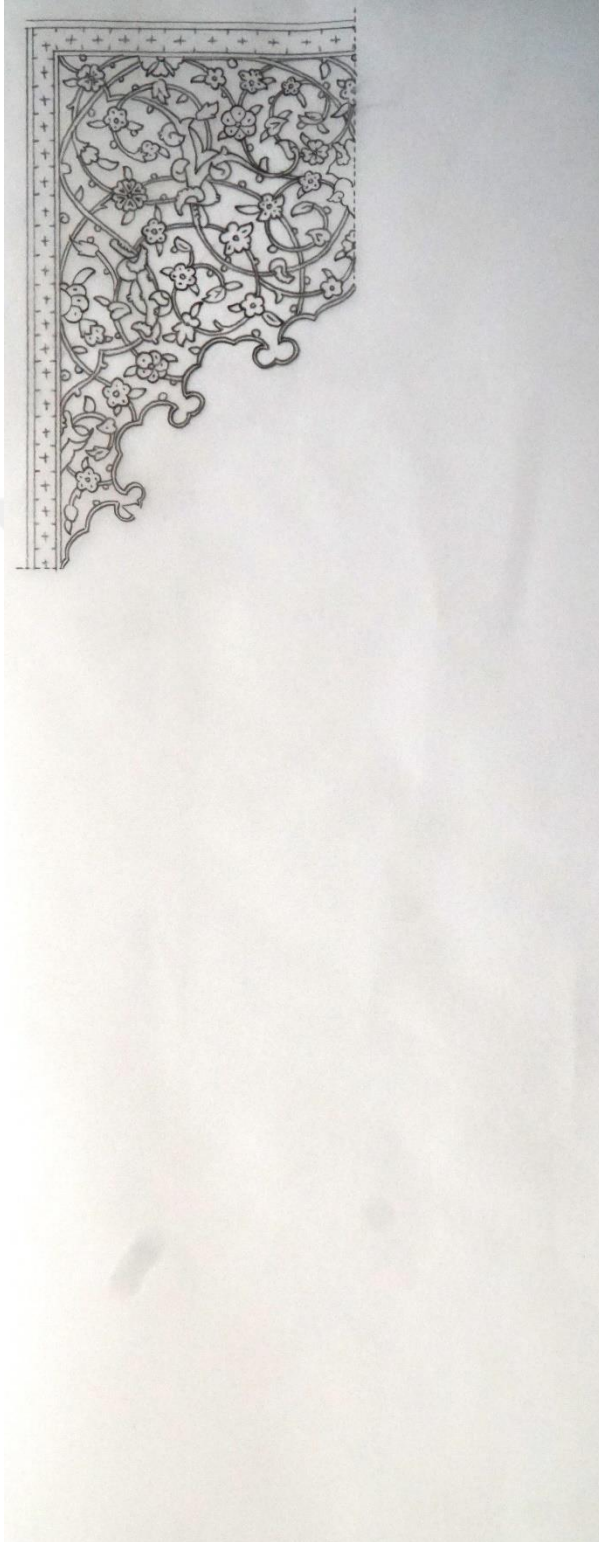

Çizim 68: Nâziât (79) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

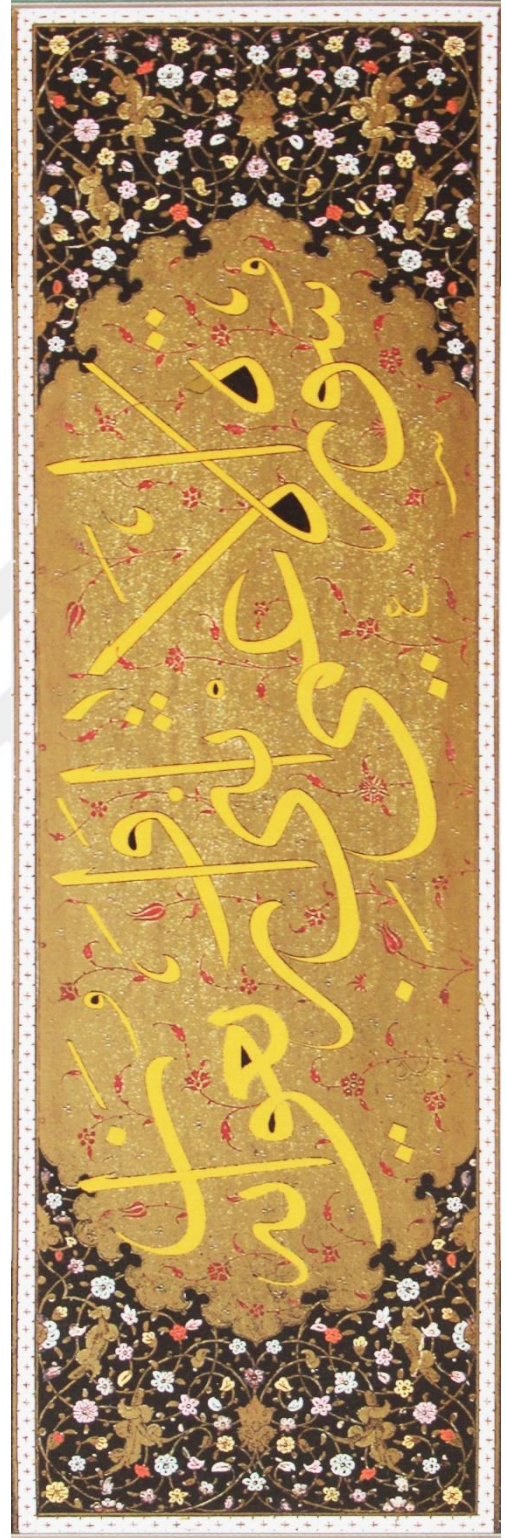

Fotoğraf 68: Nâziât (79) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 69: Abese (80) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 69: Abese (80) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

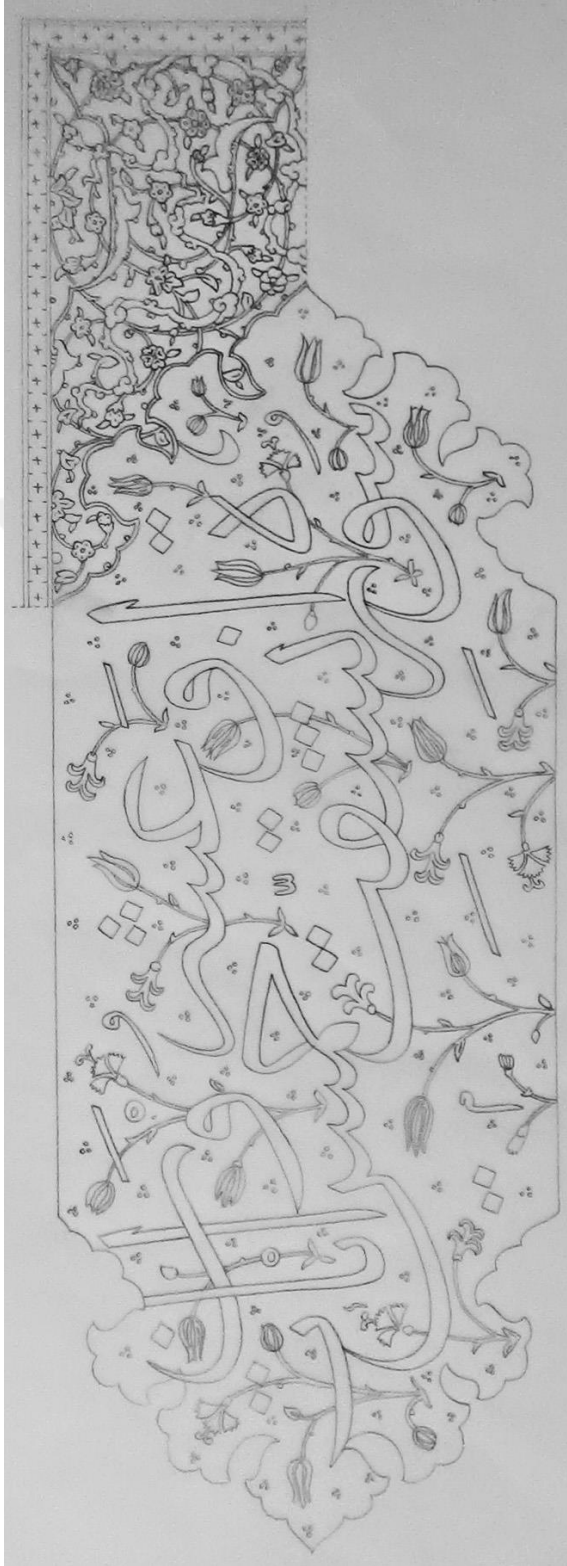

Çizim 70: İnfitâr (82) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

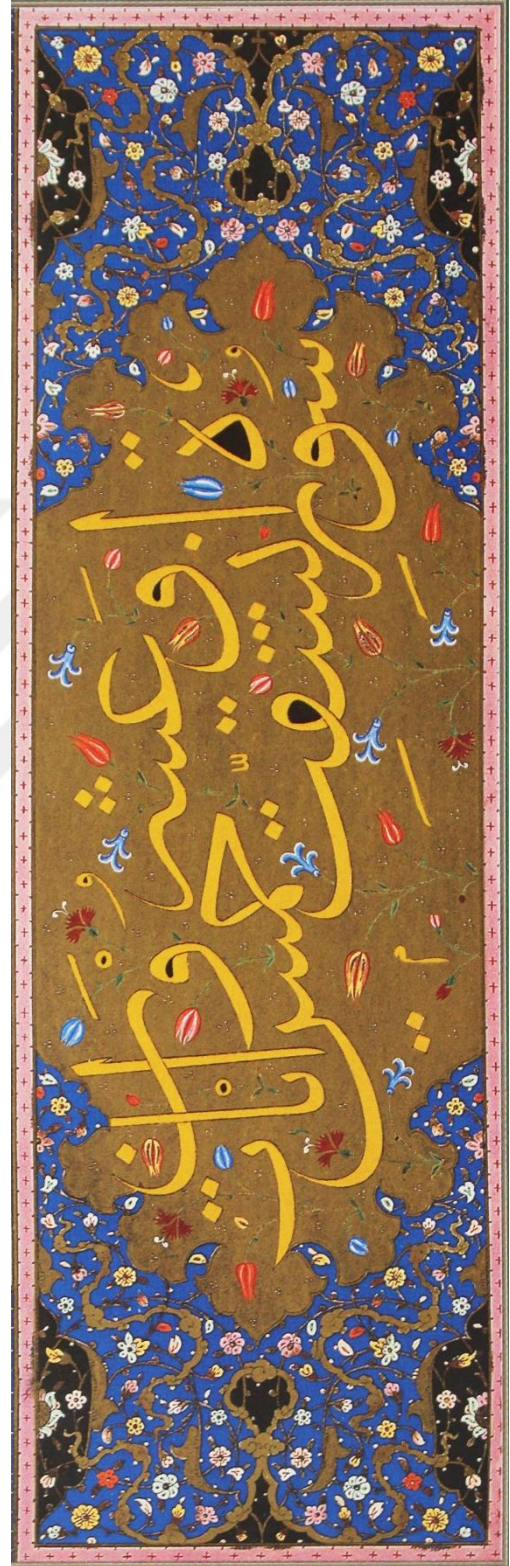

Fotoğraf 70: İnfitâr (82) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 71: İnşikak (84) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

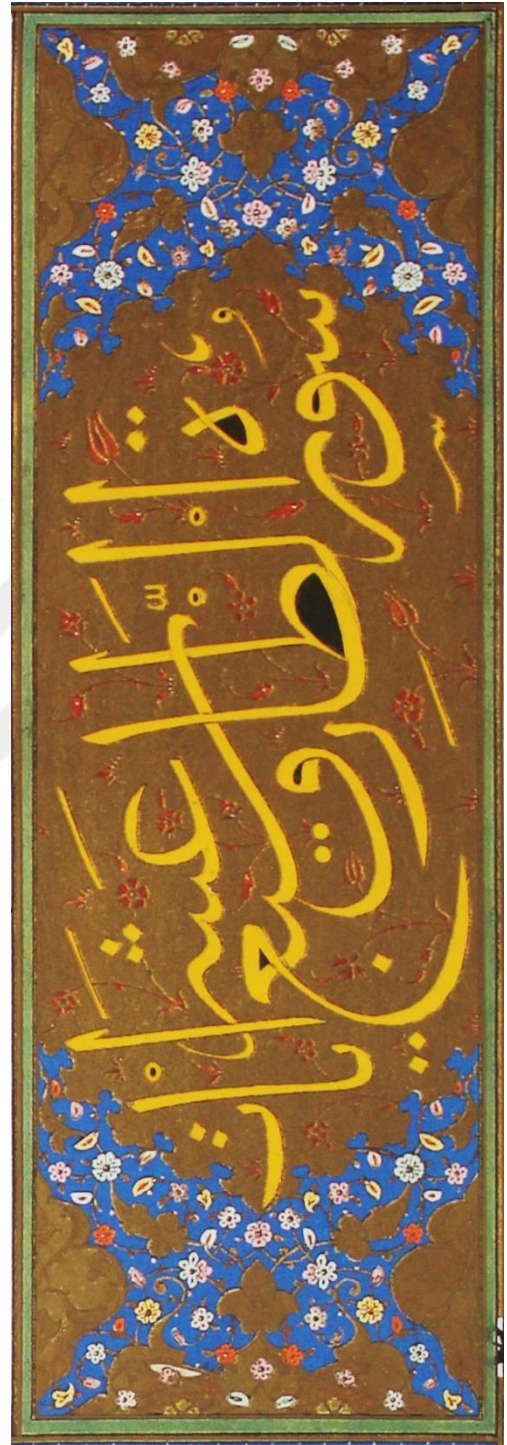

Fotoğraf 71: İnşikak (84) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

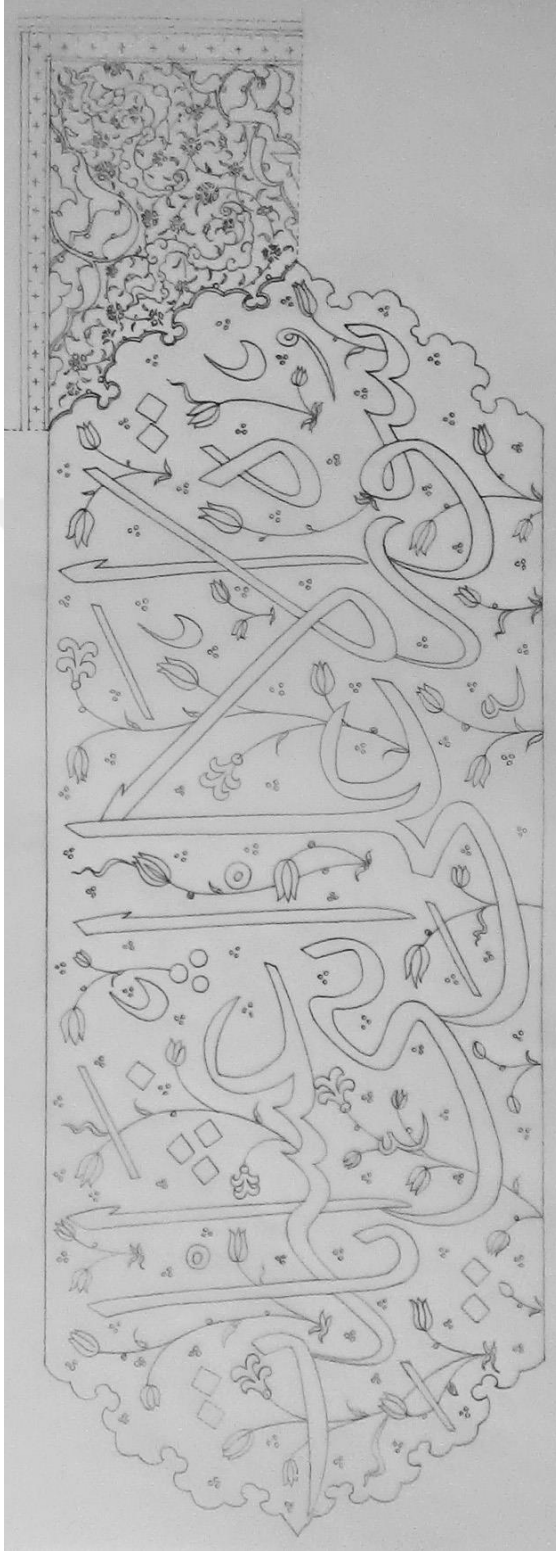

Çizim 72: Târik (86) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

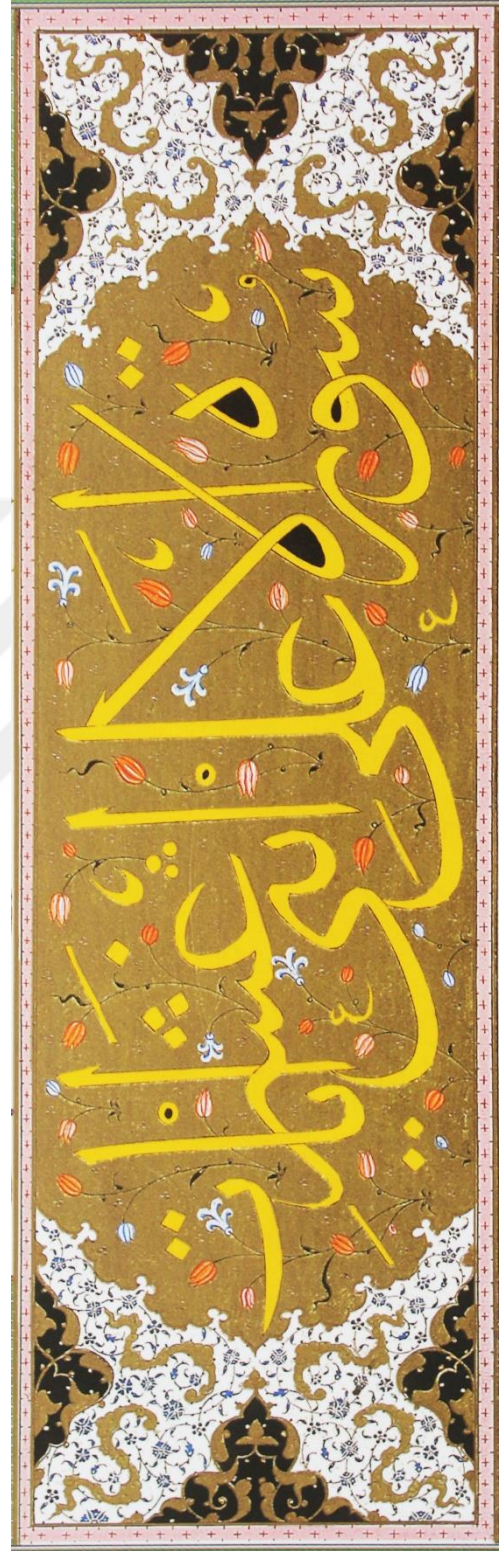

Fotoğraf 72: Târik (86) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

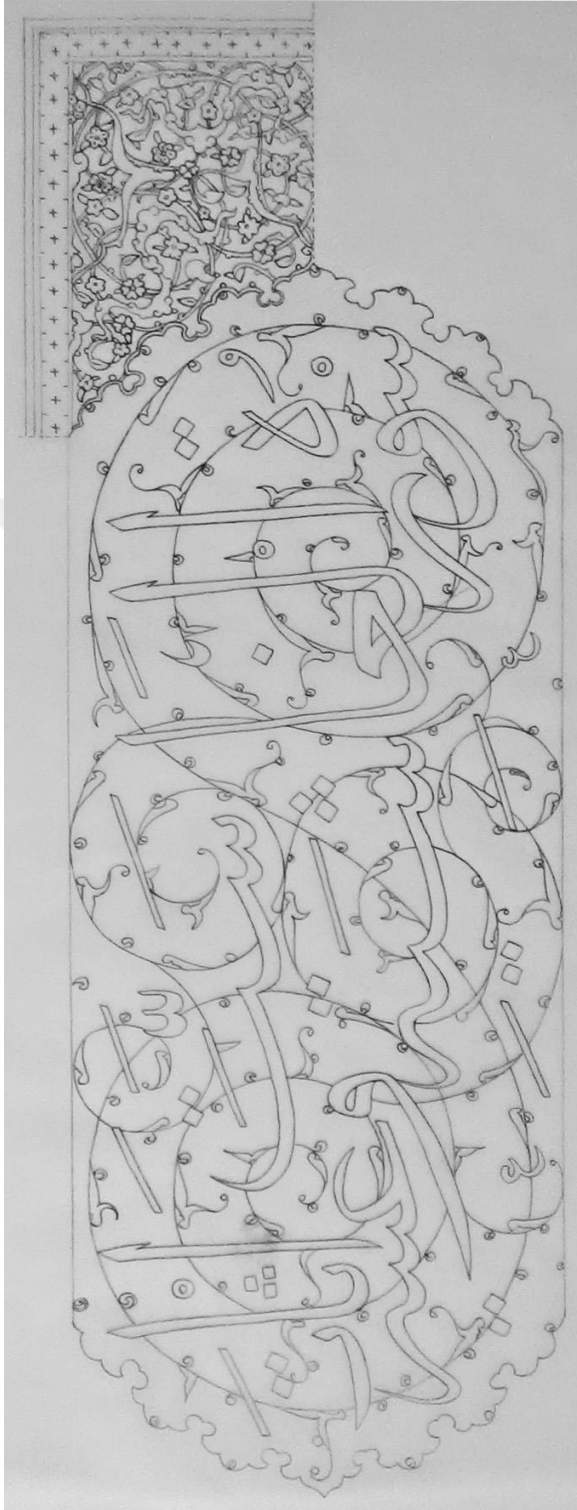

Çizim 73: Alâ (87) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

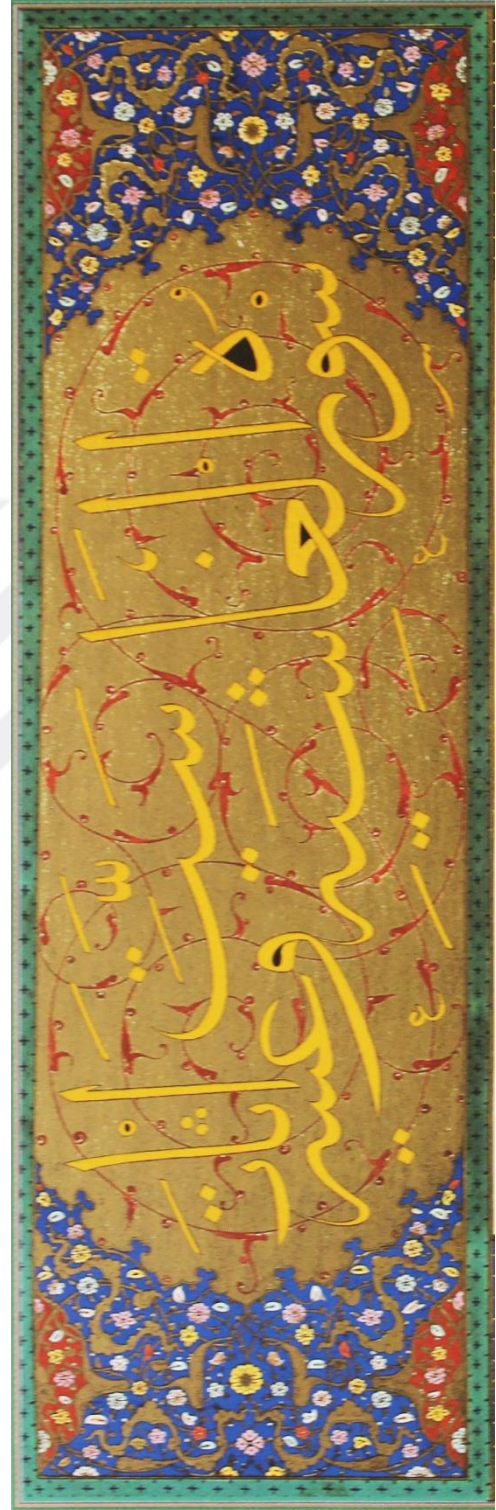

Fotoğraf 73: Alâ (87) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 74: Gâşiyeh (88) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

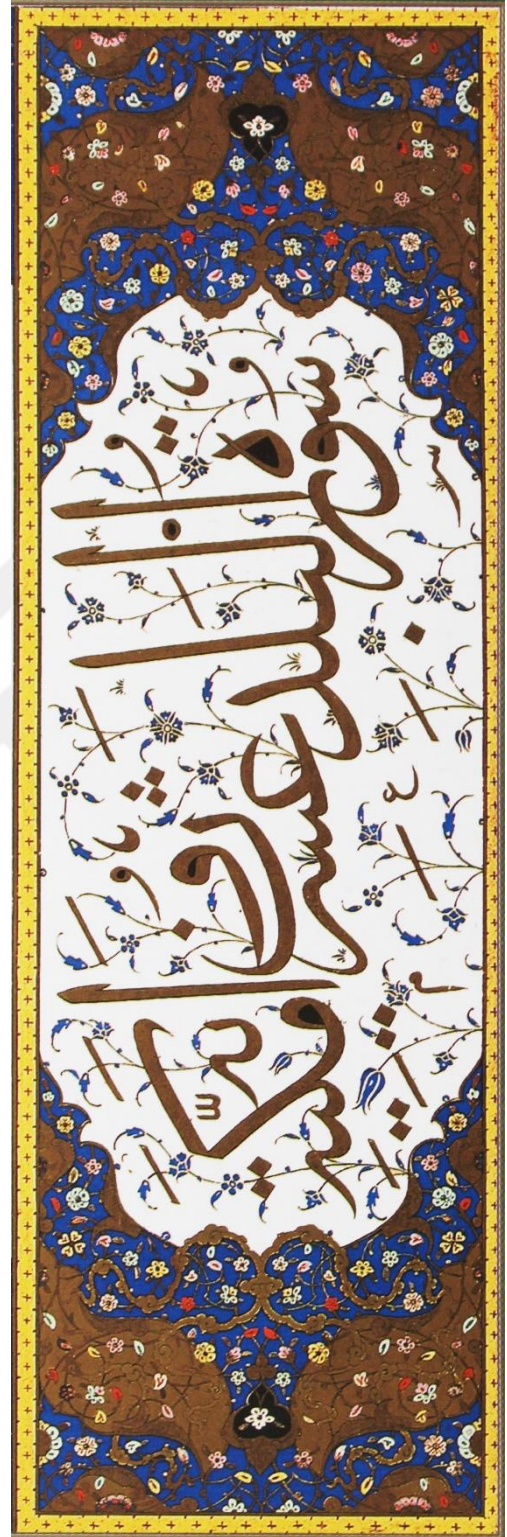

Fotoğraf 74: Gâşiyeh (88) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

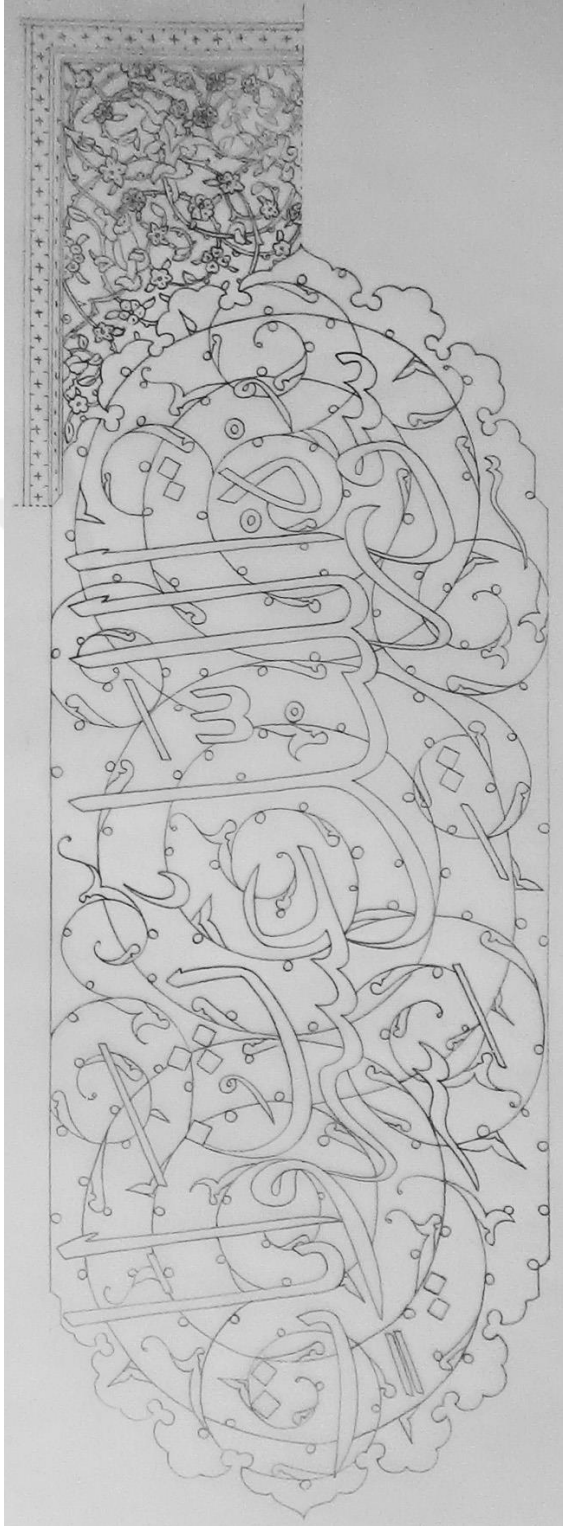

Çizim 75: Beled (90) Sûresi Sûre başı
Tezhibi Desen Çizimi

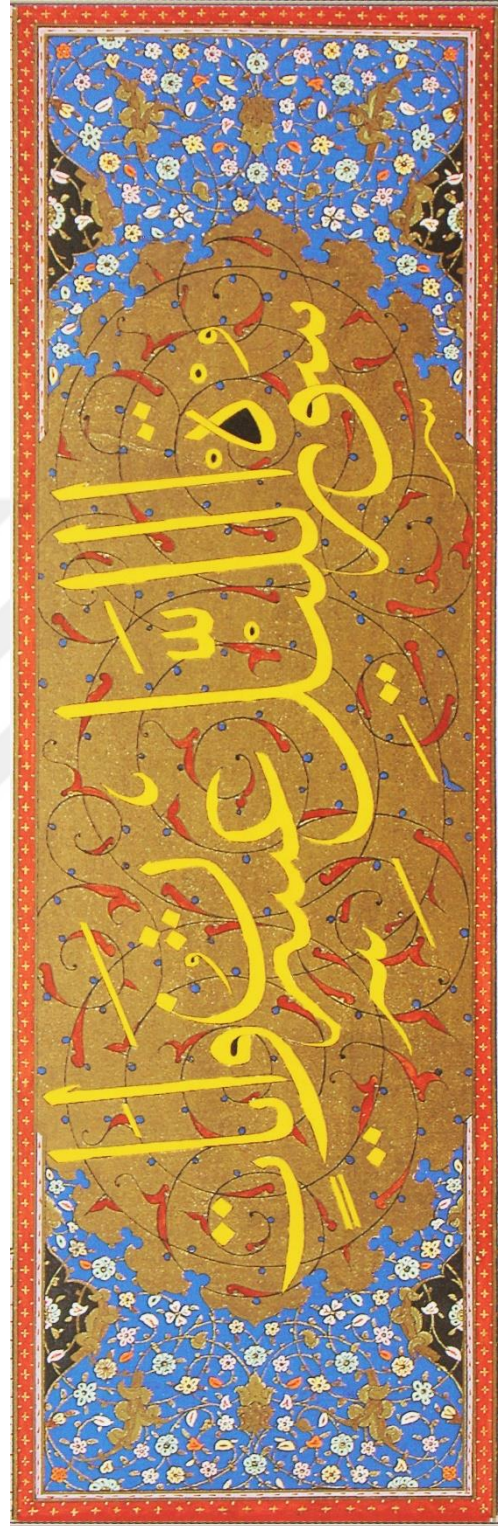

Fotoğraf 75: Beled (90) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

Çizim 76: Leyl (92) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

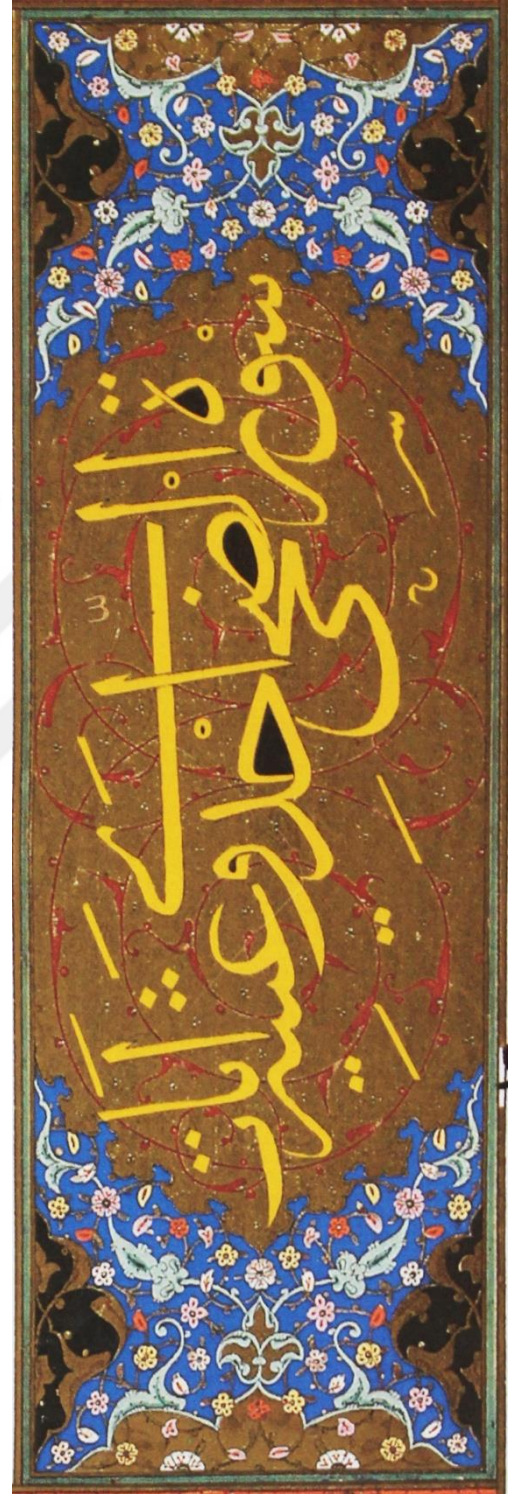

Fotoğraf 76: Leyl (92) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

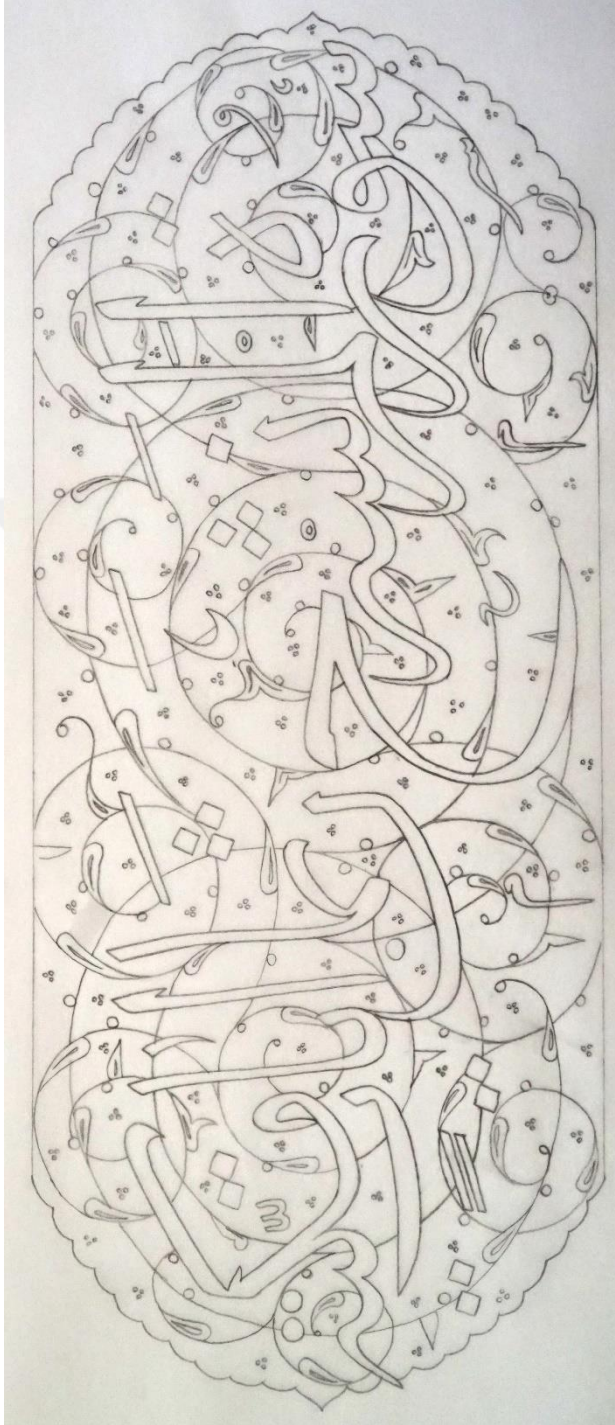

Çizim 77: Duhâ (93) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

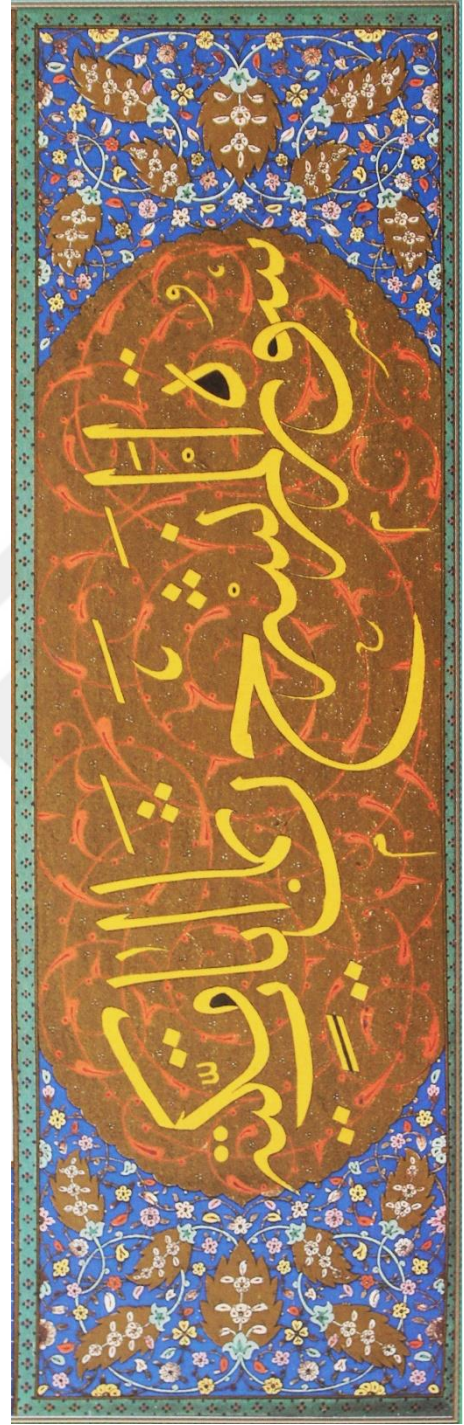

Fotoğraf 77: Duhâ (93) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

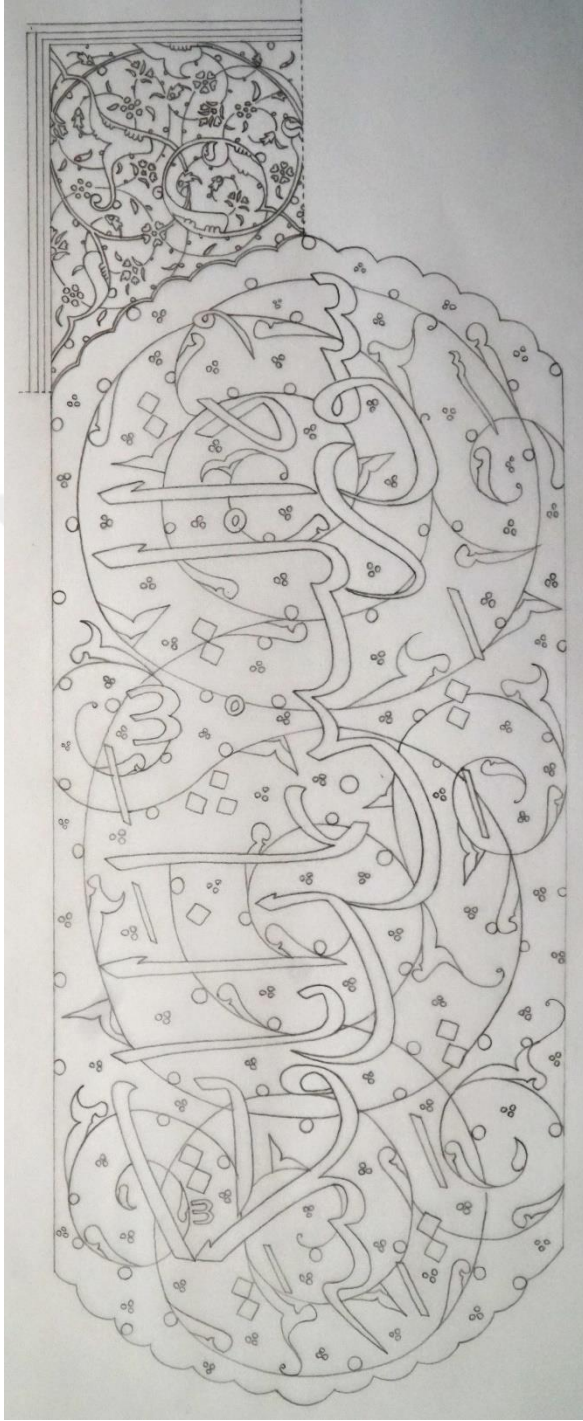

Çizim 78: İnşirâh (94) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

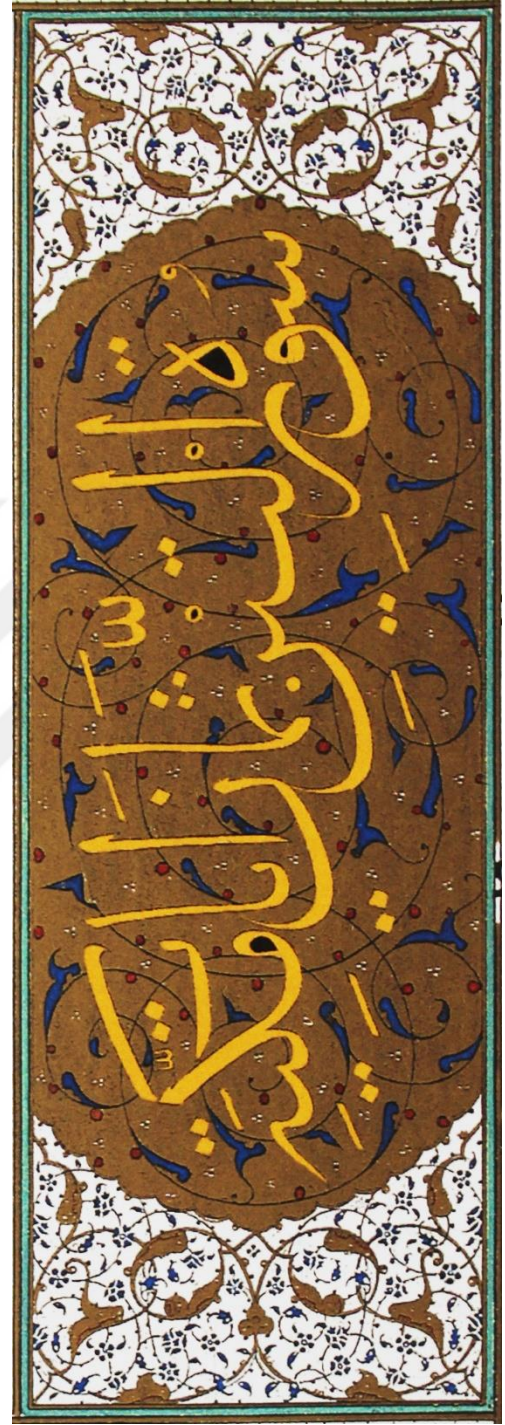

Fotoğraf 78: İnşirâh (94) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

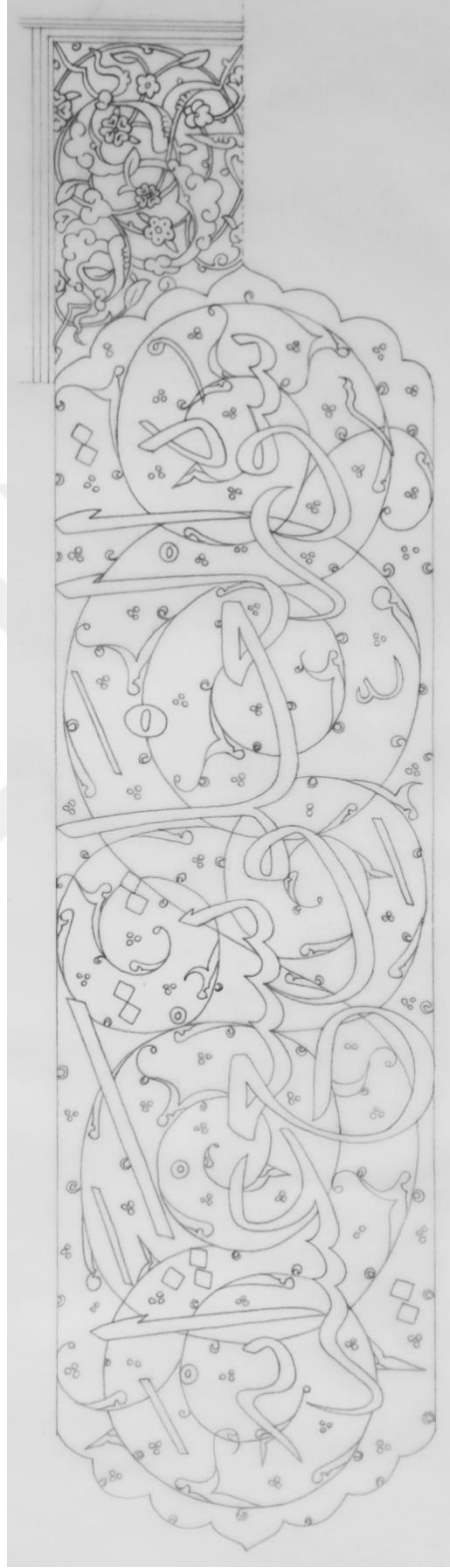

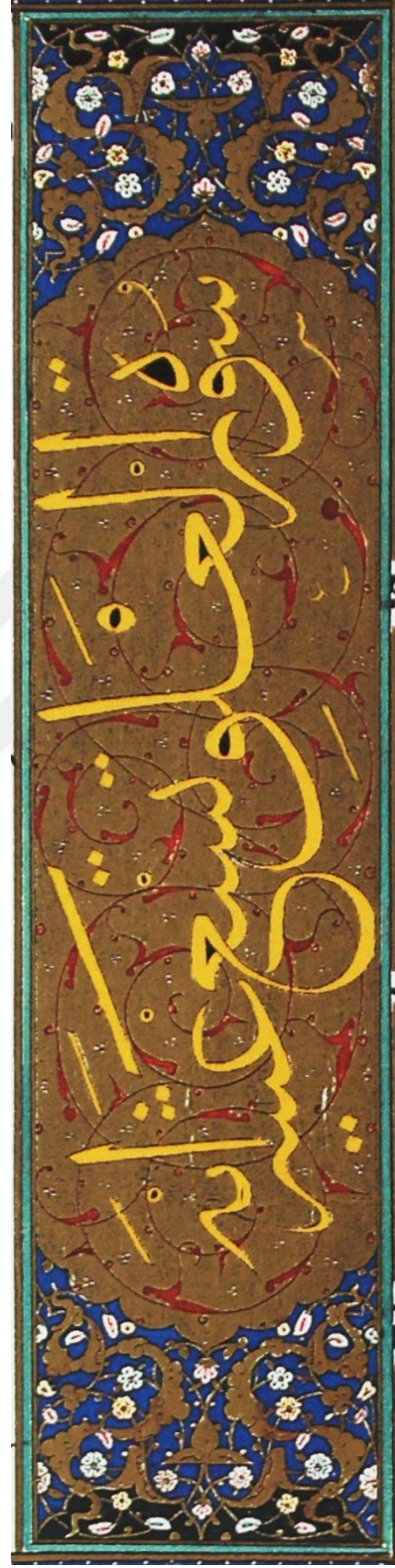
Çizim 79: Tin (95) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 79: Tin (95) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

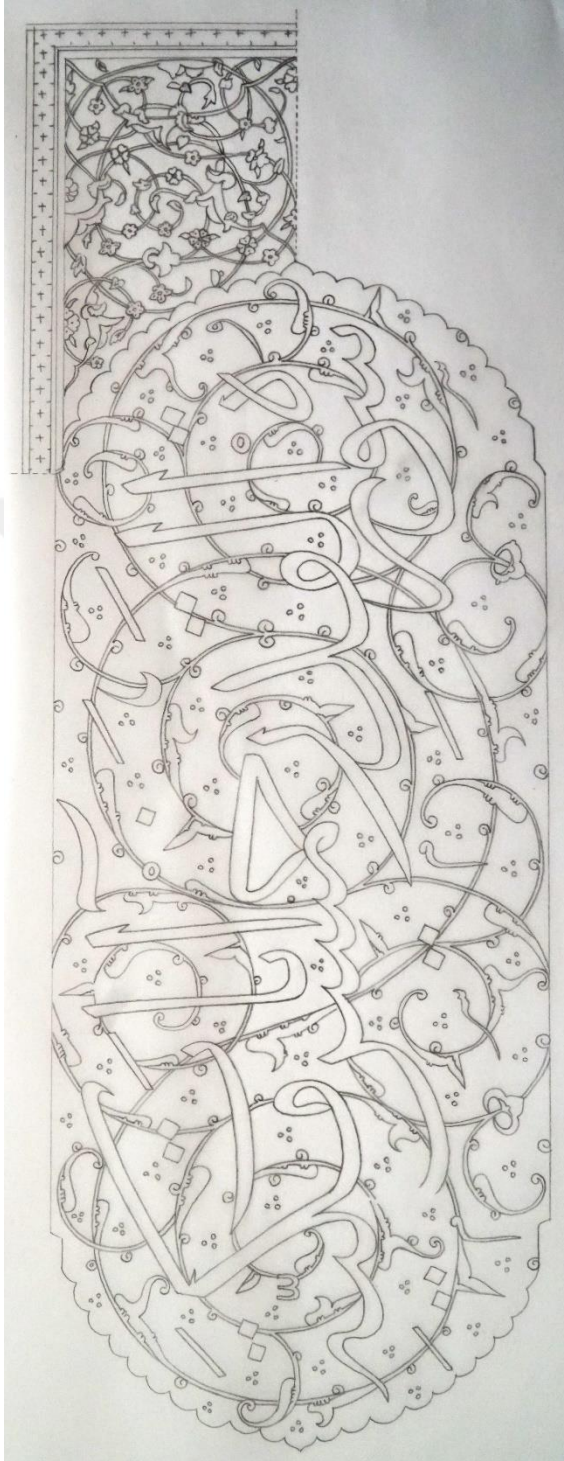

Çizim 80: Alak (96) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

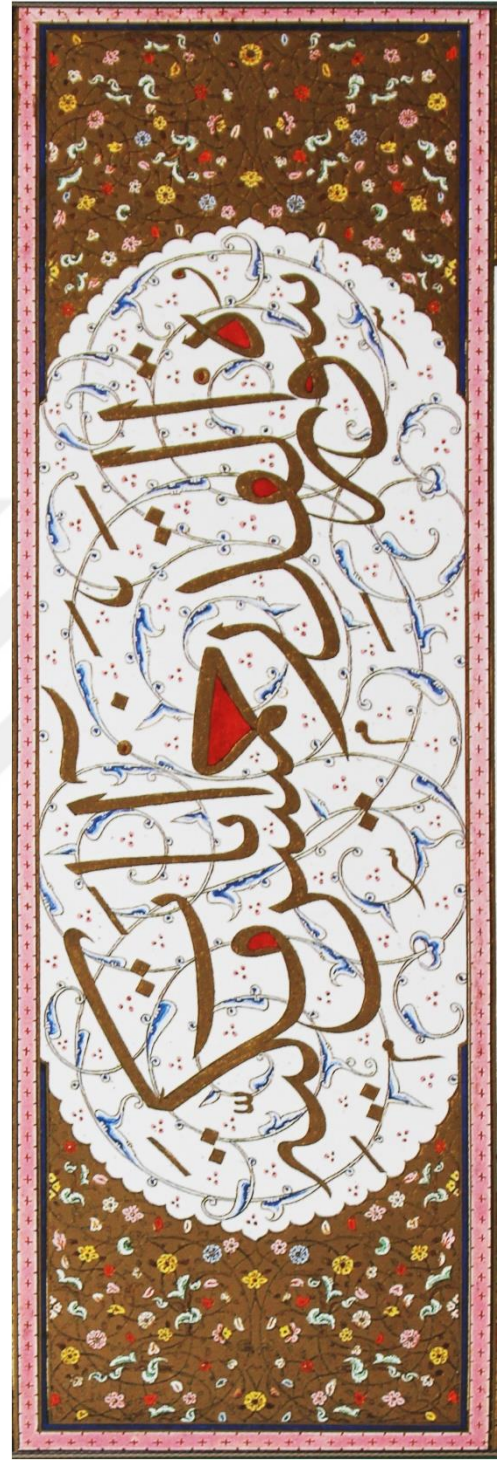

Fotoğraf 80: Alak (96) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

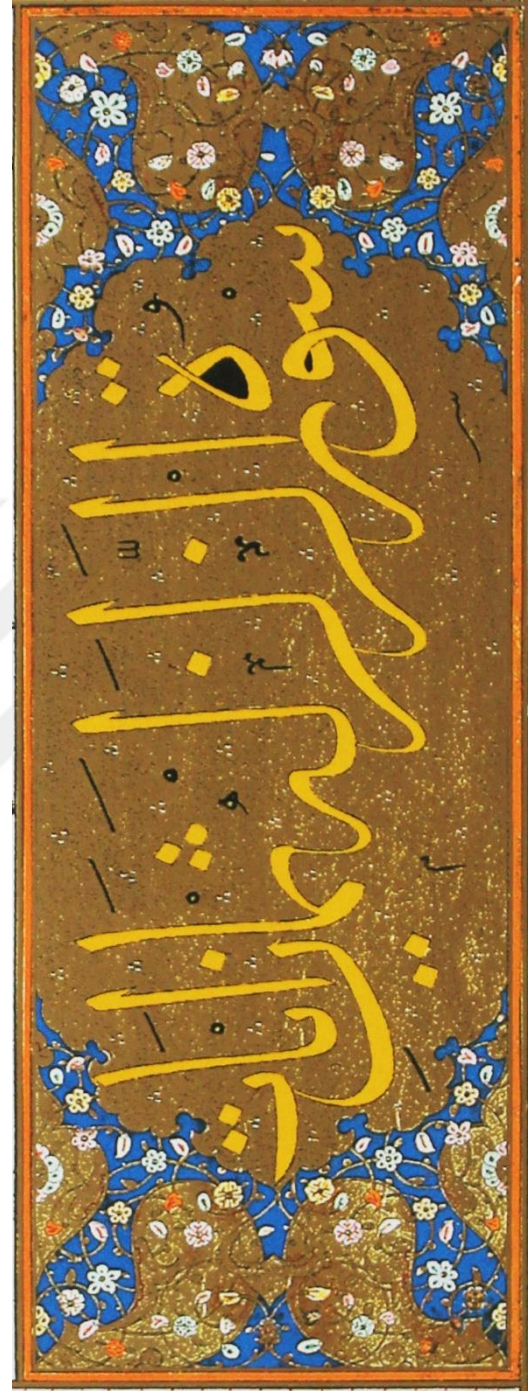
Çizim 81: Kadir (97) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 81: Kadir (97) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 82: Zilzâl (99) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

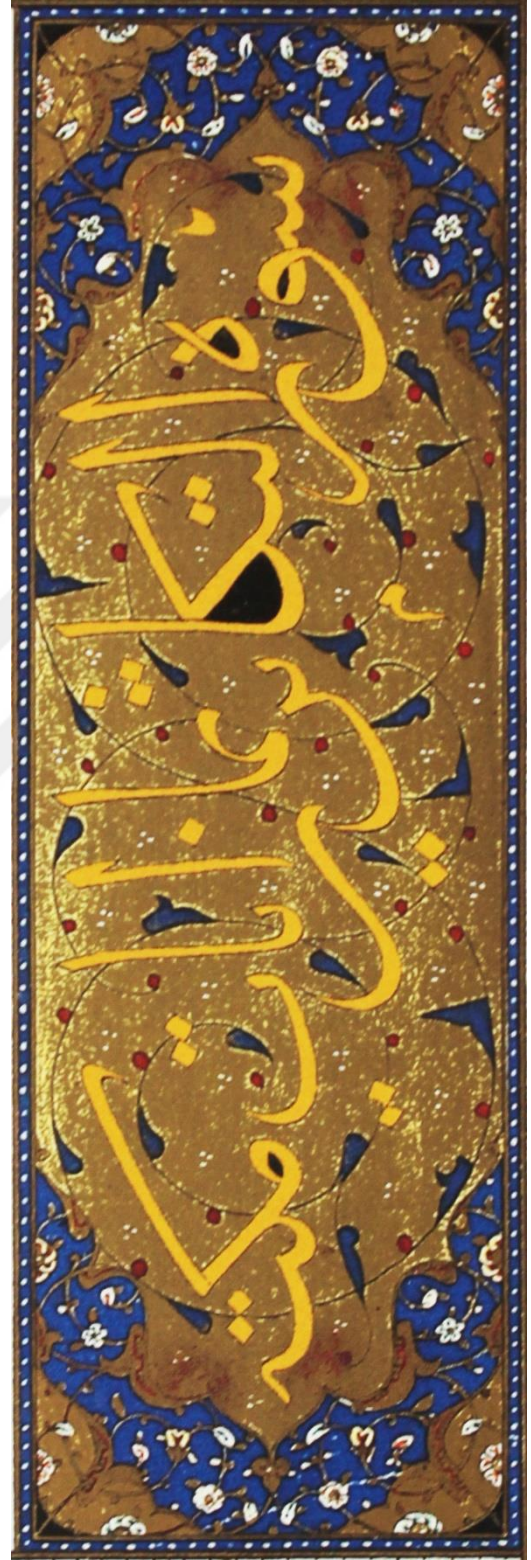

Fotoğraf 82: Zilzâl (99) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

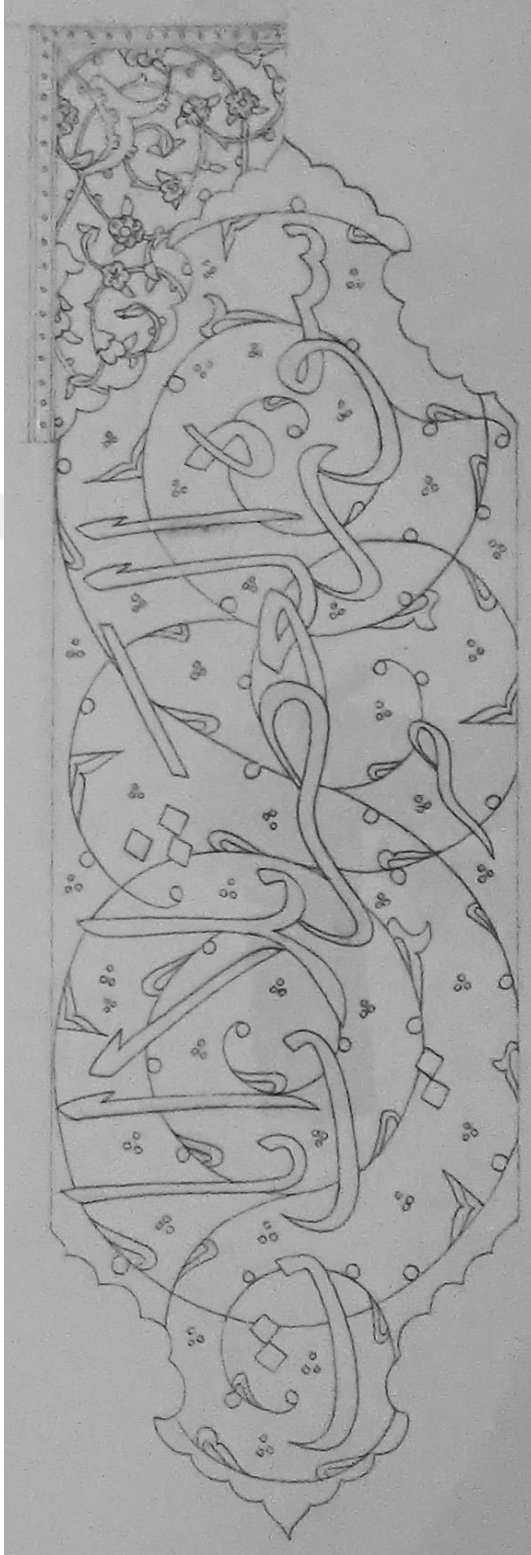

Çizim 83: Tekâsür (102) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

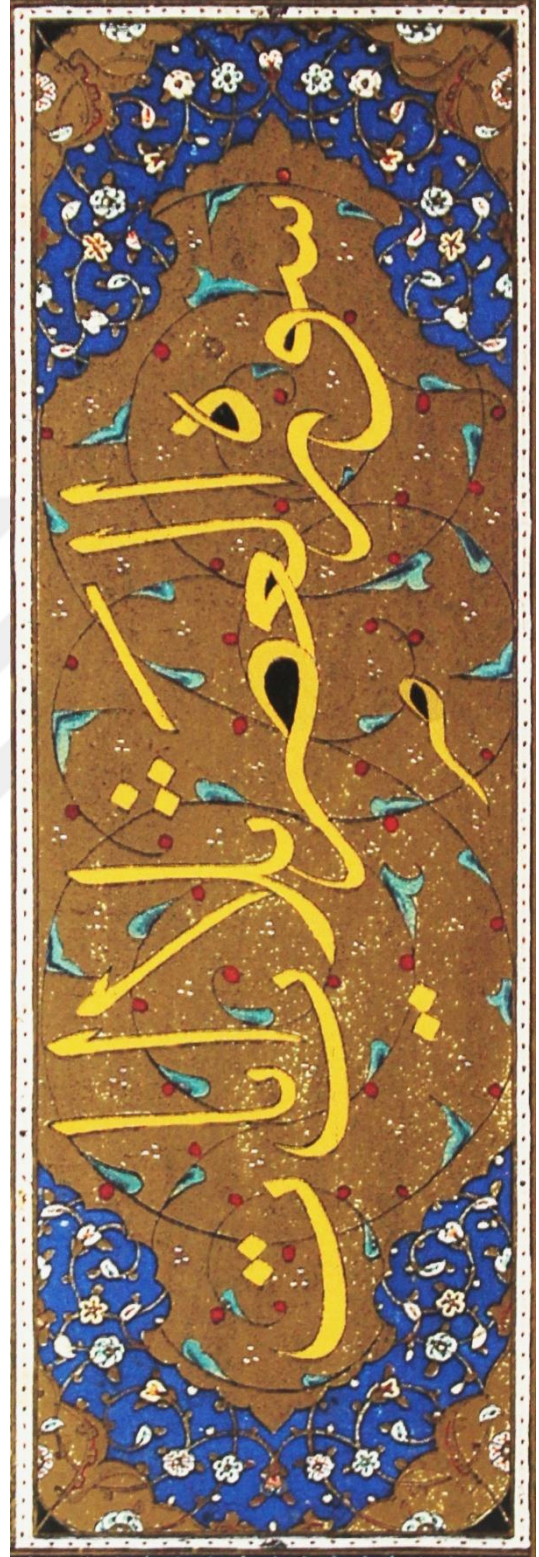

Fotoğraf 83: Tekâsür (102) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

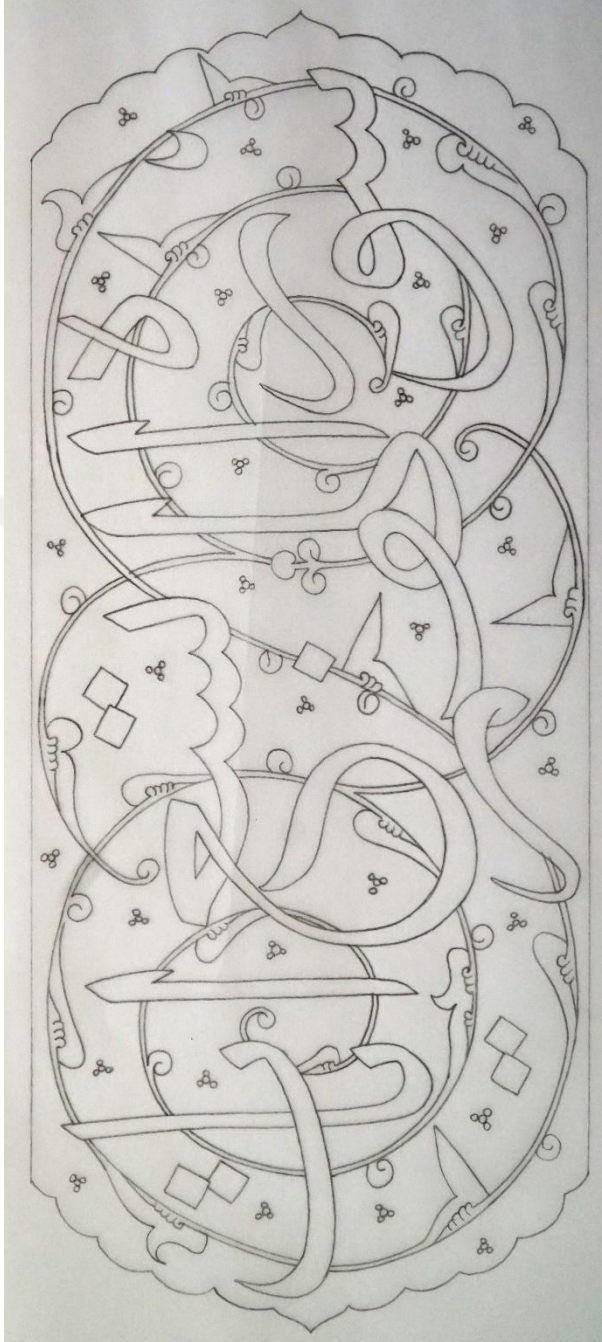

Çizim 84: Asr (103) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

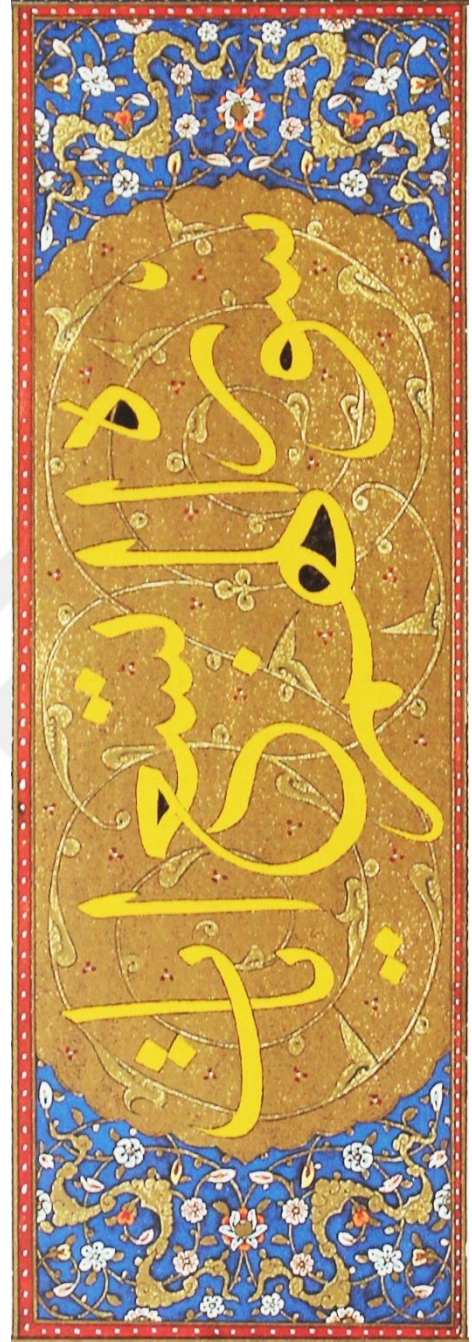

Fotoğraf 84: Asr (103) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

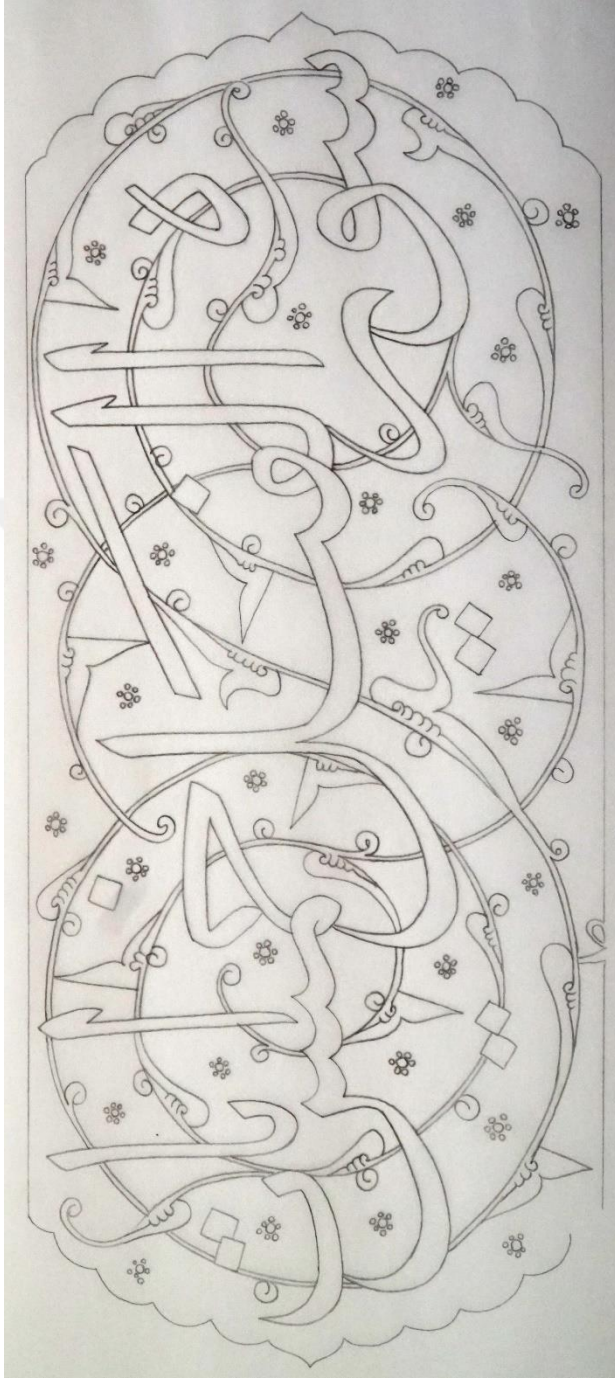

Çizim 85: Hümeze (104) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

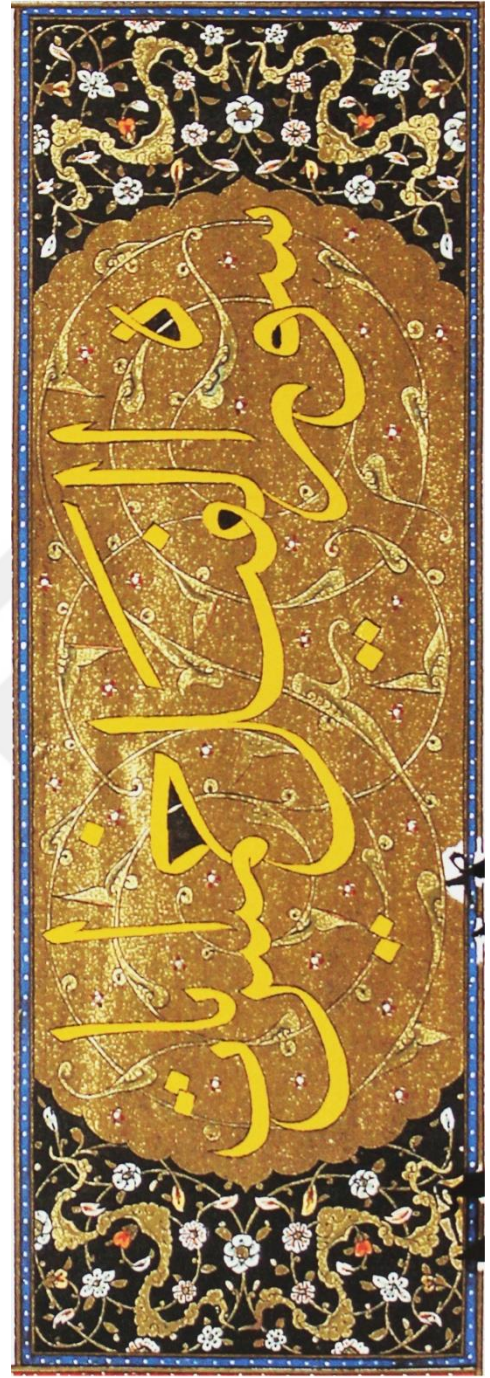

Fotoğraf 85: Hümeze (104) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

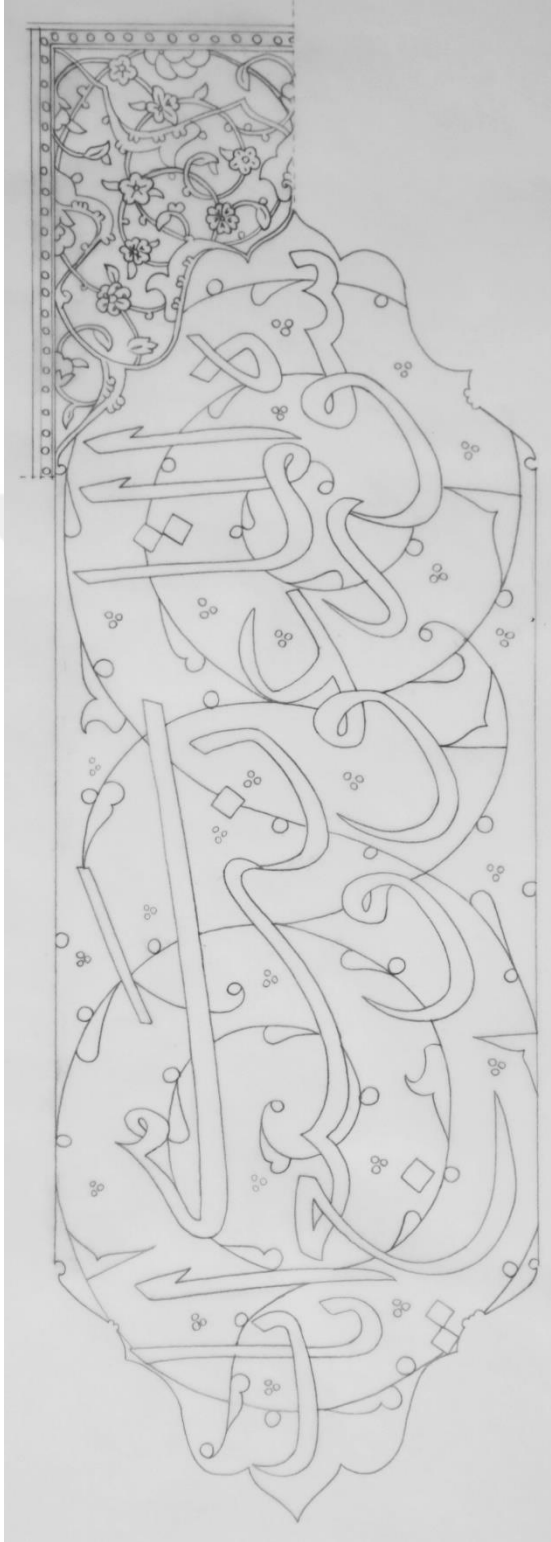

Çizim 86: Fil (105) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

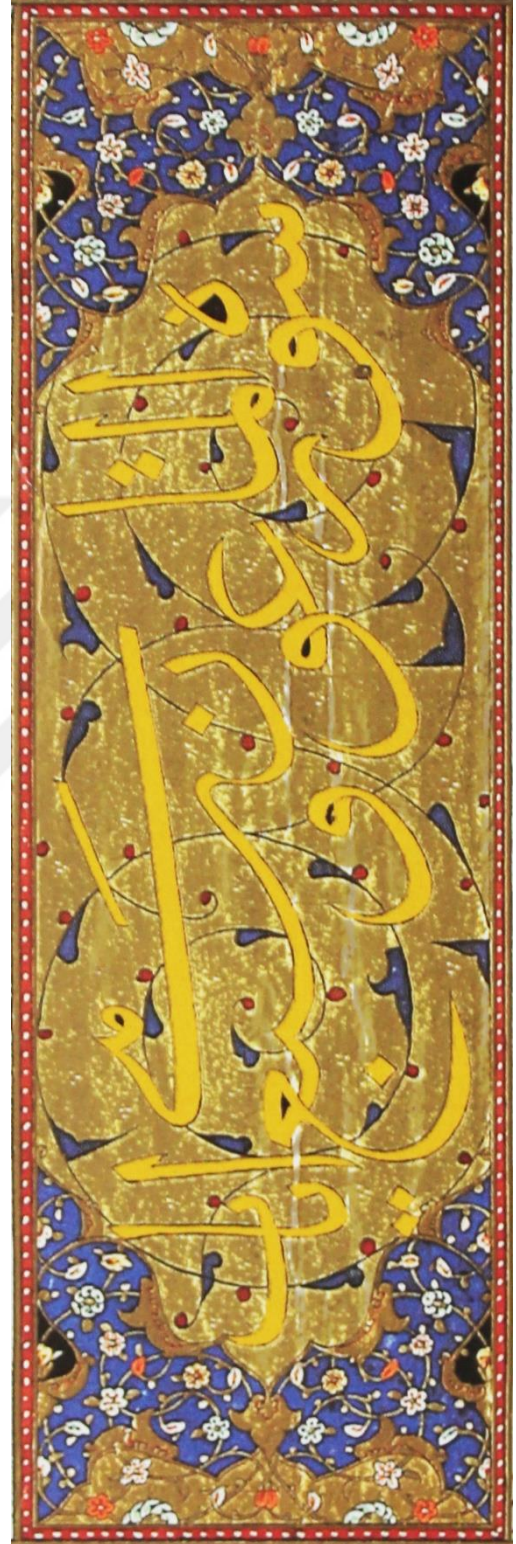

Fotoğraf 86: Fil (105) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 87: Mâûn (107) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 67: Mâûn (107) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

Çizim 88: Kâfirûn (109) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

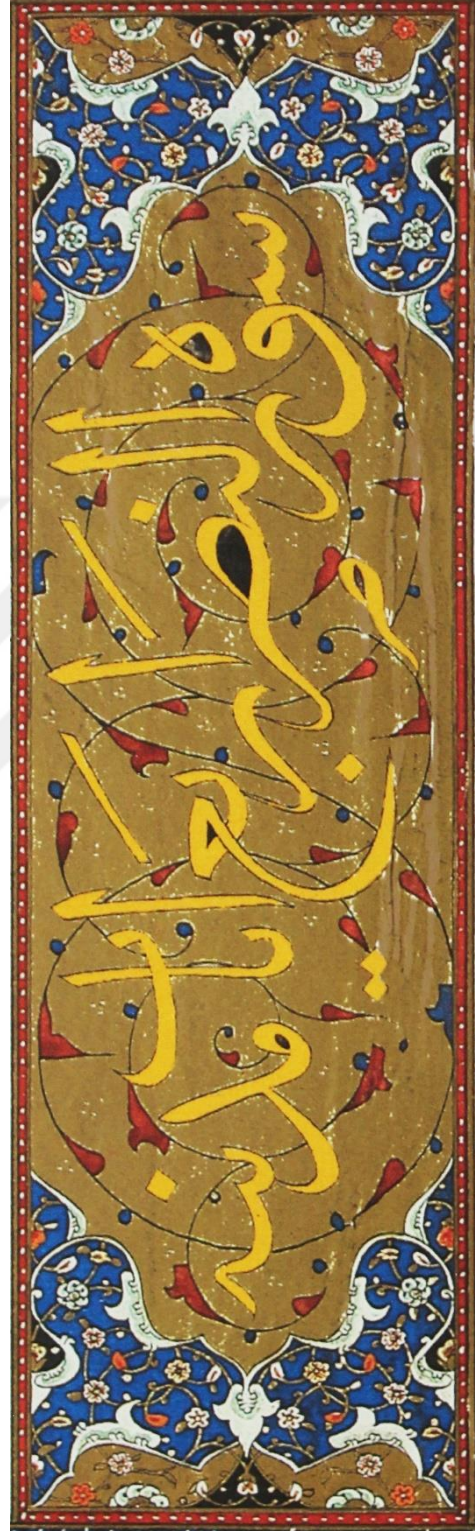

Fotoğraf 88: Kâfirûn (109) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

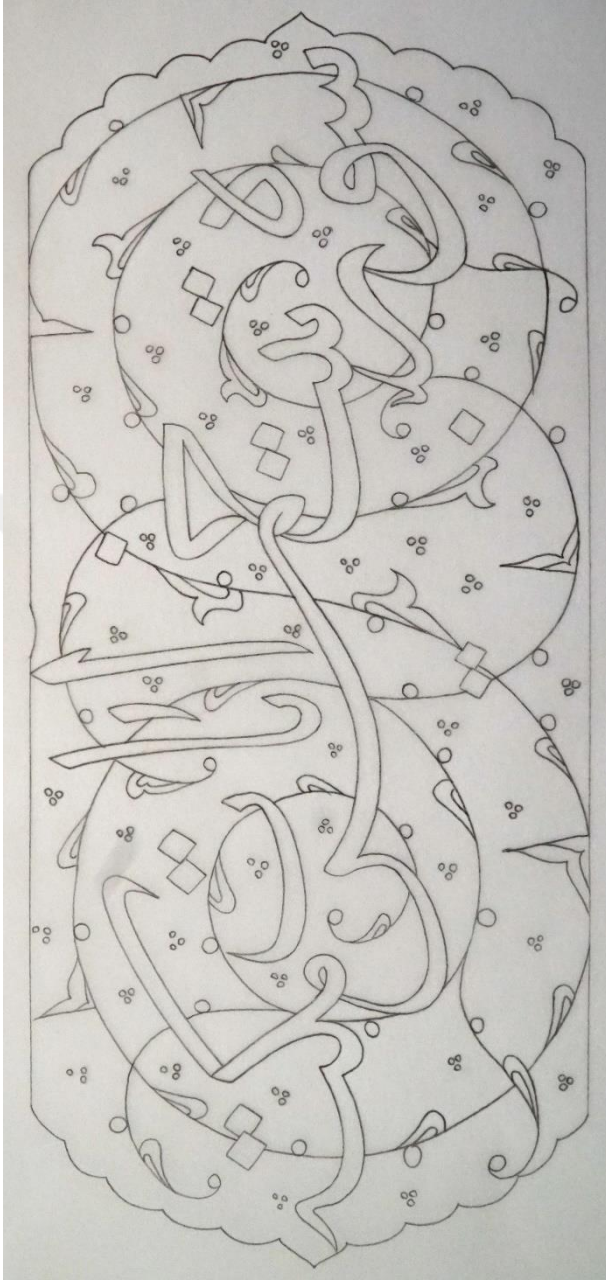

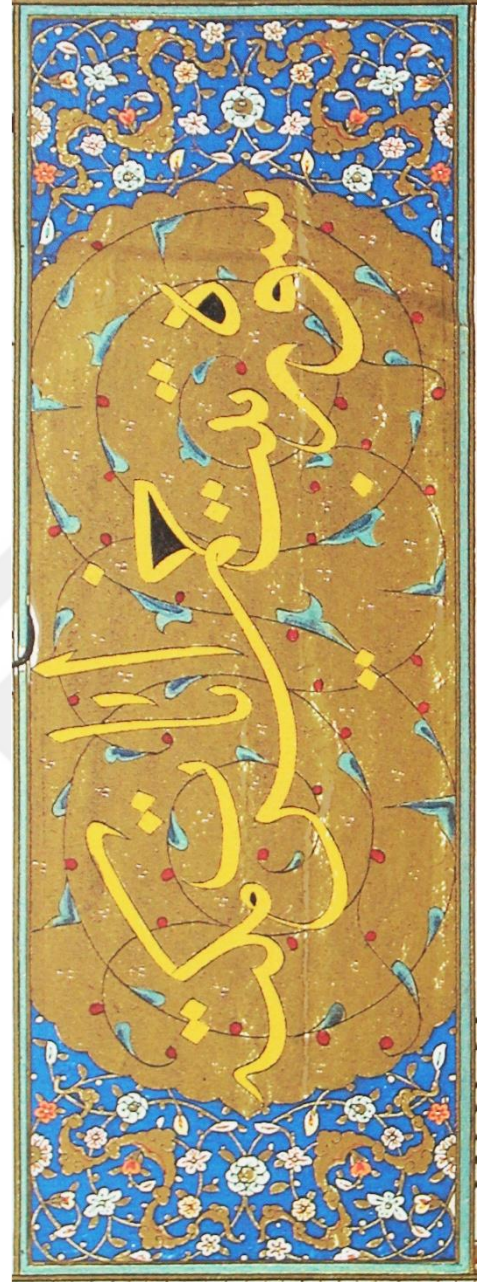
Çizim 89: Nasr (110) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 89: Nasr (110) Sûresi Sûre
Başı Tezhibi

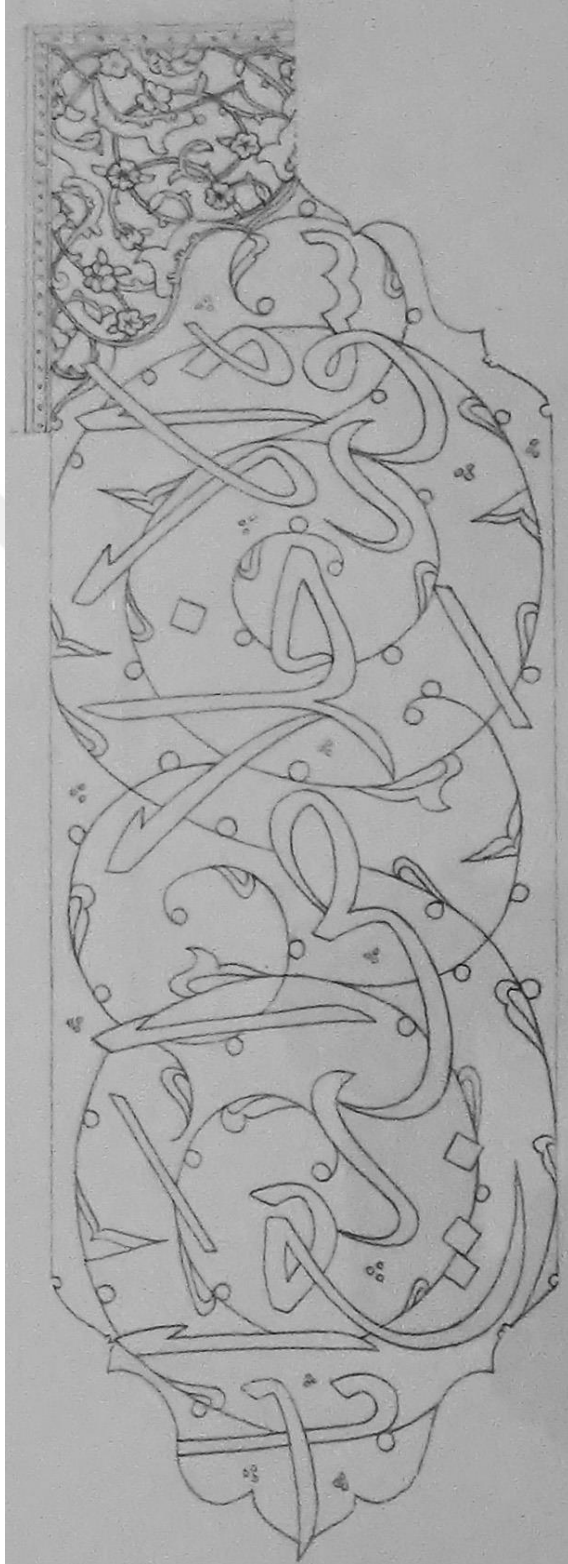

Çizim 90: Tebbet (111) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

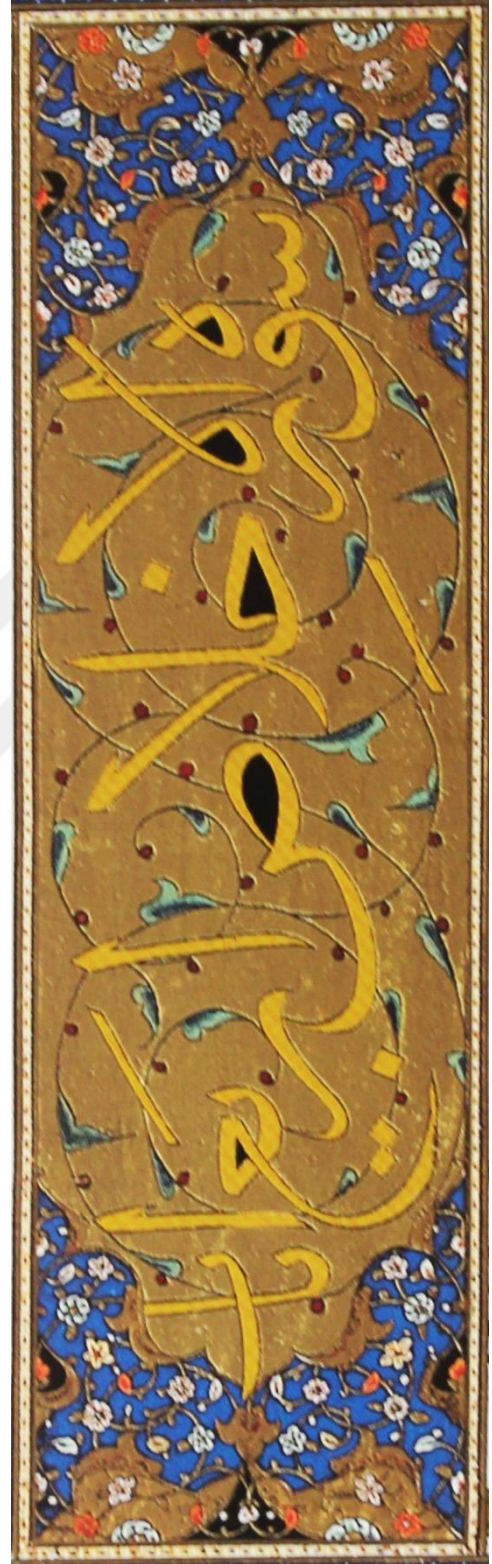

Fotoğraf 90: Tebbet (111) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

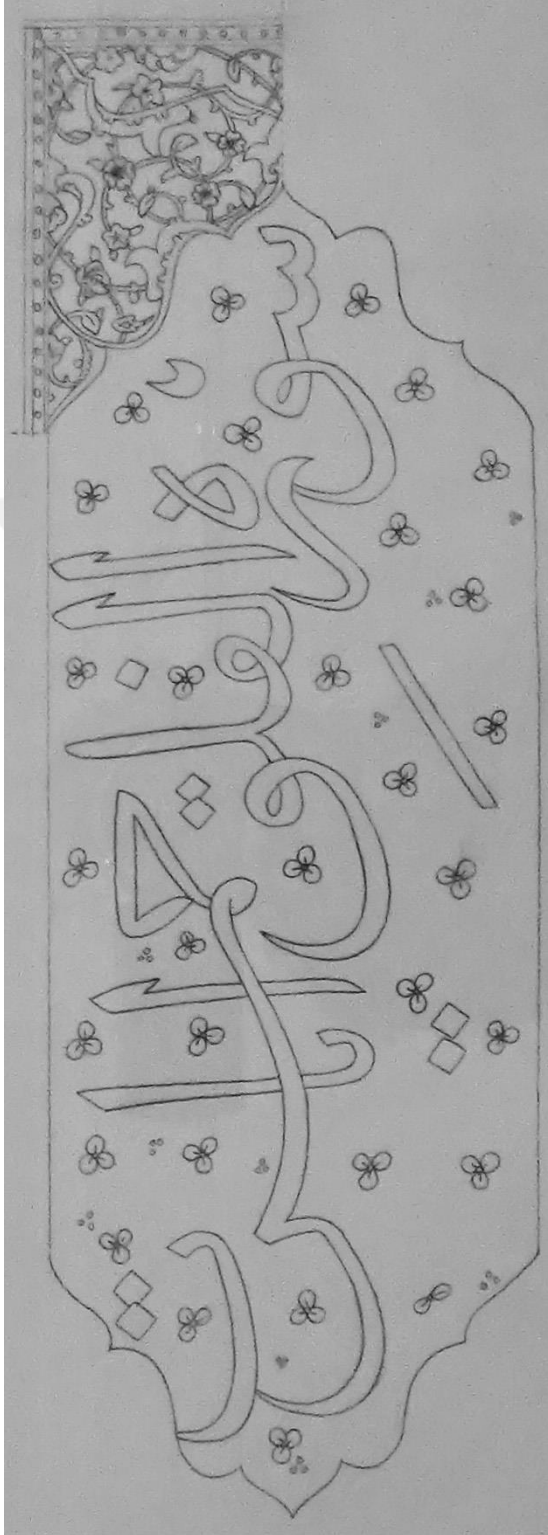

Çizim 91: İhlâs (112) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

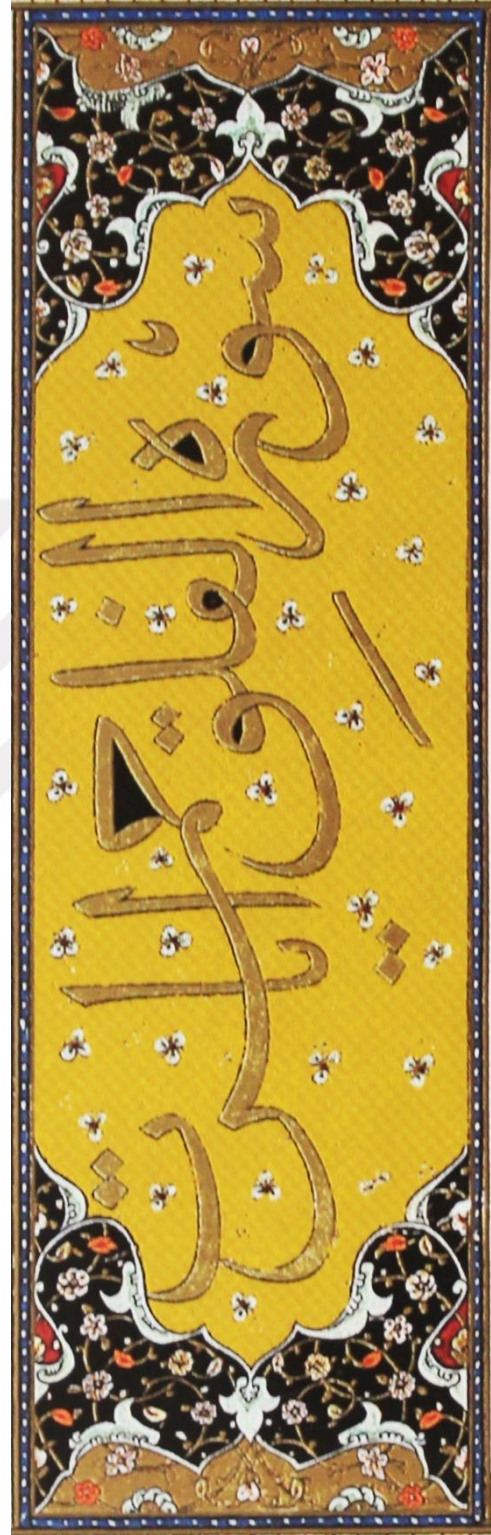

Fotoğraf 70: İhlâs (112) Sûresi
Sûre Başı Tezhibi

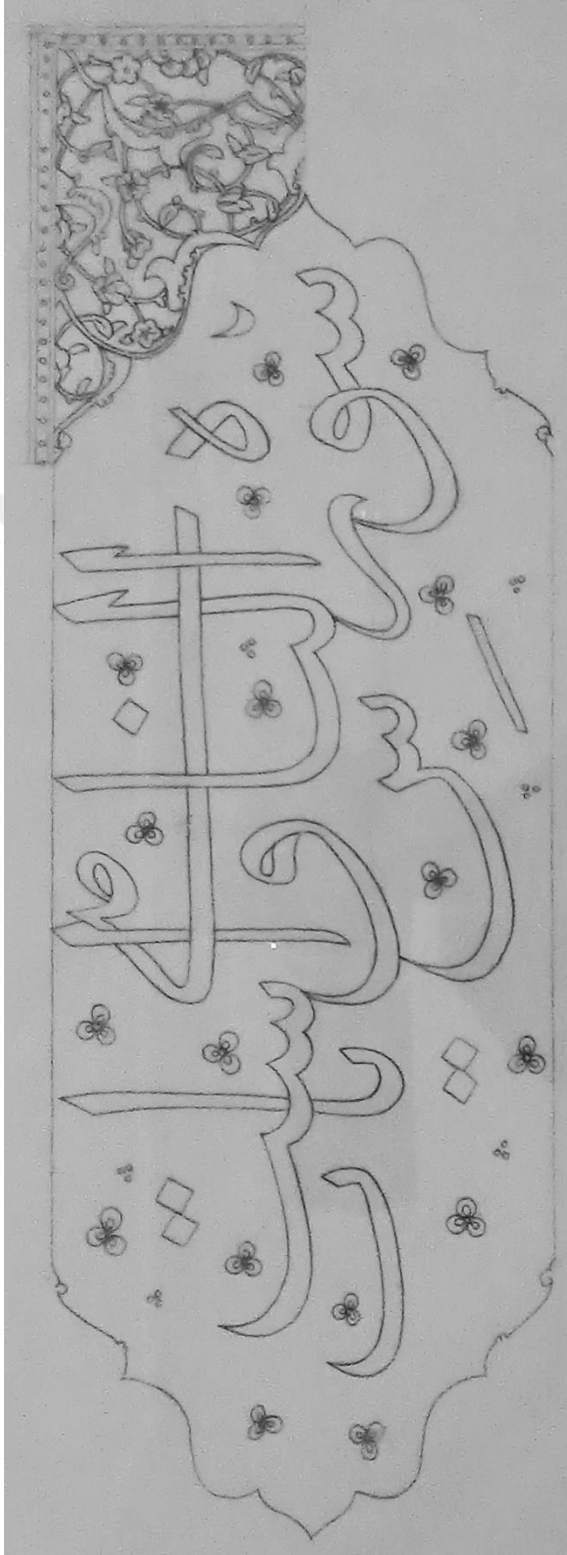

Çizim 92: Felâk (113) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

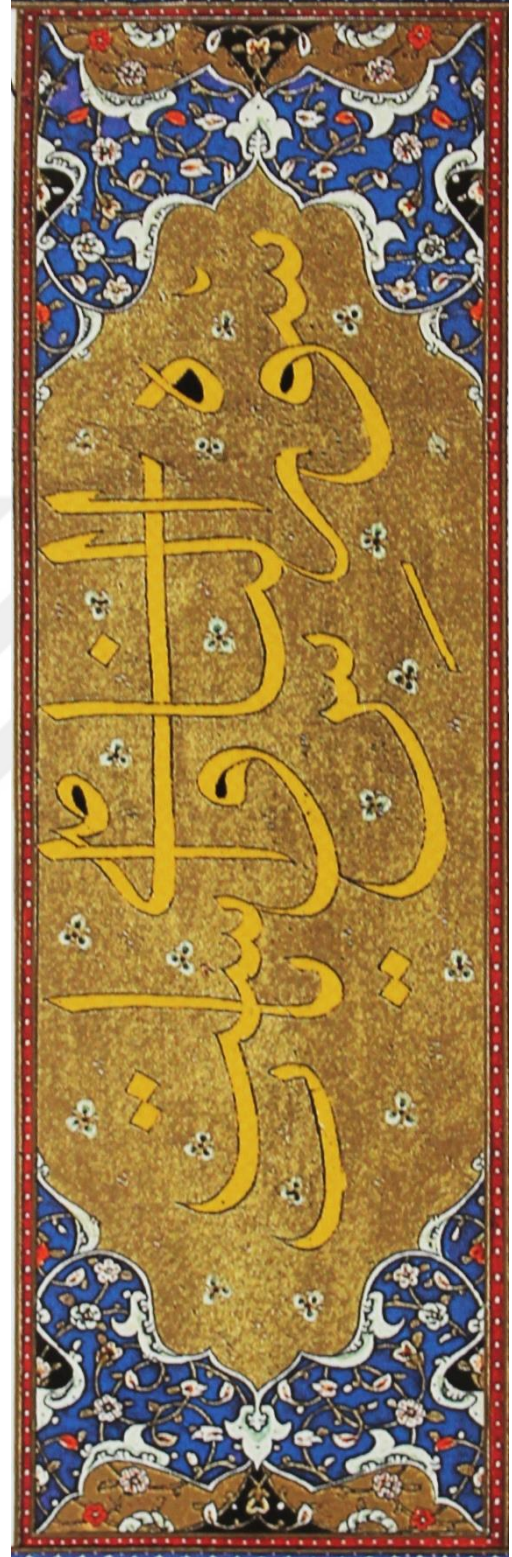

Fotoğraf 92: Felâk (113) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

Çizim 93: Nâs (114) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi Desen Çizimi

Fotoğraf 93: Nâs (114) Sûresi Sûre Başı
Tezhibi

ÖZGEÇMİŞ

Ad, Soyad: Tuğba YILMAZ

Doğum Yeri ve Yılı: Eskişehir, 1985

Yabancı Dil: İngilizce

Eğitim: Lisans

Lisans: (2010, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü)

Lisans: (2014, Anadolu Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü)

Lise: (2002, Gazi Anadolu Teknik ve Meslek Lisesi, Grafik Bölümü)

İş Tecrübesi: -----

Mesleki Birlik/Dernek/Kuruluş Üyelikleri: -----